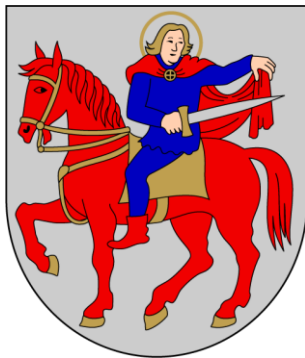

OPS 2016 päivitys 2018

RAISION KAUPUNKI
**PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA**
2016

RAISION PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA 1.8.2016/Päivitys 2018

SISÄLLYS

OSA 1: YLEISET SISÄLLÖT	s.1
Luku 1 <u>Opetussuunnitelma Raision perusopetuksessa</u>	s.1
1.1 <u>Opetussuunnitelman rakenne</u>	
1.2 <u>Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen</u>	
1.3 <u>Tuntijako</u>	
1.4 <u>Kieliohjelma</u>	
Luku 2 <u>Koulutyön perusta</u>	s.5
2.1 <u>Perusopetuksen arvoperusta</u>	
2.2 <u>Oppimiskäsitys</u>	
Luku 3 <u>Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet</u>	s.8
3.1 <u>Perusopetuksen tehtävä</u>	
3.2 <u>Laaja-alainen osaaminen</u>	
Luku 4 <u>Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri</u>	s.11
Luku 5 <u>Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyö</u>	s.12
5.1 <u>Yhteinen vastuu koulupäivästä</u>	
5.2 <u>Hyvinvointia edistävä toiminta</u>	
5.3 <u>Kodin ja koulun yhteistyö</u>	
5.4 <u>Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö</u>	
5.5 <u>Perusopetuksen järjestäminen eri tilanteissa</u>	
5.6 <u>Perusopetusta tukeva muu toiminta</u>	
Luku 6 <u>Arviointi</u>	s.17
6.1 <u>Oppimisen arviointi</u>	
6.2 <u>Osaamisen arviointi</u>	
6.3 <u>Käyttäytymisen arviointi</u>	
6.4 <u>Päätösarviointi</u>	
6.4.1 <u>Päätösarvioinnin yleiset periaatteet</u>	
6.4.2 <u>Valinnaisten aineiden arviointi päätösarvioinnissa</u>	
6.4.3 <u>Perusopetuksen päätötodistus</u>	
Luku 7 <u>Oppimisen ja koulunkäynnin tuki</u>	s.23
7.1 <u>Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen periaatteet</u>	
7.2 <u>Yleinen tuki</u>	
7.3 <u>Tehostettu tuki</u>	
7.4 <u>Eriytynen tuki</u>	
Luku 8 <u>Oppilashuolto</u>	s.32
Luku 9 <u>Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset</u>	s.33
9.1 <u>Monikielisten oppilaiden opetus</u>	
9.2 <u>Valmistava opetus</u>	
9.3 <u>Suomen kielen ja kulttuurin oppimisen tukeminen</u>	

**OSA 2: [AINEKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT \(oppiaineluettelo\)](#)
ja [LAAJA-ALAISEEN OSAAMISEEN LIITTYVÄT OPPIMISPOLUT](#)**

Valinnaisten aineiden opetussuunnitelmat esitetään koulujen vuosisuunnitelmissa.

OSA 3: KOULUTYÖN JÄRJESTÄMISTÄ JA YHTEISTYÖTAHOJEN TOIMINTAA KUVAAVAT LIITTEET

- 1 [Paikallinen tuntijako](#)
- 2 [Paikallinen kieliohjelma](#)
- 3a [Osaamisen arvioinnin malli Raisiossa](#)
- 3b [Arvioinnin vuosikello \(alakoulu\)](#)
- 4 [Todistuskaavakkeet \(1. – 6. luokka, mallit\)](#)
- 5 [Alakoulun oppimiskeskustelujen ohjeet \(perusrunko, laaja oppimiskeskustelu 2. luokka, laaja oppimiskeskustelu 6. luokka\), yläkoulun starttikeskustelu](#)
- 6 [Käyttäytymisen arvioinnin kriteerit \(1. – 5. luokka, 6. – 9. luokka\)](#)
- 7 [Opettajan käsikirja - oppimisen ja koulunkäynnin tuki Raisiossa](#)
- 8 [Nivelvaihekuvaukset Opettajan käsikirjassa s. 8 - 10 esiopetus-alakoulu ja s. 11 – 13 alakoulu-yläkoulu\)](#)
- 9 [Raision alakoulujen yhteinen oppilashuoltosuunnitelma \(malli; koulukohtaiset osiot täydennettävissä, päivitetään aina lukuvuoden alussa\) \(Yläkoulun oppilashuoltosuunnitelman linkki löytyy koulun internet-sivulta.\)](#)
- 10 [Kirjaston kouluyhteistyön suunnitelma](#)
- 11 Opetussuunnitelmaan liitetyt oppimispolut (ainekohtaisten opetussuunnitelmien liitteenä): [Aktiivisen kansalaisen polku](#), [Arjan taitojen polku](#), [Kulttuuripolku](#), [Oppilaskuntapolku](#), [TVT-polku](#)

Opetussuunnitelman päivitys 2018:

Liitteiden määrää karsitaan Raision yhteisestä opetussuunnitelmasta ja siirretään koulujen vuosisuunnitelmiin opetussuunnitelman päivittämisen helpottamiseksi (esim. koulujen oppilashuoltosuunnitelmat, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, painotetun opetuksen ja toiminta-alueittaisen opetuksen opetussuunnitelma, musiikkipainotteisten luokkien opetussuunnitelma musiikin osalta, CLIL-luokkien opetussuunnitelma). Koulu päättää itse, miten nämä liitteet ja niiden tiedot julkaistaan huoltajille. Valinnaisten aineiden opetussuunnitelmat esitetään myös koulujen vuosisuunnitelmissa.

OSA 1. YLEISET SISÄLLÖT

1. OPETUSSUUNNITELMA RAISION PERUSOPETUKSESSA

Raisiossa rakennetaan tulevaisuuden koulua, jossa oppiminen nähdään kaikkien yhteisenä, osallistavana, joustavana ja monipuolisesti maailmaa tutkivana ilmiönä.

1.1 Opetussuunnitelman rakenne

Raision kaupungin opetussuunnitelma on koko perusopetukselle yhteinen. Opetussuunnitelmat on laadittu valtakunnallisten perusopetuksen opetussuunnitelmien pohjalta painottaen raisiolaisia näkökulmia.

Raision perusopetuksen opetussuunnitelma rakentuu kolmesta osiosta. Ensimmäisessä käsitellään koko perusopetukselle yhteisiä, yleisiä kokonaisuuksia. Toisessa osassa avataan ainekohtaisia kokonaisuuksia. Kolmannessa osassa on opetussuunnitelmaa täydentävät liitteet ja asiakirjat.

Opetussuunnitelma nähdään jatkumona esiopetuksesta toiselle asteelle ja nivelvaihekuvaukset on liitetty opetussuunnitelman liitteisiin. Opetussuunnitelma on laadittu siten, että sitä voidaan toteuttaa tarpeen niin vaatiessa myös yhdysluokilla. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Opetuksen mahdolliset painopisteet kuvataan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tehty yhteistyötä varhaiskasvatuksen, kulttuuritoimen ja perusturvan kanssa. Huoltajille ja oppilaille on annettu mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman laadintaan. Oppilailta ja huoltajilta on kysytty käsityksiä tulevaisuuden koulusta ja oppimisesta ja huoltajien kanssa on käyty arvokeskustelua. Huoltajat ja oppilaat otetaan myös jatkossa mukaan koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen koulujen lukuvuosisuunnitelmissa kuvatulla tavalla.

1.2 Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetussuunnitelman seuranta ja arviointi on osa Raision kaupungin opetuksen kehittämistyötä. Raisiossa toimii opettajista koottu opetuksen kehittämisryhmä, jonka tehtävänä on suunnitella koulujen yhteistyötä sekä seurata ja arvioida opetussuunnitelman toteutumista. Koulu suunnittelee sekä arvioi toimintaansa lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa ja -kertomuksessa. Opetuksen kehittämisryhmä ja koulujen rehtorit huolehtivat opetussuunnitelman toteutumisesta ja päivittämisestä.

Koulut arvioivat opetussuunnitelman mukaista toimintaansa itsearvioinneilla, huoltajille suunnattujen kyselyiden avulla ja lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Raision OPS on aidosti elävä asiakirja, ja sitä päivitetään säännöllisesti, esim. opettajatyöpäivien yhteydessä. Oppilaille, huoltajille ja opettajille järjestetään kyselyjä, oppilaskunnat ja oppilaat otetaan mukaan teemapäivien suunnitteluun ja koulun ja kodin yhteistyötapauksia järjestetään, ja saatua palautetta ja materiaalia käytetään hyväksi OPS:aa päivitettäessä ja koulukohtaisia lukuvuosisuunnitelmia tehtäessä. Lisäksi

järjestyssäännöt ja turvallisuuskäytännöt käydään läpi oppilaiden/hoitajien kanssa aina lukuvuoden alussa.

1.3 Tuntijako

Raision paikallinen tuntijako on tehty valtioneuvoston 422/2012 asetuksen pohjalta.

PERUSOPETUKSEN TUNTIJAKO 1.8.2016 ALKAEN

Aine	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	7.lk	8.lk	9.lk	Yhteensä
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	3	4	3	42
A1-kieli			2	2	3	2	2	2	3	16
B1-kieli						2	2	1	1	6
Matematiikka	3	3	3	4	4	4	3	4	4	32
Ympäristöoppi	2	2	2	2	3	3				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	2	3	7
Terveystieto							0,5	1,5	1	3
Uskonto ja elämäntutkimustieto	1	1	1	2	1	1	1	1	1	10
Historia					1,5	1,5	2	2		7
Yhteiskuntaoppi				1	0,5	0,5			3	5
TAITO- JA TAIDEAINEET										
Musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
Kuvataide	1	1	2	1	1	1	2			9
Käsityö	2	2	2	1	1	1	3*			12
Liikunta	2	2	2	2	2	3	2	3	2	20
Kotitalous							3			3
Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit	1	1	1	1	1	1		2	2	10
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
VALINNAISET										
Muut valinnaiset aineet**			1	1	1	1	1	4	4	13
Yhteensä	20	20	22	23	24	26	30	30	31	226

*Sisältää taito- ja taideaineiden valinnaisista tunneista Raision opetussuunnitelmassa käsityöhön osoitetun 1vvt:n

**Valinnainen A2-kieli neljänneltä luokalta alkaen 2+2+2+2+2h

Opetus Raision peruskouluissa järjestetään pääsääntöisesti siten, että oppilaat etenevät opinnoissaan vuosiluokkiin jaetun oppimäärän mukaisesti. Perusopetuksessa on kuitenkin tilanteita, joissa tarvitaan toisenlaista tai suurempaa joustoa, kuin mihin vuosiluokittainen järjestelmä antaa mahdollisuuden. Tätä joustoa tarjoaa perusopetusasetuksen 11 §:n 3 momentin säännös. Asetuksen mukaan oppilas voi vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan edetä opinnoissa oman opinto-ohjelman mukaan, joka Raisiossa laaditaan yksilöllisesti oppilaan opettajan/opettajien ja erityisopettajan/erityisopettajien yhteistyönä.

Raision perusopetuksessa oppilaanohjausta järjestetään vuosiluokilla 1-6 integroituna eri oppiaineisiin, jolloin opetuksen järjestämisestä huolehtii luokanopettaja. Vuosiluokilla 7. ja 8. opetusta järjestetään ½

vvh ja 9. luokalla 1 vvh. Yläkoulun osalta opetuksesta vastaa opinto-ohjaaja. Oppilaanohjaus toteutetaan luokkaopetuksena, ryhmäohjauksena sekä henkilökohtaisena ohjauksena. Ohjaus painottuu 9. luokalle ja yhteishaun suorittamiseen. Kodin ja koulun yhteistyötä ohjauksessa järjestetään vanhempainilloissa, viesteissä sekä tarpeen mukaan yksilöllisissä tapaamisissa. Opinto-ohjaukseen työelämäyhteistyö sekä monialainen verkostotyöskentely toteutetaan asiantuntijoiden vierailuilla kouluissa, oppilaiden yritysvierailuilla sekä TET-harjoittelulla.

1.4 Kieliohjelma

Raision perusopetuksessa opiskellaan kieliä lautakunnan hyväksymän kieliohjelman mukaisesti.

A1-kielenä kaikilla oppilailla alkaa englanti. Opetus alkaa kolmannella vuosiluokalla. Vuoden 2016 tuntijaossa yksi vuosiviikkotunti siirtyy yläkoulusta viidennelle luokalle, jolloin viidennellä luokalla on A1-kieltä kolme tuntia viikossa. A1-kielen tuntijako on alakoulussa siis 2h+2h+3h+2h ja yläkoulussa 2h+2h+3h.

Vapaaehtoiset A2- ja B2-kielten kielitarjonnassa otetaan huomioon monipuolisuus ja opetuksen jatkumon turvaaminen perusopetuksen loppuun ja aina toiselle asteelle asti. Oppilaalle, joka aloittaa A2- tai B2-kielen, on oikeus saada opetusta vaatimustason mukaisesti perusopetuksen loppuun saakka. Oppilaan tulee sitoutua kielen opiskeluun. Kielen opiskelun lopettaminen tai kielen vaihtaminen on mahdollista vain erittäin painavista syistä.

A2-kieli alkaa perusopetuksen neljännellä vuosiluokalla. A2-kielinä voidaan tarjota ruotsia, saksaa, ranskaa ja venäjää. A2-kielen ryhmäkoko tulee olla 14 oppilasta.

B2-kielenä tarjotaan saksaa, ranskaa, venäjää ja espanjaa. B2-kielen opetus alkaa kahdeksannella luokalla. Alkavan B2-kielen ryhmän vähimmäiskoko on harkinnanvarainen ja voi vaihdella lukuvuosittain.

Koulujen tulee opetussuunnitelman 2016 mukaisesti tukea oppilaiden laaja-alaista osaamista, kielitietoisuutta ja kulttuurista osaamista. Näitä voidaan Raision perusopetuksessa toteuttaa mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi valinnaisissa aineissa, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa tai kerhotarjonnassa.

1.5 Opetussuunnitelmaa täydentävät asiakirjat

Raision perusopetuksen opetussuunnitelmaa täydentävät erilaiset valtakunnalliset ja kaupungin omat asiakirjat. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat asiakirjat:

- Koulujen lukuvuosisuunnitelmat
- Paikallinen tuntijako
- Valinnaisten aineiden opetussuunnitelmat yläkoulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvatusti
- Opetussuunnitelmaan liitetyt oppimispolut: Arjen taitojen polku, Aktiivisen kansalaisen polku, Kulttuuripolku, Oppilaskuntapolku, TVT-polku (ainekohtaisen opetussuunnitelman liitteenä)
- Paikallinen kieliohjelma
- Varhaiskasvatuksen suunnitelma
- Esiopetuksen opetussuunnitelma

- Iltapäivätoiminnan suunnitelma
- Painotetun opetuksen ja toiminta-alueittaisen opetuksen opetussuunnitelma
- Kirjaston kouluyhteistyön suunnitelma
- Koulujen yhteinen naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen tasa-arvosuunnitelma laaditaan erillisenä suunnitelmana ja lisätään lain vaatimassa aikataulussa Raision opetussuunnitelman liitteeksi
- Oppilaanohjauksen suunnitelma "Vaisaaren OPO:n viikkosuunnitelma" valmistuu lukuvuoden 2016-2017 aikana.
- Ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamalleja on kuvattu Raision kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmassa. (Raision kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma 6.5.2014)
- Raision alakoulujen ja yläkoulun oppilashuoltosuunnitelmissa kuvataan oppilashuollon palveluja, hallintokuntien ja oppilashuollon toimijoiden välistä yhteistyötä sekä osuutta tuen tarpeen arvioinnissa, suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa. (Raision kaupungin alakoulujen oppilashuoltosuunnitelma, Raision kaupungin yläkoulun oppilashuoltosuunnitelma)
- Opettajan käsikirja - oppimisen ja koulunkäynnin tuki Raisiossa (valmistuu 2016)
- Kouluruokailusuositus ([Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositus 2008](#))

2. KOULUTYÖN PERUSTA

Raision kaupungin perusopetuksen arvot pohjautuvat opetussuunnitelman perusteiden ohella YK:n lapsen oikeuksien julistukseen ja lapsen oikeuksien yleissopimukseen sekä raisiolaisille huoltajille, opettajille ja oppilaille v. 2014 tehtyyn arvokyselyyn.

Raision perusopetuksessa johtavana periaatteena on lapsen paras. Ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä on oppilaan huoltajilla, mutta myös koulussa oppilas on oikeutettu huolenpitoon sekä ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukeen. Kasvatuksessa korostuu koulun koko henkilökunnan yhteisvastuullisuus. Oppilasta arvostetaan ainutkertaisena yksilönä, jonka vahvuuksia pyritään tukemaan ja jonka yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Jokaisella oppilaalla on oikeus saada onnistumisen kokemuksia ja positiivista palautetta.

2.1 Perusopetuksen arvoperusta

Keskeinen arvoperusta Raision perusopetuksessa on toisen kunnioittaminen. Kouluissa tuetaan ja lisätään oppilaan tietoisuutta raisiolaisesta ja suomalaisesta kulttuuriperimästä. Oppilaita ohjataan myös kulttuurisen moninaisuuden arvostamiseen. Oppilaassa pyritään herättämään vastuu elinympäristöstä ja kestävästä tulevaisuudesta.

Arvoperustan toteutumista seurataan käymällä arvokeskusteluja huoltajien kanssa esimerkiksi vanhempaintapaamisissa, yhteisissä vanhempainilloissa ja arjen yhteydenpidossa. Kotien arvopohjaa kartoitetaan aika ajoin. Oppilaiden kanssa arvokeskustelua käydään koulun arjessa. Arvokeskustelun pohjana ovat mm. hyvät käytöstavat, koulujen järjestyssäännöt ja yhteiskunnan pelisäännöt sekä erityisesti oppilaiden arkea koskevat käytänteet.

Kuva: Raision perusopetuksen arvoperusta

2.2 Oppimiskäsitys

Raision perusopetuksessa oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena, yhteisöllisenä ja vuorovaikutuksellisena prosessina. Oppiminen on tavoitteellista. Sitä tapahtuu kaikkialla ja kaikki tilat ovat oppimisen tiloja.

Jokaisella raisiolaisella perusopetuksen oppilaalla on oikeus tulla kuulluksi, ja oppilaiden näkemykset otetaan huomioon kaikessa heitä koskevassa koulun toiminnassa oppilaiden iän ja kehitystason mukaisesti. Tavoitteena on avoin kouluyhteisö.

Oppilaan kasvua aktiiviseksi ja vastuulliseksi yhteiskunnan jäseneksi tuetaan. Tavoitteena on, että oppilas oppii arvostamaan ahkeruutta, työntekoa, hyviä tapoja ja rehellisyyttä.

Työskentelytavat ja työvälineet kouluissa valitaan niin, että ne tukevat toiminnallisuutta, vuorovaikutteisuutta, osallisuutta ja oppimaan oppimista. Raision perusopetuksessa kehitetään oppimisprosesseja aikaisempaa enemmän aktiivisen toimijan suuntaan. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa on mahdollista saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet, arvoperusta ja oppimiskäsitys. Takaamalla riittävät opiskeluvalmiudet sekä perustiedot ja -taidot tuetaan oppilaan jatko-opintomahdollisuuksia.

Samoja perusopetuksen toimintaperiaatteita toteutetaan kaikissa kaupungin kouluissa niin hallinnon kuin opetuksen tasolla. Koulujen välinen tasa-arvo sekä opetusvälineiden että täydennyskoulutuksen osalta asetetaan tärkeäksi tavoitteeksi. Pyritään myös liikuntamahdollisuuksien tasapuoliseen resursointiin.

Työskentelytavat ja työvälineet kouluissa valitaan niin, että ne tukevat toiminnallisuutta, vuorovaikutteisuutta, osallisuutta ja oppimaan oppimista. Digitaalinen oppimateriaalimateriaali mahdollistaa entistä joustavamman oppimateriaalien käyttämisen. Rasion perusopetuksessa kehitetään oppimisprosesseja aikaisempaa enemmän aktiivisen toimijan suuntaan. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa on mahdollista saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet, arvoperusta ja oppimiskäsitys. Takaamalla riittävät opiskeluvalmiudet sekä perustiedot ja -taidot tuetaan oppilaan jatko-opintomahdollisuuksia.

3. PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

3.1 Perusopetuksen tehtävä

Raision perusopetuksen keskeisin tehtävä on tukea lasta ja nuorta yksilöllistä kasvua ja kehitystä, kannustaa häntä omatoimisuuteen ja edistää hänen kasvuaan aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi, joka kunnioittaa elämää, toisia ihmisiä ja luontoa. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutteisuutta, kehitetään osallistuvaa oppimista ja opetellaan tunteiden ja kokemusten jakamista. Toiminta toteutetaan niin, että se tuottaa kasvun ja oppimisen iloa ja halua omaehtoiseen elinikäiseen oppimiseen. Oppilaita opetetaan ilmaisemaan mielipiteitään, ja heidät otetaan mukaan päätöksentekoon. Raisiossa edistetään monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista. Tämä on otettu huomioon oppiainekohtaisia opetussuunnitelmia laadittaessa ja erityisesti Raision koulujen yhteisessä Kulttuuripolussa.

Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä. Opetuksessa turvataan aikuisen läsnäolo ja riittävä huolenpito sekä puututaan nopeasti kiusaamiseen ja lastensuojelun tarpeessa olevan oppilaan tilanteeseen. Koulussa on suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi (esim. KiVa Koulu tai KiPa eli Kiusaamatta paras -ohjelma). Oppilaita kasvatetaan vastuuntuntoon ja toisten huomioon ottamiseen.

Koululle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi koulu tekee yhteistyötä oppilaan elämään vaikuttavien muiden tahojen kanssa. Vanhempien lisäksi näitä ovat mm. kunnan eri hallintokunnat, seurakunnat, poliisi, sairaalat, eri järjestöt ja yhteisöt sekä yritykset.

Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana. Tälle edellytykset luo Raision laadukas ja jatkuvasti kehittyvä opetustoimi, jota arvioidaan esimerkiksi Raision perusopetuksen laatuhanke tuottamalla mittareilla. Arvioinnin tuloksia käytetään opetuksen ja koulujen toimintakulttuurien kehittämisen ja opetukselle asetettujen saavuttamisen apuna. Koulujen rehtorit valitsevat vuosittain laadun kehittämisen painopistealueen/painopistealueet.

3.2 Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Ihmisenä kasvamisen, opiskelu, työnteke sekä kansalaisena toimiminen edellyttävät yhä enemmän tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet (ajattelu ja oppimaan oppiminen; kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu; itsestä huolehtiminen ja arjen taidot; monilukutaito; tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen; työelämätaidot ja yrittäjäyys; osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen) tukevat ihmisenä kasvamista ja edistävät demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Ne sisältyvät jokaisen oppiaineen tavoitteisiin ja sisältöihin.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet otetaan erityisesti huomioon, kun suunnitellaan Raision peruskoulujen yhteistä lukuvuosittaista monialaista oppimiskokonaisuutta ja määritellään sen tavoitteita ja sisältöjä. Laaja-alaisen osaamisen alueet ovat olleet ohjenuorana myös koko perusopetuksen läpi kulkevien polkujen suunnittelussa. Raision perusopetuksessa kaikki oppilaat saavat kokemuksia jokaisen laaja-alaisen osaamisen alueesta, kun eri polkuja lukuvuoden aikana toteutetaan.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Oppilaita ohjataan asettamaan opiskelulle tavoitteita ja arvioimaan niiden toteutumista tavoitekeskustelujen ja arviointikeskustelujen avulla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Raision koulujen yhteinen [Kulttuuripolku](#) edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista. Tavoitteena on, että koulujen vuosisuunnitelmissa määritellään mahdollisuuksien mukaan yksi kulttuuritapahtuma/käynti jokaiselle oppilaalle.

Kouluissa järjestetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia teemapäiviä ja juhlia, jotka lisäävät yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta. Teemapäivien järjestämisessä otetaan huomioon ajankohtaisuus ja koulun toimintakulttuuri.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

[Aktiivisen kansalaisen polku](#) tutustuttaa oppilaan oman talouden hallintaan ja kuluttajana toimimiseen. [Arjen taitojen polku](#) tutustuttaa oppilaan elämässä ja arjessa selviämiseen edellyttäviin moninaisiin taitoihin.

Jokainen oppilas ja opettaja tuntee järjestyssäännöt ja tekee lukuvuoden alussa turvakävelyn, joka on osa turvallisuussuunnitelmaa. Turvallisuussuunnitelma sisältää myös pelastautumissuunnitelman ja kiusaamisen ehkäisemisen ohjelman.

Monilukutaito (L4)

Koulut tekevät yhteistyötä kirjaston kanssa tiedon hankinnassa ja erilaisiin teksteihin tutustumisessa ([Kulttuuripolku](#), [Kirjaston kouluyhteistyön toimintasuunnitelma](#)). [TVT-polku](#) käsittelee erityisesti digitaalisen maailman tekstien lukemista ja lähdekriittisyyttä.

Jokainen opettaja kiinnittää erityistä huomiota opettamansa tiedonalan sanaston opettamiseen. Oppilaita kannustetaan tiedon kriittiseen arvioimiseen ja mediakriittisyyteen.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Raisiolla on koko peruskoulun kattava suunnitelma TVT-taitojen opetuksesta luokka-asteittain, jossa kuvataan mm. tiedon etsinnän, sähköpostin käytön ja tekstinkäsittelyn taitojen opettaminen ([TVT-polku](#)). Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään soveltuvien osien luontevasti kaikissa aineissa. Kouluille taataan yhdenvertaiset ja riittävät resurssit suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin. Opettajat saavat riittävästi täydennyskoulutusta.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Joka luokka-asteella luodaan mahdollisuuksia tutustua työelämään (esim. vierailijat, vierailut, Yrityskylä, Pikkuymrittäjä-kerho, TET-harjoittelu). [Aktiivisen kansalaisen polku](#) harjaannuttaa oppilasta työelämässä tarvittaviin taitoihin ja tutustuttaa yhteiskunnan toimintaan myös työelämän kannalta.

Koulun sisällä oppilaat saavat mahdollisuuden vastuunkantamiseen esim. toimimalla oppilaskunnassa, kummioppilaana, tukioppilaana, valkkäliikuttajana ja järjestäjänä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Jokaisessa koulussa toimii oppilaskunta. Koulujen oppilaskunnat toimivat yhteisten toimintaperiaatteitten pohjalta ja tekevät yhteistyötä keskenään ([Oppilaskuntapolku](#)). Oppilaskunnan edustajat osallistuvat Raision lasten parlamentin kokouksiin.

Oppilaskunnat arvioivat säännöllisesti toimintaansa ja sen vaikuttavuutta koulun ja kaupungin tasolla.

4. YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Perusopetuksen toimintakulttuuria kehitetään Raisiossa kohti yhteisöllistä toimintakulttuuria, jossa tavoitteena on oppilaan mahdollisuus löytää oppimisen iloa ja yltää omaan henkilökohtaisesti parhaimpaan suoritukseensa. Eri oppiaineiden opettajat suunnittelevat opetustaan ja toimivat aktiivisesti yhteistyössä opetuksen eheyttämiseksi. Tavoitteena on edistää eri tiedonalojen tietoja ja taitoja yhdistävää osaamista.

Koulun toimintakulttuuri tukee pedagogista hyvinvointia ja pedagogista turvallisuutta. Koulu tukee ja ohjaa jokaisen ryhmän ja yksittäisen oppilaan oppimista. Koulu on turvallinen työskentelypaikka jokaiselle, ja siellä on työrauha kaikilla. Kouluyhteisöjen hyvinvointia tuetaan tarjoamalla tarvittaessa oppilashuollon palveluja ja yhteistyötä sosiaali- ja terveyshuollon henkilöstön kanssa.

Peruskoulussa käytetään oppimista tukevia joustavia opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja. Oppilaalle annetaan mahdollisuus kokeilla eri oppimistyyliä ja tuetaan oppilaan oman yksilöllisen oppimistyylin löytymistä. Näin hänellä on mahdollisuus saavuttaa onnistumisen kokemuksia ja kokea oppimisen iloa. Opettaja on vuorovaikutuksessa oppilaidensa kanssa opetusmenetelmiä ja työtapoja valitessaan.

Koulun toimintakulttuuriin kuuluu tieto- ja viestintätekniikan käyttö ja TVT-taitojen kehittäminen edelleen. Kodin ja koulun yhteistyössä käytetään myös sähköisiä viestintävälineitä.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat Raisiossa oleellinen osa uutta perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Niiden tavoitteena on auttaa oppilaita ymmärtämään opiskeltavien asioiden välisiä suhteita ja keskinäisiä riippuvuuksia ja edistää opettajien oppiaine- ja koulurajat ylittävää yhteistyötä. Joka lukuvuosi Raisiossa toteutetaan yksi koko Raision peruskoulua koskeva monialainen vuositeema. Lisäksi koulut ja opettajat voivat halutessaan toteuttaa lukuvuosittain muitakin monialaisia oppimiskokonaisuuksia esim. teemapäivinä, teemaviikkoina tai koko lukukauden tai -vuoden kestävinä aihealueina.

Kouluissa huolehditaan siitä, että oppilaat osallistuvat monialaisten oppimiskokonaisuuksien ideointiin ja toteutuksen suunnitteluun. Opettajien osalta suunnitteluun voidaan käyttää esim. VESO-päiviä. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa koulut tekevät mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä myös huoltajien ja koulun ulkopuolisten tahojen, esim. kirjaston, nuorisotoimen ja raisiolaisen yritys-elämän kanssa.

Koko kaupungin yhteisen vuotuisen monialaisen oppimiskokonaisuuden aihe, tavoitteet, laajuus ja toteuttamistavat päätetään ja suunnitellaan rehtoreiden, opettajien ja opetuksen kehittämisryhmän yhteistyönä kutakin lukuvuotta edeltävänä keväänä. Jokainen koulu toteuttaa vuositeeman haluamallaan tavalla (teemaviikko, teemapäivä, koko lukukauden tai koko lukuvuoden kestävä aihealue), joka kuvataan koulun vuosisuunnitelmassa. Mahdollisten koulukohtaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat koulu kuvaa myös koulun vuosisuunnitelmassa.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana, ja hänen osoittamansa osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

5. OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖ

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Koulutyön järjestämisen lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Raision eri koulujen välinen yhteistyö sekä koulun yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa tukee tässä onnistumisessa. Oppilailla on oma vastuu kouluyhteisön jäsenenä. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuihin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen sekä sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä.

5.2 Hyvinvointia edistävä toiminta

Koulun koko henkilökunta huolehtii oppilaan kuulluksi tulemisesta. Oppilaan osallisuutta kouluyhteisössä tuetaan esimerkiksi välkkäri- ja oppilaskuntatoiminnalla, koulun yhteisillä tapahtumilla, kummitoiminnalla ja luokkien välisellä yhteistyöllä. Raision kouluissa oppilaskunnan hallitukset kokoontuvat säännöllisesti. Raision lasten ja nuorten parlamentti kokoontuu kerran vuodessa. Paikalle kutsutaan oppilaskuntien hallitusten lisäksi Raision kaupungin päättäjiä ja eri palvelualojen edustajia vastaamaan oppilaiden tekemiin ehdotuksiin ja kysymyksiin. Oppilaita osallistavaa toimintaa kehitetään, ja kokousten päätösten toteutumista seurataan.

Kiusaamista ehkäistään ja siihen puututaan kunkin koulun oman kiusaamista ehkäisevän toimintamallin mukaisesti. Toimintamallia päivitetään säännöllisesti. Lisäksi koulupäivästä tehdään turvallinen koulun järjestyssääntöjen, tapakasvatuksen, oppilaan ohjauksen ja kasvatuskeskustelun avulla.

Koulu tekee yhteistyötä monipuolisesti eri tahojen kanssa oppilaan kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Yhteistyötä eri järjestöjen, yritysten ja lähiympäristön toimijoiden kanssa pyritään kehittämään ja lisäämään.

Koulu pyrkii tukemaan oppilaiden hyvinvointia kerhotoimintaa jatkuvasti kehittämällä ja tukemalla. Eri toimijoiden kanssa pyritään myös tekemään yhteistyötä lasten harrastusten tukemiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Monipuolisilla työtavoilla sekä arviointimenetelmillä pyritään edistämään oppilaiden oppimista ja koulumotivaatiota. Myös nopeammin etenevien oppilaiden tukeminen tulee ottaa huomioon opetuksessa. Luokka-asteet rikkovaa opetusta pyritään kehittämään Raisiossa.

Raision opetustoimi ja koulut tekevät yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden ja laadun varmistamiseksi. Yhteistyöllä lisätään toiminnan avoimuutta sekä tuetaan oppilaiden oppimista ja kasvua.

5.3 Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä pyritään lisäämään oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä mm. pitämällä yhteyttä koteihin säännöllisesti, järjestämällä kouluissa päiviä, joihin vanhemmat voivat osallistua ja vanhempainyhdistystoiminnan kautta. Koko perheen koulupäivillä tai luokan vanhempia osallistavissa tapahtumissa pyritään tukemaan vanhempien verkostoitumista ja vahvistamaan yhteisöllisyyden tunnetta.

Alakouluissa pidetään vuosittain oppimiskeskustelut jokaisella luokka-asteella, ja tarvittaessa opettaja järjestää vanhempainillan. Yläkoulussa luokanohjaaja hoitaa ensisijaisesti yhteydenpitoa oman luokkansa oppilaiden huoltajien kanssa ja osallistuu koulun vuosisuunnitelman mukaisesti määrättyihin vanhempainiltoihin. Seitsemännellä luokalla luokanohjaaja pitää nivelvaiheyhteistyötä tukevan starttikeskustelun. Hän seuraa oman luokkansa oppilaiden opintomenestystä, koulunkäynnin säännöllisyyttä ja puuttuu välittömästi luvattomiin poissaoloihin sekä tekee yhteistyötä tarvittaessa esim. erityisopettajan, kuraattorin, terveydenhoitajan ja sosiaalitoimen kanssa.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten luomisesta kuuluu opetuksen järjestäjälle. Lähtökohtana yhteistyölle on tasavertaisuus, keskinäinen kunnioitus ja luottamuksen rakentaminen. Mikäli huoltaja ei suostu tekemään koulun kanssa yhteistyötä koulun pyrkimyksistä huolimatta, saattaa lapsen hyvinvointi, turvallisuus ja oikeus tukeen olla vaarassa. Tällöin oppilaan hyvinvoinnista huolestuneen henkilön/tahon tulee hakea tukea yhteistyöhön muilta toimijoilta, kuten lastensuojelusta. Opetuksen järjestämisen kannalta keskeisten asioiden tiedotuksesta vastaa koulun rehtori ja luokanopettaja/luokanohjaaja yhdessä.

Esikoulun, koulun ja kodin yhteistyö alkaa alkukeväällä järjestettävällä yhteisellä vanhempainillalla koulutulokkaiden vanhemmille. Tätä seuraa kouluun ilmoittautuminen. Ennen lasten kouluun tutustumista esikoulu antaa tiedot koulutulokkaista luokanopettajalle. Kunnan ja koulun yhteneväiset vuosikellot auttavat kaikkien työtä ja osallisuutta.

5.4 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama jatkuva ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Koululla on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja perusopetuslain mukaisia kurinpitokeinoja.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja oppilaan koulussa käyttäytymisen ja hänen hyvinvointinsa parantamiseksi. Raisiossa laaditaan erillinen kaikille kouluille yhteinen suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Yhteinen suunnitelma varmistaa toimintatapojen laillisuuden ja yhdenmukaisuuden

sekä oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun kaupungissa. Suunnittelu tukee koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja, ja näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käyttö perustuu asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Kasvatuskeskustelujen ja muiden kurinpidollisten keinojen toteuttamiseen liittyvät käytänteet on määriteltä alakoulujen ja yläkoulun oppilashuoltosuunnitelmissa. Niiden vaikuttavuutta seurataan kouluissa ja niitä päivitetään tarvittaessa opettajien, oppilaiden ja esim. sosiaali- ja terveyshuollon edustajien yhteistyönä.

5.5 Perusopetuksen järjestäminen eri tilanteissa

Etäyhteydet

Raisiossa lähiopetus on ensisijainen opetusmuoto. Jokaisella Raision koululla tulee kuitenkin olla valmius hyödyntää etäyhteyttä opetuksessa. Etäyhteyksiä voidaan hyödyntää Raisiossa esimerkiksi vähemmistöuskontojen, kotikielen tai ylöspäin erityyttävässä opetuksessa. Etäyhteyksiä voidaan hyödyntää myös oppilaan pitkäaikaisen sairauden estäessä häntä tulemaan kouluun.

Etäyhteysopetusta vastaanottavan koulun tulee huolehtia työrauhasta etäyhteysoppitunneilla. Jokaiseen etäopetusryhmään pyritään järjestämään vastuuopettaja. Etäyhteyden käytöstä ja soveltuvuudesta yksilöllisissä tilanteissa keskustellaan tapauskohtaisesti. Oppilashuoltoryhmä harkitsee yhteistyössä kodin kanssa tapauskohtaisen etäyhteyksien hyödyntämisen mahdollisuuden.

Vuosiluokkaan sitomaton opetus

Oppilaalle on mahdollista järjestää vuosiluokkiin sitomatonta opetusta, kun koulun tarjoamat muut erityisopetusjärjestelyt ovat osoittautuneet riittämättömiksi. Päätöksen erityisestä tuesta ja vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun aloittamisesta tekee johtosäännön mukaan määrätty viranhaltija.

Oppilaan HOJKS:issa määritellään etenemisen kannalta välttämättömät ja keskeiset oppisisällöt. Tällöin hyväksytysti suoritettut opinnot eivät raukea, ja yhdeksännellä vuosiluokalla oppilas luetaan ao. vuosiluokan oppilaaksi, kunnes oppilas saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta. Oppilaan arviointia ajatellen vuosiluokkiin sitomattoman järjestelmän merkittävin jousto on se, että oppilas ei jää luokalleen puuttuvien suoritusten vuoksi. Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite moniammatillisessa yhteistyössä Raision kaupungin koulu-, sosiaali- ja terveystoimen kesken.

Opetus erityisissä tilanteissa

Erityisissä tilanteissa oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta yksilöllisin ratkaisuin. Oppilaan tarvitseman tuen tarvetta ja opetuksen järjestämisen ratkaisuja voidaan pohtia esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai oppilaan ollessa muuten vaikeassa elämäntilanteessa.

Painotettu opetus

Raision peruskouluissa opetuksessa voidaan painottaa joitakin oppiaineita, esim. musiikkia, liikuntaa ja englantia (= CLIL-opetus). Luvan painotettuun opetukseen antaa sivistyslautakunta. Opetuksessa noudatetaan muilta osin Raision perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Opetus järjestetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvatulla tavalla.

Joustava opetus

Opetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluja käyttäen. Joustavan perusopetuksen toiminta on tarkoitettu niille 7. – 9. luokan oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja koulumotivaation puutetta, sekä oppilaille, joita uhkaa syrjäytyminen jatkokoulutuksesta ja työelämästä.

Jopo-opetuksen tavoitteena on vahvistaa kokonaisvaltaisesti oppilaan opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi tavoitteena on tukea oppilasta toisen asteen koulutukseen siirtymisessä sekä antaa valmiudet selviytyä opiskelussa. Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteena on vähentää perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäistä syrjäytymistä.

Oppilas valitaan Jopo-luokalle (max. 10 oppilasta) oppilaan tai hänen huoltajansa tekemän hakemuksen perusteella. Oppilasvalinta perustuu oppilaan koulumenestykseen, poissaoloihin ja opiskelumotivaatioon. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös, joka valmistellaan oppilashuoltotyössä.

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetuksen järjestäminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä, moniammatillinen yhteistyö, tarvittavat tuki- ja neuvontapalvelut sekä toiminnan seuranta. Joustavan perusopetuksen oppilas voi saada tarvitsemaansa yleistä tai tehostettua tukea.

Opetus järjestetään koulussa pääosin lähiopetuksena pienluokassa, valinnaisaineiden osalta soveltuvien osin integroituna yleisopetuksen ryhmiin, työpaikoilla (työssäoppiminen 1 pv/vko) sekä muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna. Oppilasta varten asetetut tavoitteet, oppimisympäristöt sekä tukitoimet suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne vastaavat perusopetuksen tavoitteita. Joustavassa perusopetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Koulussa selvitetään oppilaille ennen työssäoppimisjakson alkamista turvallisuus- ja vastuukysymyksiä. Työpaikoilla oppilaille on nimettävä vastuuhenkilö, joka opastaa ja neuvoo työhön tutustumisessa ja työturvallisuudessa. Oppilaat dokumentoivat työssäkäynnin aikana työtehtäviään ja käyvät opettajan

kanssa palautekeskusteluja. Opettaja käy työpaikalla vähintään kerran lukukaudessa seuraamassa oppilaan työskentelyä ja keskustelemassa työnantajan kanssa työssäoppimisen sujumisesta.

5.6 Perusopetusta tukeva muu toiminta

Raision kaupunki pyrkii tarjoamaan oppilaille kerhotoimintaa. Tavoitteena oppilaan taitojen kokonaispersoonallinen kehittyminen haluttuun suuntaan sekä kouluviihtyvyyden lisääminen. Jokainen kerhoa pitävä koulu ja opettaja määrittelevät tavoitteet ja yhteistyön muiden tahojen kanssa sekä oppilaiden osallistumisen suunnitteluun kerhosuunnitelmassa. Raision kaupunki tarjoaa myös maksullista iltapäivätoimintaa ensimmäisen luokan oppilaille.

Koulut toimivat kiinteässä yhteistyössä Raision kaupunginkirjaston kanssa (ks. liitteet Kulttuuripolku, Kirjaston kouluyhteistyön suunnitelma). Kaikki Raision peruskoulun oppilaat osallistuvat kirjastonkäytön opetukseen.

Raision kaupunki järjestää 1. - 2. -luokkalaisille erikseen ohjattua uimaopetusta. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saavuttaa perusuimataidon.

Raision koulut tekevät yhteistyötä Raision seurakunnan kanssa (mm. joulu- ja kevätkirKKko sekä adventti- ja pääsiäishartaudet). Eri uskontokuntiin kuuluville ja kirkkoon kokonaan kuulumattomille järjestetään tällöin muuta toimintaa.

Raision kaupungin nuorisotoimi on luonteva Raision koulujen yhteistyötaho. Nuorisotoimi järjestää vuosittain Raision lasten ja nuorten parlamenttikokouksen. Nuorisotoimi osallistuu myös Vaisaaren 7.-luokkalaisten ryhmäytymispäivän järjestelyihin.

Kouluruokailu tukee osaltaan oppilaiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä. Koulun aikuiset huolehtivat ruokailun ohjauksesta, valvonnasta ja tapakasvatuksesta. Oppilaat oppivat ymmärtämään terveellisen ravinnon merkityksen ihmisen terveyden ja kehittymisen kannalta koko eliniän ajan. Kouluissa valvotaan ruokailutilanteita. Palautekeskustelua voidaan käydä myös vuosittaisessa Raision lasten ja nuorten parlamentin kokouksessa sekä vuosittaisessa alakoulujen oppilaskuntien/kaikkien koulujen oppilaskuntien yhteisessä hallitusten kokouksessa. Tavoitteena on, että oppilaat voivat vaikuttaa kouluruokailun järjestelyihin. Raisiossa toimitaan kouluruokailusuosituksen ([Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositus 2008](#)) mukaisesti. Erityisruokavaliot huomioidaan lääkärintodistusten/eettisten syiden perusteella.

6. ARVIOINTI

Raision perusopetuksessa on yhtenäinen arviointikulttuuri, jossa keskeistä on arvioinnin eettisyys ja oikeudenmukaisuus. Arvioinnin pedagoginen tehtävä on kannustaa oppilasta opiskelemaan ja tukea hänen oppimistaan. Oppilaan saaman palautteen tulee antaa oppilaalle realistinen kuva hänen osaamisestaan ja työskentelystään. Palautteen tulee tukea oppilaan minäkäsityksen muodostumista, osoittaa oppilaan vahvuuksia ja kehittämisen kohteita sekä olla motivoivaa.

6.1 Oppimisen arviointi

Valtaosa lukuvuoden aikana suoritettavasta arvioinnista on formatiivista arviointia, eli se toteutetaan osana päivittäistä opetusta. Se edellyttää opettajalta oppimisprosessin havainnointia ja vuorovaikutusta oppilaiden kanssa. Opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan siten, että oppilaalla on riittävästi erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arvioinnin tulee olla monipuolista, esim. keskustelua tai kirjallisesti toteutettua.

Raision perusopetuksessa erityistä huomiota kiinnitetään itsearviointiin ja vertaisarviointiin käyttämiseen ja kehittämiseen. Itsearviointi tarkoittaa yksinkertaisimmillaan sitä, että oppilas tai ryhmä tarkastelee ja pohdiskelee kriittisesti omaa toimintaansa ja käyttää arvioinnista saatavaa tietoa oppimiseen ja toimintansa kehittämiseen. Itsearviointi voi kohdistua esim. aikaisemmin opittuun ja saavutettuihin taitoihin, oppilaan tai ryhmän työskentelyyn, oppimisprosessiin (teinkö voitavani ja mitä voisin tehdä paremmin), opettajan ja/tai oppilaan asettamien tavoitteiden saavuttamiseen sekä käyttäytymiseen ja vuorovaikutustaitoihin. Tavoitteena on, että itsearviointi on osa päivittäisiä käytäntöjä, ja itsearviointin periaatteet ovat käytössä peruskoulun alusta alkaen.

Vertaisarviointi tarkoittaa oppilaiden keskinäistä arviointia, jossa oppilaat arvioivat ja antavat palautetta toistensa opiskeluprosessista, yksittäisestä tehtävästä tai esimerkiksi työskentelyn aktiivisuudesta. Vertaisarviointi kehittää oppilaan opiskelu- ja itsearviointitaitoja sekä osaltaan edistää oppimisprosessia ja oppimista. Oppilaat oppivat antamaan palautetta, mutta myös ottamaan sitä vastaan. Vertaisarviointin tulee edistää yhteistoiminnallisuutta ja ryhmäytymistä. Vertaisarviointinissa opettajan tulee ohjata oppilaita toimimaan sovittujen arviointisääntöjen mukaisesti. Opettaja on vastuussa siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, vaan etukäteen sovittuihin asioihin.

Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan lukuvuoden alussa opintojen aikaisen arvioinnin periaatteista ja merkityksestä. Huoltajille tulee antaa tietoa opettajan, oppilaan itsensä tai ryhmän suorittamasta arvioinnista säännöllisesti lukuvuoden aikana. Tiedottamisen tavat ja käytänteet täsmennetään koulun vuosisuunnitelmassa. Mahdollisuuksien mukaan myös huoltajat voivat arvioida oppilaan työskentelyä ja edistymistä. Opintojen aikainen arviointi antaa pohjaa kodin ja koulun yhteistyölle ja esim. oppilaan opiskelulle asetettaville tavoitteille.

6.2 Osaamisen arviointi

Opintojen aikainen arviointi sisältää myös oppimisprosessin jälkeen tehtävää, osaamisen summatiivista arviointia. Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilas saa lukuvuositodistuksen, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa tai opintokokonaisuuksissa ja/tai työskentelytaidoissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi (peruskoulun päättötodistusta lukuun ottamatta). Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on myös päätös oppilaan siirtämisestä seuraavalle vuosiluokalle tai hänen jättämisestä luokalle.

Väliarviointi on vuosiluokilla 7 – 9 numeroarviointia. Vuosiluokilla 1 - 5 väliarviointi suoritetaan oppimiskeskusteluna. Vuosiluokalla 6 väliarviointi on numeroarviointia, jota täydennetään lisäksi oppimiskeskustelulla. Oppimiskeskusteluihin osallistuvat oppilas, huoltaja/huoltajat ja oppilaan opettaja/opettajat, ja ne pidetään marras-helmikuussa. Mahdollisten pedagogisten asiakirjojen päivitys voidaan tehdä oppimiskeskustelujen yhteydessä. Peruskoulun nivelvaiheissa eli 2. luokalla ja 6. luokalla käydään laaja oppimiskeskustelu, jossa keskustelun painopiste on erityisesti oppilaan työskentelytaidoissa ja oppimisessa.

Toisen luokan oppimiskeskustelussa opettaja kiinnittää huomiota oppilaan edistymiseen kielellisissä valmiuksissa, työskentelytaidoissa sekä taidossa huolehtia omista ja yhteisesti sovituista tehtävistä. Kuudennen luokan oppimiskeskustelussa arvioinnin erityispaino on opiskelumotivaation tukemisessa, ja arviointikeskustelussa pohditaan oppilaan luokilla 7 - 9 mahdollisesti tarvitsemaa tukea. Opettajat/erityisopettajat huolehtivat tarvittavasta tiedonvaihdesta alakoulun ja yläkoulun välillä.

Valinnaisten aineiden arvioinnin periaatteet määritellään koulujen vuosisuunnitelmissa.

Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa noudatetaan ylläolevia periaatteita. Lisäksi merkitään tähdellä sanallinen arvio tai arvosana. Opettaja voi halutessaan liitteellä tarkentaa arviointia. S2-oppilaat voidaan arvioida sanallisesti päättöarviointia lukuun ottamatta. S2-oppilaiden arvioinnissa voidaan haluttaessa käyttää liitettä tarkentamaan arviointia.

Oppilas siirtyy seuraavalle luokalle, kun hän on suorittanut tietyn oppiaineen oppimäärän vähintään välttävien tiedoin ja taidoin. Hylätyn arvosanan saaneelle oppilaalle annetaan mahdollisuus erillisessä kokeessa osoittaa, että hän on saavuttanut hyväksyttävän arvosanaan vaadittavat tiedot ja taidot. Koe pidetään kuluvan lukuvuoden kesäkuun puoliväliin mennessä tai heti hylätysti suoritettun vuosiluokan oppimäärän jälkeen.

Erillistä koetta järjestettäessä tulee ottaa oppilaan lähtökohdat huomioon niin, että koe sisältää tarpeen mukaan erilaisia näyttömahdollisuuksia. Kokeessa tulee olla sellaisia osioita ja/tai suoritustapoja, jotka parhaiten tukevat oppilaan kykyä osoittaa osaamistaan. Erillisen kokeen järjestämisestä vastaa hylätyn arvosanan antava opettaja.

Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilannetta tarkastellaan riittävän ajoissa. Oppilaan tuen tarpeet kartoitetaan ja toimenpiteistä sovitaan yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Jos kuitenkin oppilaan hylätty arvosana vaikuttaa mahdolliselta, siitä on tiedotettava oppilaalle ja hänen huoltajilleen.

riittävän ajoissa ennen lukuvuoden päättöarviointia, jotta oppilaalla on mahdollisuus osoittaa hyväksyttävään arvosanaan vaadittavia tietoja ja taitoja. Oppilaan opetuksesta vastaava opettaja on velvollinen hoitamaan oppilaan ja huoltajan informoinnin oman opetuksensa osalta.

Osaamisen arvioinnin periaatteet vuosiluokittain Raisiossa

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuosiarviointi
1. luokka	Oppimiskeskustelu	Lukuvuositolodistus: sanallinen arviointi käyttäytymisessä, äidinkielessä ja kirjallisuudessa ja matematiikassa
2. luokka	Laaja oppimiskeskustelu	Lukuvuositolodistus: sanallinen arviointi käyttäytymisessä, äidinkielessä ja kirjallisuudessa ja matematiikassa
3. luokka	Oppimiskeskustelu	Lukuvuositolodistus: sanallinen arviointi käyttäytymisessä ja eri oppiaineissa
4. luokka	Oppimiskeskustelu	Lukuvuositolodistus: sanallinen arviointi käyttäytymisessä ja eri oppiaineissa
5. luokka	Oppimiskeskustelu	Lukuvuositolodistus: sanallinen arviointi käyttäytymisessä ja numeerinen arviointi oppiaineissa
6. luokka	Laaja oppimiskeskustelu Numeroarviointi käyttäytymisessä ja oppiaineissa Wilmaan joustavasti marras-helmikuussa	Lukuvuositolodistus: numeroarviointi käyttäytymisessä ja kaikissa oppiaineissa. Työskentelytaidot arvioidaan oppiaineiden sisällä.
7. luokka	Yläkoulun starttikeskustelu Numeroarviointi käyttäytymisessä ja oppiaineissa Wilmaan joustavasti marras-helmikuussa	Lukuvuositolodistus: numeroarviointi käyttäytymisessä ja kaikissa pakollisissa oppiaineissa
8. luokka	Numeroarviointi käyttäytymisessä ja oppiaineissa Wilmaan joustavasti marras-helmikuussa	Lukuvuositolodistus: numeroarviointi käyttäytymisessä ja kaikissa pakollisissa oppiaineissa
9. luokka	Numeroarviointi käyttäytymisessä ja oppiaineissa Wilmaan joustavasti marras-helmikuussa	Päättötolodistus: numeroarviointi kaikissa oppiaineissa

6.3 Käyttäytymisen arviointi

Opetussuunnitelman valtakunnallisten perusteiden mukaan käyttäytymisen ohjaus sekä käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen ovat osa koulun kasvatustehtävää. Oppilaita ohjataan ottamaan huomioon muut ihmiset ja ympäristö ja noudattamaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä. Oppilaille opetetaan koulun erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiallista, tilannetietoista käyttäytymistä ja hyviä tapoja.

Valtakunnallinen opetussuunnitelma edellyttää, että käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymisen tavoitteiden tulee perustua koulun kasvatustavoitteisiin, koulun toimintakulttuuria määrittäviin linjauksiin ja järjestyssääntöihin.

Käyttäytymisen arviointi perustuu Raisiossa yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin ja kriteereihin ([liite 6](#)). Se on sanallista vuosiluokilla 1 – 5. Käyttäytymisen arvioinnin kriteerejä päivitetään tarvittaessa, ja niitä voidaan myös tämentää koulujen lukuvuosisuunnitelmissa ja muissa yhteisissä linjauksissa. Raisiossa käyttäytymisen arviointi vuosiluokilla 1 – 5 on sanallista ja vuosiluokilla 6 – 9 käyttäytyminen arvioidaan numeerisesti yhdellä arvosanalla. Oppilaan käyttäytymisen arviointiin osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arvioinnissa otetaan huomioon soveltuvien osien oppilaan ikätaso ja muut yksilölliset piirteet. Arviointi perustuu Raision perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja kunkin koulun järjestyssääntöihin.

Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet Raisiossa:

1. Oppilas noudattaa koulun järjestyssääntöjä ja muita yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä.
2. Oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön.
3. Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä, tukee työrauhaa ja tekee koulutyönsä parhaan kykynsä mukaan.
4. Oppilas käyttäytyy asiallisesti kaikkia kouluyhteisön jäseniä kohtaan ja noudattaa yleisiä hyviä käytöstapoja.
5. Oppilas osaa tehdä yhteistyötä sekä vertaisryhmän että koulun aikuisten kanssa.
6. Oppilas kunnioittaa toisten fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta.
7. Oppilas on luotettava ja rehellinen.

6.4. Päättöarviointi

6.4.1. Päättöarvioinnin yleiset periaatteet

Perusopetuksen päättöarvosanojen tulee olla valtakunnallisesti vertailukelpoisia, ja tästä syystä päättöarviointia varten on laadittu perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014). Nämä kriteerit määrittelevät tieto- ja taitotason arvosanalle kahdeksan (8). Päättöarvosanaa ei muodosteta suoraan aiempien lukuvuositolustusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella, vaan arvioinnin tuloksena annettava arvosana kuvaa oppilaan suoriutumisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin lähestyessä opettajien tulee huolehtia siitä, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä.

Päättöarviointi ajoittuu Raisiossa vuosiluokille 7, 8 tai 9. Kaikille yhteisistä oppiaineista kuvataiteen, kotitalouden ja käsityön päättöarviointi suoritetaan vuosiluokalla 7 ja musiikin ja historian vuosiluokalla 8. Muiden yhteisten oppiaineiden päättöarviointi suoritetaan vuosiluokalla 9.

Mikäli oppilas on kuitenkin valinnut 8. ja/tai 9. luokalla kotitalouden, kuvataiteen, käsityön tai musiikin valinnaisia tunteja, nämä tunnit arvioidaan osana näiden aineiden pakollisia opintoja ja päättöarvosana muodostuu suhteessa näiden aineiden tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Kotitalouden, kuvataiteen, käsityön ja musiikin päättöarviointi suoritetaan näiden aineiden valinnaisia tunteja valinneilla oppilailla siis sen lukuvuoden päätteeksi, jolloin he päättävät ko. aineiden opinnot.

Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten ja katsomusaineiden eri oppimäärien sekä painotettua oppiainetta (musiikki, englanti, liikunta) opiskelevien päättöarvioinnissa noudatetaan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 kuvattuja yleisiä periaatteita (kappale 6.5.1 **Päättöarvosanan muodostuminen**; kappale 6.5.2 **Johonkin oppiaineeseen tai erityiseen tehtävään painottuva opetus ja päättöarviointi**; kappale 6.6 **Perusopetuksen päättötodistus**). Ko. kappaleissa kuvataan myös yksilöllistettyjen oppimäärien mukaan opiskelevien oppilaiden, pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden tai toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden päättöarvioinnin ja päättötodistuksen merkintöjen yleiset periaatteet.

6.4.2 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, merkitään todistukseen numeroarvosana. Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen nimen kohdalle tulee merkintä ”valinnaiset opinnot”, sen jälkeen kaikkien yhteen yhteiseen aineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä ”hyväksytty”. Jos sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen

Ne valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään päättötodistukseen otsikon ”Muut valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä, mahdollinen oppimäärä sekä arvio joko numeroin tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä valinnaisen aineen toiseen, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuuden osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” riippuen siitä, minkä laajuiseksi kyseinen valinnainen aine on koulun opetussuunnitelmassa määritetty, sekä merkintä opetussuunnitelman mukaisesta tuntimäärästä.

6.4.3 Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa **viisi** ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”

Päättötodistukseen merkitään samat tiedot kuin muihin perusopetuksen aikana käytettäviin todistuksiin seuraavin täsmennyksin:

- oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
- rehtorin allekirjoitus
- yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5-10) ja sanoin (välttävä – erinomainen) (Huom. valinnaisten aineiden arvioinnin yleiset periaatteet päättötodistuksessa on esitetty edellä kappaleessa 6.4.2)
- oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään suoritettu oppimäärä tai oppimäärät
- maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista
- oppiaineen opetuksessa käytetty kieli, mikäli perusopetuksen oppitunneista on opetettu vähintään 25 % muulla kuin koulun opetuskielellä

7. OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

7.1 Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen periaatteet

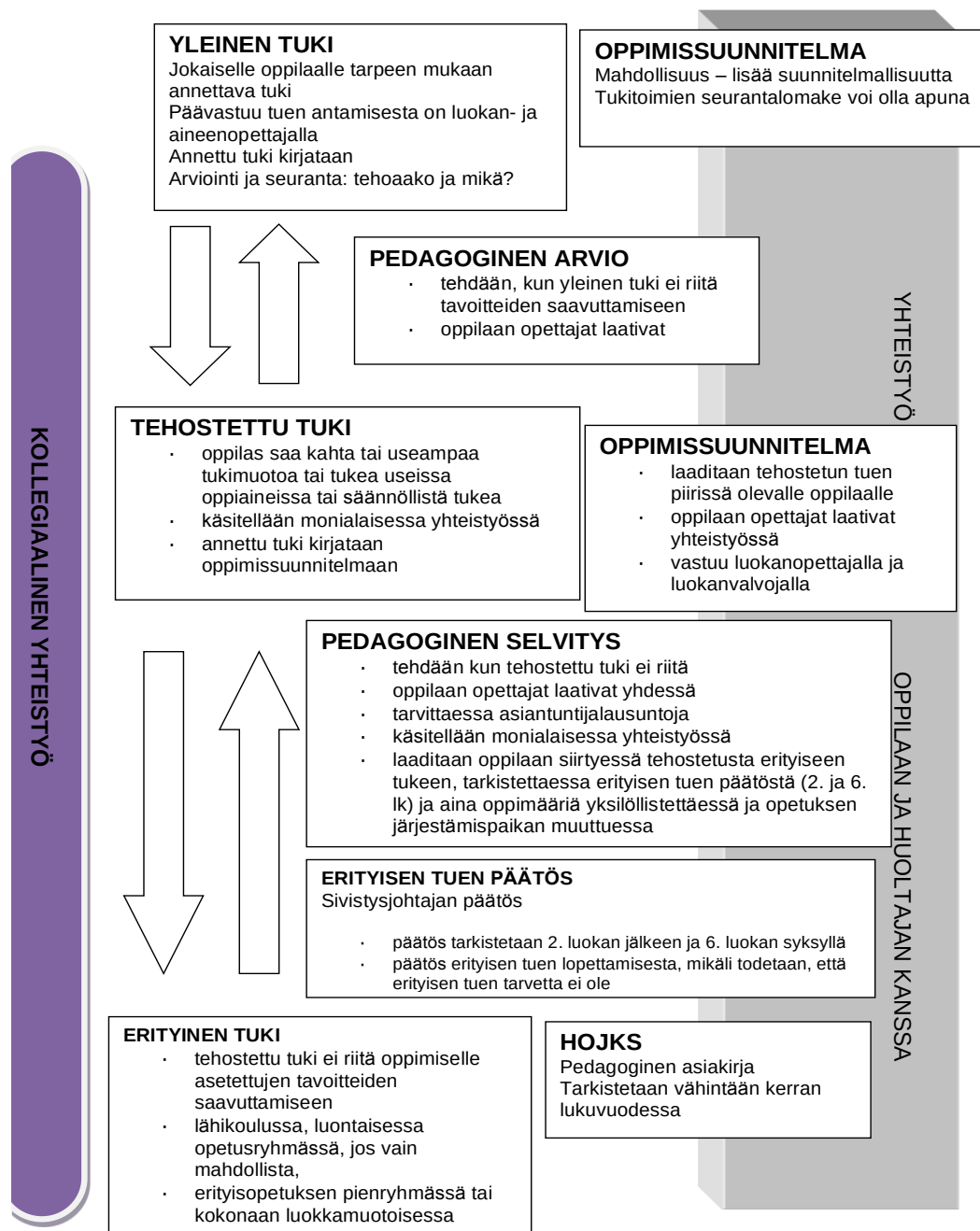
Kaikessa oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä lähtökohtana on laadukas perusopetus, siihen liittyvä aktiivinen yhteistyö oppilaiden huoltajien kanssa, säännöllinen ja järjestelmällinen oppimisen arviointi sekä koulun ammattilaisten yhteistyö. Näillä varmistetaan mahdollisimman varhainen ja oikein mitoitettu tuki. Jatkossa kuvataan tuen kolmitasoisuutta ja tuen järjestämiseen liittyviä käytänteitä, jotka ovat kootusti liitteessä "Opettajan käsikirja - oppimisen ja koulunkäynnin tuki Raisiossa".

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki toteutetaan alla olevan kaavion mukaisesti. Kaikilla tuen tasoilla oppilasta voidaan oppilaan tarpeen mukaan tukea seuraavin tukimuodoin:

- eriyttäminen
- joustavat ryhmittelyt ja opetusjärjestelyt (samanaikaisopetus)
- oppilaan ohjaus
- tukiopetus
- oppimissuunnitelma
- osa-aikainen erityisopetus
- kodin ja koulun yhteistyö
- tehostettu nivelvaiheen yhteistyö (esiopetus-perusopetus, 6. - 7.lk)
- oppilashuollon moniammatillinen tuki (koulukuraattorin, koulupsykologin ja kouluterveydenhoitajan tuki)
- kerhotoiminta
- apuvälineet
- avustajapalvelut
- tehostetussa ja erityisessä tuessa opiskelun erityiset painoalueet
- erityisessä tuessa myös kokoaikainen erityisopetus

Siirryttäessä tuen tasolta toiselle tukitoimien painotukset muuttuvat.

Tuen järjestäminen toimintamalleineen ja vastuineen kuvataan liitteessä "[Opettajan käsikirja - oppimisen ja koulunkäynnin tuki Raisiossa](#)".

Kuvio 1. Tuen järjestämisen periaatteet

7.2 Yleinen tuki

Yleisen tuen tukitoimien monipuolinen käyttö on usein riittävää oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tukea. Mikäli yleisen tuen tukitoimet eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä niin, että oppilas saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet, laaditaan pedagoginen arvio.

Pedagogisen arvion laatii luokanopettaja ja aineenopettaja oman oppiaineensa osalta yhteistyössä erityisopettajan tai opinto-ohjaajan kanssa. Pedagogisen arvion kokoamisesta vastaa luokanopettaja tai luokanvalvoja. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää tuen tarpeiden ja tukitoimien suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Pedagoginen arvio käsitellään moniammatillisessa yhteistyössä, jossa määritellään tehostetun tuen tarve ja tarvittavat tukitoimet ja ne kirjataan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Oppimissuunnitelman käyttö yleisen tuen aikana

Oppimissuunnitelma voidaan laatia kaikille oppilaille. Erityisen tärkeää on laatia oppimissuunnitelma niille oppilaille, joiden oppimisvaikeuksia tutkitaan ja kartoitetaan ennen mahdollista siirtymistä tehostetun tuen piiriin tai joiden oppimisen edistymistä seurataan esimerkiksi pitkän sairauden jälkeen. Osa-aikaista erityisopetusta saaville ja maahanmuuttajaoppilaille laaditaan tarvittaessa oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelma voidaan laatia myös erityisen lahjakkaalle oppilaalle, joka etenee opiskelussaan yleisopetuksen oppimääristä poiketen.

7.3 Tehostettu tuki

Tehostettua tukea annetaan oppilaalle, joka tarvitsee vähintään kahta eri tukimuotoa, tukea useassa eri oppiaineessa ja tuen tarve on säännöllistä. Tehostetun tuen aloittaminen käsitellään moniammatillisessa yhteistyössä.

Tehostetun tuen vaikuttavuutta arvioidaan ja seurataan oppimissuunnitelman avulla.

Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Oppimissuunnitelma on laadittava

1. tehostetun tuen piirissä olevalle oppilaalle
2. vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti opiskelevalle oppilaalle
3. erityisin opetusjärjestelyin opiskelevalle oppilaalle
4. joustavan perusopetuksen oppilaalle.

Oppimissuunnitelman laatimisesta vastaa oppilaan parhaiten tunteva opettaja. Oppimissuunnitelman laatimiseen voivat osallistua erityisopettaja, luokanopettaja, luokanohjaaja, aineenopettajat sekä tarvittaessa muut asiantuntijat. Oppimissuunnitelman noudattamista valvoo vastuupettaja, joka myös vastaa suunnitelman seurannasta. Oppilas ja huoltaja osallistuvat oppimissuunnitelman laatimiseen.

Tehostettua tukea varten laadittu oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arvioissa tuotettuun tietoon. Oppimissuunnitelmassa kuvataan, millä tukitoimilla opetussuunnitelman tavoitteet on tarkoitus saavuttaa.

Oppimissuunnitelmassa ei voida asettaa oppilaan opiskelemaan oppiaineen yksilöllistettyjä tavoitteita, vaan se noudattaa aina yleisopetuksen opetussuunnitelmaa. Siinä määritellään mahdolliset valinnaiset opinnot ja opiskelun erityiset painoalueet. Oppimissuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran lukukaudessa ja päivitetään aina tuen tarpeen tai järjestämisen muuttuessa oleellisesti.

Oppimissuunnitelmassa määritellään koulun, oppilaan ja kodin vastuualueet oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä. Oppimissuunnitelmasta tiedotetaan niille oppilasta opettaville opettajille, joiden tulee opetuksessaan huomioida oppilaan tehostetun tuen tarve.

7.4 Erityinen tuki

Mikäli oppilaan oppimissuunnitelman toteutumista arvioitaessa todetaan, että oppilaan saama tehostettu tuki ei riitä oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen, tehdään pedagoginen selvitys. Pedagogisen selvityksen laatii luokanopettaja ja aineenopettaja oman oppiaineensa osalta yhteistyössä erityisopettajan tai opinto-ohjaajan kanssa. Pedagogisen selvityksen kokoamisesta vastaa luokanopettaja tai luokanohjaaja siirryttäessä tehostetusta tuesta erityiseen tukeen.

Erityistä tukea tarkistettaessa pedagogisen selvityksen laatimisesta vastaa erityisopettaja/erityisluokanopettaja/luokanopettaja/aineenopettaja/luokanohjaaja (=oppilasta eniten opettava opettaja). Pedagogiseen selvitykseen liitetään tarpeen mukaan asiantuntijalausuntoja.

Päätöksen erityisestä tuesta tekee sivistysjohtaja. Päätöksen perusteena on oppilaasta laadittu pedagoginen selvitys.

Erityinen tuki järjestetään ensisijaisesti lähikoulussa. Erityisen tuen tukitoimena järjestettävä erityisopetus voidaan järjestää osa-aikaisen erityisopetuksen tai erityisopetuksen pienryhmässä tai kokonaan erityisopetuksen opetusryhmässä.

Erityisen tuen tukitoimien onnistumista arvioidaan ja seurataan HOJKS:ssa. Mikäli tarvetta erityiseen tukeen ei enää ole, tehdään uusi päätös erityisen tuen lopettamisesta. Päätöksen tekee sivistysjohtaja uuteen pedagogiseen selvitykseen perustuen.

HOJKS

Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laatimiseen osallistuvat moniammatillisessa yhteistyössä oppilaan opettajat, oppilashuollon asiantuntijoita, oppilas sekä mahdollisuuksien mukaan oppilaan huoltajat. Tarvittaessa laatimiseen osallistuvat oppilashuoltoon osallistuvat muut henkilöt, avustajat ja oppilaan opinto-ohjaaja.

HOJKS pohjautuu pedagogiseen selvitykseen, johon on koottu tieto oppilaan koulunkäynnistä ja oppimisesta.

Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tehtävänä on tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä oppimisprosessia. Suunnitelmaan kirjataan kokemukset oppilaan kehitystä ja oppimista tukevista opetusjärjestelyistä, toimintatavoista ja tukipalveluista sekä määritellään oppilaan, koulun ja kodin vastuualueet tukitoimien toteuttamiseksi.

Yksilöllistetyn oppimäärän osalta HOJKSiin kirjataan oppilaan oppimiselle asetetut tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Kunkin oppiaineen opettaja vastaa oman oppiaineensa osalta yksilöllistettyjen sisältöjen ja tavoitteiden laatimisesta.

Oppilaan arviointi perustuu yleiseen oppimäärään tai siihen yksilöllistettyyn oppimäärään, joka hänelle on määritelty henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa.

Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman toteutumista arvioidaan ja seurataan säännöllisesti vähintään kerran lukuvuodessa yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Koulun rehtori nimeää oppilaan henkilökohtaisesta opetuksen järjestämistä koskevasta suunnitelmasta vastaavan opettajan.

HOJKS:sta tiedotetaan kaikille oppilaan opettajille, joiden tulee omassa opetuksessaan huomioida oppilaan erityisen tuen tarve.

Erityisen tuen järjestäminen

Oppilaan tarvitsema erityinen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan lähikoulussa. Erityisopetus on keskeinen tukimuoto erityisen tuen piirissä olevalle oppilaalle. Erityisen tuen piirissä oleva oppilas voi opiskella tarvitsemansa tuen määrän mukaan yleisopetuksen tai osa-aikaisen erityisopetuksen ryhmässä, osittain erityisopetuksen pienryhmässä tai kokonaan erityisluokalla.

Erityisopetuksen pienryhmiä on Friisilän ja Vaisaaren kouluissa. Luokkamuotoista erityisopetusta järjestetään Kuloisten, Friisilän ja Vaisaaren kouluissa. [Liitteenä olevassa käsikirjassa](#) on määritelty erityisen tuen järjestämisen käytänteet ja kriteerit.

Huoltaja osallistuu pedagogisen selvityksen laatimiseen, ja huoltajalle tiedotetaan erityisopetuksen mahdollisuuksista oppilaan erityisen tuen kokonaisuudessa. Erityisen tuen päätöksessä määritellään oppilaan opetuksen ja erityisen tuen järjestäminen.

Oppilaan erityisen tuen eri toimijoiden työnjako, yhteistyö ja vastuualueet kirjataan yksilöllisesti oppilaan henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan.

Kuvio 2. Erityinen tuki Raisiossa vuosiluokilla 1. - 6.

Erityinen tuki Raisiossa vuosiluokilla 1.-6.

Opetuksen järjestämisen paikka	Kriteerit oppilaan sijoittumiselle kuhunkin opetusryhmään	Oppilaan noudattama opetussuunnitelma ja oppiaineiden oppimäärät	Nivelvaiheen yhteistyö
Lähikoulu	pääsääntöisesti jokainen oppilas aloittaa koulunkäynnin omassa lähikoulussaan	- yleisen opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet - oppiaineen keskeiset tavoitteet (esim. e-kirja)	- varhaiskasvatuksen erityisopettaja on yhteydessä vastaanottavaan lähikoulun rehtoriin ja erityisopettajaan heti esiopetuksen syyskaudella (ennen tammikuussa tapahtuvaa koulun ilmoittautumista) - pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan koulumuodosta keskustellaan jo esiopetuksen 2. vuoden alkaessa
Friisilän koulun yleisopetukseen integroitu erityinen tuki	- oppilaalla on erityisen tuen päätös - oppilaalla on kielenkehityksen häiriö - oppilas kykenee työskentelemään yleisopetuksen opetusryhmässä - oppilas tarvitsee erityistä tukea ydinaineissa (AI, MA, EN, YL)	- yleisen opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet - oppiaineen keskeiset tavoitteet (esim. e-kirja)	- varhaiskasvatuksen erityisopettaja on yhteydessä vastaanottavaan lähikoulun rehtoriin ja erityisopettajaan heti esiopetuksen syyskaudella (ennen tammikuussa tapahtuvaa koulun ilmoittautumista) - pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan koulumuodosta keskustellaan jo esiopetuksen 2. vuoden alkaessa - jos oppilas on jo perusopetuksessa ja harkitaan siirtymistä Friisilän kouluun, on otettava yhteyttä vastaanottavaan erityisopettajaan/luokanopettajaan ja rehtoriin mahdollisimman nopeasti vaikeuksien ilmetessä
Kuloisten koulun luokkamuotoinen erityisopetus	oppilas tarvitsee kokoaikaista erityisopetusta pienessä opetusryhmässä	- yleisopetuksen oppimäärän keskeiset tavoitteet - yksilöllistettyjä oppimääriä joissakin oppiaineissa, jos	varhaiskasvatuksen erityisopettaja on yhteydessä vastaanottavaan lähikoulun rehtoriin ja erityisopettajaan heti esiopetuksen

	• oppilaalla on laaja-alaisia oppimisvaikeuksia eikä hän saavuta yleisopetuksen mukaisia tavoitteita • oppilaalla on sosio-emotionaalisia ja käyttäytymiseen liittyviä ongelmia niin, että hän ei kykene toimimaan yleisopetuksen opetusryhmässä	oppilaalla on laaja-alaisia oppimisvaikeuksia • yleisen opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet, mikäli perusteena on sos.emot. tai käyttäytymisen ongelmat	syyskaudella (ennen tammikuussa tapahtuvaa kouluun ilmoittautumista) • pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan koulumuodosta keskustellaan jo esiopetuksen 2. vuoden alkaessa • jos oppilas on jo perusopetuksessa ja harkitaan siirtymistä kokonaan luokkamutoiseen erityisopetukseen, on otettava yhteyttä vastaanottavaan erityisluokanopettajaan ja rehtoriin mahdollisimman nopeasti vaikeuksien ilmetessä
Tahvio-Tikanmaan koulu, Friisilän luokkamutainen erityisopetus	• oppilaan kokonaiskehitys ei asiantuntijalausuntojen mukaan ole ikätasoista • oppilaalla on erittäin laajoja oppimisvaikeuksia • oppilaalla on tarve yksilöllistettyihin oppimääriin useissa oppiaineissa • oppilas tarvitsee kokoaikaista erityisopetusta	• yksilöllistetty oppimäärä lähes kaikissa oppiaineissa	• varhaiskasvatuksen erityisopettaja on yhteydessä vastaanottavan lähikoulun rehtoriin ja erityisopettajaan heti esiopetuksen syyskaudella (ennen tammikuussa tapahtuvaa kouluun ilmoittautumista) • pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan koulumuodosta keskustellaan jo esiopetuksen 2. vuoden alkaessa • jos oppilas on jo perusopetuksessa ja harkitaan siirtymistä kokonaan luokkamutoiseen erityisopetukseen, on otettava yhteyttä vastaanottavaan erityisluokanopettajaan/luokanopettajaan ja rehtoriin mahdollisimman nopeasti vaikeuksien ilmetessä

Nivelvaihe 6.-7. lk

Siirryttäessä 6. vuosiluokalta Vaisaaren kouluun, järjestetään monialaisen ammattihenkilöstön ja opetushenkilöstön välinen neuvottelu jo kuudennen luokan syksyllä tai viimeistään tammikuun aikana. Tammikuun loppuun mennessä, kun erityisen tuen päätökset on tarkistettu, sovitaan tulevista opetusjärjestelyistä.

Oppimäärän yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei saamastaan erityisestä tuesta huolimatta saavuta oppiaineen ydinsisältöihin liittyviä tavoitteita hyväksyttävästi (arvosana 5), voidaan oppimäärä yksilöllistää. Pedagogiseen selvitykseen liitetään opettajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden perusteltu arvio yksilöllistämisen tarpeesta oppiaineittain. Oppimäärän yksilöllistämisen tarpeen arviointiin osallistuvat oppilaan huoltaja, oppilasta opettavat opettajat kukin oman oppiaineensa osalta, koulupsykologi ja tarvittaessa muut asiantuntijat tai oppilashuoltoryhmä.

Päätöksen oppimäärän yksilöllistämisestä tekee sivistysjohtaja erityisen tuen päätöksessä. Päätöksen perusteena on pedagoginen selvitys ja tarvittavat asiantuntijalausunnot.

Kunkin oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja tai opettajat yhdessä erityisopettajan kanssa määrittelevät yksilöllistetyn oppiaineen tavoitteet, ja sisällöt ja ne kirjataan henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan. Yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti opiskellun oppimäärän arviointi voi olla sanallista myös päättöarvioinnissa.

Oppilaan tuen järjestämiseen liittyvät päätökset

Tuen järjestämiseen liittyvissä päätöksissä noudatetaan seuraavia periaatteita:

Päätös erityisestä tuesta

- sivistysjohtajan päätös
- perustelut pedagogisessa selvityksessä
- sisältää päätöksen pääsääntöisestä opetusryhmästä, mahdollisista tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista tarvittavista palveluista
- tarvittaessa määritellään myös opetuksen poikkeava järjestäminen
- oppimäärän yksilöllistäminen oppiaineittain
- päätöksen perusteena on Perusopetuslaki 17§, maksuttomuuden ja oppilashuollon osalta 31§ ja 31a§.

Päätös erityisen tuen lopettamisesta

- sivistysjohtajan päätös
- perustelut pedagogisessa selvityksessä

Erityisen tuen tarkistaminen ja tuen jatkaminen

- rehtorin päätös
- perustelut pedagogisessa selvityksessä

Päätös oppiaineen oppimäärän yksilöllistämisestä / Erityisen tuen päätös (17§)

- sivistysjohtajan päätös
- edellyttää erityisen tuen päätöstä
- perustelut pedagogisessa selvityksessä
- jokainen oppiaine arvioitava erikseen
- jos yksilöllisesti opiskeltavien oppiaineiden määrää lisätään tai vähennetään, tehdään uusi pedagoginen selvitys ja uusi erityisen tuen päätös
- päätöksen perusteena on Perusopetuslaki 18§

Päätös perusopetuksen poikkeavasta aloittamisajankohdasta

- sivistysjohtajan päätös
- myös pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan perusopetuksen aloittamisen myöhentämisestä on tehtävä päätös
- perusteluna psykologinen tai lääketieteellinen asiantuntijalausunto
- päätöksen perusteena on Perusopetuslaki 17§

Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä / Erityisen tuen päätös

- sivistysjohtajan päätös
- päätös tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista (kun lapsi on viisivuotias)
- päätöksen perusteluina asiantuntijalausuntoja ja moniammatillisen oppilashuoltotyön tekemä selvitys
- päätöksen perusteena on Perusopetuslaki 25§ ja 17§

Päätös pidennetyn oppivelvollisuuden päättämisestä

- sivistysjohtajan päätös
- perustelut pedagogisessa selvityksessä

Päätös erityisistä opetusjärjestelyistä

- rehtorin päätös
- mm. oppiaineen opiskelusta vapauttaminen ja vuosiluokkiin sitomaton opetus (voi olla oppiainekohtainenkin)
- päätöksen perusteena on Perusopetuslaki 17§

Raision perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnitelmaa täydentävät erilaiset valtakunnalliset ja kaupungin omat asiakirjat. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat:

Ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamalleja on kuvattu Raision kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmassa.

- Raision kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma 6.5.2014

Raision alakoulujen ja yläkoulun oppilashuoltosuunnitelmissa kuvataan oppilashuollon palveluja, hallintokuntien ja oppilashuollon toimijoiden välistä yhteistyötä sekä osuutta tuen tarpeen arvioinnissa, suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa.

- Raision kaupungin alakoulujen oppilashuoltosuunnitelma
- Raision kaupungin yläkoulun oppilashuoltosuunnitelma
- Opettajan käsikirja - oppimisen ja koulunkäynnin tuki Raisiossa
- Painotetun opetuksen ja toiminta-alueittaisen opetuksen opetussuunnitelma

8. OPPILASHUOLTO

Raision alakoulujen oppilashuoltosuunnitelmassa ([yhteinen täydennettävä malli](#)) ja yäkoulun oppilashuoltosuunnitelmassa (linkki vuosittain päivitettyyn oppilashuoltosuunnitelmaan löytyy koulun nettisivulta) kuvataan oppilashuollon toiminnan ja palveluiden järjestämisen yleiset periaatteet, rakenteet sekä yhteistyö eri tukipalveluiden ja viranomaisten kanssa. Toiminnan tarkoituksena on turvata lapsen tai nuoren hyvä kasvu ja kehitys sekä tunnistaa erilaisia riskitekijöitä kasvuyhteisöissä. Lasten ja nuorten oppilashuollollisesta tuesta huolehtivat kaikki koulun opetus- ja kasvatustehtäviin osallistuvat työntekijät yhteistyössä huoltajien kanssa.

Oppilashuolto liittyy koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa pyritään toteuttamaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.

Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän kuulemisensa ja osallisuutensa tukeminen. Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Oppilashuollon palveluiden järjestäminen

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä sivistyspalveluiden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kuten poliisiviranomaisten ja eri järjestöjen kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla. Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisäävät oppilashuollon tuntemusta ja edesauttavat palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä oppilashuollon työmenetelmä.

9. KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVÄT ERITYISKYSYMYKSET

Kaikkia Raision perusopetuksen oppilaita kannustetaan sekä paikallisen että vieraiden kulttuurien tuntemiseen ja arvostamiseen. Opetuksessa välitetään suomalaisittain tärkeitä arvoja kuten tasa-arvoa, toisen kunnioitusta, rehellisyyttä sekä työnteon arvostusta ja ahkeruutta. Ymmärtääkseen muita kulttuureja oppilaan on tunnettava oma kulttuurinsa ja kotiseutunsa. Raision peruskoulun kulttuuripolku tukee oppilaan kulttuuritietoisuutta. Oman äidinkielen osaaminen on perusta uusien kielten oppimiselle.

9.1 Monikielisten oppilaiden opetus

Vieraskielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään suomen kieltä oppituntien aikana. Tarvittaessa oppitunneilla hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa, mm. käännösohjelmia. Oppilaan kielitaito huomioidaan eri oppiaineiden kokeissa sekä oppituntien aikana selkokielistämällä tehtävänantoja tai antamalla lisäaikaa kokeiden suorittamiseen. Oppilaita kannustetaan osallistumaan koulun kerhoihin, joissa sekä suomen kielen taito että suomalaisen kulttuurin tuntemus kasvavat luontevasti sosiaalisessa kanssakäymisessä ikätoverien seurassa.

Koulun toimintasuunnitelmissa huomioidaan perinteisten suomalaisten juhlien lisäksi oppilaiden kulttuureihin liittyvät merkittävät juhlapäivät. Koulun tapahtumia kehitetään suomalaisia perinteitä unohtamatta siihen suuntaan, että kaikki voivat niihin osallistua. Yhteistyö kotien kanssa pyritään tekemään mahdollisimman joustavaksi ja tarvittaessa käytetään tulkkia kommunikoinnin apuna.

Raisiossa järjestetään oman kielen opetusta, kun samankielisiä oppilaita on lain edellyttämä vähimmäismäärä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään koulun aikuisten resursseja oman kielen tukemisessa: esimerkiksi oppilaan kanssa samaa kieltä puhuva opettaja tai avustaja voi pitää läksyparkin osin omalla kielellään.

9.2 Valmistava opetus

Valmistavan opetuksen järjestämisestä päättää sivistyslautakunta, joka määrittää myös ryhmäkoon. Valmistavan opetuksen aikana pyritään tuottamaan oppilaalle positiivisia oppimiskokemuksia, jotka vahvistavat hänen käsitystään itsestään oppijana. Oppilaalle tarjotaan suomen kielen opetuksen lisäksi mahdollisuuksien mukaan myös oman kielen opetusta. Tavoitteena on sijoittaa oppilas perusopetuksen ryhmään heti, kun hänen suomen kielen taitonsa on riittävä.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaalle tehdään oppimis- tai opintosuunnitelma, jonka pohjana käytetään peruskoulun opetussuunnitelmaa. Mahdolliseen erityisopetukseen oppilas siirtyy kolmiportaisen tuen mukaisin järjestelyin.

Mahdollisuuksien mukaan oppilasta integroidaan valmistavan opetuksen aikana taito- ja ikätasonsa mukaisesti perusopetuksen ryhmiin. Valmistavan opetuksen lopussa oppilaalle järjestetään vähintään

yhden päivän mittainen tutustuminen tulevassa koulussaan tai jopa luokassaan. Siirto perusopetuksen ryhmään pyritään tekemään lukuvuoden alussa.

Oppimissuunnitelman käyttö

Oppimissuunnitelmaa käytetään maahanmuuttajataustaisen oppilaan tuen tarpeen kartoittamiseen sekä tukimuotojen suunnitteluun yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen vaiheessa. Suunnitelmaan kirjataan pääpiirteissään oppiaineet ja -kokonaisuudet, joita oppilas on opiskellut. Lisäksi kirjataan arvio siitä, millaisia tukitoimia oppilas opetusryhmässään tulee tarvitsemaan sekä millaisia oppimisen tavoitteita hänelle on asetettu. Oppimissuunnitelmassa kuvaillaan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilannetta, oppimisvalmiuksia sekä erityistarpeita.

Oppimissuunnitelmaa laadittaessa kuullaan sekä oppilasta että hänen huoltajiaan ja kirjataan koulun antamien tukimuotojen lisäksi moniammatillinen yhteistyö sekä kodin tarjoama tuki. Suunnitelmaan kirjataan myös se, miten ja milloin oppilaan edistymistä seurataan ja arvioidaan. Oppimissuunnitelmaan kirjataan lisäksi oppilaan oma itsearviointi.

9.3 Suomen kielen ja kulttuurin oppimisen tukeminen

Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään mahdollisuuksien ja oppilaan tarpeen mukaan samanaikaisesti äidinkielen oppituntien kanssa. Suomi toisena kielenä -opetusta voidaan antaa myös lisäopetuksena.

Koulut pyrkivät järjestämään kerhotoimintaa, jolloin harrastuksen aloittamisen kynnys madaltuu. Kerhotoiminnalla tuetaan suomen kielen kehittymistä vapaammissa sosiaalisissa tilanteissa. Kerhotoiminta tarjoaa myös mahdollisuuden eri kulttuureista tulevien lasten sosiaalisille suhteille ja sitä kautta edistää oppilaan integroitumista kouluyhteisöön ja suomalaiseen yhteiskuntaan.

OSA 2. Ainekohtaiset opetussuunnitelmat

Oppiainekohtaiset sisällöt

Opetussuunnitelman valtakunnallisissa perusteissa oppiaineille määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi perusteissa määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa. Oppiaineet on perusteissa esitetty vuosiluokkakokonaisuuksittain (1 – 2, 3 – 6, 7 – 9).

Raisiossa oppiaineiden tavoitteiden ja sisältöjen vuosiluokkaistaminen aloitettiin alakoulun ja yläkoulun opettajien yhteistyönä. Tehtävänä oli miettiä kunkin oppiaineen keskeiset sisällöt niin, että koko Raision perusopetus muodostaa keskeisten oppiainekohtaisten sisältöjensä puolesta yhtenäisen jatkumon alakouluista yläkouluun.

Lopullinen keskeisten sisältöjen vuosiluokkaistaminen tehtiin perusteiden tavoitetaulukoiden pohjalle. Jokainen tavoite on vuosiluokkakokonaisuudessa keskeinen ainakin kerran. Lisäksi taulukkoon on kirjattu oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyviä erityispiirteitä. Taulukoissa käytetään samoja lyhenteitä kuin opetussuunnitelman perusteissa. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne., niihin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viittaavat laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. Taulukoihin on lisätty linkit perusteissa kuvattuihin laaja-alaisiin osaamisalueisiin, kunkin oppiaineen ja vuosiluokkakokonaisuuden sisältöalueisiin sekä oppimisen arvioinnin periaatteisiin oppiaineessa. Opettajan tehtävänä on tutustua myös valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin sisältöihin Raision oman opetussuunnitelman lisäksi. Oppimisen prosessiin, opetuksen suunnittelusta aina arviointiin asti, otetaan mukaan oppilaat ikätason mukaisesti.

Sisältöjen kuvauksessa näkökulma Raisiossa on opetuksen sijaan oppimisessa, siinä mitä oppitunneilla yhdessä tehdään ja opitaan. Oppiaineet esitetään perusteiden esittämässä järjestyksessä, mutta ei vuosiluokkakokonaisuuksittain vaan jatkumona vuosiluokasta 1 vuosiluokkaan 9. Tällä ratkaisulla halutaan korostaa ajatusta yhtenäisestä raisiolaisesta peruskoulusta.

Raisiossa toteutetaan laaja-alaiseen osaamiseen tähtääviä kaikkia kouluja koskevia oppimispolkuja, joiden sisällöt on määritelty ainekohtaisten opetussuunnitelmien liitteenä. Polut on laadittu ajatellen sitä, mitä laaja-alaiseen osaamiseen liittyviä taitoja raisiolaisella peruskoululaisella tulee olla peruskoulun loppuessa. Kunkin oppimispolussa esitetyn taidon oppimisesta vastuussa olevat oppiaineet on määritelty oppimispolun taulukossa.

Oppiainekohtaisia sisältöjä ja oppimispolkujen sisältöjä päivitetään tarvittaessa vuosittain opetussuunnitelman päivittämisen yhteydessä.

OPPIAINEET

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 1 – 2	1
Suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 3 – 6	4
Suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 7 – 9	9
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus vuosiluokilla 1 – 2	14
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus vuosiluokilla 3 – 6	17
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus vuosiluokilla 7 – 9	22

Toinen kotimainen kieli

Ruotsi B1-oppimäärä vuosiluokalla 6	25
Ruotsi B1-oppimäärä vuosiluokilla 7 – 9	27
Valinnainen A2-ruotsi vuosiluokilla 4 – 6	30
Valinnainen A2-ruotsi vuosiluokilla 7 – 9	34

Vieraat kielet

Englanti A1-oppimäärä vuosiluokilla 3 – 6	37
Englanti A1-oppimäärä vuosiluokilla 7 – 9	42
Muu vieras kieli A2-oppimäärä vuosiluokilla 4 – 6	45
Ranskan kielen A2-oppimäärä vuosiluokilla 7 – 9	49
Saksan kielen A2-oppimäärä vuosiluokilla 7 – 9	52

Matematiikka vuosiluokilla 1 – 2	55
Matematiikka vuosiluokilla 3 – 6	57
Matematiikka vuosiluokilla 7 – 9	61

Ympäristöoppi vuosiluokilla 1 – 2	65
Ympäristöoppi vuosiluokilla 3 – 6	68
Biologia vuosiluokilla 7 – 9	74
Maantieto vuosiluokilla 7 – 9	78
Fysiikka vuosiluokilla 7 – 9	81
Kemia vuosiluokilla 7 – 9	85
Terveystieto vuosiluokilla 7 – 9	89

Uskonto

Evangelisluterilainen uskonto vuosiluokilla 1 – 2	93
Evangelisluterilainen uskonto vuosiluokilla 3 – 6	95
Evangelisluterilainen uskonto vuosiluokilla 7 – 9	98
Ortodoksinen uskonto vuosiluokilla 1 – 2	101
Ortodoksinen uskonto vuosiluokilla 3 – 6	103
Ortodoksinen uskonto vuosiluokilla 7 – 9	105
Katolinen uskonto vuosiluokilla 1 – 2	107
Katolinen uskonto vuosiluokilla 3 – 6	109
Katolinen uskonto vuosiluokilla 7 – 9	111
Islam vuosiluokilla 1 – 2	113
Islam vuosiluokilla 3 – 6	115
Islam vuosiluokilla 7 – 9	117
Juutalainen uskonto vuosiluokilla 1 – 2	119
Juutalainen uskonto vuosiluokilla 3 – 6	121
Juutalainen uskonto vuosiluokilla 7 – 9	124

<u>Elämäkatsomustieto vuosiluokilla 1 – 2</u>	125
<u>Elämäkatsomustieto vuosiluokilla 3 – 6</u>	127
<u>Elämäkatsomustieto vuosiluokilla 7 – 9</u>	130
<u>Historia vuosiluokilla 5 – 6</u>	133
<u>Historia vuosiluokilla 7 – 8</u>	135
<u>Yhteiskuntaoppi vuosiluokilla 4 – 6</u>	137
<u>Yhteiskuntaoppi vuosiluokalla 9</u>	139
<u>Musiikki vuosiluokilla 1 – 2</u>	141
<u>Musiikki vuosiluokilla 3 – 6</u>	143
<u>Musiikki vuosiluokilla 7 – 8</u>	147
<u>Kuvataide vuosiluokilla 1 – 2</u>	150
<u>Kuvataide vuosiluokilla 3 – 6</u>	152
<u>Kuvataide vuosiluokilla 7 – 9</u>	155
<u>Käsityö vuosiluokilla 1 – 2</u>	157
<u>Käsityö vuosiluokilla 3 – 6</u>	159
<u>Käsityö vuosiluokalla 7</u>	164
<u>Liikunta vuosiluokilla 1 – 2</u>	169
<u>Liikunta vuosiluokilla 3 – 6</u>	171
<u>Liikunta vuosiluokilla 7 – 9</u>	175
<u>Kotitalous vuosiluokalla 7</u>	178
<u>Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7 - 9</u>	180

Liitteet

<u>Aktiivisen kansalaisen polku</u>	176
<u>Arjen taitojen polku</u>	180
<u>Kulttuuripolku</u>	183
<u>Oppilaskuntapolku</u>	189
<u>TVT-polku</u>	191

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	1. luokka	2. luokka	L1-L7
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Harjoitellaan itsesääätelytaitoja vuorovaikutustilanteissa, esim. puheenvuoron odottamista. Harjoitellaan keskittyvää kuuntelemista ja kuullun mukaan toimimista.	Harjoitellaan toisten kanssa toimimista, esim. vastavuoroisuutta.	L1, L2, L3
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1	Opetellaan kysymistä, vastaamista ja kertomista.	Opetellaan osallistumaan keskusteluun.	L1, L2, L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1	Harjoitellaan tilanteeseen sopivaa sanallista ja sanatonta viestintää esim. draaman keinoin (konkreettiset tilanteet esim. välitunnilla). <i>vrt. Aktiivisen kansalaisen polku – viestintätaidot</i>	Tutustutaan lastenkirjallisuuteen mm. draaman ja keskustelun kautta	L1, L2, L7
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1	Harjoitellaan tunnetaitoja ja opitaan tunnistamaan eri tunnetiloja.	Harjoitellaan kertomaan tunnetiloista.	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen				
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	Opetellaan lukemaan.	Syvennetään lukutaitoa.	L1, L4, L5

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2	Harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.	Harjoitellaan tekstinymmärtämistä ja tekstinymmärtämisen strategioita. Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä: juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika.	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	Harjoitellaan tiedon etsimistä yhdessä.	Harjoitellaan tiedon etsintää myös itsenäisesti.	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2	Nautitaan lastenkirjallisuudesta, esim. opettajan lukemana. Rohkaistaan lasta erilaisten tekstien lukijaksi.	Tutustutaan lastenkirjallisuuteen, tietoteksteihin, mediateksteihin ja peleihin.	L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen				
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	Opitaan kertomaan omista kokemuksista puhumalla.	Harjoitellaan tekstien tuottamista yksin ja yhdessä puhumalla ja kirjoittamalla.	L1, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Harjoitellaan kirjoittamaan sanoja ja lyhyitä virkkeitä esim. kuvasta, myös sähköisillä alustoilla.	Harjoitellaan tekstin suunnittelemista esim. ajatuskartan avulla.	L2, L4, L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3	Opetellaan isot ja pienet tekstauskirjaimet. Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita (esim. sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä).	Vahvistetaan oikeinkirjoituksen perusasioita. Opetellaan näppäintaitoja, esim. tutustutaan kymmensormijärjestelmän perusriviin.	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin				

ymmärtäminen				
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4	Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta: pohditaan sanoja, leikitellään kielellä (esim. lorut, leikit, laulut).	Pohditaan yhdessä sanontoja ja ilmaisuja. Laajennetaan käsitevarastoa.	L2, L4, L7
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4	Kuunnellaan lapsille suunnattua kirjallisuutta, esim. satuja. Valitaan ja luetaan itselle kiinnostavaa ja omalle taitotasolle sopivaa kirjallisuutta.	Valitaan ja luetaan itselle kiinnostavaa ja omalle taitotasolle sopivaa kirjallisuutta. Tutustutaan kirjastoon. (Vrt. Kulttuuripolku)	L2, L3, L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4	Tehdään esityksiä ja osallistutaan niihin. Tutustutaan juhla- ja kansanperinteeseen. Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja eri kulttuurikohteisiin ja osallistutaan kulttuuriryhmien kouluvierailuihin. (Vrt. Kulttuuripolku)	Tehdään esityksiä ja osallistutaan niihin. Tutustutaan juhla- ja kansanperinteeseen. Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja eri kulttuurikohteisiin ja osallistutaan kulttuuriryhmien kouluvierailuihin (vrt. kulttuuripolku).	L2, L4, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen						
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintä-ympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1	Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista suullisesti. Vahvistetaan kuuntelemisen taitoja.	Opetellaan perustelemaan oma mielipide.	Harjoitellaan ja tunnistetaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Harjoitellaan erilaisia tapoja perustella mielipide.	Opetellaan perustelemaan oma mielipide toiset huomioon ottaen keskustelussa ja väittelyssä. (ks. T2)	L1, L2, L7
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioidaan toisten tarpeita ryhmäviestintä-tilanteissa	S1	Tutkitaan sanattoman viestinnän keinoja merkitystä viestintätilanteissa.	Harjoitellaan käyttäytymään asiallisesti erilaisissa asiointitilanteissa. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja saamista.	Opetellaan väittelytaitoja.	Harjoitellaan ja syvennetään keskustelu- ja väittelytaitoja.	L1, L2, L3, L7
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	Tutustutaan näytelmiin sekä katsojana että esiintyjänä. Käytetään draamaa työvälineenä.	Suunnitellaan ja toteutetaan pieni näytelmä.	Harjoitellaan esitelmän pitämistä ja havainnollistamista (esim. esitysgrafiikkaohjelmia apuna käyttäen – vrt. TVT-polku). Harjoitellaan pienen puhe-esityksen pitämistä.	Harjoitellaan improvisaatioita.	L1 L2, L4, L7

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Tutustutaan nettietikettiin. Harjoitellaan asiallisen sähköpostiviestin tekemistä. <i>Vrt. TVT-polku)</i>	Tutustutaan kuvallisten viestien mahdollisuuksiin (esim. valokuvat, videot).	Käsitellään erilaisia sosiaalisen median kanavia.	Opetellaan käyttämään internetiä ja sosiaalista mediaa turvallisesti ja vastuullisesti (kenelle ja mitä viestittelen, mitä kuvia voin julkaista). <i>Vrt. TVT-polku)</i>	L1, L2, L3, L4
Tekstien tulkitseminen						
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	Opitaan ennakoimaan luettua. Tutustutaan erilaisiin luetun ymmärtämisen strategioihin, esim. käsitekarttaan.	Harjoitellaan käsitekartan tekemistä luetun ymmärtämisen tukena.	Syvennetään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukemisen strategioita.	Harjoitellaan tunnistamaan olennainen erilaisista teksteistä.	L1, L4, L5
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelu-taitojaan	S2	Tutustutaan erilaisiin teksteihin ja tekstilajeihin. Harjoitellaan tietotekstin lukemista.	Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa sanaluokkien opetteluun yhteydessä.	Harjoitellaan tunnistamaan erilaisia tekstilajeja.	Syvennetään tekstilajien tunnistamistaitoja.	L1, L2, L4, L5
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2	Tutustutaan uutiseen eri medioissa. Tutustutaan sanomalehteen. Harjoitellaan tiedonhakua.	Tutustutaan erilaisiin verkkosivustoihin tiedonlähteenä ja pohditaan niiden luotettavuutta.	Harjoitellaan monipuolisesti tiedon etsintää ja löydetyn tiedon luotettavuuden arviointia.	Syvennetään tiedon luotettavuuden arviointikykyä.	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuuden-	S2	Luetaan ikätasolle sopivia kirjoja.	Luetaan monenlaista kertomakirjallisuutta.	Tutustutaan sarjakuvaan ja elokuvaan ja niiden	Jaetaan lukukokemus monimediaisessa	L1, L4, L5

tuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä		Luetaan ja tehdään runoja. (ks. T14)	Tutustutaan animaatioon.	piirteisiin. Tutkitaan ja tehdään mainoksia.	ympäristössä.	
Tekstien tuottaminen						
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja mielipiteitten ilmaisemista kirjallisesti.	Rohkaistutaan löytämään kanava omien tekstien julkaisemiseen.	Vahvistetaan myönteistä kuvaa itsestä tekstien tuottajana esim. yhdessä kirjoittamisen ja vertaisarvioinnin avulla	Opitaan näkemään oma kehittyminen tekstin tuottajana (prosessikirjoittaminen, itsearviointi).	L1, L2, L4, L7
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Kirjoitetaan lyhyitä juonellisia tarinoita. Harjoitellaan tietotekstin kirjoittamista. Harjoitellaan tekstin otsikointia.	Harjoitellaan tietotekstin kirjoittamista ja lähdemerkintöjen tekemistä.	Harjoitellaan kirjoittamaan monipuolisesti eri tekstilajeja. Harjoitellaan tekstin sekä kuvan ja/tai puheen yhdistämistä (esim. tehdään mainos - ks. T8).	Harjoitellaan kantaaottavien tekstien tuottamista.	L1, L4, L5, L7
T11 ohjata oppilasta edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen	S3	Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan	Harjoitellaan kirjoittamaan vuorokeskustelua. Harjoitellaan	Opetellaan tekstinkäsittelytaitoja ja opetellaan käyttämään oikolukuohjelmaa.	Syvennetään tekstinkäsittelytaitoja. Harjoitellaan oikeakielisyyden	L1, L4, L5

sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa		oikeakielisyyden perusasioita.	kappalejako. Harjoitellaan oikeakielisyyden perusasioita.	Harjoitellaan oikeakielisyyden perusasioita. Opitaan käyttämään kappalejako omassa tekstissä.	perusasioita.	
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Harjoitellaan tekemään ja käyttämään tukisanoja tekstin tuottamisen apuna, esim. ajatuskartan avulla. Opitaan vastaanottamaan palautetta.	Opitaan arvioimaan omaa tekstiä. Opitaan ottamaan saatu palaute huomioon.	Harjoitellaan tekstin tiivistämistä ja muistiinpanojen tekemistä. Opitaan antamaan asiallista ja rakentavaa palautetta.	Harjoitellaan toimimaan eettisesti verkossa. Tutustutaan tekijänoikeuksiin. <i>Vrt. Aktiivisen kansalaisen polku</i>	L2, L4, L5, L6
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen						
T13 kannustaa oppilasta tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	Kerrataan suomen kielen äänteet. Tutustutaan lauseiden rakenteeseen ja opitaan erottamaan käsitteet lause ja virke. Tutustutaan sanaluokkiin.	Opetellaan sanaluokkia ja verbien aikamuotoja. Opetellaan tunnistamaan pää- ja sivulauseet.	Harjoitellaan nominien taivutusta ja tutustutaan sijamuotoihin.	Opetellaan lauseenjäseniä: subjekti, predikaatti, objekti. Kerrataan aikamuodot ja verrataan niitä muiden kielten, erityisesti englannin, verbinmuotoihin (yhteistyössä englannin opetuksen kanssa).	L1, L2, L4

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Luetaan ja tehdään runoja. (ks. T8) Tehdään kirjastovierailuja mahdollisuuksien mukaan.	Innostutaan lasten- ja nuortenkirjoista, esim. kirjavinkkausten avulla.	Luetaan useita ikätasolle ja taitotasolle sopivia kirjoja. Jaetaan lukukokemuksia esim. lukupiirin avulla.	Luetaan useita ikätasolle ja taitotasolle sopivia kirjoja. Jaetaan lukukokemus monimediaisessa ympäristössä. (ks. T8)	L2, L4, L5, L7
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4	Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan lähipiiriin (oma luokka, perhe/isovanhemmat) juhlaperinteeseen. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan lähipiiriin muiden kulttuurien kansanperinteeseen. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan kulttuuriryhmien kouluvierailuihin. <i>Vrt. Kulttuuripolku</i>	Syvennetään tietoutta Suomen kansanperinteestä (esim. Kalevala). Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan kulttuuriryhmien kouluvierailuihin. <i>Vrt. Kulttuuripolku</i>	Tehdään omia esityksiä. Tutustutaan teatteriin (teatterissa käynti/teatterivierailu mahdollisuuksien mukaan). Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan kulttuuriryhmien kouluvierailuihin. <i>Vrt. Kulttuuripolku</i>	Pohditaan sitä, miten kansanperinne näkyy nykykulttuurissa. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan kulttuuriryhmien kouluvierailuihin. <i>Vrt. Kulttuuripolku</i>	L2, L4, L6, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaisen osaamisen alueet](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen					
T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1	Harjoitellaan itseilmaisua esim. draaman keinon.	Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin.	Harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustilanteita esim. draaman keinoin (esim. työn hakeminen, kokous).	L2, L3, L6, L7
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan	S1		Opitaan mielipiteen perustelemisen keinoja ja harjoitellaan perustellun mielipiteen ilmaisemista niin suullisesti (esim. keskustelutilanteessa) kuin kirjallisesti (esim. verkkokeskustelu).		L1, L2, L3, L7
T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin	S1	Pidetään valmisteltu suullinen esitys, esim. luetun kirjan esittely.	Valmistellaan ja pidetään havainnollistettu suullinen esitys.	Harjoitellaan valmistellun ja/tai spontaanin puheen pitämistä.	L1, L2, L3, L7
T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan			Harjoitellaan väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteita esim. draaman keinoin.		L1, L2, L6, L7

vahvuuksiaan sekä kehittämisaalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.					
Tekstien tulkitseminen					
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita	S2	Tutustutaan kuva-analyysiin esim. uutiskuvan avulla, mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä kuvataiteen kanssa.	Harjoitellaan ja syvennetään kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja tutustumalla novellianalyysiin.		L1, L2, L4
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	S2	Tutustutaan uutiseen (rakenne, uutiskriteerit).	Tutustutaan omavalintaiseen tietokirjaan.		L1, L2, L4, L5
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa	S2	Syvennetään kirjallisuuden käsitteiden ymmärtämistä ja käyttöä erilaisten tekstien tulkinassa.		Analysoidaan erilaisten mediatekstien piirteitä (esim. artikkeli, kolumni, essee, erilaiset verkkotekstit).	L1, L2, L4
T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	S2	Opetellaan tiedon hankintaa yhteistyössä kirjaston kanssa.	Opitaan mediakriittisyyttä (erilaisista lähteistä saatavan tiedon arviointi, faktan ja mielipiteen erottaminen).		L2, L4, L5, L6
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle	S2	Tutustutaan kuvallisen median ilmaisukeinoihin ja tulkintaan.	Tutustutaan monenlaisiin kirjallisuusgenreihin ja niiden	Luetaan suomalaisen klassikko ja/tai nykykirjailijan teos ja	L1, L2,

uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista			piirteisiin ja luetaan niihin liittyviä kokonaisteoksia ja jaetaan lukukokemuksia.	lukukokemuksen jakaminen	L4, L5
Tekstien tuottaminen					
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista omia ajatuksia (esim. päiväkirjat, blogit ja muut verkkotekstit, musiikkikappaleiden sanoitukset). Opetellaan suunnittelemaan ja muokkaamaan omaa tekstiä.			L2, L4, L5, L7
T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	S3	Tuotetaan erityyppisiä tekstejä, myös tietotekstejä (esim. muistiinpanot, määritelmä, tiivistelmä, selostus).	Tuotetaan erityyppisiä tekstejä, erityisesti pohtivia ja kantaaottavia tekstejä ja tutustutaan niiden piirteisiin. Tuotetaan verkkoteksti, esim. blogi.	Tutustutaan työelämässä tarvittaviin teksteihin (esim. raportti, työhakemus, CV, pöytäkirja).	L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana	S3	Kerrataan kappalejako. Opitaan ottamaan vastaan palautetta omasta tekstistä ja antamaan rakentavaa palautetta toisten teksteihin liittyen.	Opitaan referoimaan tietotekstiä, esim. reaaliaineen tietotekstiä.	Harjoitellaan asiatekstin tuottamisen prosessin vaiheita, esim. essee aineiston pohjalta.	L2, L4, L5, L6
T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja	S3	Kerrataan kielenhuollon perusasiat.		Kerrataan ja syvennetään oikeakielisyyden konventiota.	L2, L4,

vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista					L5, L6
T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3		Harjoitellaan lähteiden ja lähdeviitteiden käyttöä oman tekstin tuottamisessa	Syvennetään lähteiden ja lähdeviitteiden käyttöä oman tekstin tuottamisessa.	L2, L4, L5, L7
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen					
T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kerrataan verbin aikamuodot. Opitaan tunnistamaan virkkeen rakenne (päälause, sivulause). Kerrataan sanaluokkia ja sijamuotoja.	Tutustutaan verbin moduksiin. Opetellaan lauseenjäsennys ja muita lauseen rakennepiirteitä.	Tutustutaan suomen kielen sisäiseen vaihteluun (esim. murteisiin ja slangiin sekä asiatyylin ja arkityylin eroihin).	L1, L2, L4
T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja	S4	Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin (sarjakuva yhdessä kuvataiteen kanssa) ja niiden tärkeimpiin piirteisiin. Luetaan useampi kokonaisteos ja jaetaan lukukokemus muiden kanssa.	Tutustutaan yleisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan useampi kokonaisteos ja jaetaan lukukokemus muiden kanssa (ks. T9).	Tutustutaan kansanrunouteen. Tutustutaan Suomen kirjallisuuden vaiheisiin ja keskeisiin teoksiin. Luetaan useampi kokonaisteos ja jaetaan lukukokemus muiden kanssa (ks. T9).	L1, L2, L4

kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen					
T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi	S4		Tutustutaan Kalevalaan fantasiakirjallisuuden esimerkkinä (ks. T9)	Käsitellään Suomen kielitilannetta. Tutustutaan Suomen kielen erityispiirteisiin. Tutustutaan maailman kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin ja suomen sukukieliin.	L2, L4, L6, L7

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S5](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S5	1.luokka	2.luokka	L1-L7
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	Opitaan vuorovaikutustaitoja pelien ja leikkien kautta. Harjoitellaan suomen kielen kirjain – äänne vastaavuutta.	Harjoitellaan toisten kanssa toimimista ja kuuntelemista.	L2, L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua	S1	Harjoitellaan suullista kielitaitoa. Opetellaan kysymistä, kertomista ja vastaamista.	Harjoitellaan arjen kielenkäyttötilanteita ja sanastoa.	L1, L2, L7
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja satujen ja tarinoiden avulla. Apuna käytetään rooli- ja teatterileikkejä.	Laajennetaan vuorovaikutustaitoja tutustumalla loruihin ja tietoteksteihin.	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen				
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	S2	Opitaan suomen kielen äänteet (puheopetusta tarvittaessa). Kiinnostutaan kirjoitetusta kielestä.	Tutustutaan lastenkirjallisuuteen, tietoteksteihin, mediateksteihin ja peleihin esim. draaman ja keskustelun kautta. Harjoitellaan kuvanlukutaitoa.	L1, L2, L4

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	Opitaan lukemaan yksinkertaisia tekstejä.	Opetellaan oman lukukokemuksen jakamista muille.	L2, L4
Tekstien tuottaminen				
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kielipiillisten rakenteiden tuottamista	S3	Harjoitellaan kirjoittamisen alkeita yksin.	Harjoitellaan kirjoittamista ryhmässä.	L2, L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	Harjoitellaan erityisesti käsin kirjoittamista, mutta harjoitellaan lisäksi näppäintaitojen alkeita.	Kehitetään näppäintaitoja ja harjoitellaan lyhyen kirjallisen tekstin suunnittelua ja kirjoittamista.	L4, L5
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3	Harjoitellaan lauseen käsitettä, pitkää ja lyhyttä vokaalia, kaksoiskonsonanttia sekä isoa alkukirjainta.	Harjoitellaan diftongia ja äng- äännettä sekä lopetusmerkkejä.	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta: pohditaan sanoja, sanontoja ja ilmaisuja, leikitellään kielellä	Opetellaan havainnoimaan oman kielen ja suomen kielen välisiä eroja ja yhtäläisyyksiä.	L4, L6, L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	S4	Kuunnellaan erilaisia satuja ja tarinoita.	Opetellaan löytämään omalle kielitaidolle sopivaa luettavaa.	L2, L4

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	Tunnistetaan lähiympäristön eri kieliä.	Rohkaistutaan arvostamaan ja käyttämään omaa äidinkieltä monipuolisesti.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	Harjoitellaan havaintojen suullista ilmaisemista.	Harjoitellaan havaintojen kirjallista ilmaisemista.	L1, L2, L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5		Harjoitellaan itsenäisesti yksinkertaista tiedonhakua.	L1, L2, L4
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan	S5		Opetellaan itsearviointia.	L1, L2, L4

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S5](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S5	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen						
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisu-varantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1	Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja koulussa pareittain ja ryhmässä. Tutustutaan nettietikettiin.	Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista.	Harjoitellaan väittelytaitoja. Käsitellään erilaisia sosiaalisen median kanavia.	Valmistellaan ja esitetään suullinen esitelmä.	L1, L2, L4
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvok-kaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1		Harjoitellaan kuuntelutaitoja esim. toistokirjoituksen avulla.		Harjoitellaan vuorovaikutusta arkipäivän eri tilanteissa. Harjaannutaan kuuntelemaan eri media-välineissä käytettävää suomen kieltä.	L1, L2, L4
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisu-keinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1	Harjoitellaan tulkitsemaan ei-sanallista viestintää. Opetellaan samankaltaisuudet ja erot ei-sanallisessa viestinnässä suomen kielessä ja omassa		Tutustutaan näytelmän rakenteeseen. Tehdään näytelmä ja esitetään se.	Opitaan huomaamaan, että eri ympäristössä kielen käyttö vaihtelee (esim. koulu, vapaa-aika, vanhemmat, eri maat jne.).	L2

		äidinkielessä.				
Tekstien tulkitseminen						
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelyssä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Luetaan monipuolisesti erilaisia tekstejä.	Jaetaan lukukokemuksia ryhmässä.	Tunnistetaan ja harjoitellaan tuottamaan eri tekstilajeja. Harjoitellaan kriittistä lukutaitoa ja lähteen luotettavuuden arviointia.	Harjoitellaan tunnistamaan keskeiset asiat tekstistä.	L1, L4
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämistrategioita käyttäen	S2	Harjoitellaan kirjoittamaan tekstiviestejä ja sähköpostia. Tunnistetaan fiktiivinen teksti tietotekstistä.	Opitaan ennakoimaan luettua.	Harjoitellaan käsitekartan tekemistä luetun ymmärtämisen tukena.	Harjoitellaan erilaisia lukutekniikoita hyväksi käyttäen työstämään eri tavoin saatua informaatiota.	L2, L4
T6 ohjata oppilasta päättävään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	Harjoitellaan luetun tai kuullun tarinan juonen palauttamista mieleen.	Luetaan eriaiheisia tietotekstejä.	Tutustutaan erilaisiin runoihin ja mediateksteihin.		L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen						
T7 innostaa oppilasta edistämään käsin-kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3	Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.		Harjoitellaan tekstinkäsittelytaitoja.	Syvennetään tekstinkäsittelytaitoja.	L1, L4, L5
T8 auttaa oppilasta	S3	Käsitellään tekstin	Harjoitellaan tietotekstin	Harjoitellaan	Harjoitellaan	L1,

syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita		rakennetta. Kirjoitetaan lyhyitä juonellisia tarinoita.	kirjoittamista ja kappalejako. Rikastutetaan sanavarastoa. Opetellaan lähdemerkinnän tekemistä. Harjoitellaan vuorokeskustelun kirjoittamista.	kirjoittamaan monipuolisesti eri tekstilajeja. Tehdään mainos. Kirjoitetaan ryhmässä. Harjoitellaan käsitekartan tekemistä.	kantaaottavien tekstien kirjoittamista.	L2, L4
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3		Harjoitellaan vertaispalautteen antamista kirjoitustehtävästä.	Vahvistetaan myönteistä kuvaa itsestä tekstien tuottajana.	Arvioidaan omaa kirjoittamista ja muokataan tekstiä palautteen perusteella.	L1, L2, L4
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen						
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4	Harjoitellaan taivuttamaan sanoja. Opetellaan kielenhuollon perusteita. Tutustutaan sanaluokkiin.	Kerrataan sanaluokkia ja opetellaan sanojen taivuttamista. Harjoitellaan tunnistamaan ja kirjoittamaan virke, päälause ja sivulause. Vakiinnutetaan oikeinkirjoitusta. Harjoitellaan välimerkkien käyttöä.	Opetellaan synonyymejä ja vastakohtia ja verbin passiivia.	Opetellaan lauseenjäsenistä subjekti, predikaatti ja objekti. Vahvistetaan välimerkkien käyttöä ja oikeinkirjoitusta.	L2, L4
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen	S5	Kuunnellaan ja luetaan kokonaisteoksia.	Vahvistetaan mekaanista, sujuvaa ja ymmärtävää lukemista.	Luetaan useita ikätasolle sopivia kirjoja. Harjoitellaan lukutaidon	Luetaan useita ikätasolle sopivia kirjoja. Laajennetaan lukemista	L2

ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön			Opetellaan kirjaston käyttöä.	strategioita.	ja lukutaitoa tiedon etsimiseen ja lukemiseen harrastuksena.	
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S5	Harjoitellaan kuullun asian sisällön selostamista pääpiirteittäin.	Harjoitellaan kuvanlukutaitoa. Tutustutaan elokuvaan ja teatteriin.	Tutustutaan alustavasti keskeisiin suomalaisiin kirjailijoihin ja heidän teoksiinsa.	Harjoitellaan puheviestinnän strategioita, keskustelutaitoja ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan kulttuurisidonnaisia puheviestintätilanteita.	L2, L4
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena						
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5	Tutustutaan puhe- ja kirjakielen eroihin. Opitaan ymmärtämään oman äidinkielen osaamisen tärkeys.	Opitaan vertailemaan omaa äidinkieltä ja suomen kieltä keskenään (sanasto, idiomit, fraasit).		Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia rohkeasti tarvittaessa kaikilla itselle tutuilla kielillä.	L1, L2, L7
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa		Tutustutaan eri oppiaineiden sanastoon ja käsitteistöön sekä omalla äidinkielellä että suomen kielellä.	Tutustutaan eri oppiaineiden sanastoon ja käsitteistöön sekä omalla äidinkielellä että suomen kielellä.	Tutustutaan eri oppiaineiden sanastoon ja käsitteistöön sekä omalla äidinkielellä että suomen kielellä.	Opitaan käyttämään itselle tuttuja kielten sanastoa ja käsitteistöä tarvittaessa apuna oppimisessa.	L4, L7
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojään ja kielellisiä keinojaan		Harjoitellaan etsimään helpohkosta tietoteknistä olennaiset	Harjoitellaan etsimään tietoa internetistä. Opetellaan tallentamaan	Tutustutaan joihinkin sosiaalisen median välineisiin.	Opetellaan käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja	L1, L6, L7

itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä		asiat itsenäisesti.	itse tuotettu teksti esim. Office365-ohjelmaan itsenäisesti.	Opitaan tuntemaan sosiaalisen median vaaroja.	suhtautumaan kriittisesti internetin kautta löydettyyn tietoon.	
--	--	---------------------	--	---	---	--

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S5](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S5	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen					
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja oppilaan kielitaito huomioon ottaen, esim. keskusteluharjoituksin.	Vahvistetaan vuorovaikutustaitoja oppilaan kielitaito huomioon ottaen, esim. keskusteluharjoituksin.	Syvennetään vuorovaikutustaitoja oppilaan kielitaito huomioon ottaen, esim. keskusteluharjoituksin.	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1		Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja perustelemista suullisesti.		L2, L4, L5
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	Pidetään valmisteltu suullinen esitys, esim. luetun kirjan tai elokuvan esittely.	Pidetään valmisteltu suullinen esitys, esim. havaintoesitelmä.	Pidetään valmisteltu suullinen esitys, esim. oman kulttuurin esittely.	L2
Tekstien tulkitseminen					
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja pääättelemään tekstin merkityksiä	S2	Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin.	Eritellään eri tekstilajien piirteitä ja tarkoitusta.	Laaditaan tekstejä eri tarkoituksiin ja vertaisarvioidaan tuotoksia.	L1, L2, L4

tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella					
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Tutustutaan suomalaiseen mediaan, esim. sarjakuvaan tai uutiseen.	Harjoitellaan mediakriittisyyttä sekä painetussa että sähköisessä ympäristössä.		L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen					
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	Siirrytään fiktiivisistä teksteistä faktuaalisiin.	Harjoitellaan ilmaisemaan oma mielipide niin suullisesti kuin kirjallisesti (ks. T3).	Harjoitellaan työelämässä tarvittavia tekstejä (asioimiskirjoitus).	L1, L2, L4
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleis-kielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	Opetellaan suomen verbin taivutuksen piirteitä.	Tarkastellaan suomen lauseen rakennetta (subjekti, predikaatti, objekti).	Syvennetään kielenhuollon keskeisiä asioita.	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen					
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Tutustutaan kielen eri rekistereihin, tutkitaan tyylipiirteitä ja sävyjä.	Harjoitellaan kielen eri rekistereitä omissa teksteissä ja puheissa.	Tarkastellaan oman kotikielen ja suomen kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.	L4
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	Tutustutaan nuorten kirjallisuuteen (myös esimerkiksi runo, novelli ja sarjakuva).	Tutustutaan eri kirjallisuuden genreihin (yhteistyössä kirjaston kanssa).	Tutustutaan suomalaiseen kirjallisuuteen.	L2

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	Tutustutaan S2-ryhmän oppilaiden kulttuureihin.	Tehdään kulttuurivierailuja (esim. elokuva, näyttely, kirjasto).		L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena					
T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	Harjoitellaan esimerkiksi itse-, vertais- ja ryhmäarviointia.	Harjoitellaan esimerkiksi itse-, vertais- ja ryhmäarviointia.	Harjoitellaan esimerkiksi itse-, vertais- ja ryhmäarviointia.	L1, L2, L7
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	Harjoitellaan tekemään lyhyt tietoteksti, esim. tiivistelmä ja koevastaus.	Harjoitellaan tekemään laajahko tietoteksti, esim. essee.	Harjoitellaan kirjoittamaan aineiston pohjalta, esim. aineistopohjainen essee.	L1, L4, L6
T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Harjoitellaan tiedonhakua yhdessä kirjaston kanssa. Harjaannutetaan etsimään tietoa oma-aloitteisesti esim. apua sanaston ymmärtämiseen.	Syvennetään tiedonhakutaitoja esim. oman esityksen pohjaksi.	Koostetaan esitys, jossa hyödynnetään kuvaa, ääntä ja tekstiä.	L1, L5, L6

Ruotsin kielen B1 -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokalla 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	6. luokka	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta	S1	Tutustutaan ruotsin kielen sukupuuhun ja keskustellaan sen sukulaiskielistä. Vertaillaan ruotsin ja englannin yhtäläisyyksiä ja eroja ja verrataan ruotsia myös oppilaan mahdollisesti muihin osaamiin kieliin. Rohkaistutaan hyödyntämään englannista tuttuja piirteitä ruotsin opiskelussa ja toisaalta havaitsemaan eroja.	L1, L2, L4
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	Tutustutaan ruotsin levinneisyyteen ja asemaan kansalliskielenä Suomessa. tutustutaan Pohjoismaiden karttaan ja nimistöön ruotsiksi. Kuunnellaan näytteitä suomenruotsista ja ruotsinruotsista. Havainnoidaan ruotsin kieltä omassa lähiympäristössä (esim. tuotteet, kyltit, lähialueet, musiikki, nimistö). Pohditaan oman perheen kieli- ja kulttuuritaustaa ruotsin kielen osalta. Tutustutaan valinnaisiin suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin merkkihenkilöihin ja juhlapäiviin. Pohditaan lainasanojen ja esimerkkien kautta, miten ruotsin kieli on vaikuttanut suomen kieleen	L2
Kieltenopiskelutaidot			
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Rohkaistutaan ilmaisuun ja työskennellään virheitä pelkäämättömässä, kannustavassa ilmapiirissä luokka- ja parityöskentelyssä. Opitaan tavoitteellisuutta ja vastuun ottamista omasta kielenopiskelusta ja käytetään itsearviointia. Hyödynnetään englannin opiskelusta tuttuja oppimisstrategioita koulussa ja kotona. Opitaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa myös ruotsin opiskelun tukena. Harjoitellaan oppimaan muualtakin kuin oppikirjasta.	L1, L5, L3

T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella	S2	Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Vertaillaan, millaisissa tilanteissa oppilaiden lähipiirissä käytetään ruotsia. Kannustetaan ruotsin kielen käyttöön myös koulun ulkopuolella ja opetellaan hyödyntämään esim. kirjaston ruotsinkielistä materiaalia. Omaksutaan myönteinen asenne ruotsin opiskelua kohtaan ja nähdään ruotsin taidon merkitys omassa elämässä.	L3, L5
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Harjoitellaan viestintää yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa niihin sopivalla kohteliaalla tavalla (mm. tervehtiminen, esittäytyminen, anteeksipyyntö, pyytäminen, pienet haastattelut).	L4
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	Rohkaistutaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa vähäiselläkin kielitaidolla hyödyntäen myös ei-kielellistä viestintää esim. draaman keinoin.	L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Harjoitellaan kaikessa viestinnässä omaksumaan tilanteeseen sopiva, kohdekulttuurille ominainen kohtelias kielenkäyttö.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Opetellaan tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan ymmärtämään pääkohdat erilaisista, sopivan tasoista teksteistä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan myös tasoltaan sopivaa autenttista ruotsinkielistä tekstiä.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	Opitaan kertomaan itsestä jokapäiväiseen elämään liittyviä yksinkertaisia asioita ja harjoitellaan niihin tarvittavia sanastoja ja yksinkertaisia rakenteita (mm. minä itse, perheeni, koulu, harrastukset, vapaa-aika). Valitaan aiheita ja toteutustapoja yhdessä. Harjoitellaan omien lyhyiden tekstien tuottamista arkeen liittyvissä tilanteissa kiinnittäen huomiota myös tarvittaviin rakenteisiin (esim. preesens, substantiivien yksikkö ja monikko, adjektiivien taiputus, apuverbit).	L4

Ruotsin kielen B1 -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 - 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen					
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin	S1	Laajennetaan käsitystä ruotsinkielisestä maailmasta. Laajennetaan suomenruotsalaisen kulttuurin tuntemusta (esim. juhlat, merkkihenkilöt). Tutustutaan ruotsalaiseen kulttuuriin ja sen tunnusomaisimpiin piirteisiin. Tarkastellaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja.	Syvennetään oppilaan tuntemusta ruotsin kielestä osana pohjoismaista kieliperhettä. Laajennetaan tietämystä Pohjoismaiden kulttuurista ja maantieteestä.	Käsitellään ruotsin kielen sukulaisuussuhteita muihin eurooppalaisiin kieliin.	L2, L5
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Rohkaistutaan hyödyntämään englannin kielen piirteitä ruotsin opiskelussa. Opetellaan huomaamaan ruotsin kielen keskeisiä säännönmukaisuuksia, mm. sanaluokkien piirteitä.	Opetellaan hyödyntämään englannin kielen piirteitä ruotsin opiskelussa. Opitaan huomaamaan ruotsin kielen keskeisiä säännönmukaisuuksia, mm. sanaluokkien piirteitä.	Opitaan hyödyntämään englannin kielen piirteitä ruotsin opiskelussa. Opitaan huomaamaan ruotsin kielen keskeisiä säännönmukaisuuksia, mm. sanaluokkien piirteitä.	L1, L4
Kielenopiskelutaidot					
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan	S2	Ymmärretään pitkäjänteisen harjoittelun merkitys esim. sanaston oppimisessa. Harjoitellaan kieltä monipuolisesti	Opitaan vastuunkantoa omasta kielenopiskelusta ja harjoitellaan tavoitteiden asettamista.	Opitaan löytämään itselle sopivimpia oppimisstrategioita.	L1

itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen		(puhuminen, lukeminen, kuunteleminen, kirjoittaminen). Käytetään soveltuvien osien tieto- ja viestintätekniologiaa opiskelun apuvälineenä. Käytetään itsearviointia.	Opitaan toimimaan kannustavasti pari- ja ryhmätyöskentelyssä.		
T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.	S2	Opetellaan huomaamaan ruotsin kieli omassa lähiympäristössä ja käyttämään ruotsin kieltä myös koulun ulkopuolella.	Opitaan käyttämään ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa kuten turistitilanteissa. Käsitellään ruotsin taidon merkitystä myös pohjoismaisessa kontekstissa.	Pohditaan ruotsin taidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.	L2, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa					
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	Käytetään paljon parityöskentelyä. Harjoitellaan toimimaan arjen tilanteissa ja tuottamaan lyhyitä kirjallisia ja suullisia viestejä.	Tuotetaan omaa tekstiä suullisesti ja kirjallisesti. Käytetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintätekniologiaa kommunikation apuvälineenä.	Harjoitellaan vaativampaa tuottamista, esim. pidempiä keskusteluja ja tekstejä.	L4
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Rohkaistutaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa hyödyntäen myös ei-kielellistä viestintää. Harjoitellaan erilaisia strategioita keskustelun ylläpitämisessä.	Rohkaistutaan toimimaan vähäiselläkin kielitaidolla. Harjoitellaan erilaisia strategioita keskustelun ylläpitämisessä (esim. kiertoilmaisut, tarkennukset).	Vahvistetaan aiemmin opeteltuja viestintästrategioita.	L2, L4
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Harjoitellaan keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Harjoitellaan kohteliaasta kielenkäyttöä erilaisissa tilanteissa.	Vahvistetaan aiemmin opeteltuja kohteliaan kielenkäytön strategioita.	L2, L4, L6

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä					
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Kuunnellaan ja luetaan erilaisia ja eritasoisia tekstejä, esim. dialogeja, kertovia tekstejä, lauluja, mainoksia. Käytetään apuvälineitä (sanakirjat, TVT) tekstien tulkinnassa. Harjoitellaan päättämään sanojen merkityksiä esim. muiden kielten avulla.	Syvennetään tekstilukutaitoa ja harjoitellaan erilaisten tekstien avulla löytämään keskeiset sisällöt pidemmästäkin tekstistä.	Syvennetään tekstilukutaitoa ja harjoitellaan erilaisten tekstien avulla löytämään keskeiset sisällöt pidemmästäkin tekstistä.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä					
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Laajennetaan sanavarastoa ja rakenteita, joiden avulla oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisestä elämästään. Vahvistetaan kuudennella luokalla opittuja sisältöjä. Harjoitellaan ääntämistä. Harjoitellaan verbin aikamuotoja, substantiivin monikkoja, adjektiivin taivutusta, pronomineja, prepositiota ja sanajärjestystä.	Vahvistetaan ja laajennetaan jo opittua sanastoa ja rakenteita. Syvennetään rakenteiden hallintaa, esim. verbioppia, lauserakenteita. Kiinnitetään huomiota ääntämiseen.	Harjoitellaan pidempien tekstien tuottamista ja monipuolisempaa sanavaraston käyttämistä ja vaihtelevia rakenteita (tekstin lihavoittaminen).	L4, L5

Ruotsin kielen A2-oppimäärän opetuksen tavoitteet ja sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 4 - 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen					
T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä	S1	Havainnoidaan ruotsin kielen esiintymistä omassa lähiympäristössä (tuotteet, kyltit, nimistö, tiedotusvälineet). Tutustutaan ruotsin levinneisyyteen ja asemaan kansalliskielenä Suomessa. Tutustutaan Pohjoismaiden karttaan ja nimistöön ruotsiksi.	Tutustutaan valinnaisiin suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin juhlapäiviin ja merkkihenkilöihin.	Laajennetaan tietämystä Pohjoismaista (kulttuuri ja maantiede). Valitaan mahdollisuuksien mukaan itse pohjoismaisia aiheita tarkemman tutustumisen kohteiksi.	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia.	S1	Pohditaan oman perheen kieli- ja kulttuuritaustaa ruotsin kielen osalta. Vertaillaan eri kotikieliä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Omaksutaan myönteinen asenne ruotsin opiskelua kohtaan ja nähdään ruotsin taidon merkitys omassa elämässä.	Tutustutaan oman kotiseudun ruotsinkielisyyteen ja mikäli mahdollista, hyödynnetään sitä ja autenttista materiaalia.	Vahvistetaan avointa asennetta ruotsin kieltä kohtaan monipuolisella, ikäkaudelle sopivalla materiaalilla.	L2

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1	Tutustutaan ruotsin kielen sukupuuhun ja keskustellaan sen sukulaiskielistä. Havainnoidaan ruotsin sanastollisia yhtäläisyyksiä suomen ja englannin kanssa. Voidaan vertailla ruotsia myös muihin mahdollisiin kieliin.	Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin ääntämyseroja. Rohkaistutaan hyödyntämään englannista tuttuja kielen piirteitä ruotsin opiskelussa.	Kuunnellaan näytteitä muista pohjoismaisista kielistä ja vertaillaan niitä jo osattaviin kieliin.	L1, L4
T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa	S1	Käytetään ruotsinkielistä aineistoa jo alusta alkaen, vaikka kielitaito ei kaikkeen riittäisikään (esim. lastenohjelmat). Opitaan huomaamaan ruotsin kieli ympäristössä.	Käytetään sopivan tasoista ruotsinkielistä aineistoa (esim. kirjasto, internet, tv).	Käytetään sopivan tasoista ruotsinkielistä aineistoa (esim. kirjasto, internet, tv).	L4, L5
Kielenopiskelutaidot					
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Käytetään ruotsin kieltä itseilmaisussa rohkeasti virheitä pelkäämättömässä, kannustavassa ilmapiirissä.	Opitaan toimimaan kielenopiskelua edistävästi ja kannustavasti pari- ja ryhmätyöskentelyssä.	Käytetään opittuja sanoja ja rakenteita rohkeasti omassa tuotoksessa.	L1, L7
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten	S2	Harjoitellaan itsearviointia. Ymmärretään säännöllisen ja pitkäjänteisen harjoittelun tärkeys. Hyödynnetään sanaston opettelussa englannin opiskelusta tuttuja oppimisstrategioita. Käytetään tietotekniikkaa ruotsin opiskelussa, aluksi ohjatumminkin.	Käytetään itsearviointia. Ohjataan vastuulliseen kielenopiskeluun ja harjoitellaan tavoitteiden asettamista sekä itselle sopivien oppimisstrategioiden käyttöä koulussa ja kotona. Käytetään tietotekniikkaa luontevana osana kielten opiskelua.	Käytetään itse- ja vertaisarviointia opiskelun tukena. Asetetaan omia tavoitteita ja otetaan niistä vastuu. Ohjataan oppimaan muualtakin kuin oppikirjasta. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa harjoittelussa, tiedonhaussa sekä omien tekstien tuottamisessa ja tallentamisessa.	L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia					

vuorovaikutuksessa					
T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	Työskennellään paljon pareina. Harjoitellaan lyhyiden viestien ja tekstien kirjoittamista.	Työskennellään paljon pareina. Harjoitellaan viestien ja tekstien kirjoittamista.	Tuotetaan omaa tekstiä suullisesti ja kirjallisesti oppilaalle läheisistä aiheista. Kannustetaan käyttämään ruotsia myös koulun ulkopuolella. Pidetään mahdollisuuksien mukaan yhteyttä ruotsinkielisten ikätovereiden kanssa.	L2, L4, L5, L7
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Toimitaan vuorovaikutus-tilanteissa vähäiselläkin kielitaidolla hyödyntäen myös ei-kielellistä viestintää.	Toimitaan vuorovaikutus-tilanteissa vähäiselläkin kielitaidolla hyödyntäen myös ei-kielellistä viestintää.	Harjoitellaan keskustelun ylläpitämistä, sanaselitystä, kiertoilmaisujen käyttöä, tarkennuksen pyytämistä.	L2, L4
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita (esim. esittäytyminen, tervehtiminen, kiittäminen, voimnin kysyminen, anteeksipyyntö) ja niihin sopivia kohteliaita fraaseja.	Harjoitellaan lisää arvostavaa, kohteliaasta kielenkäyttöä erilaisissa tilanteissa (ravintolassa, ostoksilla, tien neuvominen).	Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista. Pyritään kaikessa viestinnässä omaksumaan tilanteeseen sopiva, kohtelias kielenkäyttö.	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä					
T10 rohkaista oppilaita tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Kuunnellaan ja luetaan lyhyitä, oppilasta kiinnostavia tekstejä.	Harjoitellaan tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Harjoitellaan perinteisten ja internetin sanakirjojen käyttöä.	Kuunnellaan ja luetaan paljon oppilaita kiinnostavia eritasoisia, erilaisia tekstejä (esim. haastattelu, kertomus, mainos, sanoitus) ja harjoitellaan erilaisia keinoja ymmärtää niiden pääkohdat.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa					

tekstejä					
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Opitaan kertomaan itsestä jokapäiväiseen elämään liittyviä yksinkertaisia asioita ja harjoitellaan niihin tarvittavia sanastoja ja yksinkertaisia rakenteita (mm. minä itse, perheeni, koulu, harrastukset). Opetellaan tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja harjoitellaan niiden ääntämistä.	Opitaan kuvailemaan asioita ja kertomaan tapahtumista opittuja sanoja ja rakenteita aktiivisesti käyttäen. Harjoitellaan luontevaa ääntämistä ja kerrataan foneettisia merkkejä.	Harjoitellaan omien lyhyiden tekstien tuottamista arkeen liittyvissä tilanteissa kiinnittäen huomiota myös tarvittaviin rakenteisiin (esim. preesens, imperfekti, substantiivien yksikkö ja monikko, adjektiivien taivutus, apuverbit). Annetaan oppilaille mahdollisuus valita aiheita ja toteutustapoja. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampiakin kielenkäyttötilanteita omavalintaisesta aiheesta. Harjoitellaan ääntämistä edelleen, myös sanapainoa ja intonaatiota.	L3, L4, L5, L7

Ruotsin kielen A2-oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 - 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen					
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään	S1	Laajennetaan tietoutta Ruotsin nykypäivästä ja kulttuurista.	Laajennetaan tietoutta Ruotsista ja muista Pohjoismaista.	Tutustutaan laajemmin Pohjoismaihin ja maailmanlaajuisiin ilmiöihin.	L1, L2
T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	Tutustutaan ruotsinkielisiin viestintävälineisiin.	Käytetään hyväksi eri viestintävälineiden tarjoamia mahdollisuuksia.	Opitaan medialukutaitoa ja suhtautumaan mediaan myös kriittisesti.	L2, L5
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Tutkitaan eroja suomenruotsin ja riikinruotsin välillä.	Tutustutaan pohjoismaisten kielten samankaltaisuuteen ja eroihin sekä opetellaan hyödyntämään muita germaanisia kieliä oppimisessa.	Syvennetään kieliopin käsitteitä, joita voi hyödyntää muiden kielten oppimisessa.	L1, L4
Kielenopiskelutaidot					
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan	S2	Käytetään ruotsin kieltä rohkeasti.	Käytetään ruotsin kieltä rohkeasti.	Opitaan arvostamaan omaa kehittyvää kielitaitoa ja hyödyntämään sitä tulevaisuudessakin.	L1, L3, L7

itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen					
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Opetellaan itsearviointia ja tavoitteellisuutta ja tutustutaan eri oppimisstrategioihin.	Valitaan itselle sopivia oppimisstrategioita ja otetaan vastuuta omasta opiskelusta.	Opitaan vastuullista, itsenäistä ja tavoitteellista opiskelua.	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa					
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia ja kirjallisia harjoituksia. Harjoitellaan käyttämään luokkakielenä kohdekieltä.	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia ja kirjallisia harjoituksia. Laajennetaan kohdekielen käyttöä ja käytetään sitä keskinäisessä kommunikaatiossa.	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia harjoituksia ja lisätään kirjallisia harjoituksia, mm. pidempien tekstien tuottamista. Otetaan oma kielitaito käyttöön, esim. matkat, kesätyöpaikka ym.	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää ruotsinkielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Rohkaistutaan toimimaan vähäiselläkin kielitaidolla.	Harjoitellaan eri viestintätilanteita ja -strategioita.	Syvennetään eri viestintäkeinojen käyttöä.	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Tutkitaan kielisosiologisia seikkoja suomenruotsissa ja riikinruotsissa. Harjoitellaan small talk -keskusteluja arkipäivän tilanteissa	Tutkitaan kielisosiologisia seikkoja eri Pohjoismaissa. Tehdään keskusteluharjoituksia monipuolisista aiheista.	Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista vaikeahkoistakin aiheista kulttuurisidonnaisesti.	L2, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita					

tekstejä					
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Harjoitellaan oppilaiden elämään liittyvien aiheiden käsittelyä ruotsiksi.	Tutustutaan vaikeahkoihin ruotsinkielisiin teksteihin. Harjoitellaan itsenäistä tiedonhakua.	Harjoitetaan monilukutaitoa myös ruotsiksi.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä					
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Opetellaan mm. koulunkäyntiin ja vapaa-aikaan liittyvää asioita ja harjoitellaan niitä monipuolisesti.	Opetellaan toimimaan sujuvammin arkipäivän tilanteissa ja matkoilla (harrastukset, säästä kertominen, vaatetus, ravintola).	Laajennetaan monipuolisesti sanavarastoa koskemaan tulevaisuudensuunnitelmia. Harjoitellaan uusia sekä jo opittuja rakenteita eri tavoin uusissa aihepiireissä (tunteet, ympäristö, luonto, media).	L4, L3, L5

Englannin A1-oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen						
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä	S1	Tutustutaan englannin levinneisyyteen kartalta. Tarkastellaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja käytetään sitä hyödyksi uuden oppimisessa sekä tiedostetaan oman koulun monikielisyys. Keskustellaan englannin kielen merkityksestä (oppilas - koko maailma).	Vahvistetaan avointa asennetta englannin kieltä ja koko maailmaa kohtaan.	Harjoitetaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälistä yhteydenpitoa ja opitaan viestimään kulttuurille ominaisella tavalla.	Keskustellaan englannin asemasta globaalin viestinnän kielenä oppilaille läheisten asioiden kautta (musiikki, elokuvat, pelit, eri ammatit, matkailu). Harjoitetaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälistä yhteydenpitoa.	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	S1	Vertaillaan omaa ja esimerkiksi Iso-Britannian ja/tai Yhdysvaltojen kulttuuria etenkin tapakulttuurin ja valinnaisten juhlapyhien näkökulmasta.	Tutustutaan valinnaisiin englanninkielisiin kohteisiin (esim. Lontoo) tarkemmin maantieteen ja kulttuurin näkökulmasta ja laajennetaan tapakulttuurin ja juhlapyhien tietoutta.	Harjoitellaan kotimaasta ja sen kulttuurista kertomista englanniksi. Laajennetaan tietämystä englanninkielisistä maista ja niiden kulttuurista. Tutustutaan valinnaisiin englanninkielisiin alueisiin tarkemmin (esim. Irlanti, Skotlanti, Wales, Yhdysvallat, Kanada).	Laajennetaan tietämystä maista, joissa puhutaan englantia. Kuunnellaan erilaisia englannin aksentteja. Opitaan viestimään kulttuurille ominaisella tavalla.	L1, L2

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	Keskustellaan englannin esiintymisestä omassa lähiympäristössä, esim. musiikki, mainokset ja internet. Vertaillaan englannin kieltä muihin tuttuihin kieliin ja rohkaistaan käyttämään vertailua ja päättelyä kielenopiskelussa.	Jatketaan tuttujen kielen vertailua ja hyödynnetään lähiympäristöä mahdollisuuksien mukaan (kotikansainvälisyys) sekä mahdollisesti alkavaa A2-kieltä vertailussa. Hyödynnetään äidinkielestä tuttuja kielioppitermejä (verbi, substantiivi, adjektiivi)	Enenevässä määrin hyödynnetään äidinkielestä tuttuja kielioppitermejä (aikamuodot, adjektiivien vertailu), huomioidaan myös muiden kotikielten kuin suomen rakenteet kieliä vertaillessa.	Hyödynnetään kuudennella luokalla alkavaa ruotsia vahvistamaan kielellistä päättelykykyä. Oppimisen tueksi käytetään äidinkielestä tuttuja kielioppitermejä ja vertaillaan englannin ja suomen rakenteita.	L1, L2
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	S1	Harjoitellaan oppimaan muualtakin kuin oppikirjasta Esitellään vapaa-ajan oppimistapoja (mm. kirjasto, internet, sovellukset) ikäkaudelle sopivasti.	Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä (perinteiset sanakirjat/nettisanakirjat). Tutustutaan englannin opiskeluun soveltuvaan ja vaikeustasoltaan sopivaan aineistoon oppilaan lähiympäristössä (kirjasto, pelit ja sovellukset, internet).	Opitaan käyttämään eri aineistolähteitä apuna omissa tuotoksissa. Opetellaan löytämään sopivan tasoisia aineistoja ja apuvälineitä ja niiden oikeanlaista hyödyntämistä.	Käytetään erilaisia aineistoja eri lähteistä oppimista tukemaan. Ohjaudutaan englannin kielen pariin myös vapaa-ajalla (Raision kirjasto, elokuvat ilman tekstitystä).	L2, L3
Kielenopiskelutaidot						
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Rohkaistutaan englanninkieliseen ilmaisuun ja virheitä pelkäämättömään, kannustavaan ilmapiiriin luokka- ja parityöskentelyssä.	Harjoitellaan toimimaan kielenopiskelua edistävästi pari- ja ryhmätyöskentelyssä.	Työskennellään kannustavassa ilmapiirissä pareittain ja ryhmissä ja harjoitellaan vertaisarviointia.	Työskennellään pareittain ja ryhmissä toisia auttaen ja kannustaen. Harjoitellaan vertaisarviointia.	L1, L3

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielen-opiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	Harjoitellaan uusia, kielenopiskelulle tyypillisiä oppimisstrategioita niin koulussa kuin kotonakin käytettäväksi, etenkin sanaston mielenpainamiseen. Opetellaan vastuun ottamista omasta kielenopiskelusta ja harjoitellaan itsearviointia.	Opitaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja opetellaan itsearviointia. Ymmärretään säännöllisen ja pitkäjänteisen harjoittelun tärkeys. Rohkaistutaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa vähäiselläkin kielitaidolla hyödyntäen myös ei- kielellistä viestintää. Harjoitellaan pienin askelin toimimaan turvallisesti myös englanninkielisessä verkkoympäristössä (pelit, erilaiset tehtäväsivustot). Opetellaan valikoimaan itselle sopivia työtapoja hyödyntäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa.	Harjoitellaan tavoitteiden asettamista, ajankäytön suunnittelua ja itselle tehokkaimpien työtapojen käyttöä ja tehdään itsearviointia. Rohkaistutaan käyttämään englantia omassa arjessa. Opetellaan omaehtoista kielitaidon kehittämistä esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.	Harjoitellaan tavoitteiden asettamista, ajankäytön suunnittelua ja itselle tehokkaimpien työtapojen käyttöä ja tehdään itsearviointia. Opetellaan omaehtoista kielitaidon kehittämistä esimerkiksi kirjallisuutta ja tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuoro-vaikutuksessa						
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista	S3	Opitaan kertomaan itsestä jokapäiväiseen elämään liittyviä yksinkertaisia asioita ja harjoitellaan niihin tarvittavia yksinkertaisia rakenteita	Opitaan toimimaan kohteliaasti uusissa vuorovaikutustilanteissa (mm. koulusta ja harrastuksista kertominen, kellonajan ja sään kertominen).	Harjoitellaan aiempaa vaativampia vuorovaikutustilanteita pareittain ja ryhmissä (esim. tietojen vertailu, omasta lähimenneisyydestä	Harjoitellaan monipuolisesti erilaisia viestintätilanteita ja omaa tuotosta (menneestä kertominen, mielipiteen perustelu, tarinan kertominen, asiatekstin	L2, L4, L5, L7

katkoksista huolimatta		fraasinomaisesti (mm. mieltymykset, eläimet, harrastukset, ruokia, kehonosia, sää, lukusanat 1-100, värit). Harjoitellaan viestintää yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa niihin sopivalla tavalla (mm. tervehtiminen, esittäytyminen, anteeksi-pyyntö, pyytäminen). Rohkaistutaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla.		kertominen, haastattelu).	tuottaminen).	
T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintä-tilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja	S3	Rohkaistutaan itse-ilmaisuun vähäiselläkin kielitaidolla.	Harjoitellaan ilmaisemaan, ettei ymmärrä, ja kokeillaan ei-kielellisiä viestintätapoja.	Rohkaistutaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa vähäiselläkin kielitaidolla hyödyntäen myös ei-kielellistä viestintää.	Harjoitellaan viestimään erilaisissa tilanteissa monipuolisin keinoin.	L4
T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	S3	Harjoitellaan sopivia, kohteliaita ilmaisuja (excuse me, sorry, please).	Käytetään mahdollisuuksien mukaan tasoltaan sopivaa autenttista materiaalia. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa harjoittelussa mahdollisuuksien mukaan.	Hyödynnetään autenttista materiaalia mahdollisuuksien mukaan. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa vuorovaikutustilanteiden harjoittelussa ja omissa tuotoksissa.	Opetellaan toimimaan autenttisissa vuorovaikutus-tilanteissa myös koulun ulkopuolella. Käytetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintä-teknologiaa vuorovaikutus-tilanteiden harjoittelussa, tallennuksessa, jakamisessa ja itsearviointinnissa/vertaisarviointinnissa.	L2, L4

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä						
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	S3	Työskennellään erilaisten, eritasoisten tekstien parissa (esim. pienet tarinat, laulut, lorut, lyhyet dialogit ja näytelmät).	Harjoitellaan ymmärtämään pääkohdat erilaisista, sopivan tasoista teksteistä.	Harjoitellaan lisää erilaisia keinoja ymmärtää puhuttua ja kirjoitettua tekstiä. Valitaan aiheita ja työtapoja yhdessä opettajan kanssa	Käytetään erilaisia tekstejä (esim. dialogi, runo, mielipidekirjoitus, asiateksti, fiktio) ja opitaan etsimään niiden keskeisimmät sisällöt ja käytetään tekstejä niin sanaston kuin rakenteidenkin harjoittelussa. Valitaan aiheita ja työtapoja yhdessä opettajan kanssa.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä						
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista etenkin suullisesti. Harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.	Harjoitellaan omien lyhyiden tekstien tuottamista arkeen liittyvissä tilanteissa kiinnittäen huomiota myös tarvittaviin rakenteisiin (be, have, monikko, prepositioita, pronomineja). Valitaan aiheita ja toteustapoja yhdessä opettajan kanssa Harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.	Harjoitellaan rakenteita monenlaisten tekstien yhteydessä (preesens, imperfekti, adjektiivien vertailu). Tuotetaan omia tekstejä kirjallisesti ja suullisesti käyttäen aktiivisesti opittua sanastoa ja rakenteita ja hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa tuottamisessa. Harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä puherytmiä ja intonaatiota.	Tuotetaan erilaisia kirjallisia ja suullisia tekstejä oppilaita kiinnostavista aiheista alakoulun keskeistä sanastoa ja rakenteita käyttäen. Vahvistetaan alakoulun keskeisten rakenteiden hallintaa monipuolisesti ja itselle sopivimmilla työtapoilla (preesens, imperfekti, adjektiivien vertailu, adverbti, sanajärjestys, persoonapronominit, prepositiot). Harjoitellaan sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota.	L3, L4, L5, L7

Englannin A1-oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen					
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	Tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja asemaan maailmankielenä.	Tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja asemaan maailmankielenä.	Tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja asemaan maailmankielenä.	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Tutustutaan autenttisiin kieli- ja kulttuuriympäristöihin. Kirjallisten lähteiden lisäksi hyödynnetään digimateriaalia.	Tehdään jostakin itseään kiinnostavasta englanninkielisestä maasta suppea kirjallinen tai suullinen työ. Tiedonetsinnässä hyödynnetään sekä kirjallista että sähköistä lähdemateriaalia.	Perehdytään johonkin itseä kiinnostavaan englanninkieliseen kulttuuriin kuuluvaan aiheeseen ja tuotetaan siitä oma esitys. Tiedonetsinnässä hyödynnetään sekä kirjallista että sähköistä lähdemateriaalia.	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kerrataan alakoulussa opetelluista keskeisistä kieliopin rakenteista ainakin aikamuodot presens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti, lauserakenteet, persoona-pronominit eri muodoissa, genetiivi, substantiivien monikko,	Kerrataan keskeisiä kieliopillisia rakenteita kuten adverbeja, artikkelien käyttöä ja erityisesti aikamuotoja. Opetellaan uusina rakenteina ainakin 1. konditionaali ja ehtolause, futuuri ja ehtolause, liikkuvat määreet, adverbien vertailu.	Opetellaan keskeisistä kieliopillisista rakenteista ainakin passiivi, passiivin vastineet, infinitiivi ja ing-muoto, epäsuora kerronta, apuverbit ja niitä korvaavat muodot, paljoussanat, ei laskettavat substantiivit.	L1, L3

		artikkelit, adjektiivien vertailu.			
Kielenopiskelutaidot					
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Toteutetaan itse- ja vertaisarviointia esimerkiksi hyödyntämällä Eurooppalaisen kielisakun tavoite- ja arviointilomakkeita.	Toteutetaan itse- ja vertaisarviointia esimerkiksi hyödyntämällä Eurooppalaisen kielisakun tavoite- ja arviointilomakkeita.	Toteutetaan itse- ja vertaisarviointia esimerkiksi hyödyntämällä Eurooppalaisen kielisakun tavoite- ja arviointilomakkeita.	L1, L3
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Kehitetään yläkoulun englannin kielen opiskeluun sopivia oppimisstrategioita. Opetellaan soveltamaan kielitaitoa hyödyntämällä mm. Eurooppalaisen kielisalkun materiaalia.	Vahvistetaan yläkoulun englannin kielen opiskeluun sopivia oppimisstrategioita. Sovelletaan ja kehitetään kielitaitoa hyödyntämällä mm. Eurooppalaisen kielisalkun materiaalia.	Sovelletaan omaksuttuja englannin kielen oppimisstrategioita. Sovelletaan ja kehitetään kielitaitoa hyödyntämällä mm. Eurooppalaisen kielisalkun materiaalia.	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa					
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Harjoitellaan ohjatusti arkipäivän tilanteiden puhetuokioita. Rohkaistutaan ilmaisemaan itseään suullisesti englanniksi oman taitotason mukaisesti.	Vahvistetaan arkipäiväisten puhetuokioiden hallintaa ja laajennetaan harjoittelua vaativammissa kielenkäyttötilanteissa. Rohkaistutaan ilmaisemaan itseään suullisesti englanniksi oman taitotason mukaisesti.	Harjoitellaan vapaamuotoisia keskusteluja ja oman mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan muodollisempia keskusteluja kuten työhaastattelua. Rohkaistutaan ilmaisemaan itseään suullisesti englanniksi oman taitotason mukaisesti.	L4
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Opetellaan englannille tyypillisiä kielenkäyttöstrategioita ja rohkaistutaan selviytymään erilaisissa	Harjoitellaan englannille tyypillisiä kielenkäyttöstrategioita ja rohkaistutaan selviytymään erilaisissa	Vahvistetaan englannille tyypillisiä kielenkäyttöstrategioita ja rohkaistutaan selviytymään erilaisissa	L4, L6

		kielenkäyttötilanteissa.	kielenkäyttötilanteissa.	kielenkäyttötilanteissa.	
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Opetellaan verbaalista ja ei-verbaalista viestintää kuten kohteliaisuusfraaseja ja intonaatiota.	Harjoitellaan verbaalista ja ei-verbaalista viestintää kuten kohteliaisuusfraaseja ja intonaatiota.	Vahvistetaan verbaalisen ja ei-verbaalisen viestinnän osaamista kuten kohteliaisuusfraaseja, intonaatiota ja idiomeja.	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä					
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Opetellaan sanastoa itselle läheisistä aihepiireistä erilaisista lähteistä kehittäen monilukutaitoa.	Vahvistetaan perussanaston hallintaa ja monilukutaidon kehittämistä.	Laajennetaan eri aihepiirien sanastonhallintaa eri lähteitä hyödyntäen samalla vahvistaen monilukutaitoa.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä					
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	Opetellaan kertomaan oppilaalle läheisistä asioista kuten itsestä, omasta perheestä ja harrastuksista suullisesti ja kirjallisesti.	Harjoitellaan ohjatusti tuottamaan kirjallinen tai suullinen esitys itse valitusta englannin kieleen liittyvästä aihealueesta.	Opitaan tuottamaan puhuttua ja kirjoitettua kieltä esim. ajankohtaisista aiheista tai kirjallisuudesta.	L5, L6

Muun vieraan kielen A2-oppimäärän opetuksen tavoitteet ja sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 4 - 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen					
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä.	S1	Tutustutaan kielen levinneisyyteen. Tutustutaan kielialueen karttaan ja nimitykseen kohdekielellä.	Tutustutaan valinnaisiin kielialueen juhlapäiviin ja merkkihenkilöihin.	Laajennetaan tietämystä kielialueesta (kulttuuri ja maantiede). Valitaan itse aiheita tarkemman tutustumisen kohteiksi.	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaan sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia.	S1	Pohditaan oman perheen kieli- ja kulttuuritaustaa. Vertaillaan eri kotikieliä. Selvitetään, missä kohdekieltä tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Omaksutaan myönteinen asenne kielen opiskelua kohtaan ja nähdään kielitaidon merkitys omassa elämässä.	Hyödynnetään autenttista materiaalia mahdollisuuksien mukaan.	Vahvistetaan avointa asennetta kieltä kohtaan monipuolisella, ikäkaudelle sopivalla materiaalilla.	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja	S1	Tutustutaan kohdekielen sukupuuhun ja keskustellaan sen sukulaiskielistä. Havainnoidaan sanastollisia	Rohkaistutaan hyödyntämään englannista tuttuja kielen piirteitä opiskelussa.	Kuunnellaan näytteitä eri aksenteista. Vertaillaan kohdekieltä jo osattaviin kieliin.	L1, L2

päätelykyvyn kehittymistä		yhtäläisyyksiä suomen ja englannin kanssa. Vertaillaan niitä myös muihin mahdollisiin kieliin.			
T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa	S1	Tutustutaan kohdekieliseen aineistoon jo alusta alkaen, vaikka kielitaito ei kaikkeen riittäisikään .	Tutustutaan sopivan tasoiseen kohdekielisen aineistoon (esim. kirjasto, internet, tv).	Tutustutaan sopivan tasoiseen kohdekielisen aineistoon (esim. kirjasto, internet, tv).	L2, L3
Kielenopiskelutaidot					
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Rohkaistutaan ilmaisuun virheitä pelkäämättömässä kannustavassa ilmapiirissä.	Opitaan toimimaan kielenopiskelua edistävästi ja kannustavasti pari- ja ryhmätyöskentelyssä.	Käytetään opittuja sanoja ja rakenteita rohkeasti omassa tuotoksessa.	L1, L3
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten	S2	Harjoitellaan itsearviointia. Ymmärretään säännöllisen ja pitkäjänteisen harjoittelun tärkeys. Hyödynnetään sanaston opettelussa englannin opiskelusta tuttuja oppimisstrategioita. Opetellaan käyttämään tietotekniikkaa kohdekielen opiskelussa.	Käytetään itsearviointia. Harjoitellaan vastuullista kielenopiskelua ja harjoitellaan tavoitteiden asettamista sekä itselle sopivien oppimisstrategioiden käyttöä koulussa ja kotona. Vakiinnutetaan tietotekniikka luontevaksi osaksi kielten opiskelua.	Käytetään itse- ja vertaisarviointia opiskelun tukena. Asetetaan omia tavoitteita ja otetaan niistä vastuu. Opitaan oppimaan muualtakin kuin oppikirjasta. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa harjoittelussa, tiedonhaussa sekä omien tekstien tuottamisessa ja tallentamisessa.	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa					

T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	Käytetään paljon parityöskentelyä. Harjoitellaan lyhyiden viestien ja tekstien kirjoittamista.	Käytetään paljon parityöskentelyä. Harjoitellaan viestien ja tekstien kirjoittamista.	Tuotetaan omaa tekstiä suullisesti ja kirjallisesti oppilaalle läheisistä aiheista. Kannustetaan kohdekielen käyttöön myös koulun ulkopuolella. Pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia yhteydenpitoon kohdekielisten ikätovereiden kanssa.	L2, L4 L5, L7
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Rohkaistutaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa vähäiselläkin kielitaidolla hyödyntäen myös ei-kielellistä viestintää.	Rohkaistutaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa vähäiselläkin kielitaidolla hyödyntäen myös ei-kielellistä viestintää.	Harjoitellaan keskustelun ylläpitämistä, sanaselitystä, kiertoilmaisujen käyttöä, tarkennuksen pyytämistä.	L2, L4
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Harjoitellaan erilaisia kielen--käyttötilanteita (esim. esittäytyminen, tervehtiminen, kiittäminen, voinnin kysyminen, anteeksipyyntö) ja niihin sopivia kohteliaita fraaseja.	Harjoitellaan lisää arvostavaa, kohteliaasta kielenkäyttöä erilaisissa tilanteissa (esim. ravintolassa, ostoksilla, tien neuvominen).	Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista. Pyritään kaikessa viestinnässä omaksumaan tilanteeseen sopiva, kohtelias kielenkäyttö.	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä					
T10 rohkaista oppilaita tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Kuunnellaan ja luetaan lyhyitä, oppilasta kiinnostavia tekstejä.	Harjoitellaan tuntemattoman sanan merkityksen pääättelemistä asiayhteydestä. Ohjataan perinteisten ja internetin sanakirjojen käyttöön.	Kuunnellaan ja luetaan paljon oppilaita kiinnostavia eritasoisia, erilaisia tekstejä (esim. haastattelu, kertomus, mainos, sanoitus) ja harjoitellaan erilaisia keinoja ymmärtää niiden pääkohdat.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä					
T11 tarjota oppilaalle runsaasti	S3	Opitaan kertomaan itsestä	Opitaan kuvailemaan asioita ja	Harjoitellaan omien lyhyiden	L3,

tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin		jokapäiväiseen elämään liittyviä yksinkertaisia asioita ja harjoitellaan niihin tarvittavia sanastoja ja yksinkertaisia rakenteita (mm. minä itse, perheeni, koulu, harrastukset). Opetellaan tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja harjoitellaan niiden ääntämistä.	kertomaan tapahtumista opittuja sanoja ja rakenteita aktiivisesti käyttäen. Harjoitellaan luontevaa ääntämistä ja kerrataan foneettisia merkkejä.	tekstien tuottamista arkeen liittyvissä tilanteissa kiinnittäen huomiota myös tarvittaviin rakenteisiin. Valitaan aiheita ja toteutus-tapoja myös itse. Harjoitellaan vaativampiakin kielenkäyttötilanteita omavalintaisesta aiheesta. Harjoitellaan ääntämistä edelleen, myös sanapainoa ja intonaatiota.	L4, L5, L7
---	--	---	---	--	------------

Ranskan kielen A2-oppimäärän opetuksen tavoitteet ja sisältöalueet Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Keskeiset sisältöalueet S1-S3](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	<u>S1-S3</u>	7lk.	8lk.	9lk.	<u>L1-L7</u>
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen					
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ranskan kielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään	S1	Laajennetaan tietoutta Ranskan nykypäivästä ja kulttuurista.	Laajennetaan tietoutta Ranskasta ja muista ranskankielisistä maista.	Tutustutaan laajemmin ranskankieliseen maailmaan ja sen ilmiöihin.	L1, L2
T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ranskankielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	Tutustutaan ranskankielisiin viestintävälineisiin.	Käytetään hyväksi eri viestintävälineiden tarjoamia mahdollisuuksia.	Opitaan medialukutaitoa ja suhtautumaan mediaan myös kriittisesti.	L2, L5
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ranskan kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Tutkitaan englannin ja ranskan samankaltaisuuksia.	Opetellaan hyödyntämään muita kieliä ranskan oppimisessa.	Syvennetään kieliopin käsitteitä, joita voi hyödyntää muiden kielten oppimisessa.	L1, L4
Kielenopiskelutaidot					
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Käytetään ranskan kieltä rohkeasti.	Käytetään ranskan kieltä rohkeasti.	Opitaan arvostamaan omaa kehittyvää kielitaitoa ja hyödyntämään sitä tulevaisuudessakin.	L1, L3, L7

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Opetellaan itsearviointia ja tavoitteellisuutta ja tutustutaan eri oppimisstrategioihin.	Valitaan itselle sopivia oppimisstrategioita ja otetaan vastuuta omasta opiskelusta.	Opitaan vastuullista, itsenäistä ja tavoitteellista opiskelua.	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa					
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia ja kirjallisia harjoituksia. Harjoitellaan käyttämään luokkakielenä kohdekieltä.	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia ja kirjallisia harjoituksia. Laajennetaan kohdekielen käyttöä ja käytetään sitä keskinäisessä kommunikaatiossa.	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia harjoituksia ja lisätään kirjallisia harjoituksia, mm. pidempien tekstien tuottamista. Otetaan oma kielitaito käyttöön, esim. matkat, kesätyöpaikka ym.	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää ranskankielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Rohkaistutaan toimimaan vähäiselläkin kielitaidolla.	Harjoitellaan eri viestintätilanteita ja –strategioita.	Syvennetään eri viestintäkeinojen käyttöä.	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Harjoitellaan keskusteluja arkipäivän tilanteissa	Tehdään keskusteluharjoituksia monipuolisista aiheista.	Harjoitellaan mm. oman mielipiteen ilmaisemista kulttuurisidonnaisesti.	L2, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä					
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Harjoitellaan oppilaiden elämään liittyvien aiheiden käsittelyä ranskaksi.	Tutustutaan monipuolisesti ranskankielisiin teksteihin. Harjoitellaan itsenäistä tiedonhakua.	Harjoitetaan monilukutaitoa.	L4

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä					
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Opetellaan oppilaan arkipäivään liittyviä asioita ja harjoitellaan niitä monipuolisesti.	Opetellaan toimimaan sujuvammin arkipäivän tilanteissa ja matkoilla.	Laajennetaan monipuolisesti sanavarastoa koskemaan mm. tulevaisuudensuunnitelmia. Harjoitellaan uusia sekä jo opittuja rakenteita eri tavoin uusissa aihepiireissä (esim. tunteet, ympäristö, luonto, media).	L4, L3, L5

Saksan kielen A2-oppimäärän opetuksen tavoitteet ja sisältöalueet Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Keskeiset sisältöalueet S1-S3](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	7lk.	8lk.	9lk.	L1-L7
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen					
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia saksan kielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään	S1	Laajennetaan tietoutta Saksan nykypäivästä ja kulttuurista.	Laajennetaan tietoutta Saksasta ja muista saksankielisistä maista.	Tutustutaan laajemmin saksankieliseen maailmaan ja sen ilmiöihin.	L1, L2
T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia saksankielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	Tutustutaan saksankielisiin viestintävälineisiin.	Käytetään hyväksi eri viestintävälineiden tarjoamia mahdollisuuksia.	Opitaan medialukutaitoa ja suhtautumaan mediaan myös kriittisesti.	L2, L5
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia saksan kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Tutkitaan saksan, ruotsin ja englannin yhteneväisyyksiä.	Tutustutaan saksan kielen eri variantteihin.	Syvennetään kieliopin käsitteitä, joita voi hyödyntää muiden kielten oppimisessa.	L1, L4
Kielenopiskelutaidot					
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Käytetään saksan kieltä rohkeasti.	Käytetään saksan kieltä rohkeasti.	Opitaan arvostamaan omaa kehittyvää kielitaitoa ja hyödyntämään sitä tulevaisuudessakin.	L1, L3, L7
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa	S2	Opetellaan itsearviointia ja	Valitaan itselle sopivia	Opitaan vastuullista,	L1

soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia		tavoitteellisuutta ja tutustutaan eri oppimisstrategioihin.	oppimisstrategioita ja otetaan vastuuta omasta opiskelusta.	itsenäistä ja tavoitteellista opiskelua.	
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa					
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia ja kirjallisia harjoituksia. Harjoitellaan käyttämään luokkakielenä kohdekieltä.	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia ja kirjallisia harjoituksia. Laajennetaan kohdekielen käyttöä ja käytetään sitä keskinäisessä kommunikaatiossa.	Tehdään ikätasolle sopivia suullisia harjoituksia ja lisätään kirjallisia harjoituksia, mm. pidempien tekstien tuottamista. Otetaan oma kielitaito käyttöön, esim. matkat, kesätyöpaikka ym.	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää saksankielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Rohkaistutaan toimimaan vähäiselläkin kielitaidolla.	Harjoitellaan eri viestintätilanteita ja –strategioita.	Syvennetään eri viestintäkeinojen käyttöä.	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Harjoitellaan keskusteluja arkipäivän tilanteissa	Tehdään keskusteluharjoituksia monipuolisista aiheista.	Harjoitellaan mm. oman mielipiteen ilmaisemista kulttuurisidonnaisesti.	L2, L6

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita					
--	--	--	--	--	--

tekstejä					
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Harjoitellaan oppilaiden elämään liittyvien aiheiden käsittelyä saksaksi.	Tutustutaan monipuolisesti saksankielisiin teksteihin. Harjoitellaan itsenäistä tiedonhakua.	Harjoitetaan monilukutaitoa.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä					
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Opetellaan oppilaan arkipäivään liittyviä asioita ja harjoitellaan niitä monipuolisesti.	Opetellaan toimimaan sujuvammin arkipäivän tilanteissa ja matkoilla.	Laajennetaan monipuolisesti sanavarastoa koskemaan mm. tulevaisuudensuunnitelmia. Harjoitellaan uusia sekä jo opittuja rakenteita eri tavoin uusissa aihepiireissä (esim. tunteet, ympäristö, luonto, media).	L4, L3, L5

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	1. luokka	2. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1-S4	Opetellaan matematiikkaa toiminnallisesti.	Opetellaan matematiikkaa toiminnallisesti pelien ja leikkien avulla.	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot				
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1-S4	Tehdään matemaattisia havaintoja ympäristöstä kaikkia aisteja käyttäen. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.	Opetellaan tulkitsemaan ja hyödyntämään ympäristöstä tehtyjä havaintoja ja huomaamaan niiden yhteys omaan elämään.	L4
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S4	Opetellaan kokemaan matematiikka liikkuen, puhuen, piirtäen ja kirjoittaen. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan käytössä olevaan sähköiseen materiaaliin.	Opetellaan esittämään omia ratkaisuja eri tavoin esim. kuvin, suullisesti, esinein tai käytössä olevaa teknologiaa hyödyntäen.	L2, L4, L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1-S4	Tutustutaan päättely- ja ongelmanratkaisutehtäviin arjen esimerkein.	Kehitetään päättely- ja ongelmanratkaisutaitoja arjen esimerkein.	L1, L4, L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	Opetellaan numerot, yhteen- ja vähennyslaskumerkit sekä suuruusvertailumerkit.	Opetellaan kerto- ja jakolaskuun liittyvät laskumerkit. Tutustutaan murtoluvun käsitteeseen.	L1, L4

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	Tutustutaan lukusuoraan ja kymmenjärjestelmään. Harjoitellaan lukujonotaitoja.	Opetellaan kymmenjärjestelmän rakenne. Kehitetään lukusuora- ja lukujonotaitoja.	L1, L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	Opetellaan lukujen 1 – 10 hajotelmia ja erityisesti kymppipareja. Tutustutaan lukujen parillisuuteen ja opetellaan tuplia (kaksinkertaistaminen). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskuja lukualueella 0 – 20. Tutustutaan lukualueeseen 0-100. Kymmenylitys lukualueella 0-20.	Kerrataan lukuhaajotelmia ja kymmenylitystä. Harjoitellaan lukujen monikertoja ja puolittamista. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskuja lukualueella 0-100. Opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Tutustutaan jakolaskuun ja pohjustetaan murtoluvun käsitettä. Tutustutaan lukualueeseen 0-1000.	L1, L4
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	S2	Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän yhteyttä. Harjoitellaan päässä-laskuja.	Tutustutaan yhteen- ja kertolaskun yhteyteen ja vaihdannaisuuteen kertolaskussa. Kehitetään päässä-laskutaitoja.	L1, L4
T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	Tutustutaan tasokuvioihin. Luokitellaan ja vertaillaan niiden ominaisuuksia esim. toiminnallisesti.	Tutkitaan kappaleita ja tasokuvioita tunnistamisen lisäksi rakentamalla ja piirtämällä.	L1, L4, L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	Tutustutaan mittaamisen käsitteistä pituuteen ja kellonaikoihin.	Tutustutaan keskeisiin pituuden, massan, tilavuuden ja ajan yksiköihin.	L1, L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4		Harjoitellaan taulukon lukemista. Tehdään pylväsdiagrammeja arjen tilanteita hyödyntäen.	L4, L5
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan	S1	Opetellaan toimimaan ohjeen mukaan. Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita ja testataan niiden toimivuutta.	Harjoitellaan ohjelmoinnin alkeita.	L1, L2, L4, L5

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S5](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S5	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet						
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuva ja itseluottamusta	S1-S5	Opetellaan matematiikkaa toiminnallisesti pelaten ja leikkien yksin ja yhdessä.	Opetellaan näyttämään matemaattista osaamistaan.	Opetellaan jakamaan matemaattisia taitojaan.	Opitaan löytämään ja ratkaisemaan itseä kiinnostavia matemaattisia tehtäviä.	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot						
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä.	S1-S5	Kerrataan yhteen- ja kertolaskun välinen yhteys. Harjoitellaan kerto- ja jakolaskun välinen yhteys.	Pohditaan matematiikan ja arjen välistä yhteyttä.	Käsitellään murto- ja jakolaskun välistä yhteyttä.	Syvennetään laskutoimitusten välisiä yhteyksiä.	L1, L4
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.	S1-S5	Harjoitellaan rohkeasti esittämään kysymyksiä opetettavasta asiasta ja omista havainnoista.	Esitetään rohkeasti kysymyksiä opeteltavasta asiasta. Harjoitellaan päätelmien tekemistä.	Harjoitellaan kuvaamaan arkimaailman tilanteita matemaattisesti.	Kuvataan arkimaailman tilanteita matemaattisesti.	L1, L3, L4, L5
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja	S1-S5	Esitetään omia ratkaisuja laskutarinoiden avulla.	Jatketaan laskutarinoiden harjoittelua.	Tieto- ja viestintäteknologian	Esitetään omia ratkaisuja myös sovellusten avulla	L1, L2,

ratkaisujaan muille konkreettisoin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen				avulla esitetään yhteisiä/yhdessä keksittyjä ratkaisuja.	tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	L4, L5
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5	Harjoitellaan ongelmanratkaisua piirtämällä.	Harjoitellaan löytämään ongelmien ratkaisumalleissa yhtäläisyyksiä ja johdonmukaisuuksia.	Havaitaan syy- ja seuraussuhteita.	Syvennetään taitoa havaita syy- ja seuraussuhteita.	L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5	Vahvistetaan käsitystä numeron ja lukumäärän välisestä yhteydestä.	Opetellaan tarkastamaan ratkaisujaan erilaisin menetelmin.	Opetellaan ennalta arvioimaan ja lopuksi tarkastamaan ratkaisuja erilaisin menetelmin.	Syvennetään taitoa ennalta arvioida ja tarkastaa ratkaisuja.	L1, L3
Käsitteelliset ja tiedon- alakohtaiset tavoitteet						
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S5	Opetellaan yhteen- ja vähennyslasku sekä kertolasku allekkain.	Opetellaan jakolaskua.	Tutustutaan prosenttiluvun käsitteeseen. Opetellaan jakolaskua allekkain tai jakokulmassa.	Syvennetään opittuja käsitteitä.	L1, L4
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	Syvennetään ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.	Tutustutaan desimaalilukuihin mittaamisen ja rahalaskujen kautta.	Tutustutaan murtolukujen ja desimaalilukujen yhteyteen.	Opetellaan murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin yhteyttä.	L1, L4
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä	S2	Harjoitellaan murtoluvun merkitsemistä.	Tutustutaan negatiivisiin lukuihin Opetellaan	Harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia.	Syvennetään peruslaskutoimituksia murtoluvuilla.	L1, L4

positiivisiin rationaali-lukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin			samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Tutustutaan sekaluvun käsitteeseen.			
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	Opetellaan laskemaan yhteen- ja vähennyslaskuja allekkain. Kerrataan kertotaulut 1-5 ja 10. Opetellaan kertotaulut 6–9. Harjoitellaan allekkain kertolasku. Harjoitellaan jakolaskuja. Opetellaan oikeaa laskujärjestystä ja vaihteittain laskemista.	Opetellaan kertolasku allekkain. Syvennetään allekkain kertomisen taitoja.	Syvennetään monipuolisesti peruslaskutoimitusten taitoa.	Kerrataan peruslaskutoimitusten sujuvuutta.	L1, L3, L6
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin	S4	Opetellaan geometrinen kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelua.	Tutustutaan piiriin ja pinta-alan käsitteisiin.	Tutustutaan tarkemmin geometrisiin kuvioihin ja kappaleisiin. Opitaan laskemaan kuvioiden piirejä.	Syvennetään piirien, pinta-alojen sekä harjoitellaan tilavuuden laskemista.	L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaukseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaus-	S4	Harjoitellaan yleisimpiä mittayksiköitä muunnoksineen.	Opetellaan mittayksiköitä muunnoksineen. Harjoitellaan pyöristämistä ja likiarvojen merkitsemistä.	Laajennetaan mittayksikköjärjestelmää.	Varmennetaan mittayksikköjärjestelmää.	L1, L3, L6

tuloksen järkevyyttä.						
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	Tutustutaan erilaisiin diagrammeihin.	Tutustutaan koordinaatistoon ja sen käyttöön.	Harjoitellaan taulukoiden ja diagrammien tulkintaa. Tutustutaan käsitteisiin suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppi-arvo.	Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella.	L4, L5
T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmoina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	Tutustutaan ohjelmointiin pelien ja sovellusten avulla.	Harjoitellaan ohjelmointia pelien ja sovellusten avulla.	Harjoitellaan ohjelmointia valmiilla oppimisalustalla.	Suunnitellaan ja toteutetaan toimiva ohjelma valmiilla oppimisalustalla.	L1, L4, L5, L6

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S6	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet					
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	S1-S6	Tutustutaan toiminnalliseen matematiikkaan.			L1, L3, L5
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	S1-S6	Ohjataan oppilasta tekemään enemmän tehtäviä, koska se parantaa oppimistuloksia.	Ohjataan oppilasta tekemään enemmän tehtäviä, koska se parantaa oppimistuloksia.	Ohjataan oppilasta tekemään enemmän tehtäviä, koska se parantaa oppimistuloksia.	L3, L7
Työskentelyn taidot					
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	S1-S6	Havaitaan jakolaskun ja murtoluvun välinen yhteys.			L1, L4
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1-S6	Opetellaan laskujärjestystä.			L1, L2, L4, L5
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1-S6		Harjoitellaan sanallisten yhtälöiden käyttöä.	Harjoitellaan sanallisten yhtälöparien käyttöä.	L1, L3, L4, L5, L6
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja	S1-S6		Harjoitellaan		L1,

kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä			ongelmanratkaisutaitoja.		L3, L4, L6
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1-S6	Tutustutaan esim. ruokaohjeiden annosmäärien muuttamiseen ja harjoitellaan ostosten loppusumman arviointia.	Tutustutaan verotukseen. Tutustutaan mittakaavan käyttöön karttatehtävissä. Harjoitellaan alennetun hinnan arvioimista.		L1 - L7
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6			Tutustutaan saman tilaston kuvaamiseen käyttämällä akselien erilaista mittakaavaa. Tutustutaan saman tilaston kuvaamiseen eri diagrammeilla.	L1, L4, L5
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1-S6	Opitaan käyttämään kustantajan oppilaille tarkoitettua sähköistä materiaalia sekä lataamaan matematiikkasovelluksia.	Opitaan käyttämään oppilaille tarkoitettua sähköistä materiaalia sekä lataamaan matematiikkasovelluksia.	Opitaan käyttämään kustantajan oppilaille tarkoitettua sähköistä materiaalia sekä lataamaan matematiikkasovelluksia.	L5
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet					
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa rationaaliluvuilla	S1, S2	Pohditaan lopputuloksen mielekkyyttä (esim. tuloksen oikea suuruusluokka).	Harjoitellaan helppoja prosenttilaskuja päässälaskuina.		L1, L3, L4
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	Syvennetään desimaaliluvuilla laskemista. Syvennetään murtoluvuilla ja sekaluvuilla laskemista. Opetellaan negatiivisilla luvuilla laskemista. Harjoitellaan vastaluvun ja itseisarvon käsitteitä ja niillä	Käsitellään potenssit.		L1, L4

		laskemista.			
T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalitylukuihin	S2		Käsitellään neliöjuuri.		L1, L4
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystä prosenttilaskennasta	S2, S6		Opetellaan prosenttilaskentaa.		L1, L3, L6
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälöratkaisutaitojaan	S3, S4	Opiskellaan muuttujan käsitettä ja lausekkeen arvon laskemista. Tutustutaan yhtälön ratkaisuun.	Käsitellään polynomit. Harjoitellaan yhtälön ratkaisemista.	Harjoitellaan yhtälöparin ratkaisemista.	L1, L4
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista	S3, S4			Perehdytään funktion käsitteeseen. Harjoitellaan funktion kuvaajan piirtämistä ja tulkitsemista.	L1, L4, L5
T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	Opitaan geometrian peruskäsitteitä (esim. piste, jana, suora, kulma jne.).			L1, L4, L5
T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5	Opetellaan ympyrän osat (esim. kehä- ja keskuskulma) ja niihin liittyviä laskutoimituksia. Opiskellaan kolmion kulmien summa ja niihin liittyviä laskuja. Lasketaan monikulmioiden piirejä.	Opetellaan Pythagoraan lause.	Opetellaan trigonometriset funktiot.	L1, L4, L5
T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-	S5		Opetellaan tasokuvioiden pinta-aloja.	Opetellaan avaruusgeometriaa.	L1, L4

aloja ja tilavuuksia					
T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6			Tutustutaan tilastotieteeseen ja opetellaan tilastojen matemaattista tulkintaa. Harjoitellaan todennäköisyyslaskentaa.	L3, L4, L5
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen	S1	Käsitellään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.	Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.	Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan valmiiden tietokoneohjelmien käyttöön.	L1, L4, L5, L6

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S6	1. luokka	2. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	Tutustutaan arjen perusilmiöiden alkeisiin vuodenaikoja mukaillen. Tutustutaan lähiympäristöön, erilaisiin rakennettuihin ja rakentamattomiin ympäristöihin.	Tutustutaan lähiympäristöön kartan avulla. Tutustutaan omaan kotiseutuun.	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S1-S6	Tunnistetaan luonnosta eri eliölajeja. Tutustutaan luontoon leikin avulla, esimerkiksi elollinen ja eloton luonto, ravintoketju. Käytetään erilaisia työskentelytapoja, kuten ryhmätyö, parityö, tutkiminen.	Tunnistetaan luonnosta eri eliölajeja. Tutustutaan luontoon leikin avulla, esimerkiksi elollinen ja eloton luonto, ravintoketju. Käytetään erilaisia työskentelytapoja, kuten ryhmätyö, parityö, tutkiminen.	L1, L6
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä	S1-S6	Leikitään ja retkeillään lähiympäristössä. Tutustutaan kierrätykseen, lajitteluun, jätteiden vähentämiseen ja energiansäästöön. Tutustutaan jokamiehenoikeuksiin.	Pohditaan ympäristön/luonnon merkitystä ihmiselle. Pohditaan, miten voimme toimia luontoa kunnioittaen ja kestävä kehitys huomioiden. Leikitään ja retkeillään lähiympäristössä.	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2-S4, S6	Harjoitellaan erilaisissa ympäristöissä liikkumista. Tehdään pieniä tutkimuksia lähiympäristössä. Havainnoidaan ruskan ja talven tulon	Harjoitellaan erilaisissa ympäristöissä liikkumista. Tehdään pieniä tutkimuksia lähiympäristössä. Opetellaan sään mukaista pukeutumista.	L3

		ilmenemistä lähiluonnossa. Opetellaan sään mukaista pukeutumista.	Tutustutaan lähiympäristössä metsän lajistoon, kuten sieniin, varpukasveihin, marjoihin, hyönteisiin ja lintuihin.	
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Ihmetellään ja tutkitaan luontoa yhdessä, esimerkiksi seurataan muurahaisten toimintaa. Tutustutaan tutkimuksen eri vaiheisiin.	Tutkimuksen eri vaiheita käytetään omassa tutkimuksessa. Ihmetellään ja tutkitaan lähiympäristöä kartan avulla. Opetellaan ilmansuunnat ja tutustutaan erilaisiin karttamerkkeihin. Harjoitellaan kartan ja pohjapiirroksen tekoa, esimerkiksi omasta huoneesta tai koulun pihasta.	L1, L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	S1-S6	Harjoitellaan ympäristön havainnointia. Harjoitellaan havaintojen dokumentointia ja esittelemään omat havainnot muille. Harjoitellaan esimerkiksi luupin käyttöä.	Havainnoidaan ympäristöä erilaisia apuvälineitä käyttäen. Harjoitellaan dokumentoimaan tutkimuksen eri vaiheita ja esittelemään niitä muille.	L1, L4
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	Harjoitellaan asioiden nimeämistä ja luokittelua. Tutustutaan esimerkiksi veden kiertokulkuun, ilman, valon, lämmön ja äänen ominaisuuksiin ja kasvin osiin. Tutustutaan erilaisiin eliölajeihin.	Harjoitellaan asioiden kuvailemista ja vertailua. Opetellaan, mistä ruoka tulee. Pohditaan, mistä vuorokauden ja vuodenaikojen vaihtelu johtuvat. Tutustutaan maapalloon planeettana ja osana aurinkokuntaa.	L1, L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita	S1-S6	Käsitellään arkiympäristön turvallisuutta (esim. sähkö, sääilmiöt, liikenne, kemikaalit). Harjoitellaan hätätilanteessa toimimista. Opetellaan turvataitoja. Harjoitellaan ohjeiden noudattamista.	Harjoitellaan huomioimaan arjen vaaroja omassa toiminnassa ja toimimaan hätätilanteessa. Opetellaan toimimaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Syvennetään turvataitoja.	L3

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien		Harjoitellaan arjen pulmatilanteiden ratkaisemista. Tutustutaan arjen teknologiaan arkisten käyttöesineiden avulla yhdessä kokeilemalla, keksimällä ja rakentamalla.	Harjoitellaan arjen pulmatilanteiden ratkaisemista. Suunnitellaan ja pohditaan uusia käyttötarkoituksia arkisille käyttöesineille yhdessä kokeilemalla, keksimällä ja rakentamalla.	L3, L1
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1-S6	Opetellaan ja harjoitellaan ryhmässä toimimisen taitoja ja hyviä käytöstapoja. Opetellaan ja harjoitellaan tunnistamaan omia tunteita. Toteutetaan esim. KiVa -koulu -ohjelmaa.	Kerrataan ryhmässä toimimisen taitoja. Opetellaan omien tunteiden hallitsemista (esim. pettymys) ja muiden huomioonottamista ryhmässä ja erikseen.	L2, L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	Tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin. Pohditaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä tiedonhaussa.	Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa oman esityksen tekemisessä.	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys				
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	Pohditaan ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta. Opetellaan käyttämään oikeita nimityksiä arjen ilmiöistä.	Syvennetään tietämystä ihmisen ja ympäristön vuorovaikutuksesta. Harjoitellaan kertomaan arjen ilmiöistä niiden oikeita nimityksiä käyttäen.	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina	S1-S6	Opetellaan kartan käsite. Tutustutaan lähiympäristön karttaan. Tutkitaan ja pohditaan erilaisia kuvia ja niiden merkityksiä.	Kerrataan kartan käsite. Harjoitellaan pihakartan tekemistä. Tutustutaan avaruuden käsitteeseen. Harjoitellaan kuvalukua.	L4, L1
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1-S6	Harjoitellaan itsensä ilmaisua. Harjoitellaan aktiivista vuorovaikusta ja oman mielipiteen ilmaisesta.	Harjoitellaan perustelemaan mielipiteitä ja hyväksymään erilaiset mielipiteet.	L2, L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1-S6	Tutustutaan ihmisen kehoon ja sen toimintaan. Pohditaan ikäkauden kasvua ja kehitystä.	Käsitellään terveellisiä elämäntapoja ja elämän perusedellytyksiä (ravinto, vesi, ilma lämpö).	L3

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S6	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot asenteet						
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen	S1-S6	Opiskelussa nostetaan esille ajankohtaisia ja oppilaille merkityksellisiä asioita ja ilmiötä. Asioihin tutustutaan oppilaita kiinnostavista näkökulmista. Tutustutaan koulun pihapiiriin, omaan kotiseutuun, metsään.	Opiskelussa nostetaan esille ajankohtaisia ja oppilaille merkityksellisiä asioita ja ilmiötä. Asioihin tutustutaan oppilaita kiinnostavista näkökulmista. Pohditaan, mistä ja miten ruoka saadaan.	Opiskelussa nostetaan esille ajankohtaisia ja oppilaille merkityksellisiä asioita ja ilmiötä. Asioihin tutustutaan oppilaita kiinnostavista näkökulmista. Tutustutaan omaan terveyteen vaikuttaviin asioihin.	Opiskelussa nostetaan esille ajankohtaisia ja oppilaille merkityksellisiä asioita ja ilmiötä. Asioihin tutustutaan oppilaita kiinnostavista näkökulmista. Syvennetään lajintuntemusta. Käsitellään eri tiedonalojen merkitystä.	
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	Harjoitellaan asettamaan tavoitteita omalle opiskelulle. Harjoitellaan oman työskentelyn arvioimista.	Harjoitellaan asettamaan tavoitteita omalle ja ryhmän oppimiselle sekä arvioimaan työskentelyä.	Syvennetään tietoisuutta ja vastuuntunnetta omasta ja ryhmän työskentelystä. Harjoitellaan projektityöskentelyä.	Syvennetään tietoisuutta ja vastuuntunnetta omasta ja ryhmän työskentelystä.	L1, L7
T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja	S1-S6	Tutustutaan kestävän kehityksen käsitteeseen, jätteiden luokitteluun ja jälleenkäsittelyyn.	Pohditaan, miten omassa toiminnassa voidaan huomioida kestävän kehityksen periaatteita,	Harjoitellaan toimimaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla. Toteutetaan yhteinen	Harjoitellaan toimimaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla erilaisissa tilanteissa.	L3, L7

vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävä kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle			kierrätystä, energiansäästöä ja ympäristönsuojelua.	vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista.		
Tutkimisen ja toimimisen taidot						
T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Harjoitellaan kysymysten tekemistä tutkittavasta asiasta ja vastausten etsimistä niihin. Kerrataan tutkimuksen eri vaiheet. Harjoitellaan kriittisyyttä.	Harjoitellaan kysymysten tekemistä tutkittavasta asiasta ja vastausten etsimistä niihin. Harjoitellaan tutkimuksen eri vaiheita. Opetellaan kriittisyyttä.	Harjoitellaan kysymysten tekemistä tutkittavasta asiasta ja käytetään niitä opiskelun lähtökohtana.	Harjoitellaan kysymysten tekemistä tutkittavasta asiasta ja käytetään niitä opiskelun lähtökohtana. Opetellaan kyseenalaistamaan asioita ja tekemään kriittisiä kysymyksiä opiskeltavasta aiheesta.	L1, L7
T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	S1-S6	Harjoitellaan havaintojen ja mittausten tekemistä esim. tutkimalla säätä. Tutustutaan erilaisiin tutkimuksiin, menetelmiin ja mittalaitteisiin esim. lämpömittariin.	Tehdään pieniä tutkimuksia, joissa harjoitellaan havaintojen ja mittausten tekemistä esimerkiksi tutkimalla kasvien kasvua.	Suunnitellaan ja toteutetaan pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.	Suunnitellaan ja toteutetaan pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.	L1, L5
T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin	S1-S6	Harjoitellaan fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden havainnoimista ja niiden kuvailemista.	Harjoitellaan fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden havainnoimista ja johtopäätösten tekoa ja niiden esittämistä.	Harjoitellaan ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista. Opetellaan tekemään yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista ja esittämään niitä.	Harjoitellaan ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista. Opetellaan tekemään yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista ja esittämään niitä.	L1, L2, L5

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien	S1-S6	Tutustutaan arjen työkaluihin tuttujen käyttöesineiden avulla (esim. polkupyörä). Keksitään yhdessä uusia ideoita ja tuotteita.	Tutustutaan laitteiden toimintaperiaatteisiin ja pohditaan niiden merkitystä. Keksitään yhdessä uusia ideoita ja tuotteita.	Pohditaan yhdessä erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita. Kokeillaan ja keksitään yhdessä uusia ideoita ja tuotteita.	Pohditaan yhdessä erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita. Toteutetaan tiede- ja/tai teknologiaprojekti.	L2, L3, L5
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen	S1-S6	Pohditaan elinympäristön merkitystä hyvinvoinnille. Harjoitellaan turvallisuuden huomioimista omassa toiminnassa. Pohditaan, miten ympäristö saadaan turvalliseksi.	Pohditaan elinympäristön merkitystä hyvinvoinnille. Harjoitellaan turvallisuuden huomioimista omassa toiminnassa. Opitaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä. Harjoitellaan ensiaputaitoja.	Pohditaan elinympäristön merkitystä hyvinvoinnille. Harjoitellaan turvallisuuden huomioimista omassa toiminnassa. Pohditaan, miten elinympäristön turvallisuutta parannetaan.	Syvennetään tietoisuutta turvallisesta toimimisesta erilaisissa tilanteissa, muun muassa liikenteessä ja tapaturmatilanteissa.	L3
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	S1-S6	Tutustutaan lähiympäristössä erilaisiin luonnonympäristöihin (esimerkiksi metsään ja merenrantaan) ja rakennettuun ympäristöön. Harjoitellaan erilaisissa ympäristöissä liikkumista.	Toimitaan lähiympäristössä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetussa ympäristössä. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan paikalliseen maatalous- tai elintarvikeyritykseen.	Syvennetään luonnon tutkimisen ja luonnossa liikkumisen taitoja. Toteutetaan koulupäivän mittainen retki luontokohteeseen. Tehdään yhteistyötä yläkoulun kanssa. Kerrataan jokamiehen-oikeudet.	Syvennetään luonnon tutkimisen ja luonnossa liikkumisen taitoja.	L3
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutus-	S1-S6	Harjoitellaan erilaisten tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä, erilaisten mielipiteiden hyväksymistä ja hyviä	Opetellaan erilaisten tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä, erilaisuuden arvostamista ja hyviä	Opiskellaan erilaisissa ryhmissä opiskelua ja erilaisten roolien ottamista niissä. Kerrataan hyviä	Opiskellaan erilaisissa ryhmissä opiskelua ja erilaisten roolien ottamista niissä. Kerrataan hyviä	L2, L3

tilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan		käytöstapoja. Harjoitellaan yhdessä tekemistä ja erilaisissa rooleissa toimimista.	käytöstapoja. Harjoitellaan itsensä ilmaisemista ja toisen kuuntelemista ja mielipiteen huomioimista erilaisissa tilanteissa.	käytöstapoja sekä syvennetään tunne-, ryhmätyö- ja esiintymistaitoja.	käytöstapoja sekä syvennetään tunne-, ryhmätyö- ja esiintymistaitoja.	
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti	S1-S6	Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä tiedonhankinnassa, esitys- ja vuorovaikutusvälineenä.	Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknikan käyttöä oppimisen ja vuorovaikutuksen apuvälineenä.	Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknikkaa oppimisen ja vuorovaikutuksen apuvälineenä.	Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti vuorovaikutuksen välineenä, tiedonhankinnassa ja esitysvälineenä erilaisissa projekteissa.	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys						
T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsite-rakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä	S1-S6	Tutustutaan erilaisiin ympäristöopin käsitteisiin. Harjoitellaan erilaisten rakenteiden kuvaamista käsitteiden avulla esimerkiksi tekemällä käsitekarttoja.	Harjoitellaan erilaisten rakenteiden kuvaamista käsitteiden avulla. Tutkitaan voiman käsitettä ja kappaleiden liikettä. Pohditaan elollisen ja elottoman luonnon eroja.	Harjoitellaan ympäristön ilmiöiden ja rakenteiden kuvaamista oikeita käsitteitä käyttäen.	Syvennetään ymmärrystä erilaisista ympäristöopin käsitteistä. Harjoitellaan ympäristön ilmiöiden ja rakenteiden kuvaamista oikeita käsitteitä käyttäen.	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja	S1-S6	Harjoitellaan erilaisten karttojen, esim. sääkarttojen tulkintaa ja tekoa. Tutustutaan	Tutustutaan arjen työkaluihin erilaisten käyttöesineiden avulla. Harjoitellaan erilaisten mallien tulkintaa ja	Valmistetaan ja tulkintaa erilaisia malleja osana omaa työskentelyä. Pohditaan, mitä kasvit tarvitsevat kasvaakseen	Valmistetaan ja tulkitaan erilaisia malleja fyysikaalisen ympäristön ilmiöistä, esim. vuorokauden ja vuodenaikojen	L1, L5

selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä		ravintoketjuun.	tekemistä.	ja kasvatetaan siemenestä kasvi. Käsitellään kasvien ja eläinten lisääntyminen.	vaihtelusta, äänen muodostumisesta ja valon kulusta. Hyödynnetään malleja omassa opiskelussa.	
T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia	S1-S6	Harjoitellaan erilaisten tietolähteiden käyttöä ja arvioimaan niiden luotettavuutta. Harjoitellaan oman näkemyksen muodostamista ja ilmaisemista.	Harjoitellaan erilaisten tietolähteiden käyttöä ja harjoitellaan kriittistä suhtautumista erilaisiin tietolähteisiin. Harjoitellaan oman näkemyksen muodostamista ja ilmaisemista.	Syvennetään tiedonhankintataitoja erilaisista tietolähteistä. Harjoitellaan omien näkemysten muodostamista, ilmaisemista ja perustelua.	Sovelletaan opittuja tiedonhankintataitoja. Harjoitellaan asian eri puolien huomaamista ja ymmärtämistä. Harjoitellaan ilmaisemaan perustellen omia näkemyksiä.	L2, L4, L5
T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen	S1, S3-S6	Tutustutaan erilaisiin eliölajeihin ja erilaisiin ekosysteemeihin.	Tutustutaan maa- ja metsätalouteen.	Lisätään lajintuntemusta. Tutustutaan ihmisen biologiaan sekä omaan terveyteen vaikuttaviin asioihin.	Pohditaan ympäristöystävällistä energiankäyttöä. Syvennetään tietoisuutta erilaisista eliölajeista ja niiden elinympäristöistä sekä kerätään ohjatusti kasvio.	L1
T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja	S3-S6	Tutustutaan omaan lähiympäristöön ja Suomeen kartan avulla.	Käsitellään Pohjoismaita ja Baltiaa karttaa apuna käyttäen.	Laajennetaan maailmankuvaa muun muassa Eurooppaan tutustuen. Opiskellaan avaruuteen liittyviä asioita.	Tutustutaan maapallon rakenteeseen. Syvennetään tietoisuutta maapallon eri alueista erilaisia kartta- ja geomedialähteitä apuna käyttäen sekä ajankohtaisiin aiheisiin tutustuen.	L1, L5

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	Tutustutaan erilaisiin arjessa ilmeneviin fysikaalisiin ilmiöihin ja perusrakenteisiin, esimerkiksi olomuodon muutoksiin.	Tutustutaan sään muodostumiseen ja erilaisiin sääilmiöihin. Opetellaan lämpötilan mittaamista.	Käsitellään eri energiamuotoja ja energian säilymisen periaatteita.	Käsitellään yhteyttämistä ja hiilen kiertokulkua. Opetellaan energiaan liittyviä peruskäsitteitä ja ilmiöitä. Tutustutaan sähköön (virtapiiri, polttimo).	L1
T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	Tutustutaan arjessa ilmeneviin kemiallisiin ilmiöihin ja niiden kuvaamiseen ja selittämiseen. Tehdään tutkimuksia esim. aineiden olomuodoista.	Tutustutaan arjessa ilmeneviin kemiallisiin ilmiöihin ja niiden kuvaamiseen ja selittämiseen.	Harjoitellaan erilaisten kemiallisten ilmiöiden kuvaamista ja selittämistä. Tehdään yksinkertaisia tutkimuksia aiheesta. Kerrataan veden kiertokulku. Tutustutaan olomuodon muutoksiin. Opitaan, mitä tarkoittaa palaminen. Opiskellaan metallien ominaisuuksia.	Opetellaan tärkeiden alkuaineiden (esim. hiili, vety, happi, typpi, rauta, kulta) ja yhdisteiden (esim. vesi, hiilidioksidi) kemiallista merkintää ja pohditaan niiden merkitystä elämälle.	L1
T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveys-tottumusten merkitystä sekä elämän-kulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveys-osaamistaan arjessa	S1-S3, S6	Opetellaan terveellisiä elämäntapoja. Käsitellään psyykkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen hyvinvointiin kuuluvia asioita.	Käsitellään ruokavalion, levon ja liikunnan merkitystä terveyteen. Toteutetaan esim. KiVa-koulu ohjelmaa.	Tutustutaan omaan terveyteen vaikuttaviin asioihin ja murrosiän tuomiin muutoksiin.	Syvennetään tietoisuutta omaan henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin vaikuttavista asioista.	L1, L3

Biologian opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 - 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S6	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Biologinen tieto ja ymmärrys					
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6	Valitaan tutustuttavaksi ekosysteemi, esim. Itämeri. Harjoitellaan lajintuntemusta tarkasteltavasta ekosysteemistä. Opetellaan ymmärtämään ekosysteemin toimintaan mm. tutustumalla ravintoketjuihin ja ekologiin lokeroihin.	Tutustutaan metsäekosysteemiin: lajintuntemus ja erilaiset metsät. Mahdollisuuksien ja kiinnostuksen mukaan huomioiden voidaan tutustua myös muihin ekosysteemeihin ja vertailla niitä keskenään.		L4, L5
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	Tutustutaan eliöiden rakenteisiin (esim. preparoidaan kala). Pohditaan, miten eliöt ovat sopeutuneet elinympäristöönsä.	Opetellaan elämän tuntomerkkejä ja solurakennetta. Tutustutaan eliökunnan luokitteluun ja eliökuntiin.	Perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Verrataan ihmistä muihin eläinkunnan lajeihin.	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6	Opetellaan ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen (esim. rakkolevävyöhyke) merkitys. Tutustutaan valitun ekosysteemin suojeluun, sen tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.	Pohditaan elämän edellytyksiä maapallolla. Vertaillaan eliöiden rakenteellisia ja toiminnallisia sopeutumia erilaisiin elinympäristöihin. Kasvatetaan kasveja esim. kokeellisen tutkimuksen keinoin.	Pohditaan, miten ihminen voisi sopeutua elinympäristössään tapahtuviin muutoksiin (esim. ilmastonmuutos).	L4, L7

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseriaatteita	S1, S4, S5	Tutustutaan elämän kehitykseen maapallolla.	Tutustutaan evoluution perusteisiin (perinnöllinen muuntelu, luonnonvalinta).	Perehdytään perinnöllisyyden peruseriaatteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita. Ymmärretään ihminen osana eliökuntaa. Tarkastellaan ihmislajin kehitystä.	L1
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja	S5			Opetellaan ihmisen anatomiaa ja fysiologiaa. Tutustutaan ihmisen lisääntymiseen ja elinkaareen: syntymä, kasvu, vanheneminen, kuolema.	L3
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitys	S6	Pohditaan ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta: mahdollisuudet, ongelmat ja niiden ratkaisut (esim. rehevöityminen, ympäristömyrkyt, vieraslajit). Tutustutaan jokamiehenoikeuksiin.	Pohditaan metsien merkitystä (esim. virkistys, talous, hiilen kierto ja monimuotoisuus). Tutustutaan metsien monimuotoisuuteen kohdistuviin uhkiin ja niiden ratkaisuihin.	Pohditaan elinympäristön vaikutuksia terveyteen: esim. ilman- ja vedenlaatu sekä ravinto.	L4, L7
Biologiset taidot					
T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1-S6	Tutustutaan ekosysteemin toimintaan ja eliöiden välisiin suhteisiin (esim. ravintoketjut ja oman toiminnan vaikutus ympäristöön).	Pohditaan oman toiminnan vaikutusta ympäristöön.	Pohditaan omien valintojen vaikutusta terveyteen ja ympäristöön.	L1

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	Harjoitellaan biologisia tutkimusmenetelmiä, esim. planktonin mikroskopointia, kalan preparointia. Käytetään tieto- ja viestiteknologiaa mahdollisuuksien mukaan mm. omiin tutkimuksiin ja esitelmien tekoon. Opetellaan arvioimaan kriittisesti biologisen tiedon lähteitä.	Harjoitellaan biologisia tutkimusmenetelmiä, esim. kasvi- ja eläinsolujen mikroskopointi. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa mahdollisuuksien mukaan mm. omiin tutkimuksiin ja esitelmien tekoon (esim. digikasvio). Opetellaan arvioimaan kriittisesti biologisen tiedon lähteitä.	Harjoitellaan biologisia tutkimusmenetelmiä, esim. sisäelinten preparointia. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa mahdollisuuksien mukaan mm. omiin tutkimuksiin ja esitelmien tekoon. Opetellaan arvioimaan kriittisesti biologisen tiedon lähteitä.	L1, L5
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1-S4, S6		Tehdään eliökokoelma, esim. kasvikoelma. Kasvatetaan kasveja esim. kokeellisen tutkimuksen keinoin.		L5, L6, L7
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1-S6	Tehdään tutkimusretkiä lähiympäristöön mahdollisuuksien mukaan.	Tehdään tutkimusretkiä lähiympäristöön mahdollisuuksien mukaan.	Tutustutaan oman kehon toimintaan kokeellisen tutkimuksen keinoin.	L1, L5
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	Pohditaan oman toiminnan vaikutusta ympäristöön sekä pohditaan omia kulutustottumuksia. Rohkaistutaan osallistumaan omaan elinympäristöön vaikuttavaan päätöksentekoon.	Pohditaan oman toiminnan vaikutusta ympäristöön sekä pohditaan omia kulutustottumuksia. Rohkaistutaan osallistumaan omaan elinympäristöön vaikuttavaan päätöksentekoon.	Käsitellään ympäristön ja elintapojen vaikutusta terveyteen. Rohkaistutaan osallistumaan omaan elinympäristöön vaikuttavaan päätöksentekoon.	L2, L3, L7

Biologian asenne- ja arvo- tavoitteet					
T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta	S1-S6	Havainnoidaan luontoa oppitunneilla tehtävillä retkillä sekä vapaa-aikana. Kiinnitetään huomioita luonnossa liikkumisen ja oman hyvinvoinnin väliseen yhteyteen.	Havainnoidaan luontoa oppitunneilla tehtävillä retkillä sekä vapaa-aikana. Kiinnitetään huomioita luonnossa liikkumisen ja oman hyvinvoinnin väliseen yhteyteen.	Perehdytään ympäristön ja terveyden väliseen suhteeseen.	L7
T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja	S6	Pohditaan eläinten eettistä kohtelua ja hyvinvointia, esim. kalan käsittelyn yhteydessä. Ymmärretään oman toiminnan vaikutus eläinten hyvinvointiin, esim. lemmikkien, luonnonvaraisten eläinten tai tuotantoeläinten kohtelu.	Mietitään eettisen puun ja paperin kuluttamisen sekä kierrätyksen keinoja. Ymmärretään oman toiminnan vaikutus eläinten hyvinvointiin, esim. lemmikkien, luonnonvaraisten eläinten tai tuotantoeläinten kohtelu.		L7
T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi	S6	Tutustutaan oman vaikuttamisen keinoihin (esim. kulutus päätökset, kansalaisjärjestöt, yhdistykset, sähköinen viestintä).	Tutustutaan oman vaikuttamisen keinoihin (esim. kulutus päätökset, kansalaisjärjestöt, yhdistykset, sähköinen viestintä).	Tutustutaan oman vaikuttamisen keinoihin (esim. kulutus päätökset, kansalaisjärjestöt, yhdistykset, sähköinen viestintä).	L5, L7

Maantiedon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 - 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S6	7.lk	8.lk	9.lk	L1-L7
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys					
T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6	Opiskellaan kartan lukutaidon perusteita: asteverkko, janamittakaava, perusnimistö (maailma / Amerikka).	Syvennetään maapallon karttakuvan hahmottamista keskittyen Euroopan luonto- ja kulttuurinimistöön.	Syvennetään Suomen karttakuvaa ja opiskellaan keskeistä nimistöä. Syvennetään karttanlukutaitoja: numeromittakaava, maastokartan karttamerkit.	L1, L4, L5
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnon-maisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6	Tutustutaan luonnonilmiöiden perusteisiin: esim. kallioperä ja pinnanmuodot, ilmasto sekä kasvillisuus.	Syvennetään 7. luokalla opittujen luonnonilmiöiden tuntemusta sekä tutustutaan uusiin luonnonilmiöihin, kuten planetaarisuus, eksogeeniset ilmiöt ja vesikehä.	Tarkastellaan Suomen luonnon erityispiirteitä esim. sijainnin ja jääkausien vaikutusta maisemaan. Vertaillaan maisema-alueita omaan kotiseutuun ja muiden Pohjoismaiden maisemiin.	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6	Tutustutaan Amerikan väestökysymyksiin, esim. asutushistoria, väestön jakautuminen ja erilaiset kulttuurit.	Tutustutaan globaaleihin väestönkehityksen trendeihin. Vertaillaan erilaisten alueiden ikäjakaumia ja väestökasvua.	Perehdytään Suomen väestökysymyksiin: esim. asutushistoria, väestön kehitys. Tutustutaan Suomen alueellisiin erityispiirteisiin, esim. kulttuurimaisemat.	L2, L4
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys	S1-S6	Tutustutaan luonnonvarojen jakautumiseen ja hyödyntämiseen Amerikassa. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön haasteita ja mahdollisuuksia.	Tutustutaan luonnonvarojen jakautumiseen ja hyödyntämiseen Euroopassa. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön haasteita ja mahdollisuuksia.	Perehdytään luonnonvarojen jakautumiseen ja hyödyntämiseen Suomessa. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön haasteita ja mahdollisuuksia.	L7

Maantieteelliset taidot					
T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	S1-S6	Havainnoidaan ilmiöiden alueellisuutta erilaisten karttojen ja diagrammien avulla. Opetellaan maantieteellisten lähteiden kriittistä lukutaitoa.	Havainnoidaan ilmiöiden alueellisuutta erilaisten karttojen ja diagrammien avulla. Opetellaan maantieteellisten lähteiden kriittistä lukutaitoa.	Havainnoidaan ilmiöiden alueellisuutta erilaisten karttojen ja diagrammien avulla. Opetellaan maantieteellisten lähteiden kriittistä lukutaitoa.	L1
T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1-S6	Harjoitellaan kartanlukutaidon perusteita: ilmansuunnat, karttamerkit, asteverkko, janamittakaava, kartan virheet.	Syvennetään kartanlukutaidon perusteita.	Täydennetään kartanlukutaitoja: numeromittakaava, maastokartan karttamerkit.	L4, L5
T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä	S1-S6	Tutkitaan erilaisia karttoja (esim. maasto ja teemakartat). Tutustutaan geomediaan ja sen hyödyntämiseen (esim. satelliittipaikannukseen, Google Mapsiin, Google Earthiin, sähköisiin karttapalveluihin sekä paikkatieto-ohjelmistoihin).	Tutkitaan erilaisia karttoja (esim. maasto ja teemakartat). Tutustutaan geomediaan ja sen hyödyntämiseen (esim. satelliittipaikannukseen, Google Mapsiin, Google Earthiin, sähköisiin karttapalveluihin sekä paikkatieto-ohjelmistoihin).	Tutkitaan erilaisia karttoja (esim. maasto ja teemakartat). Tutustutaan geomediaan ja sen hyödyntämiseen (esim. satelliittipaikannukseen, Google Mapsiin, Google Earthiin, sähköisiin karttapalveluihin sekä paikkatieto-ohjelmistoihin).	L5, L6
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1-S6	Opetellaan lähdekriittistä tiedonhankintaa.	Opetellaan lähdekriittistä tiedonhankintaa.	Opetellaan lähdekriittistä tiedonhankintaa.	L1
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1-S6	Seurataan muutoksia lähiympäristössä sekä uutisia läheltä ja kaukaa. Liitetään ajankohtaiset havainnot osaksi opetusta ja oppimista.	Seurataan muutoksia lähiympäristössä sekä uutisia läheltä ja kaukaa. Liitetään ajankohtaiset havainnot osaksi opetusta ja oppimista.	Seurataan muutoksia lähiympäristössä sekä uutisia läheltä ja kaukaa. Liitetään ajankohtaiset havainnot osaksi opetusta ja oppimista.	L4
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1-S6	Opitaan tekemään pienimuotoisia esitelmiä ryhmässä. (Sovelletaan kohtaa T8).	Opitaan tekemään pienimuotoisia esitelmiä ryhmässä. (Sovelletaan kohtaa T8).	Oppilaiden kiinnostuksen kohteet huomioiden voidaan tehdä pienimuotoisia esitelmiä. (Sovelletaan kohtaa T8).	L2

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1-S6	ks. T12	ks. T12	ks. T12	L7
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet					
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1-S6	Pohditaan oman kuluttamisen paikallisia ja globaaleja vaikutuksia, tutustutaan kulutusta ohjaaviin sertifikaatteihin (esim. FSC- ja Reilun kaupan merkit).	Pohditaan oman kuluttamisen paikallisia ja globaaleja vaikutuksia, esim. väestönkasvu ja ravinnotuotannon haasteet.	Pohditaan oman kuluttamisen paikallisia ja globaaleja vaikutuksia, esim. miten oppilas voi omilla toimillaan hillitä ilmastonmuutosta tai vaikuttaa sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Opetellaan ottamaan kantaa ja osallistumaan lähiympäristöä koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon (esim. yhteistyö kaupungin kaavoitustoimen kanssa).	L7
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1-S6	Perehdytään ihmisten elinolosuhteisiin ja erilaisiin kulttuureihin eri puolilla maailmaa. Verrataan elämisen lähtökohtia maapallolla.	Perehdytään ihmisten elinolosuhteisiin ja erilaisiin kulttuureihin eri puolilla maailmaa. Verrataan elämisen lähtökohtia maapallolla.	Perehdytään omiin juuriin ja pohditaan niiden vaikutusta omaan identiteettiin.	L3, L7

Fysiikan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S6	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet					
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1-S6	Harjoitellaan erilaisten perusilmiöiden mittaamista ja arviointia. Opetellaan suureen käsite.			L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Kiinnitetään huomiota työturvallisuuteen fysiikan tutkimuksissa.			L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6		Pohditaan, miten fysiikan lait ilmenevät liikenteessä. Painotetaan liikennesääntöjen merkitystä.	Tuodaan esille sähköön liittyvät vaaratekijät.	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta	S1-S6		Pohditaan energian säästämisen näkökulmaa yhteiskunnan rakentamisessa. Tutustutaan joihinkin energiantuotantotapoihin.	Tehdään laskelmia energian kulutukseen vaikuttavista asioista käytännössä. Käsitellään lisää erilaisia energiantuotantotapoja.	L3, L7

Tutkimisen taidot					
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Käsitellään värähdysliikettä: tutkitaan äänen ominaisuuksia. Tutustutaan yksinkertaisimpiin fysiikan kaavayhtälöihin ja sovelletaan niitä.	Käsitellään kaavayhtälön ratkaisemista.	Syvennetään kaavayhtälöiden käyttöä tavallisimmissa sähköopin sovelluksissa.	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Tutustutaan tiheyskäsitteeseen esimerkiksi kokeellisesti laskemalla tiheys mitatuista suureista.	Tutustutaan kokeellisesti lämpöenergiaan, olomuodonmuutoksiin, lämmön siirtymiseen ja lämpölaajenemiseen	Rakennetaan virtapiiri kytkentäkaaviosta.	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Opetellaan oikeat työmenetelmät ja oppilastöiden hyvät käytänteet. Painotetaan tulosten asianmukaista analyysia.			L2, L5
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6			Seurataan fysiikkaan liittyviä uutisia, ajankohtaisia ilmiöitä, sovelluksia ja nykypäivän tutkimuksia.	L2, L3, L5
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6		Opetellaan tietokoneen/ mobiililaitteiden käyttöä oppimisprosessin tukemiseksi.		L5
Fysiikan tiedot ja niiden					

käyttäminen					
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1-S6	Harjoitellaan hahmottamaan suureen käsite esimerkiksi mittaamisen ja laskujen kautta.	Selvennetään liike- ja potentiaalienergian teoreettisia käsitteitä. Tutustutaan voiman käsitteeseen ja paineeseen.	Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin pääpiirteittäin. Käsitellään myös hiukkassäteilyä ja radioaktiivisuutta.	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä			Mallinnetaan liikelakeja ja tehdään niiden pohjalta ennusteita.	Syvennetään luonnonilmiöiden mallinnusta esimerkiksi Ohmin lain pohjalta.	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1-S6			Etsitään tieteenalaan liittyvää tietoa verkosta. Opitaan virheellisen tiedon tunnistamista sekä oikeellisuuden tarkistamista. Tehdään mahdollisuuksien mukaan projektityö.	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1-S6		Opitaan hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä energian ja sen säilymislain kautta.	Syvennetään näkemystä maailmankaikkeuden rakenteista.	L1, L4
T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä	S1-S6		Käsitellään tasainen ja kiihtyvä liike sekä Newtonin lait.	Käydään läpi sähköopin tärkeimpiä käsitteitä: magnetismia, staattista sähköä, jännitelähdettä, sähkövirtaa, resistanssia ja sähkötehoa.	L1
T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan	S1-S6	Tehdään oppiainerajoja ylittävää yhteistyötä	Tehdään oppiainerajoja ylittävää yhteistyötä	Tutustutaan sähköenergian tuotantoon ja energian	L6

monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä		esimerkiksi näkö- ja kuuloaistiin liittyen.	esimerkiksi liikennekäyttämiseen ja liikenneturvallisuuteen liittyen.	kulutuksen kustannuksiin. Käsitellään työn ja tehon käsitteitä sekä niiden merkitystä energiankulutuksessa.	
--	--	---	---	---	--

Kemian opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 - 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S6	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet					
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1-S6	Pohditaan kemian merkitystä luonnontieteenä.	Tehdään mahdollisimman paljon oppilastöitä teoreettisen opiskeluosuuden konkretisoimiseksi.		L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Opitaan asettamaan tavoitteita kemian opiskelussa. Tehdään itsearviointia sekä vertaisarviointia. Opetellaan itsenäistä kokeellista laboratoriotyöskentelyä ja ymmärretään turvallisen työskentelyn periaatteet.	Arvioidaan ja kehitetään omia työskentely- ja opiskelutapoja.	Opetellaan tarkastelemaan kriittisesti saavutettuja taitoja kemian oppimiseen liittyen.	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	Opetellaan aineen rakennetta ja yksinkertaisten kemiallisten reaktioiden merkitystä elämässä. Tutustutaan kodissa käytettäviin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen.	Havainnoidaan erilaisia kemian käsitteitä kuten happamuus ja emäksisyys omassa elinympäristössään sekä erilaisten kemiallisten reaktioiden vaikutusta.	Tutustutaan koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista. Tutustutaan orgaanisten yhdisteiden erityisluonteeseen oppilastöiden kautta.	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävästi	S1-S6			Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen	L3, L7

tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävä käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta				merkitykseen elämälle. Tuodaan esille ympäristönäkökulmia.	
Tutkimisen taidot					
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Tutustutaan luonnontieteisiin kuuluvaa täsmälliseen kysymyksenasetteluun ja tutkimukseen.	Harjoitellaan luonnontieteisiin kuuluvaa täsmällistä kysymyksenasettelua ja tutkimusta.	Syvennetään luonnontieteisiin kuuluvaa täsmällistä kysymyksenasettelua ja tutkimusta.	L2, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Tehdään oppilastöitä erilaisissa ryhmissä. Tutkitaan seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Erotetaan aineosia erilaisista seoksista Tutkitaan kokeellisesti reaktionopeuteen vaikuttavia tekijöitä.	Toteutetaan koejärjestelyjä, havainnoidaan, kootaan ja käsitellään tuloksia.	Tutustutaan kokeellisesti yksinkertaisimpiin orgaanisiin yhdisteryhmiin, niiden mallintamiseen ja nimeämiseen.	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Harjoitellaan oppilastöiden tulosten kokoamista ja tulkintaa sekä arvioimaan tulosten oikeellisuutta teorian kannalta.			L2, L5
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemian soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja	S1-S6			Tutustutaan orgaanisen kemian eri teollisuuden haaroihin.	L2, L3, L5

soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa					
T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6			Tutustutaan orgaanisten yhdisteiden rakenteeseen opetusohjelmistojen avulla, esimerkiksi mallinnusohjelmaa käyttäen.	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen					
T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1-S6	Tutustutaan eri alkuaineisiin. Opitaan käsitteet atomi, molekyyli, alkuaine ja yhdiste, puhdas aine ja seos. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.	Selvitetään jaksollinen järjestelmän avulla alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia. Opitaan jaksollisen järjestelmän käyttöä. Harjoitellaan tekemään reaktioyhtälöitä. Tutustutaan happoihin, emäksiin, neutraloitumiseen ja suoloihin.	Tutustutaan yksinkertaisimpiin orgaanisiin yhdisteryhmiin, niiden mallintamiseen ja nimeämiseen.	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1-S6		Tutkitaan ioni- ja molekyyliarakenteisten yhdisteiden muodostumista ja niiden ominaisuuksia. Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Opetellaan reaktioyhtälön kirjoittamista ja tasapainottamista.		L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja	S1-S6	Opetellaan tunnistamaan kemiaan liittyvää uutisointia.		Etsitään verkosta tietoa kemiasta. Opitaan tunnistamaan	L2, L4

perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla				virheellistä tietoa sekä korjaamaan oma väärä käsitys. Tehdään mahdollisuuksien mukaan projektityö. Opitaan seuraamaan kemiaan liittyviä ajankohtaisia uutisia, ilmiöitä sovelluksineen ja nykypäivän tutkimuksia.	
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1-S6		Syvennyttään jaksolliseen järjestelmään historian valossa.		L1, L4
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S5, S6		Tarkastellaan aineen rakennetta ja ominaisuuksia Bohrin atomimallin mukaan.	Tutustutaan sähkökemian peruskäsitteisiin teoriassa ja käytännössä.	L1
T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimis-kokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6			Tehdään mahdollinen ekskursion lähiympäristön kemian teollisuuden yksiköihin. Tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yli ainerajojen esimerkiksi ravintoaineiden kohdalla.	L6

Terveystiedon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys					
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämän kulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.	S1-S3	Opitaan hahmottamaan terveyden osa-alueita (fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen terveys), terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta.	Perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaalisuuden kehittymiseen ja sen monimuotoisuuteen sekä seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin.	Hankitaan tietoa eri liikunta- ja harrastusmahdollisuuksista Raision alueella.	L1, L2, L3, L7
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa.	S1	Perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn. (Ks. T4)			L2, L3, L4, L7
T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä.	S1	Pohditaan identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentumista, seksuaalista kehittymistä, huolenpidon sekä perheen läheisten merkitystä, mielen hyvinvointia ja itsensä arvostamista sekä turvataitoja.	Syvennetään tietoa nuoren mielenterveydestä. Tarkastellaan nuoren mielen pahoinvointia, riippuvuuksia sekä päihteitä ja niiden käytön ehkäisyä. Käsitellään turvallisuus- ja ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista.		L1, L3, L4, L6
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan	S1, S3	Käsitellään vuorovaikutustilanteissa toimimista, tunteiden ilmaisua ja niiden säätelyä.	Pohditaan seksuaalista kehittymistä, itsensä ja toisen arvostamista ja vastuullisia valintoja muiden kanssa toimiessa.		L1, L2, L3, L4, L6, L7

valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa .					
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy					
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.	S1-S3	Tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa sekä niiden yhteyttä fyysiseen ja sosiaaliseen terveyteen.	Tutustutaan eri ehkäisymenetelmiin ja käsitellään seksuaaliterveyttä vaarantavia tekijöitä kuten seksitaudit. (Ks. T1) Käsitellään riippuvuuden osa-alueita sekä syvennetään tietoa päihteistä.	Syvennetään tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Pohditaan terveyden vaara-tekijöitä, erityisesti liikkumattomuutta ja passiivista elämäntapaa. (Ks. T7)	L1, L2, L3, L4
T6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.	S2, S3	Käsitellään opiskelu-, työ- ja toimintakykyä nuoruudessa. Pohditaan sosiaalista kestävyyttä. (Ks. T3)	Käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Harjoitellaan tiedon etsimistä terveyspalveluihin liittyen.	Käsitellään ajankohtaisia tartuntatauteja, kansantauteja ja tapaturmia. Käsitellään keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalveluja, kansalaistoimintaa ja ympäristön terveysriskejä.	L2, L3, L5, L6, L7
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.	S1, S2	Pohditaan arjen taitoja ja omien valintojen merkitystä terveyteen ja toimintakykyyn (esim. vaatetus, hygienia).	Tutkitaan terveyttä ja hyvinvointia vahvistavia tottumuksia ja selviytymiskeinoja mm. mielihyvänlähteiden hahmottaminen.	Käsitellään liikkumattomuutta ja passiivista elämäntapaa terveysriskinä sekä arkirytmien, unen ja ravitsemuksen merkitystä terveydelle.	L2, L3, L4, L7
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan	S1-S3		Tutkitaan oppilaiden	Tutkitaan oppilaiden	L1-L7

ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.			arkielämään liittyviä terveyteen vaikuttavia ajankohtaisia aiheita, esim. päihteet.	arkielämään liittyviä terveyteen vaikuttavia ajankohtaisia aiheita, esim. ravitsemus.	
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri					
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.	S3	Tutustutaan median esim. sosiaalisen median hyötyihin ja riskeihin.		Mietitään kulttuurin terveyttä edistävää merkitystä, kestäväää elämäntapaa, vastuullista kuluttamista, kansalaisten yhdenvertaisuutta sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen.	L2, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä.	S1, S2	Käsitellään terveyspalveluiden rakennetta Raision alueella. Tunnistetaan itsessä terveyteen liittyviä muutoksia ja tutustutaan näitä vastaaviin palveluihin, esim. mielenterveyspalvelut.	Käsitellään terveyspalveluiden rakennetta Raision alueella. Tunnistetaan itsessä terveyteen liittyviä muutoksia ja tutustutaan näitä vastaaviin palveluihin, esim. seksuaaliterveyspalvelut.	Syvennetään terveyspalveluihin liittyvää tietoa ja elämänhallinnallisia taitoja. Ymmärretään itseohjautuvuuden merkitys palveluihin hakeutumisessa. (Ks. T6)	L1, L3, L6
T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.	S1-S3			Seurataan ja arvioidaan omaan terveyteen liittyviä tietoja, esim. liikunta- tai ruokapäiväkirjan pitäminen. Tutustutaan ajankohtaisiin suosituksiin, kuten ravitsemus- ja käypähoitosuosituksiin.	L1, L2, L3, L7
T12 tukea oppilaan valmiuksia	S3	Käsitellään erilaisia	Opetellaan käyttämään	Tarkastellaan tietolähteitä,	L1-L7

arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.		vaikuttamisen keinoja ja taitoja lähiympäristössä esim. luokassa tai koulussa.	luotettavia tietolähteitä esim. ryhmätöitä tehdessä. Tarkastellaan nuorten seksuaalioikeuksia.	erilaisia terveystietokannoinnin ja vaikuttamisen keinoja tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta.	
--	--	--	--	---	--

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset yhteiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2 (Evangelisluterilainen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	1. luokka	2. luokka	L1-L7
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3	Tutustutaan luokan oppilaiden perheisiin (suku, historia, uskonto tai katsomus ja erilaiset perheet). Tutustutaan luterilaiseen kirkkoon.	Tutustutaan omaan kulttuuriperimään ja kristilliseen tapakulttuuriin. Perehdytään kirkollisiin toimituksiin. Tutustutaan paikalliseen seurakuntaan ja sen toimintaan.	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tullaan tutuiksi muutamien Raamatun kertomusten kanssa.	Laajennetaan Raamatun kertomusten tuntemusta.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan kirkollisiin juhliin (erityisesti joulua ja pääsiäinen).	Perehdytään ihmisen elinkaareen ja siihen liittyviin riitteihin. Käydään läpi kirkolliset toimitukset (ristiäiset, konfirmaatio, avioliitto ja hautajaiset).	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Eläydytään oman luokan ja lähiympäristön uskontojen yhteisiin piirteisiin.	Tutustutaan oman lähipiirin muiden uskontojen tapoihin, juhliin ja uskonnolliseen kulttuuriin. Tehdään yhteistyötä yli uskonto- ja vuosiluokkarajojen.	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	Harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja (esim. KiVa-koulu).	Opetellaan ratkaisemaan viisaasti ongelmatilanteita.	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan	S1-S3	Tutustutaan alustavasti Lapsen oikeuksien	Opetellaan keskustelemaan uskonnollisista	L2,

oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia		sopimukseen ja sen merkitykseen.	vakaumuksista ja kunnioittamaan niitä.	L6, L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omien tekojen seurauksia toisille ihmisille (esim. KiVa-koulu).	Pohditaan omien tekojen seurauksia ympäristölle ja luonnolle.	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	Opetellaan keskustelutaitoja.	Harjoitellaan keskustelutaitoja.	L1, L5, L6, L7

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6 (Evangelisluterilainen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan Vanhan Testamentin sisältöön.	Tutustutaan Uuden testamentin sisältöön.			L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tutustutaan kristilliseen musiikkiin.	Tehdään retki Raision luterilaiseen kirkkoon/vierailija kouluun. Tutustutaan kristilliseen kulttuuriin taiteen avulla.	Tehdään retki lähiympäristön muuhun kristilliseen yhteisöön/vierailija (esim. Raision Vapaaseurakunta)		L1, L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Tutustutaan Raamatun kertomusten opetuksiin ja sovelletaan niitä arkeen. Tutustutaan kristillisiin symboleihin.	Tutustutaan Raamatun kieleen ja vertauskuviin.			L2, L3, L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1-S3	Käytetään Raamattua lähteenä.	Haetaan uskontoihin liittyvää tietoa ja analysoidaan sitä lähdekriittisesti.	Pohditaan luomiskertomuksen ja tieteen näkemysten keskinäisiä suhteita.	Luetaan, selitetään ja arvioidaan uskontoon liittyvää mediasta tai muusta ympäristöstä saatua tietoa.	L4, L5, L6
T5 opastaa oppilasta	S1, S2			Tutustutaan luterilaisen	Tutustutaan	L1, L2

perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan				kirkon historiaan. Tutustutaan kristillisiin liikkeisiin.	uskonnollisiin vaikuttajiin.	
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Tutustutaan islaminuskoon ja juutalaisuuteen.		Tarkastellaan eri uskontojen nykytilaa Suomessa ja ulkomailla.	Syvennetään oppilaiden tietämystä islaminuskon ja juutalaisuuden perusteista.	L2
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1-S3		Pyritään muodostamaan kokonaiskuva lähiseudun uskonnoista.		Vertaillaan islamilaista, juutalaista ja kristillistä kulttuuria ja tutustutaan niiden yhteneväisyyksiin.	L2, L5, L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1-S3		Pohditaan, miten Jeesuksen keskeisimpiä opetuksia voi käyttää oman toiminnan pohjana.		Verrataan omia arvoja muiden uskontojen ja uskonottomuuden kannattajien arvoihin, eettisiin periaatteisiin ja käytäntöihin.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3		Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.	YK:n oikeuksien sopimuksen pohjalta keskustellaan eettisistä valinnoista, esim. omissa kulutustottumuksissa (T10).		L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään	S2, S3	Pohditaan omaan käytökseen vaikuttavia		Opetellaan arvioimaan kriittisesti	Rohkaistaan oppilasta tekemään moraalisesti	L1, L3, L6

valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta		arvoja.		populaarikulttuurin tarjoamia arvoja.	hyviä valintoja käytännön elämässä (esim. Reilu kauppa).	
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1-S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden selkeää ilmaisemista muita kunnioittaen.	Harjoitellaan perustelemaan omia näkemyksiä ja kuuntelemaan toisten mielipiteitä.	Keskustellaan elämäntaidoista.		L1, L4, L6, L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Rohkaistutaan luomaan positiivinen minäkuva ja luottamaan tulevaisuuteen.		Pohditaan ja kehitetään omaa elämäntatsomusta.		L1

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9 (Evangelisluterilainen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Käsitellään uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla.	Pohditaan kristinuskon kulttuurivaikutuksia.		L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Tutustutaan kristinuskon peruspiirteisiin ja -opetuksiin.	Pohditaan kristinuskon historiaa ja nykypäivää. Tutustutaan suuriin kristillisiin kirkkokuntiin. Käsitellään Raamatun syntyä, keskeisiä sisältöjä ja opetuksia.	Pohditaan kristinuskon ja muiden uskontojen eettisiä painotuksia. (ks. T7)	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Tutustutaan eri uskontojen peruspiirteisiin (maailman- ja luonnonuskonnot) Pohditaan uskonnon ja uskonnottomuuden vaikutuksia.			L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tutustutaan uskonnollisiin tapoihin ja symboleihin. Tutkitaan uskonnollisten aiheiden esiintymiseen kulttuurin eri osa-alueilla.	Tutustutaan kristillisiin symboleihin ja pohditaan kristinuskon ilmenemistä populaarikulttuurissa.		L2, L4, L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia	S1, S3	Tutustutaan uskontojen lähteisiin.	Tutustutaan uskonnottomaan ajatteluun ja uskontokritiikkiin.		L1, L2, L4, L5,

argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja			(ks. T3).		L7
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Tutustutaan uskontojen eettisiin ohjeisiin.	Syvennetään kristinuskon eettisen perustan tuntemusta.	Opetellaan etiikan peruskäsitteitä. Käsitellään YK:n yleismaailmallista ihmisoikeuksien julistusta ja ihmisoikeusetiikkaa. Pohditaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Pohditaan kristinuskon ja muiden uskontojen eettisiä painotuksia.	L2, L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Pohditaan uskonnon vaikutusta yksilön eettisiin valintoihin.		Tutkitaan uskontojen ja katsomusten yhteiskunnallisia vaikutuksia.	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3	Tarkastellaan eri uskontojen antamia vastauksia elämänskysymyksiin.		Käsitellään ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Käsitellään ihmisyyteen liittyviä elämänskysymyksiä.	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3			Pohditaan erilaisten eettisten valintojen syitä ja seurauksia.	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3	Tarkastellaan erilaisista uskonnoista ja katsomuksista olevien ihmisten elämän yhteisiä piirteitä.		Opitaan ymmärtämään erilaisuutta ja näkemään se rikkautena.	L6

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset yhteiset sisällöt Raisiossa perusopetuksessa vuosiluokilla 1 – 2 (Ortodoksinen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	1. – 2. luokka	L1-L7
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3	Tutustutaan luokan oppilaiden perheisiin (suku, historia, uskonto tai katsomus ja erilaiset perheet). Tutustutaan omaan kulttuuriperimään ja tapakulttuuriin. Perehdytään oman uskonnon uskonnollisiin toimituksiin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen toimintaan.	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan oman uskonnon keskeisimpiin kertomuksiin ja symboleihin. Tutustutaan mysteerioihin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan oman uskonnon juhliin, erityisesti jouluun ja pääsiäiseen, ja joihinkin niihin liittyviin pyhiin ihmisiin. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään. Perehdytään oman uskonnon käsityksiin ihmisen elinkaaresta ja siihen liittyviin riitteihin. Tutustutaan uskonnollisiin toimituksiin.	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan oman luokan ja lähiympäristön uskontojen yhteisiin piirteisiin. Tutustutaan oman lähipiirin muiden uskontojen tapoihin, juhliin ja uskonnolliseen kulttuuriin. Tehdään yhteistyötä yli uskonto- ja vuosiluokkarajojen.	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	Harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja (esim KiVa-koulu). Opetellaan ratkaisemaan viisaasti ongelmatilanteita.	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan	S1-S3	Tutustutaan alustavasti Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen.	L2, L6,

oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen semaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia		Opetellaan keskustelemaan uskonnollisista vakaumuksista ja kunnioittamaan niitä.	L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omien tekojen seurauksia toisille ihmisille (esim. KiVa-koulu). Pohditaan omien tekojen seurauksia ympäristölle ja luonnolle.	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	Opitaan keskustelutaitoja ja toisten kuuntelemista.	L1, L5, L6, L7

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa perusopetuksessa vuosiluokilla 3 – 6 (Ortodoksinen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	3. – 6. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Perehdytään Vanhan Testamentin sisältöön ortodoksisen opetuksen näkökulmasta. Perehdytään Jeesuksen elämänvaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Käsitellään kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tutustutaan kirkkomusiikkiin ja kirkkotaiteeseen. Tutkitaan kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa.	L1, L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Tutustutaan Raamatun kertomusten opetukseen ja sovelletaan niitä arkeen. Tutustutaan Raamatun kieleen ja vertauskuviin.	L2, L3, L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1-S3	Käytetään Raamattua lähteenä. Haetaan uskontoihin liittyvää tietoa ja analysoidaan sitä lähdekriittisesti. Pohditaan luomiskertomuksen ja tieteen näkemysten keskinäisiä suhteita. Luetaan, selitetään ja arvioidaan uskontoon liittyvää mediasta tai muusta ympäristöstä saatua tietoa.	L4, L5, L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Tutustutaan kristillisten kirkkojen historiaan ja nykytilaan.	L1, L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan	S2, S3	Tutustutaan islaminuskoon ja juutalaisuuteen, niiden perusteisiin ja historiaan.	L2

Euroopassa			
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1-S3	Pyritään muodostamaan kokonaiskuva lähiseudun uskonnoista. Vertaillaan islamilaista, juutalaista ja kristillistä kulttuuria ja tutustutaan niiden ja ortodoksisen kristillisyyden yhteneväisyyksiin.	L2, L5, L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1-S3	Pohditaan, miten Jeesuksen keskeisimpiä opetuksia voi käyttää oman toiminnan pohjana. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia. Verrataan omia arvoja muiden uskontojen ja uskonottomuuden kannattajien arvoihin, eettisiin periaatteisiin ja käytäntöihin.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Syvennetään käsitystä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkityksestä. Tutustutaan eurooppalaiseen ihmisoikeuskäsitykseen.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Pohditaan omaan käytökseen vaikuttavia arvoja. Opetellaan arvioimaan kriittisesti populaarikulttuurin tarjoamia arvoja. Rohkaistaan oppilasta tekemään moraalisesti hyviä valintoja käytännön elämässä (esim. Reilu kauppa).	L1, L3, L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1-S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden selkeää ilmaisemista muita kunnioittaen. Harjoitellaan perustelemaan omia näkemyksiä ja kuuntelemaan toisten mielipiteitä.	L1, L4, L6, L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Rohkaistutaan luomaan positiivinen minäkuva ja luottamaan tulevaisuuteen. Pohditaan ja kehitetään omaa elämäkatsomusta.	L1

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9 (Ortodoksinen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	7. – 9. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Käsitellään uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla. Pohditaan kristinuskon, erityisesti ortodoksisuuden, kulttuurivaikutuksia (esim. ortodoksinen kirkkotaide ja kirkkomusiikki). Pohditaan ortodoksisen uskonnon yhteiskunnallisia vaikutuksia ja näkymistä niin Suomessa kuin ortodoksienemmistöisissä maissa.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietoaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Tutustutaan ortodoksisen uskonnon peruspiirteisiin ja -opetukseen (esim. uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteerit). Käsitellään Raamatun syntyä, keskeisiä sisältöjä ja opetuksia ja käyttöä kirkon toiminnassa. Pohditaan ortodoksisen uskonnon historiaa ja nykypäivää (esim. luostarilaitos opin kehittäjänä, bysanttilainen aikakausi kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta). Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin ja sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Pohditaan kristinuskon ja muiden uskontojen eettisiä painotuksia. (ks .T7)	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Tutustutaan eri uskontojen peruspiirteisiin (maailman- ja luonnonuskonnot). Perehdytään kristillisten kirkkojen ja yhteisöiden piirteisiin ja historiaan. Pohditaan uskonnon ja uskonnottomuuden vaikutuksia.	L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tutustutaan uskonnollisiin tapoihin ja symboleihin. Tutkitaan uskonnollisten aiheiden ja eri uskontojen esiintymistä kulttuurin eri osa-alueilla (kirjallisuus, musiikki, taide, populaarikulttuuri).	L2, L4, L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan	S1, S3	Tutustutaan uskontojen lähteisiin.	L1, L2,

erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja		Tutustutaan uskonnottomiaan ajatteluun ja uskontokritiikkiin. (ks. T3).	L4, L5, L7
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Opetellaan etiikan peruskäsitteitä. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin ja painotuksiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta. Pohditaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Käsitellään YK:n yleismaailmallista ihmisoikeuksien julistusta ja ihmisoikeusetiikkaa.	L2, L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Pohditaan uskonnon vaikutusta yksilön eettisiin valintoihin. Tutkitaan eri uskontojen ja katsomusten yhteiskunnallisia vaikutuksia.	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3	Tarkastellaan eri uskontojen antamia vastauksia elämänskysymyksiin. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Käsitellään ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Käsitellään ihmisyyteen liittyviä elämänskysymyksiä.	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestäväään elämäntapaan	S2, S3	Pohditaan erilaisten eettisten valintojen syitä ja seurauksia.	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3	Tarkastellaan erilaisista uskonnoista ja katsomuksista olevien ihmisten elämän yhteisiä piirteitä. Opitaan ymmärtämään erilaisuutta ja näkemään se rikkautena.	L6

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset yhteiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2 (Katolinen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	1. – 2. luokka	L1-L7
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3	Tutustutaan luokan oppilaiden perheisiin (suku, historia, uskonto tai katsomus ja erilaiset perheet). Tutustutaan omaan kulttuuriperimään ja tapakulttuuriin. Perehdytään oman uskonnon uskonnollisiin toimituksiin (esim. pyhä messu, päivittäiset rukoukset, ristinmerkki ja sen merkitys). Tutustutaan omaan seurakuntaan, kirkkorakennukseen ja seurakunnan toimintaan.	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan oman uskonnon keskeisimpiin kertomuksiin (esim. elämän synty, Jeesuksen elämän päätaphtumat). Tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana. Tutustutaan joihinkin pyhiin ihmisiin, esim. Neitsyt Mariaan.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan oman uskonnon juhliin. Perehdytään oman uskonnon käsityksiin ihmisen elinkaaresta ja siihen liittyviin riitteihin.	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan oman luokan ja lähiympäristön uskontojen yhteisiin piirteisiin. Tutustutaan oman lähipiirin muiden uskontojen tapoihin, juhliin ja uskonnolliseen kulttuuriin. Tehdään yhteistyötä yli uskonto- ja vuosiluokkarajojen.	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	Harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja (esim. KiVa-koulu). Opetellaan ratkaisemaan viisaasti ongelmatilanteita.	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3	Tutustutaan alustavasti Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen. Opetellaan keskustelemaan uskonnollisista vakaumuksista ja kunnioittamaan niitä.	L2, L6, L7

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omien tekojen seurauksia toisille ihmisille (esim KiVa-koulu). Pohditaan omien tekojen seurauksia ympäristölle ja luonnolle.	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	Opitaan keskustelutaitoja ja toisten kuuntelemista.	L1, L5, L6, L7

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6 (Katolinen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppiaineen arviointi](#)

Tavoitteet	S1-S3	3. – 6. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Perehdytään Vanhan ja Uuden Testamentin päätaphtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden lajeihin sekä niiden käyttöön uskonnollisessa elämässä. Käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisia. Tutustutaan omaan suojeluspyhään, oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tutustutaan kirkkomusiikkiin ja kirkkotaiteeseen. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin parametreihin ja sakraaliesineisiin.	L1, L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Tutustutaan Raamatun kertomusten opetukseen ja sovelletaan niitä arkeen. Tutustutaan Raamatun kieleen ja vertauskuviin.	L2, L3, L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1-S3	Käytetään Raamattua lähteenä. Haetaan uskontoihin liittyvää tietoa ja analysoidaan sitä lähdekriittisesti. Pohditaan luomiskertomuksen ja tieteen näkemysten keskinäisiä suhteita. Luetaan, selitetään ja arvioidaan uskontoon liittyvää mediasta tai muusta ympäristöstä saatua tietoa.	L4, L5, L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Tutustutaan kristillisten kirkkojen historiaan ja nykytilaan. Tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina.	L1, L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Tutustutaan alustavasti islaminuskoon ja juutalaisuuteen, niiden perusteisiin ja historiaan sekä niiden ja kristinuskon yhteisiin piirteisiin.	L2

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1-S3	Pyritään muodostamaan kokonaiskuva lähiseudun uskonnoista tutustumalla erilaisiin tapoihin harjoittaa uskontoa lähialueen kirkkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa.	L2, L5, L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1-S3	Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemusta. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetuksen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Pohditaan sitä, millainen on katolinen ihmiskuva. Verrataan omia arvoja muiden uskontojen ja uskonottomuuden kannattajien arvoihin, eettisiin periaatteisiin ja käytäntöihin. Tutustutaan ekumeeniseen ajatteluun sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Syvennetään käsitystä Lapsen oikeuksien julistuksen merkityksestä.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Pohditaan omaan käytökseen vaikuttavia arvoja. Opetellaan arvioimaan kriittisesti populaarikulttuurin tarjoamia arvoja. Rohkaistaan oppilasta tekemään moraalisesti hyviä valintoja käytännön elämässä (esim. Reilu kauppa).	L1, L3, L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1-S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden selkeää ilmaisemista muita kunnioittaen. Harjoitellaan perustelemaan omia näkemyksiä ja kuuntelemaan toisten mielipiteitä.	L1, L4, L6, L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Rohkaistutaan luomaan positiivinen minäkuva ja luottamaan tulevaisuuteen. Pohditaan ja kehitetään omaa elämäkatsomusta.	L1

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9 (Katolinen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Tavoitteet	S1-S3	7. – 9. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Käsitellään suurten maailmanuskontojen vaikutusta kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta. Saadaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä (kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys). Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Käsitellään katolisen kirkon historian tärkeimpiä tapahtumia. Pohditaan viimeisimpien kirkolliskokousten merkitystä kirkon elämälle.	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Tutustutaan eri uskontojen peruspiirteisiin (maailman- ja luonnonuskonnot). Perehdytään kristillisten kirkkojen ja yhteisöiden piirteisiin ja historiaan. Pohditaan uskonnon ja uskonnottomuuden vaikutuksia.	L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tutustutaan uskonnollisiin tapoihin ja symboleihin. Tutkitaan uskonnollisten aiheiden ja eri uskontojen esiintymistä kulttuurin eri osa-alueilla (kirjallisuus, musiikki, taide, populaarikulttuuri). Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.	L2, L4, L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	Tutustutaan uskontojen lähteisiin. Tutustutaan uskonnottomaan ajatteluun ja uskontokritiikkiin. (ks. T3).	L1, L2, L4, L5, L7

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Opetellaan etiikan peruskäsitteitä. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Pohditaan katolisen kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta. Pohditaan seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemusta. Käsitellään YK:n yleismaailmallista ihmisoikeuksien julistusta ja ihmisoikeusetiikkaa.	L2, L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Pohditaan uskonnon vaikutusta yksilön eettisiin valintoihin. Tutkitaan eri uskontojen ja katsomusten yhteiskunnallisia vaikutuksia.	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3	Tarkastellaan eri uskontojen antamia vastauksia elämänskysymyksiin. Käsitellään ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Käsitellään ihmisyyteen liittyviä elämänskysymyksiä.	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	Pohditaan erilaisten eettisten valintojen syitä ja seurauksia.	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3	Tarkastellaan erilaisista uskonnoista ja katsomuksista olevien ihmisten elämän yhteisiä piirteitä. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Opitaan ymmärtämään erilaisuutta ja näkemään se rikkautena.	L6

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset yhteiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2 (Islam)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	1. – 2. luokka	L1-L7
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3	Tutustutaan luokan oppilaiden perheisiin (suku, historia, uskonto tai katsomus ja erilaiset perheet). Tutustutaan omaan kulttuuriperimään ja tapakulttuuriin. Perehdytään oman uskonnon uskonnollisiin toimituksiin. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan oman uskonnon keskeisiin kertomuksiin ja symboleihin. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan moskeijan merkitystä muslimille.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat. Perehdytään oman uskonnon käsityksiin ihmisen elinkaaresta ja siihen liittyviin riitteihin. Tutustutaan uskonnollisiin toimituksiin.	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan oman luokan ja lähiympäristön uskontojen yhteisiin piirteisiin. Tutustutaan oman lähipiirin muiden uskontojen tapoihin, juhliin ja uskonnolliseen kulttuuriin. Tehdään yhteistyötä yli uskonto- ja vuosiluokkarajojen.	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	Harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja (esim. KiVa-koulu). Opetellaan ratkaisemaan viisaasti ongelmatilanteita.	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan	S1-S3	Tutustutaan alustavasti Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen.	L2, L6,

oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia		Opetellaan keskustelemaan uskonnollisista vakaumuksista ja kunnioittamaan niitä.	L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omien tekojen seurauksia toisille ihmisille (esim. KiVa-koulu). Pohditaan omien tekojen seurauksia ympäristölle ja luonnolle.	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	Opitaan keskustelutaitoja ja toisten kuuntelemista.	L1, L5, L6, L7

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6 (Islam)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	3. – 6. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Käsitellään ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen.	L1, L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Tarkastellaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, islamilaista terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta islamilaisessa maailmassa.	L2, L3, L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1-S3	Tutustutaan islamin maailmanlaajuisen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Haetaan uskontoihin liittyvää tietoa ja analysoidaan sitä lähdekriittisesti. Luetaan, selitetään ja arvioidaan uskontoon liittyvää mediasta tai muusta ympäristöstä saatua tietoa.	L4, L5, L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Tutustutaan Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin. Tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja Suomessa.	L1, L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Tutustutaan kristinuskoon ja juutalaisuuteen, niiden perusteisiin ja historiaan. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin.	L2

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1-S3	Pyritään muodostamaan kokonaiskuva lähiseudun uskonnoista. Vertaillaan islamilaista, juutalaista ja kristillistä kulttuuria ja perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin.	L2, L5, L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1-S3	Pohditaan, miten islamin keskeisimpiä opetuksia voi käyttää oman toiminnan pohjana. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa ja syntikäsitteeseen. Verrataan omia arvoja muiden uskontojen ja uskonnottomuuden kannattajien arvoihin, eettisiin periaatteisiin ja käytäntöihin.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Syvennetään käsitystä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkityksestä. Tutustutaan eurooppalaiseen ihmisoikeuskäsitykseen.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Pohditaan omaan käytökseen vaikuttavia arvoja. Opetellaan arvioimaan kriittisesti populaarikulttuurin tarjoamia arvoja. Rohkaistaan oppilasta tekemään moraalisesti hyviä valintoja käytännön elämässä (esim. Reilu kauppa).	L1, L3, L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1-S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden selkeää ilmaisemista muita kunnioittaen. Harjoitellaan perustelemaan omia näkemyksiä ja kuuntelemaan toisten mielipiteitä.	L1, L4, L6, L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Rohkaistutaan luomaan positiivinen minäkuva ja luottamaan tulevaisuuteen. Pohditaan ja kehitetään omaa elämäntähtäystä.	L1

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9 (Islam)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	7. – 9. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Käsitellään uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla. Pohditaan islamin kulttuurivaikutusta taiteessa ja tieteessä.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietoaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen, sen pääsuuntauksiin, moderneihin islamilaisiin liikkeisiin ja poliittiseen islamiin. Tutustutaan Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historiaan, rakenteeseen ja tulkintaan. Syvennetään käsitystä islamin opillisista perusteista. Käsitellään islamin historiaa ja muslimien asemaa Suomessa. Pohditaan islamin ja muiden uskontojen eettisiä painotuksia. (ks. T7)	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Tutustutaan eri uskontojen peruspiirteisiin ja -opetuksiin (maailman- ja luonnonuskonnot). Pohditaan uskonnon ja uskonnottomuuden vaikutuksia.	L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tutustutaan uskonnollisiin tapoihin ja symboleihin. Tutkitaan uskonnollisten aiheiden ja eri uskontojen esiintymistä kulttuurin eri osa-alueilla (kirjallisuus, musiikki, taide, populaarikulttuuri). Pohditaan uskontojen vaikutusta politiikassa.	L2, L4, L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	Tutustutaan uskontojen lähteisiin. Pohditaan uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroja. Tutustutaan uskonnottomaan ajatteluun ja uskontokritiikkiin. (ks. T3).	L1, L2, L4, L5, L7

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Opetellaan etiikan peruskäsitteitä. Perehdytään islamilaisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin ja painotuksiin. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Käsitellään YK:n yleismaailmallista ihmisoikeuksien julistusta ja ihmisoikeusetiikkaa.	L2, L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Pohditaan uskonnon vaikutusta yksilön eettisiin valintoihin. Tutkitaan eri uskontojen ja katsomusten yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tarkastellaan uskonnollisten velvollisuuksien vaikutusta elämän eri osa-alueisiin.	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3	Tarkastellaan eri uskontojen antamia vastauksia elämänkysymyksiin. Käsitellään ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Käsitellään ihmisyyteen liittyviä elämänkysymyksiä.	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	Pohditaan erilaisten eettisten valintojen syitä ja seurauksia. Pohditaan vastuuta ympäristöstä ja sen merkitystä ihmisille.	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3	Tarkastellaan erilaisista uskonnoista ja katsomuksista olevien ihmisten elämän yhteisiä piirteitä. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Opitaan ymmärtämään erilaisuutta ja näkemään se rikkautena.	L6

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset yhteiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2 (Juutalainen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)
[Laaja-alaiset osaamisalueet](#)
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	1. – 2. luokka	L1-L7
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3	Tutustutaan luokan oppilaiden perheisiin (suku, historia, uskonto tai katsomus ja erilaiset perheet). Tutustutaan omaan kulttuuriperimään ja tapakulttuuriin. Perehdytään oman uskonnon uskonnollisiin toimituksiin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen toimintaan. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan oman uskonnon keskeisimpiin kertomuksiin ja symboleihin. Tutustutaan tärkeisiin juutalaisiin uskonnollisiin teksteihin (esim. Toora, Tanach).	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan oman uskonnon juhliin ja niiden asemaan juutalaisessa kalenterissa. Perehdytään oman uskonnon käsityksiin ihmisen elinkaaresta ja siihen liittyviin riitteihin. Tutustutaan uskonnollisiin toimituksiin.	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan oman luokan ja lähiympäristön uskontojen yhteisiin piirteisiin. Tutustutaan oman lähipiirin muiden uskontojen tapoihin, juhliin ja uskonnolliseen kulttuuriin. Tehdään yhteistyötä yli uskonto- ja vuosiluokkarajojen.	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	Harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja (esim. KiVa-koulu). Opetellaan ratkaisemaan viisaasti ongelmatilanteita.	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan	S1-S3	Tutustutaan alustavasti Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen.	L2, L6,

oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia		Opetellaan keskustelemaan uskonnollisista vakaumuksista ja kunnioittamaan niitä.	L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omien tekojen seurauksia toisille ihmisille (esim. KiVa-koulu). Pohditaan omien tekojen seurauksia ympäristölle ja luonnolle.	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	Opitaan keskustelutaitoja ja toisten kuuntelemista.	L1, L5, L6, L7

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6 (Juutalainen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	3. – 6. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Perehdytään Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Käsitellään ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään juutalaisen kalenterin juhliin. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä.	L1, L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Perehdytään uskonnollisiin symboleihin. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa.	L2, L3, L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1-S3	Haetaan uskontoihin liittyvää tietoa ja analysoidaan sitä lähdekriittisesti. Luetaan, selitetään ja arvioidaan uskontoon liittyvää mediasta tai muusta ympäristöstä saatua tietoa.	L4, L5, L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Tarkastellaan juutalaisuuden historiaa ja nykytilaa Suomessa. Perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin, niiden juuriin ja nykytilaan.	L1, L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Tarkastellaan juutalaisuuden historiaa Euroopassa. Tutustutaan islaminuskoon ja kristinuskoon, niiden perusteisiin ja historiaan. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä niiden vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa.	L2

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1-S3	Vertaillaan juutalaista, kristillistä ja islamilaista kulttuuria ja havaitaan niiden ja juutalaisen uskonnon yhteneväisyydet.	L2, L5, L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1-S3	Perehdytään uskonnollisten käskyjen (mitzvojen) jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan juutalaisuuden merkitystä arkielämän käyttäytymiseen. Pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia. Verrataan omia arvoja muiden uskontojen ja uskonottomuuden kannattajien arvoihin, eettisiin periaatteisiin ja käytäntöihin.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Syvennetään käsitystä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkityksestä. Tutustutaan eurooppalaiseen ihmisoikeuskäsitykseen.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Pohditaan omaan käytökseen vaikuttavia arvoja. Opetellaan arvioimaan kriittisesti populaarikulttuurin tarjoamia arvoja. Rohkaistaan oppilasta tekemään moraalisesti hyviä valintoja käytännön elämässä (esim. Reilu kauppa).	L1, L3, L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1-S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden selkeää ilmaisemista muita kunnioittaen. Harjoitellaan perustelemaan omia näkemyksiä ja kuuntelemaan toisten mielipiteitä.	L1, L4, L6, L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Rohkaistutaan luomaan positiivinen minäkuva ja luottamaan tulevaisuuteen. Pohditaan ja kehitetään omaa elämäkatsomusta.	L1

Uskonnon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9 (Juutalainen uskonto)

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Tavoitteet	S1-S3	7. – 9. luokka	L1-L7
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Käsitellään uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla. Pohditaan juutalaisen uskonnon kulttuurivaikutuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti (painottaen nykytilannetta).	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Käsitellään juutalaisuuden syntyä, leviämistä ja jakaantumista suuntauksiin. Perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin (ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä niiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi) ja niiden levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin. Käsitellään juutalaisen Raamatun syntyä, rakennetta ja tulkintaa. Pohditaan juutalaisen uskonnon ja muiden uskontojen eettisiä painotuksia. (ks .T7)	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Tutustutaan eri uskontojen syntyyn, levinneisyyteen ja peruspiirteisiin (maailman- ja luonnonuskonnot). Pohditaan uskonnon ja uskonnottomuuden vaikutuksia.	L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tutustutaan uskonnollisiin tapoihin ja symboleihin. Tutkitaan uskonnollisten aiheiden ja eri uskontojen esiintymistä kulttuurin eri osa-alueilla (kirjallisuus, musiikki, taide, populaarikulttuuri).	L2, L4, L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	Tutustutaan uskontojen lähteisiin. Pohditaan uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottamista. Tutustutaan uskonnottomaan ajatteluun ja uskontokritiikkiin. (ks. T3).	L1, L2, L4, L5, L7
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden	S3	Opetellaan etiikan peruskäsitteitä. Perehdytään juutalaisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin ja painotuksiin.	L2, L7

uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin		Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia. Tutkitaan Tooran ja muiden juutalaisuuden pyhien kirjojen keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Käsitellään YK:n yleismaailmallista ihmisoikeuksien julistusta ja ihmisoikeusetiikkaa.	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Pohditaan uskonnon vaikutusta yksilön eettisiin valintoihin. Tutkitaan eri uskontojen ja katsomusten yhteiskunnallisia vaikutuksia.	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3	Tarkastellaan eri uskontojen antamia vastauksia elämänskysymyksiin. Käsitellään ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Käsitellään ihmisyyteen liittyviä elämänskysymyksiä.	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	Pohditaan erilaisten eettisten valintojen syitä ja seurauksia. Pohditaan suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviä eettisiä kysymyksiä.	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3	Tarkastellaan erilaisista uskonnoista ja katsomuksista olevien ihmisten elämän yhteisiä piirteitä. Pohditaan uskontodialogin merkitystä. Opitaan ymmärtämään erilaisuutta ja näkemään se rikkautena.	L6

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 - 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	L1-L7	
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1-S4	L1, L2, L4	S1 Kasvaminen hyvään elämään Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä. • minä olen hyvä • oikea ja väärä • ystävyys • hyvät tavat S2 Erilaisia elämäntapoja Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuristaan. • minä koululaisena • mitä osaan ja mitä haluaisin oppia • erilaiset roolini - ryhmät, joihin kuulun S3 Yhteiselämän perusteita Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	L1, L2, L7	
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	L1, L2, L7	
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1-S4	L1, L2, L7	
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1-S4	L1, L3, L4	
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä	S1-S4	L1, L3, L7	
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	L2, L4	

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	L2, L3, L7	oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä. • kultainen sääntö • puhuminen ja kuunteleminen • koulun ja luokan säännöt • ristiriitojen ratkaiseminen • rehellisyys • auttaminen S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia. • luonnosta nauttiminen • puhdas luonto • eläimet hyödyksi ja iloksi • elinkaari
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	L3, L5, L7	

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 - 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

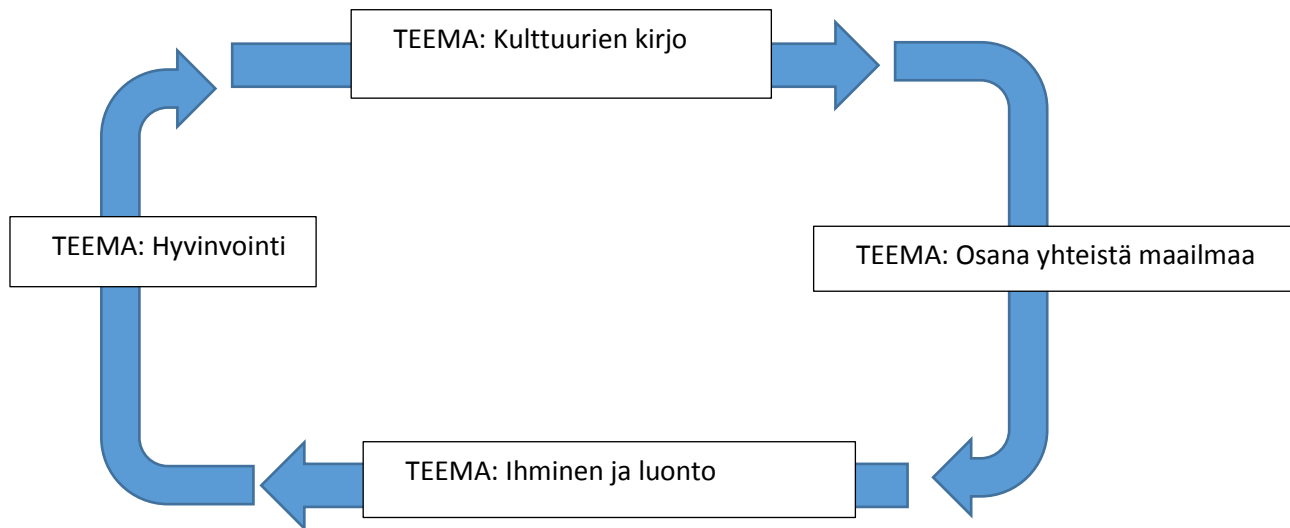
[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	L1-L7	Opetukset sisällöt teemoittain
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	L1, L2, L3, L7	S1 Kasvaminen hyvään elämään TEEMA: HYVINVOINTI Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiinsa. • onni ja onnellisuus (käsitteenä) • fyysinen terveys: lepo, liikunta, ravinto, puhtaus • henkinen terveys: tunteet, harrastukset, läheiset ihmiset • miten voin vaikuttaa omaan ja muiden hyvinvointiini • arvot ja normit, säännöt (omien ja muiden a:n ja n:n tunnistaminen ja arvostaminen) • vastuu ja vapaus, oikeudet ja velvollisuudet • millainen ihminen haluan olla S2 Erilaisia elämäntapoja TEEMA: Kulttuurien kirjo Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	L1, L4, L5	
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1-S3	L1, L4	
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1-S3	L3, L7	
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.	S2-S4	L2, L4, L5	

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään	S1-S4	L1, L2	kulttuureihin ja katsomuksiin. • oma identiteetti ja roolit • kulttuuri, kulttuuri-identiteetti • arvot ja normit • uskomus, luulo, tieto • erilaiset uskonnot • erilaisuus ja suvaitsevaisuus • Suomen kulttuuriperintökohteet
T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1-S4	L1, L2, L5	
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1-S3	L2, L7	S3 Yhteiselämän perusteita TEEMA: Osana yhteistä maailmaa Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin. • oikeudet ja velvollisuudet • moraali • eettinen pohdinta (eri näkökulmien huomioiminen)
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S2-S3	L2, L3	• YK:n lapsen oikeuksien julistus • rauha ja demokratia • mielipide ja sen perusteleminen
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1-S4	L5, L6, L7	S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus TEEMA: Ihminen ja luonto Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen. • maailman synty • elämän synty • ihmisen kehitys

			• elinkaari • aikakäsitys • luontosuhteen kehittäminen • jokamiehen oikeudet • kestävä kehitys
--	--	--	--

Elämäkatsomustiedon opetuksen sisältöjen jaksottaminen Raisiossa vuosiluokilla 1 - 6

Lukuvuosi 2016-2017 Raision alakouluissa aloitetaan teemasta Kulttuurien kirjo.

Lukuvuosi 2017-2018 Teema: Osana yhteistä maailmaa

Lukuvuosi 2018-2019 Teema: Ihminen ja luonto

Lukuvuosi 2019-2020 Teema: Hyvinvointi

Lukuvuosi 2020-2021 Teema: Kulttuurien kirjo

Lukuvuosi 2021-2022 Teema: Osana yhteistä maailmaa

Lukuvuosi 2022-2023 Teema: Ihminen ja luonto

Lukuvuosi 2023-2024 Teema: Hyvinvointi

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 - 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

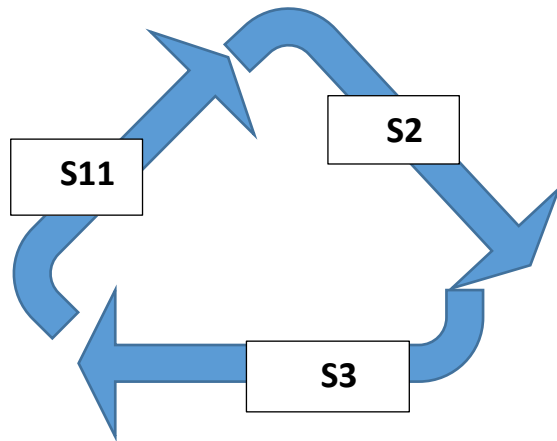
[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	L1-L7	Opetuksen sisällöt teemoittain
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä		L1, L2, L4	Katsomus ja kulttuuri (S1) Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käännteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa. Sisällöt eriteltyinä: • oman elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentaminen • teistiset ja ateistiset katsomukset • nuorisokulttuuri (kulttuurin ilmeneminen nyt ja ennen) • uskontokritiikki • Prometheus-leirin organisaatio • erilaiset uskonnot ja maailmankatsomukset (niiden kehitys ja vaiheet) • maailmanperintökohteet • maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteet • nyky- ja populaarikulttuurin ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa
T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan		L2, L7	

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa		L1, L2, L5	<i>Etiikan perusteita (S2)</i> Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Käsitellään oppilaan mahdollisuuksia vaikuttaa omaan ympäristöönsä. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta. Keskustellaan sosiaalisen median käytöstä ja vaikutuksesta nuorten elämään. Opetellaan hyvää keskustelu- ja väittelykulttuuria. Sisällöt eriteltynä: • mediakriittisyys • sosiaalisessa mediassa esiintyvät ajankohtaiset kysymykset eettisestä näkökulmasta • etiikan peruskysymykset ja pääsuunnat • kulttuurien moninaisuus • käsitteet demokratia ja diktatuuri • kansalaisaktiivisuuden erilaiset muodot • hyvän elämän lähtökohdat ja arvot: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus
T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita		L1, L3	
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja		L2, L3, L6, L7	
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita		L1, L2, L4	
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen		L2, L3, L7	<i>Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3)</i> Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan		L5, L7	holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi. Käydään elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestäväan tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti		L5, L6, L7	Sisällöt eriteltynä • ihmisoikeudet ja ihmisten välinen yhdenvertaisuus • ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, esim. holokausti tai Amnesty Internationalin toiminta
T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta		L1, L7	• Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö • kestävä elämäntapa • ihmisen vaikutus ilmastonmuutokseen • maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteet • erilaiset mediat ja niiden vaikutusmahdollisuudet

Yläkoulussa elämänkatsomustiedon opetusta tullaan antamaan teemoittain. Koko yläkoulun aikana käydään koko opetussuunnitelman sisältö vaiheittain läpi. Vuosiluokittain pyritään painottamaan oppilaiden kehitykselle sopivia vaatimustasoja.

Historian opetuksen tavoitteet ja yhteiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 5 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S5](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaisen osaamisen alueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Suomen historia/maailmanhistoria

Opetuksen tavoitteet	S1-S5	5. - 6. luokka	5. - 6. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S5	Tutustutaan omiin juuriin ja oman perheen historiaan.	Tutustutaan lähialueen historiaan (esim. opintokäynti johonkin museoon).	L1-L7
Tiedon hankkiminen menneisyydestä				
T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja museoihin ja arkeologisille kaivauksille/vierailijoita koululle.	Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja museoihin ja arkeologisille kaivauksille/vierailijoita koululle.	L1, L2, L4, L5, L7
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden	S1-S5	Analysoidaan ja vertaillaan erilaisia lähteitä.	Analysoidaan ja vertaillaan erilaisia lähteitä.	L1, L2, L4-L7
Historian ilmiöiden ymmärtäminen				
T4 auttaa oppilasta hahmottamaan erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1-S5	Havainnollistetaan erilaisilla menetelmillä (esim. aikajanalla) kronologiaa ja aikakausien vaihtumista. Tutustutaan kivikauteen, pronssikauteen ja rautakauteen.	Havainnollistetaan erilaisilla menetelmillä (esim. aikajanalla) kronologiaa ja aikakausien vaihtumista päättyen Ranskan vallankumoukseen.	L1, L2, L3
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja	S1-S5	Tutustutaan Suomen historian tapahtumien kautta ihmisen toiminnan motiiveihin.	Tutustutaan maailman historian tapahtumien kautta ihmisen toiminnan motiiveihin.	L2-L4, L6, L7

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille	S1-S5	Pohditaan Suomen historian tapahtumien syitä ja seurauksia. Käsitellään uskonpuhdistuksen merkitystä Suomelle.	Pohditaan maailman historian tapahtumien syitä ja seurauksia. Käsitellään Rooman valtakunnan nousu ja tuho.	L2, L4, L7
T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S1-S5	Tutustutaan omiin juuriin. Tutustutaan oman perheen historiaan. Käsitellään Suomen liittämistä osaksi Ruotsin valtakuntaa		L1-L7
T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa	S1-S5	Opetellaan löytämään jatkuvuuksia Suomen historian tapahtumien välillä (esim. asutuksen sijainnin määräytymisen perusteet eri aikakausista riippumatta).	Opitaan löytämään jatkuvuuksia maailman historiassa, esimerkiksi demokratiakehitys.	L1, L2, L4, L7
Historiallisen tiedon käyttäminen				
T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä	S1-S5	Käsitellään Ruotsin suurvalta-ajan tapahtumia.	Tutustutaan Ranskan vallankumouksen syihin ja seurauksiin.	L1, L2, L4
T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä	S1-S5	Tutustutaan tutkimusvälineiden kehittymisen vaikutukseen historian lähteiden tulkintaan. Tutustutaan uuden lähdelöydön vaikutukseen historiallisen tiedon muuttumiseen.	Tutustutaan tutkimusvälineiden kehittymisen vaikutukseen historian lähteiden tulkintaan. Tutustutaan uuden lähdelöydön vaikutukseen historiallisen tiedon muuttumiseen (esimerkiksi löytöretkien vaikutus maailmankuvan laajentumiseen).	L1-L7
T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa	S1-S5	Käsitellään Pohjolan asuttamista jääkauden jälkeen.	Käsitellään tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneita muutoksia erilaisten lähteiden avulla.	L2-L4, L6, L7

Historian opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S6	7. luokka	8. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S6	Tutustutaan erilaisiin historiallisiin lähteisiin ja tapoihin kirjoittaa historiaa.	Syvennetään käsitystä historiallisesta tiedosta (nykypäivän uutiset, historialliset taustat).	L1-L7
Tiedon hankkiminen menneisyydestä				
T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta	S1-S6	Tutustutaan erilaisiin Napoleonista kertoviin lähteisiin ja pohditaan niiden välittämää tietoa.	Tutustutaan demokratian ja diktatuurin kamppailuun erilaisten lähteiden avulla.	L1-L5
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1-S6	Tutustutaan sortokausiin suomalaisten ja venäläisten näkökulmasta.	Käsitellään kylmän sodan kriisejä eri näkökulmista nykypäivä huomioiden.	L1, L2, L4
Historian ilmiöiden ymmärtäminen				
T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1-S6	Käsitellään 1800-luvulla syntyneitä aatteita (esim. nationalismi, liberalismi, konservatismi, sosialismi).	Käsitellään aikajanan avulla suomalaisen yhteiskunnan sisäistä muutosta ja integraatiota Eurooppaan.	L1, L2, L3
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1-S6	Tutustutaan suomalaisen päätöksentekojärjestelmän syntyvaiheisiin.	Tutkitaan toisen maailmansodan syttymiseen johtaneita syitä.	L1-L4, L6, L7

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1-S6	Tutustutaan suomalaisen kansalaisyhteiskunnan muodostumiseen (säätö-yhteiskunnan murentuminen).	Käsitellään tapahtumia ja ilmiöitä suomalaisessa poliittisessa historiassa toisen maailmansodan aikana.	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1-S6	Pohditaan teollistumisen merkitystä nykypäivän kannalta.	Syvennyttään kehittyvien maiden poliittisten jännitteiden syntyyn.	L1, L2, L4
Historiallisen tiedon käyttäminen				
T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1-S6	Tutustutaan ensimmäisen maailmansodan syihin.	Tutkitaan pilakuvien/propagandakuvien käyttöä mielikuvien luomisessa.	L1, L2, L4
T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä	S1-S6	Käsitellään Yhdysvaltojen asuttamista 1800-luvun alkupuolella.	Pohditaan terrorismin syitä ja seurauksia yhteiskunnassa.	L1-L4, L7
T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1-S6	Käsitellään Yhdysvaltojen sisällissodan propagandaa.	Käsitellään siirtomaajärjestelmän purkautumista eri näkökulmista.	L1, L2, L4, L5
T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1-S6	Käsitellään imperialismia eri näkökulmista.	Käsitellään erilaisten lähteiden avulla suomalaisen arjen historiaa.	L1, L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	S1-S6	Pohditaan Suomen itsenäistymisprosessia.	Käsitellään nykypäivän ilmiöiden vaikutusta tulevaisuuteen.	L1-L7

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 4 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S2](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet					
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4	Tutustutaan erilaisiin perhetyyppeihin ja muihin yhteisöihin. Pohditaan oppilaskunnan roolia koulussa.	Tutustutaan kunnalliseen päätöksentekoon ja opitaan tapoja vaikuttaa omaa elämää koskeviin asioihin.	Opiskellaan suomalaista vaali- ja päätöksentekojärjestelmää. Opitaan verojen merkitys. Tutustutaan Kelan palveluihin.	
T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4	Opetellaan ymmärtämään kaveripiirissä erilaisia näkökulmia ja hyväksymään erilaisia käyttäytymistapoja.	Syvennetään erilaisten käyttäytymistapojen tunnistamista ja oman käyttäytymisen sovittamista niihin. Tarkastellaan yhteiskunnallisia asioita erilaisista näkökulmista (esim. pakolaisuus).	Tutustutaan taloudellisiin valintoihin eettisten arvojen pohjalta. Tutustutaan kestäväan kuluttamiseen.	
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys					
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	Opitaan, että ihmiset ovat erilaisia monella tavalla ja jokainen on arvokas omana itsenään. Tutustaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.	Tutustutaan demokratian ja tasa-arvon käsitteisiin ja toteutumiseen Suomessa.	Pohditaan omia oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan YK:n ihmisoikeuksien julistukseen.	L2, L3, L4, L7

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1, S4	Avataan median käsitettä.	Tutustutaan mainonnan tapoihin ja tarkoituksiin.	Opetellaan kuvan ja mainoksen lukemista.	L2, L4, L5
T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1-S3	Tutustutaan erilaisiin ammatteihin.	Opetellaan työelämän pelisääntöjä, työelämässä vaadittavia taitoja koulun arjen kautta. Pohditaan omia ammattihaaveita.	Tehdään yritysvierailu/ kutsutaan yrittäjä vierailulle. Osallistutaan Yrityskylään, jossa opiskellaan yrityksen toimintaperiaatteita.	L3, L4, L6, L7
T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoituksia	S1-S3	Tutustutaan, mitä erilaisia tiedon lähteitä on.	Pohditaan tiedon lähteiden erilaisia tarkoituksia. Opetellaan arvioimaan eri lähteiden luotettavuutta.	Opitaan käyttämään erilaisia tiedon lähteitä omien tarpeiden mukaisesti.	L1, L2, L4
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen					
T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä	S1-S3	Harjaannutaan tuomaan omia mielipiteitä esiin esim. luokkakokouksissa. Opetellaan hyväksymään yhteisesti tehtyjä päätöksiä.	Harjoitellaan perustelemaan omaa mielipidettä ja ottamaan huomioon muiden mielipiteitä, esim. väittelyssä.	Harjoitellaan perustelemaan omaa mielipidettä ja ottamaan huomioon muiden mielipiteitä esim. väittelyssä.	L2, L6, L7
T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	S1, S4	Tarkastellaan omaa rahankäyttöä.	Opitaan tarkkailemaan omaa rahankäyttöä kriittisesti.	Opetellaan ymmärtämään, mistä perheeseen tulee rahaa ja mihin sitä menee.	L3, L4
T9 kannustaa oppilasta erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla	S1, S3	Opitaan turvallisen netinkäytön perusteet.	Opitaan asiallista mediakäyttäytymistä ja mediakriittisyyttä.	Pohditaan sosiaalisen median pelisääntöjä ja kuvien ja videoiden jakamisen edellytyksiä.	L3, L4, L5, L7

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokalla 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	9. luokka	L1-L7
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1-S4	Pohditaan yksilöä osana yhteiskuntaa. Tutustutaan monikulttuuriseen Suomeen.	L4, L7
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4	Tarkastellaan ajankohtaisia aiheita, esim. pakolais- ja maahanmuuttotilannetta eri medialähteitä käyttäen. Tutustutaan kulloiseenkin taloustilanteeseen.	L1, L2, L4, L7
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2, S3	Opitaan yksilön oikeudet ja velvollisuudet.	L2, L4, L7
T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1-S3	Päivitetään ja analysoidaan ympäröivän yhteiskunnan muutoksia, esim. sanomalehtiiviikolla.	L3, L4, L5

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1, S4	Tutustutaan työelämään yrittäjyyden ja yksilön työnteon kautta yhteistyössä esim. oppilaanohjauksen kanssa.	L1, L4, L7, L6
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.	S1, S2, S3	Käsitellään yhteiskunnallista vaikuttamista ja järjestötoimintaa.	L2, L4
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittäväenä kansalaisena	S1-S3	Tutustutaan erilaisiin päätöksentekomekanismeihin. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan oppilaskunnan hallituksen vaalien järjestelyihin. Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailukäyntejä esim. kaupunginvaltuustoon.	L1, L4, L7
T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	S1, S4	Tarkastellaan soveltuvin osin kansantalouden kiertokulkua. Opetellaan henkilökohtaisen talousarvion laadintaa. Ymmärretään kestävän kehityksen periaatteita ja yhteiskunnallisia sekä globaaleja vaikutuksia. Tehdään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä kierrätyskeskuksissa yhteistyössä luonnontieteiden kanssa.	L2, L4, L6, L7
T9 ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojään yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa	S1-S4	Keskustellaan erilaisista yhteiskunnallisista näkemyksistä. Opitaan perustelevaan omia näkemyksiä. Perehdytään erilaisiin vaikuttamiskeinoihin.	L1, L2, L7

Musiikin opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S4	1. luokka	2. luokka	L1-L7
Osallisuus				
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuva rakentaen	S1-S4	Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen.	Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen.	L2, L7
Musisointi ja luova tuottaminen				
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Rohkaistutaan oman äänen käyttöön. Harjoitellaan yhteismusisointia käytettävissä olevin koulusoittimin. Hyödynnetään kehorytmejä. Harjoitellaan löytämään yhteinen perussyke soittaen.	Musisoinnissa soitetaan ja lauletaan eri vuodenaikoihin, teemoihin ja tapahtumiin liittyvää musiikkia. Ohjelmiston harjoittamisessa käytetään mahdollisuuksien mukaan itse tehtyjä soittimia sekä oppimispelejä.	L1, L2, L4
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	S1-S4	Kuunnellaan monipuolisesti omaa ja toisten tuottamaa musiikkia. Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin. Eläydytään ja liikutaan musiikin mukaan.	Liikutaan musiikin mukaan ja käytetään kehoa musiikilliseen ilmaisuun. Kuunnellaan monipuolisesti omaa ja toisten tuottamaa musiikkia. Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin.	L1, L4
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita	S1-S4	Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin myös itse niitä tuottaen. Tuotetaan omia rytmejä.	Rohkaistutaan musiikilliseen keksimiseen.	L5, L6

kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja				
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	S1-S4	Tutustutaan suomalaisiin kansanlauluihin, leikkeihin, loruihin ja vuorolauluun.	Musisoidaan monipuolisesti mm. lasten-, populääri-, taide ja kansanmusiikkia. Tutustutaan eri maiden musiikilliseen kulttuuriperintöön.	L2, L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräitä musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Opetellaan musiikkikäsitteitä (rytmi, melodia, dynamiikka, harmonia ja muoto) ja havainnollistetaan niitä visuaalisesti liikkuen, laulaen ja musisoiden. Opettelussa käytetään apuna sanarytmejä ja kehorytmejä.	Aiemmin opeteltuja musiikkikäsitteitä (rytmi, melodia, dynamiikka, harmonia ja muoto) syvennetään visuaalisesti liikkuen, laulaen ja musisoiden. Opettelussa käytetään apuna sanarytmejä ja kehorytmejä.	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1-S4	Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, soittimien oikeaoppista käsittelyä sekä kuulon suojelua.	Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, soittimien oikeaoppista käsittelyä sekä kuulon suojelua.	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisessa ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa.	S1-S4	Harjoitellaan lyhyitä esityksiä yksin tai ryhmissä.	Harjoitellaan musiikkiesityksiä yksin tai ryhmissä.	L1

Musiikin opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 - 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Osallisuus						
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.	Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.	Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.	Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.	L2, L6, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen						
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitojaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Harjoitellaan äänenkäyttöä. Harjoitellaan kaanon-lauluja. Tutustutaan monipuolisesti mm. lasten-, populääri-, taide- ja kansanmusiikkiin. Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita syventäen yhteismusisointitaitoja.	Harjoitellaan äänenkäyttöä. Harjoitellaan kaanon-lauluja. Tutustutaan monipuolisesti mm. lasten-, populääri-, taide- ja kansanmusiikkiin. Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita syventäen	Harjoitellaan yhteismusisoinnissa luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita. Tutustutaan keskeisiin bändisoittimiin ja niiden soittotekniikoihin. Tutustutaan musiikkitekologiaan bändisoittimien ja bändissä laulamisen	Tutustutaan keskeisiin bändisoittimiin ja niiden soittotekniikoihin. Tutustutaan musiikkitekologiaan bändisoittimien ja bändissä laulamisen kautta. Otetaan huomioon äänenmurrokseen liittyvät seikat. Harjoitellaan luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-,	L2

				kautta. Harjoitellaan musiikillisten tuotosten tekemistä, harjoittamista ja esittämistä – toiset huomioiden.	melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita. Bändisoiton taitoja syvennetään ja soittotekniikkaa kehitetään säästystehtävissä.	
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Liikutaan musiikin mukaan ja käytetään kehoa musiikilliseen ilmaisuun.	Liikutaan musiikin mukaan ja käytetään kehoa musiikilliseen ilmaisuun.	Kehitetään ilmaisutaitoja ja kuvittelukykyjä monipuolisesti musiikin ja liikkeen avulla.	Kehitetään ilmaisutaitoja ja kuvittelukykyjä monipuolisesti musiikin ja liikkeen avulla.	L1, L2
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	Keskitytään monipuolisen musiikin kuunteluun ja analysoidaan kuuntelukokemuksia eri keinoin.	Keskitytään monipuolisen musiikin kuunteluun ja analysoidaan kuuntelukokemuksia eri keinoin.	Musiikin keskittynyttä kuuntelutaitoa kehitetään kuuntelemalla analyttisesti ja tyyllillisesti monipuolisesti. Tutustutaan orkesterin soittimiin. Saadaan musiikkielämyksiä konserteissa sekä itse esittäen että yleisönä. Pohditaan erilaisten konserttitilanteiden eroja.	Musiikin keskittynyttä kuuntelutaitoa kehitetään kuuntelemalla analyttisesti ja tyyllillisesti monipuolisesti. Tutustutaan orkesterin soittimiin. Saadaan musiikkielämyksiä konserteissa sekä itse esittäen että yleisönä.	L2
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri	S1-S4	Rohkaistutaan tuottamaan ja esittämään omia sävellyksiä ja rytmisaneluita.	Rohkaistutaan tuottamaan ja esittämään omia sävellyksiä ja rytmisaneluita.	Rohkaistutaan tuottamaan ja esittämään omia sävellyksiä ja rytmisaneluita. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tuottamisessa.	Rohkaistutaan tuottamaan ja esittämään omia sävellyksiä ja rytmisaneluita. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tuottamisessa.	L1, L2, L5, L6

keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen						
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito						
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	Tutustutaan johonkin taidemusiikin historian merkittävään säveltäjään (esim. Sibelius) tiedollisesti ja kuunnellen, mutta mahdollisuuksien mukaan myös musisoiden.	Tutustutaan joihinkin taidemusiikin historian merkittäviin säveltäjiin tiedollisesti ja kuunnellen, mutta mahdollisuuksien mukaan myös musisoiden.	Tutustutaan keskeisiin länsimaisen taidemusiikin säveltäjiin oppilaan kokemusmaailman ja musiikin aikakausien kautta.	Tutustutaan keskeisiin länsimaisen taidemusiikin säveltäjiin oppilaan kokemusmaailman ja musiikin aikakausien kautta.	L2
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Opetellaan hahmottamaan rytmiä, melodiaa, harmoniaa, muotoa, sointiväriä ja dynamiikkaa. Opetellaan nimeämään musiikin käsitteitä ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Tutustutaan nuottikirjoitukseen (avaimet ja viivasto), c-duuriasteikon säveliin eri korkeuksilla sekä nuottien aika-arvoihin. Tutustutaan keskeisiin esitysmerkintöihin.	Opetellaan hahmottamaan rytmiä, melodiaa, harmoniaa, muotoa, sointiväriä ja dynamiikkaa. Opetellaan nimeämään musiikin käsitteitä ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Tutustutaan nuottikirjoitukseen (avaimet ja viivasto), c-duuriasteikon säveliin eri korkeuksilla sekä nuottien aika-arvoihin. Tutustutaan keskeisiin esitysmerkintöihin.	Kerrataan nuottikirjoituksessa aiemmin opittua sekä tutustutaan etumerkkeihin: korotus, alennus ja palautus. Tutustutaan sointumerkeistä säestämiseen. Opetellaan yhteissoiton aikana kiinnittämään huomiota harmoniaan. Kerrataan jo opitut muotorakenteet ja esitysmerkinnät.	Kerrataan nuottikirjoituksessa aiemmin opittua sekä tutustutaan etumerkkeihin: korotus, alennus ja palautus. Tutustutaan sointumerkeistä säestämiseen. Opetellaan yhteissoiton aikana kiinnittämään huomiota harmoniaan. Kerrataan jo opitut muotorakenteet ja esitysmerkinnät.	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa						

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Opetellaan turvallista käyttöä sekä kuulon suojaamista musisoidessa ja musiikkia kuunneltaessa. Opitaan tekemään havaintoja toteutuksen aikana siitä, miltä musiikki tuntui ja mitä mielikuvia musiikki herätti.	Opetellaan turvallista käyttöä sekä kuulon suojaamista musisoidessa ja musiikkia kuunneltaessa. Opitaan tekemään havaintoja toteutuksen aikana siitä, miltä musiikki tuntui ja mitä mielikuvia musiikki herätti.	Opetellaan äänentoistolaitteiden turvallista käyttöä ja kuulon suojaamista.	Opetellaan äänentoistolaitteiden turvallista käyttöä ja kuulon suojaamista.	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa						
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Kehitetään kykyä arvioida omaa musiikin osaamista. Kiinnostutaan musiikista harrastuksena.	Kehitetään kykyä arvioida omaa musiikin osaamista. Kiinnostutaan musiikista harrastuksena.	Kiinnostutaan musiikista harrastuksena. Tutustutaan musiikin harrastamismahdollisuuksiin ja ammatteihin. Harjoitellaan yhteisen työskentelyn suunnittelua, esityksen harjoittamista ja valmiin tuotoksen esittämistä ja yhdessä arvioidaan työskentelyn onnistumista.	Kiinnostutaan musiikista harrastuksena. Tutustutaan musiikin harrastamismahdollisuuksiin ja ammatteihin. Harjoitellaan yhteisen työskentelyn suunnittelua, esityksen harjoittamista ja valmiin tuotoksen esittämistä ja yhdessä arvioidaan työskentelyn onnistumista.	L1

Musiikin opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 8

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S4	7. luokka	8. luokka	L1-L7
Osallisuus				
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Kehitetään musiikillisia ilmaisutaitoja osana omaa ryhmää. Tutustutaan kuorotoimintaan, orkesterisoittoon sekä yhtyelauluun ja -soittoon harrastuksena ja ammattina.	Kehitetään musiikillisia ilmaisutaitoja osana omaa ryhmää.	L2, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Syvennetään oman äänen käyttöä instrumenttina ja käsitellään äänenhuoltoa. Lauluohjelmisto valitaan ryhmän taitotason mukaan, äänenmurros huomioiden. Harjoitellaan äänenmuodostusta ja mikrofoniin laulamista.	Syvennetään oman äänen käyttöä instrumenttina ja käsitellään äänenhuoltoa. Lauletaan monipuolista musiikkia eri tyyllilajeista, huomioiden nykyhetken ilmiöt.	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Vahvistetaan perussykkeen säilymistä ja rytmisiä taitoja. Kehitetään omia soittotaitoja käyttäen erityisesti bändisoittimia. Harjoitellaan musiikin tulkintaa ja ilmaisullista soittoa.	Kartutetaan soitto- ja yhteismusisointitaitoja.	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen	S1-S4	Harjoitellaan musiikin tavoitteiden	Harjoitellaan musiikin tavoitteiden	L2

musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun		toteuttamista musiikkiliikunnan ilmaisun avulla.	toteuttamista musiikkiliikunnan ilmaisun avulla.	
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Käsitellään äänen syntytapoja eri soittimilla (orkesterityypit). Toteutetaan konserttikäynti tai taiteilijavierailu mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten musiikkialan toimijoiden kanssa.	Harrastetaan monipuolista musiikkia kuunnellen ja itse musisoiden, eri musiikin aikakausilta ja tyyliuunnista. Käsitellään mm. näyttämömusiikkia, rock- ja popmusiikin vaihteita ja taidemusiikin tyyliuuntia. Tutustutaan suomalaisen musiikin tärkeisiin säveltäjiin ja tunnettuihin artisteihin. Toteutetaan konserttikäynti tai taiteilijavierailu mahdollisuuksien mukaan.	L2
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteiden väliseen työskentelyyn	S1-S4	Kehitetään ja tuotetaan omia musiikillisia ideoita ja ajatuksia monipuolisin työtavoin. Toteutetaan taiteidenvälistä työskentelyä tai muu monialainen kokonaisuus.	Kehitetään ja tuotetaan omia musiikillisia ideoita ja ajatuksia monipuolisin työtavoin. Rohkaistutaan omien sävellysten tekemiseen ja esittämiseen.	L1, L2, L6
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintä-tekniikan luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Perehdytään musiikkitekniikan mahdollisuuksiin. Hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa musiikin tuottamisessa, esittämisessä ja oppimisen tukena.	Perehdytään musiikkitekniikan mahdollisuuksiin. Hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa musiikin tuottamisessa, esittämisessä ja oppimisen tukena.	L1, L2, L5
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteen lajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja perinnesoitimiin. Käsitellään maailman musiikkikulttuureja, painopisteenä Väli-Amerikka ja Etelä-Amerikka.	Tutustutaan maailman musiikkikulttuureihin, painopisteenä Eurooppa. Pohditaan musiikin ja median suhdetta ja opetellaan kriittistä suhtautumista musiikin markkinointikoneistoon. Käsitellään laulutekstien merkitystä ja vaikuttamaan pyrkimistä musiikin avulla.	L2, L4
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta	S1-S4	Opetellaan musiikin harrastajalle tarpeellisia	Syvennetään musiikin terminologian tietoja ja	L4

keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa		käsitteitä, kuten nuottikirjoituksen perusteet, sointumerkinnät, tabulatuurit, dynamiikka ja kertausmerkinnät.	käsitteiden luontevaa käyttöä soittotilanteissa.	
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	Käsitellään musiikin merkitystä eri elämänvaiheissa ja oppilaiden omia musiikkiin liittyviä kokemuksia.	Käsitellään musiikin merkitystä eri elämänvaiheissa ja oppilaiden omia musiikkiin liittyviä kokemuksia.	L3, L4
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Perehdytään kuulonhuoltoon ja melulta suojautumiseen. Opetellaan käyttämään äänentoistolaitteita turvallisesti.	Pidetään mielessä turvallisen ääniympäristön säännöt.	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Tutustutaan musiikin harrastamismahdollisuuksiin ja luodaan pohjaa koko elämän kestäväälle musiikkisuhteelle. Opitaan ottamaan vastaan ja antamaan kannustavaa palautetta yksilönä ja ryhmän jäsenenä.	Tutustutaan musiikin eri ammatteihin.	L1

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	1. luokka	2. luokka	L1-L7
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S1-S3	Haetaan inspiraatiota työskentelylle havainnoimalla oppilaan omaa elinympäristöä (T9)(esim. luonto, rakennukset, lastenkirjojen kuvitus, TV, pelit, lasten omat tavarat).	Haetaan inspiraatiota työskentelylle havainnoimalla oppilaan omaa elinympäristöä (T9)	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1-S3	Opetellaan havainnoimaan ympäristöään visuaalisesti. Keskustellaan työprosessista kannustavasti.	Opetellaan havainnoimaan ympäristöään visuaalisesti. Keskustellaan työprosessista kannustavasti.	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla	S1-S3	Rohkaistutaan työskentelemään omasta havainnosta käsin.	Rohkaistutaan työskentelemään omasta havainnosta käsin.	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen				
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1-S3	Tutustutaan perusmateriaaleihin ja -tekniikoihin (sisältäen nykYTEknologian, kierrätysmateriaalit, luonnonmateriaalit). (T4 3.lk)	Syvennetään perusmateriaalien ja -tekniikoiden tuntemusta (sisältäen nykYTEknologian, kierrätysmateriaalit, luonnonmateriaalit). (T4 3.lk)	L2, L3, L5, L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa	S1-S3	Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä havainnosta prosessin kautta työn loppuun saattamiseen ja työn arviointiin. Opitaan huolehtimaan työvälineistä ja materiaaleista. Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä havainnosta prosessin kautta työn loppuun saattamiseen ja työn arviointiin. Opitaan huolehtimaan työvälineistä ja materiaaleista. Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa oppimisympäristöissä.	L1, L2, L3, L5

T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa	S1-S3	Opitaan arvostamaan omia ja muiden töitä ja harjoitellaan keskustelemaan niistä (mukaan lukien prosessi ja töiden esille laittaminen).	Opitaan arvostamaan omia ja muiden töitä ja harjoitellaan keskustelemaan niistä (mukaan lukien prosessi ja töiden esille laittaminen).	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1-S3	Harjoitellaan kuvista kertomista, kuvilla kertomista ja kuvan rakentamista. Tutustutaan opastaviin kuviin (merkit ja symbolit. Tutustutaan satujen kuvituksiin.	Tutustutaan erilaisiin kuvatyyppeihin (esim. mainos, uutiskuva, taidekuva, kuvituskuva).	L1, L4, L5, L6
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S1-S3	Havainnoidaan ympäristössä erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita.	Havainnoidaan ympäristössä erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita.	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta	S1-S3	Käytetään töiden lähtökohtina esim. kansallisia ja kansainvälisiä satuja ja juhlapäiviä.	Käytetään töiden lähtökohtina esim. kansallisia ja kansainvälisiä satuja ja juhlapäiviä.	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S1-S3	Opitaan luomaan moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiriin.	Opitaan luomaan moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiriin.	L2, L3, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	S1-S3	Käytetään kierrätys- ja luonnonmateriaaleja työskentelyn pohjana. Tutustutaan kuvataiteen kulttuuriseen moninaisuuteen.	Käytetään kierrätys- ja luonnonmateriaaleja työskentelyn pohjana. Tutustutaan kuvataiteen kulttuuriseen moninaisuuteen.	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 - 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu						
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	Syvennetään lapsen kuvaympäristön tarkastelua (esim. museot tai virtuaalimuseot).	Syvennetään lapsen kuvaympäristön tarkastelua (esim. museot tai virtuaalimuseot).	Syvennetään lapsen kuvaympäristön tarkastelua (esim. museot tai virtuaalimuseot). Käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä.	Syvennetään lapsen kuvaympäristön tarkastelua (esim. museot tai virtuaalimuseot). Käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä.	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	Harjoitellaan taidepuhetta: keskustellaan erilaisista kuvista ja havainnoista.	Harjoitellaan taidepuhetta: keskustellaan erilaisista kuvista ja havainnoista.	Tutustutaan kuva-analyysin tekemiseen.	Laajennetaan kuva-analyysia (esim. elokuva).	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	Harjoitellaan omien havaintojen ja ajatusten ilmaisemista kuvallisesti.	Harjoitellaan omien havaintojen ja ajatusten ilmaisemista kuvallisesti.	Harjoitellaan omien havaintojen ja ajatusten ilmaisemista kuvallisesti.	Harjoitellaan omien havaintojen ja ajatusten ilmaisemista kuvallisesti.	L2, L3, L4, L5

Kuvallinen tuottaminen						
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	Harjoitellaan vähintään viittä eri tekniikkaa soveltaen ikäluokan mukaan (muotoilu : savi, kipsi, paperi jne. piirustus, maalaus : lyijykynä, puuvärit, huopakynät, hiili, vesivärit, nestemäiset peitevärit; grafiikka : pressprint, lino, kuvankäsittely, valokuvaus, elokuva).	Harjoitellaan vähintään viittä eri tekniikkaa soveltaen ikäluokan mukaan.	Harjoitellaan vähintään viittä eri tekniikka soveltaen ikäluokan mukaan.	Harjoitellaan linografiaa ja vähintään neljää muuta tekniikkaa. Tutustutaan elokuvanteon perusteisiin (esim. kuvakoot, kuvakulmat).	L2, L3, L5, L6
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	Harjoitellaan edellä mainittuja työtapoja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja omien lähtökohtien mukaisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	Harjoitellaan edellä mainittuja työtapoja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja omien lähtökohtien mukaisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	Harjoitellaan edellä mainittuja työtapoja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja omien lähtökohtien mukaisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	Harjoitellaan edellä mainittuja työtapoja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja omien lähtökohtien mukaisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	L1, L2, L3, L5
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Harjoitellaan kuvallisen viestinnän menetelmiä, kuvallista vaikuttamista sekä kuvallisten viestien tulkitsemista.	Harjoitellaan kuvallisen viestinnän menetelmiä, kuvallista vaikuttamista sekä kuvallisten viestien tulkitsemista.	Harjoitellaan kuvallisen viestinnän menetelmiä, kuvallista vaikuttamista sekä kuvallisten viestien tulkitsemista.	Harjoitellaan kuvallisen viestinnän menetelmiä, kuvallista vaikuttamista sekä kuvallisten viestien tulkitsemista.	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta						
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	Tutustutaan erilaisten kuvien suhdetta todellisuuteen ja fiktion.	Tutustutaan erilaisten kuvien suhdetta todellisuuteen ja fiktion.	Tarkastellaan erilaisia kuvia (T7 1.lk) kriittisesti.	Harjoitellaan sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan.	L1, L2, L4, L5

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin	S1, S2, S3	Ohjataan oppilasta huomaamaan historian ja kulttuurin vaikutus kuviin ja esineistöön.	Ohjataan oppilasta huomaamaan historian ja kulttuurin vaikutus kuviin ja esineistöön.	Tutustutaan taidehistoriaan	Tutustutaan taidehistoriaan.	L1, L4, L5, L6
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Syvennetään kuvailmaisun tapoja (esim. ornamentit, manga).	Harjoitellaan erilaisia kuvailmaisun tapoja.	Harjoitellaan eri aikakausien ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja.	Harjoitellaan eri aikakausien ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja.	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen						
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	Harjoitellaan ilmaisemaan perustellusti mielipide esim. kuvasta.	Harjoitellaan ilmaisemaan perustellusti mielipide esim. kuvasta.	Harjoitellaan ilmaisemaan perustellusti mielipide esim. kuvasta. Tutustutaan mm. kantaaottavaan julistetaitteeseen.	Harjoitellaan taidetta ja visuaalista kulttuuria koskevaa keskustelua.	L3, L4, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	S1, S2, S3	Tutustutaan kestävän kehityksen merkitykseen toimintatapojen valinnassa.	Pohditaan muotoilun esineen muotoilun merkitystä (esim. hyvän esineen tunnusmerkit).	Tutkitaan kulttuurisen moninaisuuden roolia kuvallisessa ilmaisussa.	Tutkitaan kulttuurisen moninaisuuden roolia kuvallisessa ilmaisussa.	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokalla 7

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	7. luokka	L1-L7
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1-S3	Opetellaan tarkkailemaan kuvataiteen ja ympäristön suhdetta (Raision kulttuuritarjonta, Harkko-museo, kirjaston näyttelyt, virtuaalimuseot).	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S1-S3	Opetellaan keskustelua työn äärellä sen eri vaiheissa. Opetellaan arvioimaan omaa tekemistä (esim. portfoliotyöskentely ja itsearviointi). Opitaan ottamaan vastaan rakentavaa arviointia.	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1-S3	Opitaan luomaan yhdessä luottamuksellinen ilmapiiri.	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1-S3	Harjoitellaan kuvanrakentamisen keinoja. Kerrataan värioppi, tutustutaan sommittelun keinoihin, valööriin ja kolmiulotteisuuden kuvaamiseen, esittävän ja abstraktin eroihin.	L2, L3, L5, L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1-S3	Harjoitellaan esim. netin ja kirjaston käyttöä työn lähtökohtana monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti (esim. tekijänoikeudet, lähdekritiikki).	L1, L2, L3, L5

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1-S3	Opitaan ymmärtämään visuaalisen kulttuurin suuri vaikutus (esim. symboliikka, mainonta).	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S1-S3	Harjoitellaan kuvakerrontaa (sarjakuva) Harjoitellaan elokuvantajua (esim. eri tyyllilajit).	L1, L4, L5, L6
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1-S3	Syvennetään taidemaailman tuntemusta. Opitaan kunnioittamaan erilaisia kuvakulttuureita. Tutustutaan raisiolaiseen arkkitehtuuriin. Tutustutaan kuvallisiin ammatteihin.	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1-S3	Harjoitellaan kuvakerrontaa (sarjakuva) Harjoitellaan elokuvantajua (esim. eri tyyllilajit). (ks. T7)	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1-S3	Seurataan nykytaidetta, ajassa liikkuvia ilmiöitä.	L3, L4, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1-S3	Tutkitaan esineiden muotoilua. Tutustutaan ympäristötaiteeseen.	L1, L2, L4, L7

Käsityön opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S4](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S4	1. luokka	2. luokka	L1-L7
T1 Rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön.	S1-S4	Harjoitellaan käsillä tekemistä, asioiden ja esineiden tutkimista, ideointia ja kokeilemistä. Opetuksessa tukena käytetään tunteita, tarinoita, mielikuvitusta. Käytetään mahdollisuuksien mukaan rakennettua lähi- ja luonnonympäristöä materiaalin keruuseen, ilmiöiden tutkimiseen ja muotojen ja värimaailman virikkeinä.	Harjoitellaan käsillä tekemistä, asioiden ja esineiden tutkimista, ideointia ja kokeilemistä. Opetuksessa tukena käytetään tunteita, tarinoita, mielikuvitusta. Käytetään mahdollisuuksien mukaan rakennettua lähi- ja luonnonympäristöä materiaalin keruuseen, ilmiöiden tutkimiseen ja muotojen ja värimaailman virikkeinä.	L1, L2
T2 Ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.	S1-S3	Tutustutaan käsityöprosessin eri vaiheisiin, työvaiheet yksilöidään. Harjoitellaan käyttämään luovuutta ja mielikuvitusta ja rohkaistutaan itseilmaisussa. Opetellaan työskentelemään yhdessä. Piirretään, muovaillaan, kuvataan, kerrotaan tai muulla tavoin ilmaistaan tavoite tai oman työskentelyn vaiheita.	Tutustutaan käsityöprosessin eri vaiheisiin, työvaiheet yksilöidään. Harjoitellaan käyttämään luovuutta ja mielikuvitusta ja rohkaistutaan itseilmaisussa. Opetellaan työskentelemään yhdessä. Piirretään, muovaillaan, kuvataan, kerrotaan tai muulla tavoin ilmaistaan tavoite tai oman työskentelyn vaiheita.	L1, L4, L5
T3 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa.	S1-S5	Harjoitellaan oman työn suunnittelua ja ideointia ja kerrontaa. Harjoitellaan lukemaan työohjeita ja seuraamaan työvaiheita. Tutustutaan eri materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin. Opetellaan valitsemaan työhön sopivia	Harjoitellaan oman työn suunnittelua ja ideointia ja kerrontaa. Harjoitellaan lukemaan työohjeita ja seuraamaan työvaiheita. Tutustutaan eri materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin. Opetellaan valitsemaan työhön sopivia	L1, L7

		materiaaleja ja työtapoja.	materiaaleja ja työtapoja.	
T4 Opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.	S2-S4	Harjoitellaan mittaamista, merkitsemistä. Harjoitellaan yksinkertaisia työtapoja, kuten leikkaamista, käsin ompelemista, virkkaamista ja painantaa, naulaamista, sahaamista ja poraamista. Opetellaan työvälineiden turvallista käyttöä. Käytetään eri materiaaleja.	Harjoitellaan mittaamista, merkitsemistä. Harjoitellaan yksinkertaisia työtapoja, kuten leikkaamista, käsin ompelemista, virkkaamista ja painantaa, naulaamista, sahaamista ja poraamista. Opetellaan työvälineiden turvallista käyttöä. Käytetään eri materiaaleja.	L4, L6
T5 Tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta.	S1-S6	Opetellaan keskustelemaan omasta työstä ja työskentelystä. Harjoitellaan löytämään omia ja toisten vahvuuksia ja hyviä oivalluksia. Tutustutaan toisten töihin ja opetellaan arvioimaan ja antamaan palautetta myös niistä.	Opetellaan keskustelemaan omasta työstä ja työskentelystä. Harjoitellaan löytämään omia vahvuuksia ja hyviä oivalluksia. Tutustutaan toisten töihin ja opetellaan arvioimaan ja antamaan palautetta myös niistä.	L1, L3

Käsityön opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S6](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S6	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
T1 Vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön.	S1-S6	Kokeillaan eri materiaaleja, työvälineitä ja tekniikoita, yhdistellään niitä luovasti ja ennakkoluulottomasti. Oppilaan teknisiä taitoja kehitetään oppilaan omista lähtökohdista. Otetaan huomioon koulun kulttuuri- ja luonnonympäristö käsityöhön liittyvissä projekteissa ja kaupungin suomat mahdollisuudet käsityötoiminnalle kaupungin muissa toimipisteissä.	Kokeillaan eri materiaaleja, työvälineitä ja tekniikoita, yhdistellään niitä luovasti ja ennakkoluulottomasti. Oppilaan teknisiä taitoja kehitetään oppilaan omista lähtökohdista. Otetaan huomioon koulun kulttuuri- ja luonnonympäristö käsityöhön liittyvissä projekteissa ja kaupungin suomat mahdollisuudet käsityötoiminnalle kaupungin muissa toimipisteissä.	Kokeillaan eri materiaaleja, työvälineitä ja tekniikoita, yhdistellään niitä luovasti ja ennakkoluulottomasti. Oppilaan teknisiä taitoja kehitetään oppilaan omista lähtökohdista. Harjoitellaan tuomaan omaa identiteettiä, osaamista ja kiinnostuksen kohteita esille käsi-työtuotteiden suunnittelussa, materiaalivalinnoissa sekä toteutustapojen valinnassa. Otetaan huomioon koulun kulttuuri- ja luonnonympäristö käsityöhön liittyvissä projekteissa ja kaupungin suomat mahdollisuudet käsityötoiminnalle kaupungin muissa toimipisteissä.	Kokeillaan eri materiaaleja, työvälineitä ja tekniikoita, yhdistellään niitä luovasti ja ennakkoluulottomasti. Oppilaan teknisiä taitoja kehitetään oppilaan omista lähtökohdista. Harjoitellaan tuomaan omaa identiteettiä, osaamista ja kiinnostuksen kohteita esille käsi-työtuotteiden suunnittelussa, materiaalivalinnoissa sekä toteutustapojen valinnassa. Otetaan huomioon koulun kulttuuri- ja luonnonympäristö käsityöhön liittyvissä projekteissa ja kaupungin suomat mahdollisuudet käsityötoiminnalle kaupungin muissa toimipisteissä.	L1, L2

T2 Ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi.	S1-S6	Opetellaan hahmottamaan kokonainen käsityö, sen eri vaiheet, prosessin tarvittavat materiaalit, työvälineet ja ajankäyttö. Opetellaan dokumentoimaan työprosessi. Opitaan ottamaan vastaan ja hyödyntämään ohjaavaa palautetta työn edetessä.	Opetellaan hahmottamaan kokonainen käsityö, sen eri vaiheet, prosessin tarvittavat materiaalit, työvälineet ja ajankäyttö. Oppilasta ohjataan dokumentoinnissa. Opitaan ottamaan vastaan ja hyödyntämään ohjaavaa palautetta työn edetessä.	Opetellaan hahmottamaan kokonainen käsityö, sen eri vaiheet, prosessin tarvittavat materiaalit, työvälineet ja ajankäyttö. Opitaan ottamaan vastaan ja hyödyntämään ohjaavaa palautetta työn edetessä. Opetellaan ottamaan lisää vastuuta työn suunnittelussa, jäsentämisessä, toteutuksessa ja dokumentoinnissa.	Opetellaan hahmottamaan kokonainen käsityö, sen eri vaiheet, prosessin tarvittavat materiaalit, työvälineet ja ajankäyttö. Opitaan ottamaan vastaan ja hyödyntämään ohjaavaa palautetta työn edetessä. Opetellaan ottamaan lisää vastuuta työn suunnittelussa, jäsentämisessä, toteutuksessa ja dokumentoinnissa.	L1, L5
T3 Opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin.	S1-S4	Opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan oma työ yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Harjoitellaan uusia teknikoita sekä vahvistetaan opittuja taitoja. Opetellaan valitsemaan tarkoituksenmukaiset materiaalit ja työvälineet. Opetellaan luovuutta ja itseilmaisua.	Opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan oma työ yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Harjoitellaan uusia teknikoita sekä vahvistetaan opittuja taitoja. Opetellaan valitsemaan tarkoituksenmukaiset materiaalit ja työvälineet. Opetellaan luovuutta ja itseilmaisua.	Opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan oma työ yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Harjoitellaan uusia teknikoita sekä vahvistetaan opittuja taitoja. Opetellaan valitsemaan tarkoituksenmukaiset materiaalit ja työvälineet. Opetellaan luovuutta ja itseilmaisua.	Opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan oma työ yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Harjoitellaan uusia teknikoita sekä vahvistetaan opittuja taitoja. Opetellaan valitsemaan tarkoituksenmukaiset materiaalit ja työvälineet. Opetellaan luovuutta ja itseilmaisua.	L2, L4, L5
T4 Ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja	S3, S5	Tutustutaan käsityön käsitteisiin, eri materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin ja	Tutustutaan käsityön käsitteisiin eri materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin ja	Opitaan lisää käsitteitä, materiaalituntemusta ja uusia työtapoja. Harjoitellaan käyttämään	Opitaan lisää käsitteitä, materiaalituntemusta ja uusia työtapoja. Harjoitellaan käyttämään	L4, L6

työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.		käyttöön kokeilujen, opetusmateriaalin sekä ympäristön tarjoamien havainnointi- mahdollisuuksien kautta. Harjoitellaan eri käsityötekniikoiden perusteita (mm. mittaaminen ja merkitseminen, materiaalin katkaisu, kiinnittäminen ja muotoilu tarkoituksen mukaisia työvälineitä käyttäen), sekä työvälineiden ja tekniikoiden perushallintaa (mm. käsin ompelu, ompelukoneen käyttö, lankatekniikat, kankaanpainanta).	käyttöön kokeilujen, opetusmateriaalin sekä ympäristön tarjoamien havainnointi- mahdollisuuksien kautta. Harjoitellaan eri käsityötekniikoiden perusteita (mm. mittaaminen ja merkitseminen, materiaalin katkaisu, kiinnittäminen ja muotoilu tarkoituksen mukaisia työvälineitä käyttäen), sekä työvälineiden ja tekniikoiden perushallintaa (mm. käsin ompelu, ompelukoneen käyttö, lankatekniikat, kankaanpainanta).	uusia työvälineitä. Harjaannutaan perustekniikoissa ja opetellaan uusia tekniikoita. Vahvistetaan käden ja silmän yhteistyötä, koordinoitokykyä, motorisia taitoja, luovuudessa ja suunnitteluosaamisessa. Opetellaan pitkäjänteistä, innovatiivista työskentelyä pyrkimyksenä itsetunnon vahvistuminen ja mielihyvää tuottava kokemus.	uusia työvälineitä. Harjaannutaan perustekniikoissa ja opetellaan uusia tekniikoita. Vahvistetaan käden ja silmän yhteistyötä, koordinoitokykyä, motorisia taitoja, luovuudessa ja suunnitteluosaamisessa. Opetellaan pitkäjänteistä, innovatiivista työskentelyä pyrkimyksenä itsetunnon vahvistuminen ja mielihyvää tuottava kokemus.	
T5 Kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.	S1-S5	Opetellaan työvälineiden turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä ja niiden huoltoa sekä tarvikkeiden ja laitteiden järjestämistä. Opetellaan toimimaan työskentely-ympäristössä turvallisesti, vastuullisesti ja viihtyvyyteen pyrkien.	Opetellaan työvälineiden turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä ja niiden huoltoa sekä tarvikkeiden ja laitteiden järjestämistä. Opetellaan toimimaan työskentely-ympäristössä turvallisesti, vastuullisesti ja viihtyvyyteen pyrkien.	Opetellaan työvälineiden turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä ja niiden huoltoa sekä tarvikkeiden ja laitteiden järjestämistä. Opetellaan toimimaan työskentely-ympäristössä turvallisesti, vastuullisesti ja viihtyvyyteen pyrkien.	Opetellaan työvälineiden turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä ja niiden huoltoa sekä tarvikkeiden ja laitteiden järjestämistä. Opetellaan toimimaan työskentely-ympäristössä turvallisesti, vastuullisesti ja viihtyvyyteen pyrkien.	L3, L6
T6 Opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S6	Käytetään opetuksen järjestäjän suomien puitteiden sisällä kaikkia	Käytetään opetuksen järjestäjän suomien puitteiden sisällä kaikkia	Opitaan oman työskentelyprosessin taltiointia tietotekniikkaa	Opitaan oman työskentelyprosessin taltiointia tietotekniikkaa	L5

käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.		niitä tieto- ja viestintätekniisiä mahdollisuuksia ja laitteita, jotka edesauttavat käsityön suunnittelun, valmistamisen tai dokumentoinnin eri vaiheissa. Dokumentaatiot voidaan tallentaa esim. portfolioita varten tai laatia sähköisiä portfolioita.	niitä tieto- ja viestintätekniisiä mahdollisuuksia ja laitteita, jotka edesauttavat käsityön suunnittelun, valmistamisen tai dokumentoinnin eri vaiheissa. Dokumentaatiot voidaan tallentaa esim. portfolioita varten tai laatia sähköisiä portfolioita.	hyväksi käyttäen. Käytetään opetuksen järjestäjän suomien puitteiden sisällä kaikkia niitä tieto- ja viestintätekniisiä mahdollisuuksia ja laitteita, jotka edesauttavat käsityön suunnittelun, valmistamisen tai dokumentoinnin eri vaiheissa. Dokumentaatiot voidaan tallentaa esim. portfolioita varten tai laatia sähköisiä portfolioita.	hyväksi käyttäen. Käytetään opetuksen järjestäjän suomien puitteiden sisällä kaikkia niitä tieto- ja viestintätekniisiä mahdollisuuksia ja laitteita, jotka edesauttavat käsityön suunnittelun, valmistamisen tai dokumentoinnin eri vaiheissa. Dokumentaatiot voidaan tallentaa esim. portfolioita varten tai laatia sähköisiä portfolioita.	
T7 Ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia.	S6	Tehdään itse- ja vertaisarviointia eri työvaiheissa. Opetellaan toimimaan palautteen mukaisesti. Opetellaan huomaamaan omat vahvuudet ja kehittämisen kohteet ja pyrkimään mahdollisimman hyvään lopputulokseen, myönteiseen kokemukseen ja itsetuntemuksen kehittämiseen.	Tehdään itse- ja vertaisarviointia eri työvaiheissa. Opetellaan toimimaan palautteen mukaisesti. Opetellaan huomaamaan omat vahvuudet ja kehittämisen kohteet ja pyrkimään mahdollisimman hyvään lopputulokseen, myönteiseen kokemukseen ja itsetuntemuksen kehittämiseen.	Tehdään itse- ja vertaisarviointia eri työvaiheissa. Opetellaan toimimaan palautteen mukaisesti. Opetellaan huomaamaan omat vahvuudet ja kehittämisen kohteet ja pyrkimään mahdollisimman hyvään lopputulokseen, myönteiseen kokemukseen ja itsetuntemuksen kehittämiseen.	Tehdään itse- ja vertaisarviointia eri työvaiheissa. Opetellaan toimimaan palautteen mukaisesti. Opetellaan huomaamaan omat vahvuudet ja kehittämisen kohteet ja pyrkimään mahdollisimman hyvään lopputulokseen, myönteiseen kokemukseen ja itsetuntemuksen kehittämiseen.	L1, L4, L7
T8 Herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja	S1-S3, S5	Opetellaan kestävän kehityksen periaatteita,	Opetellaan kestävän kehityksen periaatteita,	Opetellaan kestävän kehityksen periaatteita,	Opetellaan kestävän kehityksen periaatteita,	L1, L3,

tuotantotapoja kriittisesti.		käyttämään materiaalia säästeliäästi ja hyödyntämään kierrätysmateriaaleja.	käyttämään materiaalia säästeliäästi ja hyödyntämään kierrätysmateriaaleja.	käyttämään materiaalia säästeliäästi ja hyödyntämään kierrätysmateriaaleja. Saadaan kuva käsityön merkityksestä, kulttuuri- ja yhteiskunta-sidonnaisuudesta, kuluttamisesta ja tuotannosta.	käyttämään materiaalia säästeliäästi ja hyödyntämään kierrätysmateriaaleja. Saadaan kuva käsityön merkityksestä, kulttuuri- ja yhteiskunta-sidonnaisuudesta, kuluttamisesta ja tuotannosta.	L7
------------------------------	--	---	---	---	---	----

Käsityön opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokalla 7

Linkit: [Sisältöalueet S1-S8](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S2-S8	7. luokka	L1-L7
T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi.	S2-S5	Perehdytään käsityötuotteiden ajallisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin merkityksiin ja tarkoituksiin. 1) Rohkaistutaan käyttämään omaa luovuutta, ideointikykyä ja esteettistä ilmaisukykyä. 2) Suunnitellaan ja valmistetaan erilaisia käsityötuotteita sekä laaditaan niihin työsuunnitelmia yhdessä opettajan kanssa. 3) Dokumentoidaan käsityöprosessin eri vaiheita ja tehdään itsearviointia omasta osaamisesta ja työskentelystä. Opetellaan arvioimaan kriittisesti sekä omia että muiden töitä. Viittaus: T2, T3, T4	L2,L3
T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan.	S1-S5	Opetellaan tekemään työsuunnitelmia, piirretään kaavoja, tehdään malleja, pienoismalleja tai rakennepiirroksia, joiden avulla toteutetaan suunnitelman mukaan idea tuotteeksi.4) Opitaan käyttämään suunnittelun lähtökohtana valmiita malleja ja piirroksia, opetellaan muovaamaan ja muuntelemaan niitä tai luomaan kokonaan oma suunnitelma. Opetellaan valitsemaan tarkoitukseen soveltuvat materiaalit ja työvälineet. Opitaan materiaalitietoutta. Opitaan käyttämään niitä tekniikoita ja työvälineitä, jotka tuotteen valmistamiseen parhaiten soveltuvat. Opitaan dokumentoimaan eri työvaiheita kuvallisesti, sanallisesti, näyttein sekä arvioimaan omaa osaamista, onnistumista ja työn etenemistä. Viittaus: T1, T3, T4, T6	L1
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään	S1-S5	Tutustutaan monimateriaalisessa käsityössä erilaisiin käsityötekniikoihin, välineisiin, koneisiin ja laitteisiin sekä materiaaleihin ja niiden suomiin	L4, L6

monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatiota.		mahdollisuuksiin opetuksen järjestäjän tarjoamissa puitteissa. Opetellaan valitsemaan omaan tuotteeseen tarkoituksenmukaisimmat materiaalit, työvälineet sekä käytettävät tekniikat. Kokeillaan erilaisia työtapoja, välineitä ja materiaaleja.) Harjoitellaan erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteiden, teknologisten käsitteiden ja järjestelmien sekä niiden sovellusten käyttöä. Kehitetään ongelmanratkaisutaitoja sekä kädentaitoja. Opitaan suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja itsenäistä työskentelyä. Opitaan käsityötuotteen suunnittelua ja valmistuksen eri vaiheita. Viittaus: T1, T2, T4, T5, T6	
T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan.	S1-S5	Opetellaan tulkitsemaan erilaisia ohjeita, piirroksia, symboleja, merkkejä ja lyhenteitä, jotka liittyvät työssä käytettäviin materiaaleihin tai työtapoihin. Harjaannutaan kuvanlukutaidossa. Opitaan noudattamaan laadittuja ohjeita tai laatimaan niitä itse. Opitaan kulutukseen, materiaalitietouteen sekä työvälineisiin sekä niiden huoltoon liittyvää tietoutta. Hyödynnetään tietoja käsityötuotteen suunnittelussa, valmistamisessa ja jokapäiväisessä elämässä. Viittaus: T1, T2, T3, T6, T8	L2, L4
T5 Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.	S6	Opitaan käyttämään koneita turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Opitaan ottamaan selvää uuden laitteen toimintaperiaatteista ja varotoimenpiteistä ennen käyttöönottoa. Harjaannutaan koneiden ja laitteiden käytössä työprosessin aikana. Opitaan havainnoimaan mahdolliset riskitekijät ja ennakoimaan vaara- ja vahinkotilanteet. Opitaan huolehtimaan työympäristön järjestyksestä ja viihtyvyydestä. Viittaus: T3	L3, L6
T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon	S1-S5	Opetellaan käyttämään ideointi- ja suunnitteluvaiheessa sekä tuotteen valmistusvaiheessa tietotekniikkaa apuna (tekniinen piirtäminen, mallintaminen ja tietotekniikan sovellukset). Laaditaan työsuunnitelma ja ohjeistus sekä dokumentoidaan tuotteen valmistusvaiheita tieto- ja viestintäteknikka apuna käyttäen. Jaetaan käsityötuotteen suunnittelussa, valmistamisessa tai dokumentoinnissa kertyneitä materiaalejaan yhteisöllisesti sekä	L5

tuottamisessa ja jakamisessa.		hyödynnetään olemassa olevaa materiaalia. Viittaus: T2, T3, T4	
T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.	S7	Opitaan luomaan kokonaiskuva käsityön merkityksestä, käsityöllä osallistumisesta, vaikuttamisesta ja viestimisestä. Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan yhteisiä käsityöprojekteja. Opitaan perinnetietoutta ja tutustutaan perinteisiin käsityötaitoihin ja -tapoihin. Keskitytään mahdollisuuksien mukaan itseä kiinnostaviin työtapoihin ja tekniikoihin ja erityisesti sellaisten käsityötaitojen harjaannuttamiseen, jotka voivat jatkossa hyödyttää ammatinvalintaa. 6) Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailukäyntejä lähialueella eri oppilaitoksiin tai työpaikkoihin. Vierailujen tarkoituksena on luoda kokonaiskuva siitä, kuinka käsityö, toimiva yhteiskunta, yritykset ja työelämä ovat toisiinsa sidoksissa ja mikä on käsityön kansantaloudellinen merkitys. Opitaan ymmärtämään teollisia tuotantoprosesseja ja yritystoimintaa. Viittaus: T8	L6
T8 Ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.	S8	Opitaan ymmärtämään käsityön merkitys hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä. Osallistutaan käsityöprosessin kautta käytetyn materiaalin kierrättämiseen tai tuotteen uudistamiseen (tuunaamiseen). Erilaisten hoito-, huolto-, korjaus- ja kunnostustöiden avulla opitaan käsillä tekemisen taitoja. Viittaus: T4, T7	L1, L4, L7

SISÄLTÖÄ TÄSMENTÄVÄ LIITE (KÄSITYÖ, 7. VUOSILUOKKA):

T1

- 1) Käsityön kontekstin avaaminen oppilaalle: sisältöalueena mm. muodin, tyylin, muotoilun ja tekniikan historia eri aikakausina, eri yhteiskuntaryhmissä, kansallisuuksissa ja kulttuureissa. Käsityökulttuurin kehitys, menneisyys, nykypäivä ja tulevaisuus.
- 2) Ideoinnin pohjana voivat toimia kuvat, elokuvat, kirjallisuus, musiikki ym. saatavilla oleva materiaali. Näiden tehtävän on oppilaan motivoiminen ja kiinnostuksen herättäminen aiheeseen, funktion löytäminen käsityötuotteelle, sekä oman ilmaisukielen löytäminen (muotokieli, värit, sommittelu).
- 3) Opettaja määrittelee käsityötuotteen reunaehdot: valmistettava tuote tai tuoteskaala, mahdolliset tekniikat, työvälineet ja materiaalit. Oppilas valitsee näiden sisällä ja varioi tuotteen toteutuksen omista lähtökohdistaan. Opetuksessa vältellään käsityötuotteen yksinkertaista kopiointia, ellei se ole tarkoituksenmukaista harjoitussystä. Opettaja laatii rungon/raamit työn suunnittelulle, oppilas täydentää, muovaa ja muokkaa niitä omiin tarkoituksiinsa sopivaksi.

T2

- 4) Tekninen piirustus ja suunnittelu sisältävät seuraavat osa-alueet:
 - teknisen piirtämisen perusteet ja menetelmät
 - kolmiulotteinen hahmottaminen ja kuvantaminen
 - mitoitus ja mittakaavat
 - työpiirustuksen laatiminen
 - kokoonpanopiirustusten tulkitseminen
 - kaavojen jäljentäminen ja kuosittelu

T3

- 5) Käsityön opetuksessa mahdollisesti käytettävät tekniikat:
 - virkkaus, neulonta, kudonta
 - ompelu: joustavat ja joustamattomat materiaalit, ompelukoneen ja saumurin käyttö
 - tekstiilityön erikoistekniikat: kankaanpainanta ja – maalaus, silkkimaalaus, huovutus, värjäys, helmityöt, paperinarutyöt, kirjonta sekä erilaiset kankaan kuviointimenetelmät
 - mittaaminen, kaavoittaminen ja mallintaminen
 - metallitekniikka: metallien tunnistus, ominaisuudet, käyttökohteet, työmenetelmät, pintakäsittely, hitsaus- ja kuumakäsittely, korjaushitsaukset, niittaustyömenetelmät, metalliliitostekniikat, metallien lämpömuovaus ja pinnoitus
 - puutekniikka: puuraaka-aineen hyödyntäminen, pinnankäsittelymenetelmät, puuliitostekniikat
 - elektroniikka: komponenttien tunnistus ja käyttötarkoitukset, kytkentäkaavioiden toimintaperiaatteet, piirilevyn valmistus- ja juotostekniikat, yleismittarin käyttö, pienimuotoisten laitteiden valmistaminen
 - poraus penkkikoneella, pienoisorakoneen, hiomakoneen käyttö

elektroniikkarakentelussa käytettäviin työkaluihin tutustuminen

muovitekniikka: tyhjiömuovaimen käyttö, muovausmuottien suunnittelu ja valmistus, muovimateriaalin työstö erilaisilla koneilla ja laitteilla

kone- ja moottorioppi: rakenteet ja toiminta, pienmoottoreiden korjaus ja huolto

monipuolinen laiterakentelu ja vapaa-ajan välineiden huolto, kunnostus, kierrätys

T5

- 6) Oppilaalla on mahdollisuus painottaa monimateriaalisen käsityön opintoja valintojensa kautta teknisen- tai tekstiilikäsityön tekniikoihin ja työtapoihin.

Liikunnan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 1 – 2

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	1. luokka	2. luokka	L1-L7
Fyysinen toimintakyky				
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	S1	Tutustutaan liikunnalliseen elämäntapaan. Tutustutaan leikkien ja pienpelien avulla eri lajeihin.	Opetellaan löytämään liikunnallinen aktiivinen elämäntapa. Tutustutaan leikkien ja pienpelien avulla eri lajeihin.	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistein avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Tutustutaan itseensä liikkujana.	Vahvistetaan käsitystä itsestä liikkujana. Rohkaistutaan löytämään liikunnallinen harrastus.	L1, L3, L4
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino, liikkumis- ja välineen käsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina.	S1	Tutustutaan ja harjoitellaan perusliikuntataitoja (esim. juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, vartalonhallinta, tasapaino, heittäminen, kiinniottaminen ja roikkuminen).	Opitaan yhdistämään aiemmin opittuja perusliikuntataitoja.	L3
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä.	S1	Tutustutaan turvalliseen liikkumiseen erilaisissa oppimisympäristöissä ja erilaisia välineitä käyttäen.	Vahvistetaan turvallista liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä ja erilaisia välineitä käyttäen.	L3
T5 tutustuttaa vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuintaito	S1	Tutustutaan veteen erilaisten leikkien ja peuhaamisen avulla (sukeltaminen ja luonteva liikkuminen vedessä).	Harjoitellaan vesiliikuntataitoja (alkeisuintitaito).	L3
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja	S1	Tutustutaan tapoihin, jotka luovat turvallisuutta	Opetellaan liikuntatunnin tavat ja rutiinit, jotka	L3,

asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.		(hygienia, varusteet, toimintatavat).	luovat turvallisuutta (hygienia, varusteet, toimintatavat).	L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky				
T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa	S2	Opitaan iloitsemaan ja kokemaan liikunnallista riemua sekä sietämään ja kestämaan pettymyksiä.	Opitaan iloitsemaan ja kokemaan liikunnallista riemua sekä sietämään ja kestämaan pettymyksiä.	L2, L3, L6, L7
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja leikkien onnistumisesta.	S2	Harjoitellaan pari- ja ryhmätyöskentelytaitoja ja toisten auttamista pienpelien ja sääntöleikkien avulla.	Harjoitellaan ja vahvistetaan pari- ja ryhmätyöskentelytaitoja ja toisten auttamista pienpelien ja sääntöleikkien avulla.	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky				
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.	S3	Löydetään ja tunnistetaan omia ja muiden vahvuuksia monipuolisen liikunnan kautta.	Löydetään ja tunnistetaan omia ja muiden vahvuuksia monipuolisen liikunnan kautta.	L1, L2, L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja	S3	Harjoitellaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia. Kohdataan leikeissä, kisailuissa tai peleissä tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita.	Harjoitellaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia. Kohdataan leikeissä, kisailuissa tai peleissä tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita.	L1, L2

Liikunnan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 3 – 6

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka	L1-L7
Fyysinen toimintakyky						
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Kehitetään ja sovelletaan perusliikuntataitoja eri liikuntatehtävien avulla. Opitaan yrittämään parhaansa. Opitaan pitämään yllä liikunnallista elämäntapaa. Pyritään tekemään yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.	Kehitetään ja sovelletaan perusliikuntataitoja eri liikuntatehtävien avulla. Opitaan yrittämään parhaansa. Opitaan pitämään yllä liikunnallista elämäntapaa. Pyritään syventämään yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.	Harrastetaan runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa kehitysvaihe huomioiden. Opitaan kokemaan liikunta tärkeäksi ja mielekkääksi osaksi hyvinvointia. Pyritään ylläpitämään yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.	Ylläpidetään fyysisesti aktiivista toimintaa kehitysvaihe huomioiden liikunnan ilon kautta. Opitaan kokemaan liikunta tärkeäksi ja mielekkääksi osaksi omaa hyvinvointia. Pyritään ylläpitämään yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Vahvistetaan edelleen omaa käsitystä itsestä liikkujana. Rohkaistutaan löytämään liikunnallinen harrastus.	Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja heikkoudet liikuntatehtävissä. Rohkaistutaan liikkumaan myös vapaa-ajalla.	Opetellaan säätelemään omaa toimintaa annetun liikuntatehtävän tavoitteen suuntaisesti. Opetellaan tekemään valintoja liikuntatilanteissa omat vahvuudet ja heikkoudet huomioon ottaen. Rohkaistutaan liikkumaan myös vapaa-ajalla.	Opetellaan säätelemään omaa toimintaa annetun liikuntatehtävän tavoitteen suuntaisesti. Opetellaan tekemään valintoja liikuntatilanteissa omat vahvuudet ja heikkoudet huomioon ottaen. Rohkaistutaan liikkumaan myös vapaa-ajalla.	L1, L3, L4

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Vahvistetaan eri liikuntalajeissa tarvittavia ominaisuuksia.	Vahvistetaan eri liikuntalajeissa tarvittavia ominaisuuksia.	Syvennetään eri liikuntalajeissa tarvittavia ominaisuuksia.	Syvennetään eri liikuntalajeissa tarvittavia ominaisuuksia.	L3
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineen käsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Vahvistetaan oppilaan kykyä käsitellä erilaisia liikuntavälineitä käyttäen jo olemassa olevia liikuntataitoja.	Vahvistetaan oppilaan kykyä käsitellä erilaisia liikuntavälineitä käyttäen jo olemassa olevia liikuntataitoja.	Syvennetään oppilaan kykyä käsitellä erilaisia liikuntavälineitä käyttäen jo olemassa olevia liikuntataitoja. Tutustutaan turvallisiin suoritustekniikoihin.	Syvennetään oppilaan kykyä käsitellä erilaisia liikuntavälineitä käyttäen jo olemassa olevia liikuntataitoja. Tutustutaan turvallisiin suoritustekniikoihin.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Opetellaan tunnistamaan omia fyysisiä ominaisuuksia ja harjaannuttamaan niitä leikkien ja pelien kautta.	Opetellaan tunnistamaan omia fyysisiä ominaisuuksia ja harjaannuttamaan niitä leikkien ja pelien kautta.	Innostutaan ylläpitämään omaa fyysistä toimintakykyä. Opitaan tunnistamaan oma fyysinen toimintakyky realistisesti (Move-mittaukset).	Innostutaan ylläpitämään omaa fyysistä toimintakykyä. Opitaan tunnistamaan oma fyysinen toimintakyky realistisesti	L3
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.	S1	Vahvistetaan alkeisuintitaitoja. Kehitetään uimataitoa eli kokeillaan ns. oikeita uintitekniikoita ja tutustutaan vesipelastustaitoihin.	Vahvistetaan uintitaitoa vatsallaan ja selällään. Harjoitellaan oikeita uintitekniikoita ja tutustutaan vesipelastustaitoihin.	Vahvistetaan uintitaitoa ja -kuntoa vatsallaan ja selällään. Harjoitellaan oikeita uintitekniikoita ja erilaisia vesipelastustehtäviä.	Vahvistetaan uintitaitoa ja -kuntoa vatsallaan ja selällään. Harjoitellaan oikeita uintitekniikoita ja erilaisia vesipelastustehtäviä.	L3

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Opitaan ymmärtämään liikuntatunnin tavat ja rutiinit, jotka luovat turvallisuutta (hygienia, varusteet, toimintatavat).	Opitaan ymmärtämään liikuntatunnin tavat ja rutiinit, jotka luovat turvallisuutta (hygienia, varusteet, toimintatavat).	Opitaan pukeutumaan ohjeiden mukaisesti. Opitaan huolehtimaan itsenäisesti liikuntavarusteista ja huolehtimaan henkilökohtaisesta hygieniasta. Opitaan turvallista liikennekäyttämistä liikuntapaikoille siirryttäessä.	Opitaan pukeutumaan ohjeiden mukaisesti. Opitaan huolehtimaan itsenäisesti liikuntavarusteista ja huolehtimaan henkilökohtaisesta hygieniasta. Opitaan turvallista liikennekäyttämistä liikuntapaikoille siirryttäessä.	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky						
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Opetellaan ymmärtämään ja kunnioittamaan omia ja muiden liikuntataitoja.	Opetellaan ymmärtämään ja kunnioittamaan omia ja muiden liikuntataitoja.	Opetellaan ottamaan vastuuta ryhmän toiminnasta ja ymmärtämään toisen kannustamisen merkitys.	Opetellaan ottamaan vastuuta ryhmän toiminnasta ja ymmärtämään toisen kannustamisen merkitys.	L2, L3, L6, L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Opetellaan reilun pelin periaatteita ja opitaan ymmärtämään sääntöjen merkitys.	Opetellaan reilun pelin periaatteita ja opitaan ymmärtämään sääntöjen merkitys.	Opetellaan reilun pelin periaatteita ja opitaan ymmärtämään sääntöjen merkitys.	Opetellaan reilun pelin periaatteita ja opitaan ymmärtämään sääntöjen merkitys.	L2, L6, L7

Psyykkinen						
-------------------	--	--	--	--	--	--

toimintakyky						
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Harjoitellaan itsenäisen työskentelyn taitoja ja vastuun kantamista liikuntatilanteissa.	Harjoitellaan itsenäisen työskentelyn taitoja ja vastuun kantamista liikuntatilanteissa.	Opetellaan ponnistelemaan pitkäjännitteisesti liikuntatehtävän loppuun viemiseksi yksin tai ryhmässä. Opitaan suhtautumaan omiin suorituksiin realistisesti. Opitaan kokemaan liikunta tärkeäksi ja mielekkääksi osaksi hyvinvointia.	Opitaan ottamaan vastuuta liikuntatehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta. Opetellaan hyödyntämään omaa osaamista. Opetellaan ponnistelemaan pitkäjännitteisesti liikuntatehtävän loppuun viemiseksi yksin tai ryhmässä. Opitaan suhtautumaan omiin suorituksiin realistisesti. Opitaan kokemaan liikunta tärkeäksi ja mielekkääksi osaksi hyvinvointia.	L1, L2, L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Saadaan myönteisiä liikuntakokemuksia yksilölle ja ryhmälle annetun palautteen kautta, joka vahvistaa itsetuntoa ja myönteistä minäkäsitystä liikkujana.	Saadaan myönteisiä liikuntakokemuksia yksilölle ja ryhmälle annetun palautteen kautta, joka vahvistaa itsetuntoa ja myönteistä minäkäsitystä liikkujana.	Saadaan myönteisiä liikuntakokemuksia sekä yksilölle ja ryhmälle annetun palautteen kautta, mutta myös vertaispalautteen kautta, jolloin itsetunto ja myönteinen minäkäsitys liikkujana vahvistuu.	Saadaan myönteisiä liikuntakokemuksia sekä yksilölle ja ryhmälle annetun palautteen kautta, mutta myös vertaispalautteen kautta, jolloin itsetunto ja myönteinen minäkäsitys liikkujana vahvistuu.	L1, L2

Liikunnan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 – 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluettelo](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Tavoitteet	S1-S3	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Fyysinen toimintakyky					
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Harjoitetaan mahdollisimman monipuolista liikuntaa ja rohkaistutaan kokeilemaan erilaisia liikuntalajeja ja -muotoja.	Syvennetään aiemmin liikuntatunneilla opittuja taitoja.	Innostutaan harrastamaan liikuntaa myös vapaa-aikana.	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Opitaan hahmottamaan liikuntatilanteita (pelikäsitys, sijoittuminen, ympäristö).	Syvennetään aiemmin liikuntatunneilla opittuja taitoja ja opitaan vastuullisuuteen.	Opitaan soveltamaan opittua omaan toimintaan itsenäisesti.	L1, L3, L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa.	S1	Harjoitetaan liikuntalajeja, jota kehittävät tasapainoa ja koordinaatiota. Harjoitellaan esim. hyppyjä, heittoja, juoksua, liukuja eri lajien ja leikkien sekä niiden yhdistelmien kautta.	Syvennetään aiemmin liikuntatunneilla opittuja taitoja.	Rohkaistutaan löytämään omaa terveyttä tukevaa liikuntaa.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun	S1	Harjoitellaan välineenkäsittelyä.	Syvennetään aiemmin	Tehdään yhteistyötä	L3

avulla kehittämään välineen taitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti eri oppimis-ympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa.		Harjoitellaan rytmiä liikunnassa. Opitaan ergonomiaa ja turvallista suoritustekniikkaa. Käytetään ja hyödynnetään monipuolisesti lähiympäristön liikuntapaikkoja.	liikuntatunneilla opittuja taitoja.	liikuntaseurojen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa.	
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittää fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.	S1	Kehitetään ymmärrystä oman liikunnallisen elämäntavan yhteydestä terveyteensä. Opitaan seuraamaan ja arvioimaan omaa kehitystä.	Opitaan luomaan realistinen käsitys omasta tasosta ja käyttämään sitä oman liikuntasuunnittelun pohjana.	Löydetään ja/tai ylläpidetään itselle sopiva liikuntaharrastus.	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä.	S1	Harjoitellaan vesiliikuntataitoja (uinti, vedestä pelastautuminen ja pelastaminen).	Vahvistetaan vesiliikuntataitoja.		L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan.	S1	Syvennetään taitoja noudattaa pelisääntöjä. Opitaan turvallista liikenne-käyttäytymistä liikunta-paikoille siirryttäessä (esim. Kerttulaan). Opitaan liikuntamuodon ja sään mukaisen varustuksen käyttöä. Opitaan huolehtimaan hygieniasta.	Opitaan kiinnittämään enemmän huomiota turvalliseen suoritustekniikkaan. Opitaan ymmärtämään hygienian merkitystä.		L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky					
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Opitaan toimimaan ryhmässä ja ottamaan muut huomioon.	Opitaan vastuullista käyttäytymistä (ihmiset, varusteet, ympäristö) ja toisen kunnioittamista erilaisuudesta huolimatta (monikulttuurisuus, taito- ja kuntoerot, fyysiset ominaisuudet).	Vahvistetaan aktiivista, itsenäistä toimintaa liikuntatunneilla ja vapaa-aikana.	L2, L3, L6, L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä	S2	Opitaan ryhmähengen tukemista ja reilun pelin		Suunnitellaan liikuntatuntien sisältöjä yhdessä opettajan	L1, L6, L7

ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.		periaatteita.		kanssa.	
Psyykkinen toimintakyky					
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Opitaan arvioimaan realistisesti omaa kehitystä ja tasoa liikkujana.	Vahvistetaan omaa liikunnallista minäkuvaa ja opitaan hyväksymään omat vahvuudet ja heikkoudet.	Kehitetään omia liikunnallisia vahvuuksia.	L1, L2, L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Koetaan liikunnallisia onnistumisia. Opitaan kokeilemaan rohkeasti ja luovasti uutta turvallisessa ja rohkaisevassa ryhmässä.	Opitaan sietämään vastoinkäymisiä ja häviämisiä.		L1, L2,
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.	S3	Opitaan ymmärtämään oman liikunnallisen elämäntavan yhteys terveyteen. Opitaan ymmärtämään myös levon sekä monipuolisen ravinnon tärkeys.			L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia virkistysharrastuksia.	S3	Kokeillaan mahdollisuuksien mukaan eri liikuntamuotoja.	Tutustutaan ympäristön tarjoamiin liikuntapalveluihin ja olemassa oleviin liikuntamahdollisuuksiin.	Hyödynnetään monipuolisesti omaa osaamista liikuntatunnilla.	L1, L3

Kotitalouden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokalla 7

Linkit: [Sisältöalueet S1-S3](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

Opetuksen tavoitteet	S1-S3	7. luokka	L1-L7
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	Harjoitellaan tarkoituksenmukaisia toimintatapoja kotitaloudessa.	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1, S2	Valmistetaan ruokia ja leivonnaisia. Ruokaillaan katetun pöydän ääressä.	L2, L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintätekniologiaa	S1, S2, S3	Pohditaan ruokavalintoja terveyden ja ympäristön kannalta. Tutustutaan tekstiilien huoltoon.	L3, L4, L5, L7
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	Tehdään käytännön töitä yhteistyössä.	L1, L3, L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2, S3	Pohditaan turvallisia, hygieenisia ja tarkoituksenmukaisia työmenetelmiä. Huolehditaan puhtaanapidosta ryhmissä.	L3, L5, L7

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	Harjoitellaan töiden jakamista tasapuolisesti ryhmissä.	L1, L2, L6, L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	Tutustutaan ruokaperinteisiin.	L2, L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1, S2	Valmistetaan aterioita ryhmissä.	L3, L6, L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3	Harjoitellaan hyvien tapojen mukaista työskentelyä keittiössä sekä ruokailutilanteessa.	L2, L6, L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	Opetellaan kotitalouden sisältöalueisiin liittyvien tietojen hankintaa eri tietolähteistä.	L1, L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2, S3	Opetellaan tunnistamaan tekstiilienhuolto-, kierrätys- ja ympäristömerkkejä. Otetaan selvää keittiön jätehuoltoon liittyvistä asioista.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	Harjoitellaan ohjeiden soveltamista käytäntöön.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.	S1, S2, S3	Pohditaan kotitalouden ympäristövaikutuksia kestävien valintojen kannalta.	L1, L7

Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Raisiossa vuosiluokilla 7 - 9

Linkit: [Sisältöalueet S1-S5](#)

[Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[Oppimisen arviointi oppiaineessa](#)

[Takaisin oppiaineluetteloon](#)

Tavoitteet	S1-S5	7. luokka	8. luokka	9. luokka	L1-L7
Osallisuus ja aktiivinen toiminta					
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitteet vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelusta ja tekemistään valinnoista	S1, S2	Opitaan toimimaan opintoja edistävällä tavalla omassa opiskeluryhmässä (ryhmytymispäivä, oppitunneilla ryhmytyminen). Tutustutaan koulun henkilökuntaan. Valitaan seuraavien vuosiluokkien valinnaisaineet. Tehdään itsetuntemusharjoitteita.	Harjoitellaan osallistumaan oman luokan toimintaan. Opetellaan tunnistamaan omia vahvuuksia. Asetetaan tavoitteet koulumenestykselle.	Osallistutaan yhteishakuun. Tarkastellaan koulumenestykseen liittyviä tavoitteita ja asetetaan uusia tavoitteita. Tarkennetaan uratavoitteita.	L3, L7
Oppimaan oppimisen taidot					
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	S1	Käsitellään ja harjoitellaan opiskelutekniikoita oppimistyyliä apuna käyttäen.	Harjoitellaan TVT-taitoja. Harjoitellaan yhdessä itsenäistä tiedonhakua. Opetellaan löytämään luotettavaa tietoa.	Hahmotetaan yhteys omien vahvuuksien ja uravalinnan välillä.	L1
Elinikäinen oppiminen					
T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään	S1, S2	Tunnistetaan omia vahvuuksia harjoitteiden avulla. Tutustutaan eri oppimistyyliin.	Opetellaan keinoja löytää ammattialoja ja työtehtäviä, joissa omat vahvuudet pääsevät esille.	Selvitetään eri ammattien terveydellisiä vaatimuksia. Tunnistetaan omat vahvuudet suuntautumisessa jatko-opintoihin.	L1

tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan				Käsitellään elinikäisen oppimisen tärkeyttä.	
Itsetuntemus					
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	S2	Pohditaan läksyjen tekemisen ja oppitunnilla osallistumisen merkitystä opiskelussa. Portfoliotyöskentely.	Opitaan tunnistamaan omat kiinnostuksen kohteet. Opitaan tunnistamaan koulun ulkopuolella hankittujen tietojen ja taitojen ja verkostojen merkitys. Tutustutaan paikallisiin aloihin ja yrityksiin esim. median avulla.	Pohditaan ja hyödynnetään omia vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita urasuunnittelussa. Opetellaan hyödyntämään koulun ulkopuolella hankittujen tietojen ja taitojen ja verkostojen mahdollisuudet.	L3
Tavoitteiden asettaminen					
T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	S2, S5	Opetellaan itse- ja vertaisarviointia, omien erityispiirteiden (esim. luki-vaikeuden) huomioimista ja opiskelun muokkaamista itselle sopivalle vaatimustasolle. Opitaan asettamaan opiskelutavoitteita.	Tehdään pistelasku yhteishakua varten 8. luokan väliarvioinnin numeroilla. Seurataan omia oppimistuloksia ja verrataan niitä toisen asteen oppilaitosten sisäänpääsykriteereihin. Tarkistetaan omia opiskelutavoitteita.	Seurataan omia oppimistuloksia ja verrataan niitä toisen asteen oppilaitosten sisäänpääsykriteereihin. Suunnitellaan jatko-opintoja ja tutustutaan opiskelun lisäpalveluihin (esim. asuminen, tuet). Tehdään demo-haku.	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen					
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä	S2, S3, S5	Pohditaan valinnaisaineiden merkitystä ja mahdollisuuksia.	Tutkitaan työelämä tietoutta ja eri ammattialoja.	Osallistutaan TET-harjoitteluun (viikko syksyllä ja viikko keväällä). Harjoitellaan kirjoittamaan raportti, työhakemus ja ansioluettelo (yhteistyössä äidinkielen ja kirjallisuuden	L6, L7

tarvittavan osaamisen kannalta				oppiaineen kanssa).	
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen	S2-S5	Tehdään yhteistyötä lähiympäristön kanssa eri ammattialoihin tutustumisessa (esim. keskustelutehtäviä kotona ja huoltajien / sukulaisten haastatteluja).	Tehdään tiedonhakutehtäviä ja ryhmitöitä eri ammattialoista.	Tehdään ammatinvalintatestejä. Työskennellään yhteistyössä TET-harjoittelussa muiden sidosryhmien kanssa.	L4, L5, L6
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa					
T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta	S4-S5	Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteisiin ja perusteisiin.	Syvennetään tietoa Suomen koulutusjärjestelmästä. Tutustutaan monipuolisesti ammatti- ja koulutusvaihtoehtoihin.	Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, paikallisiin koulutusvaihtoehtoihin ja koulutuskokeiluihin esim. vierailijoiden ja vierailujen avulla. Suunnitellaan oma urapolku yhteistyössä ohjaajan kanssa henkilökohtaisessa ohjauskeskustelussa. Vanhempainillat ja tarvittaessa huoltajapalaverit.	L4, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	S2, S3, S5	Tutustutaan koulun sisäisiin ohjaus- ja tukipalveluihin.	Tehdään tiedonhakutehtäviä eri lähteitä käyttämällä ja ryhmitöitä eri ammattialoista.	Tutustutaan opintopolku.fi:n palveluihin. Tehdään demo-haku.	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja					

kansainvälisyys					
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	S4, S5	Rakennetaan itsetuntemuksen kautta ymmärrystä omasta kulttuuritaustasta.	Tutkitaan kansainvälisiä työllistymismahdollisuuksia ja koulutusten vastaavuuksia.	Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan infotilaisuuteen kansainvälistä opiskelijavaihtoa koskien.	L2

Liite Laaja-alaiseen osaamiseen liittyvät oppimispolut

Aktiivisen kansalaisen polku

Linkit: [Laaja-alaiset osaamisalueet L1 – L7](#)

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Sosiaaliset taidot	Opetellaan ottamaan toiset huomioon, kuuntelemaan toisten mielipiteitä, joustamaan ja tekemään kompromisseja.	Vuosiluokat 1 – 9	Kaikki oppiaineet	L2, L3, L6
	Tutustutaan eri kulttuureihin ja niiden tapoihin ja perinteisiin.	Vuosiluokat 2 – 4	Äidinkieli ja kirjallisuus Musiikki Uskonto/ET	
	Tutustutaan tarkemmin eri uskontokuntiin ja niiden arvoihin.	Vuosiluokat 6 – 7	Uskonto/ET	
	Syvennetään tietoja eri kulttuureista, opitaan ymmärtämään niiden taustoja ja tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa.	Vuosiluokat 7 - 9	Kaikki oppiaineet	

Viestintätaidot	Harjoitellaan tilanteeseen sopivaa sanallista ja sanatonta viestintää esim. draaman keinoin (konkreettiset tilanteet esim. välitunneilla).	Vuosiluokat 1 - 2	Äidinkieli ja kirjallisuus Ympäristöoppi Uskonto/ET	L1, L2, L3, L4, L6, L7
	Opitaan analysoimaan omaa viestintää ja tulkitsemaan toisten viestejä.	Vuosiluokat 7 – 8	Äidinkieli ja kirjallisuus	
	Harjoitellaan tilanteeseen sopivaa sanallista ja sanatonta viestintää esim. draaman keinoin (työhaastattelut, soveltuvuuskoehaastattelut).	Vuosiluokka 9	Äidinkieli ja kirjallisuus Oppilaanohjaus	

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Oman talouden hallinta	Harjoitellaan suunnittelemaan omaa rahankäyttöä (tulojen ja menojen arviointi ja oman kulutuksen tarkastelu).	Vuosiluokka 1 - 6	Matematiikka Ympäristöoppi Yhteiskuntaoppi	L3, L6 L7
	Tutustutaan verotuksen periaatteisiin (prosenttilaskut).	Vuosiluokka 6	Matematiikka	
	Pohditaan verotuksen merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.	Vuosiluokka 9	Yhteiskuntaoppi	

Mediataidot	Opitaan käyttämään internetiä ja sosiaalista mediaa turvallisesti ja vastuullisesti (kenelle ja mitä viestittelen, mitä kuvia voin julkaista).	Vuosiluokat 1 - 9	Kaikki oppiaineet	L1, L3, L4, L5, L6, L7
	Opitaan arvioimaan tiedon luotettavuutta.	Vuosiluokat 1 - 9	Kaikki oppiaineet	
	Opitaan mediakriittisyyttä tutustumalla monipuolisesti erilaisiin mediateksteihin ja arvioimalla niitä (esim. sanomalehdet, mainokset, verkkosivustot ja -tekstit).	Vuosiluokat 5 - 9	Äidinkieli ja kirjallisuus Yhteiskuntaoppi	
	Tutustutaan tekijänoikeuksiin.	Vuosiluokat 6 - 9	Äidinkieli ja kirjallisuus Yhteiskuntaoppi	

Tiedot yhteiskunnan toiminnasta	Tutustutaan demokratian käsitteeseen ja toimintatapoihin.	Vuosiluokat 4 - 6	Ympäristöoppi Historia Yhteiskuntaoppi Uskonto/ET	L2, L2, L6, L7
	Käsitellään tasavallan ja kuningaskunnan eroja.	Vuosiluokat 4- 5	Yhteiskuntaoppi Historia	
	Tutustutaan paikallishallintoon ja sen toimintatapoihin.	Vuosiluokka 9	Yhteiskuntaoppi	
	Tutustutaan Suomen poliittiseen järjestelmään ja sen toimintaan (esim. puolueet, eduskunta, vaalit).	Vuosiluokka 9	Yhteiskuntaoppi	

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Kansalais-vaikuttamisen taidot	Harjoitellaan äänestämistä.	Vuosiluokka 1	Äidinkieli ja kirjallisuus Ympäristöoppi	L1, L4, L6, L7
	Opitaan vaikuttamaan oman koulun asioihin osallistumalla oppilaskuntavaaleihin ja oppilaskuntatyöhön ja lastenparlamentin kautta asioihin myös kaupungin tasolla.	Vuosiluokat 1 – 9	Oppilaskuntatoiminta	
	Pohditaan allekirjoituksen merkitystä.	Vuosiluokka 4	Yhteiskuntaoppi	
	Harjoitellaan mielipiteen perustelemista, keskustelemista ja väittelemistä.	Vuosiluokka 1 - 6	Äidinkieli ja kirjallisuus	
	Opetellaan erilaisia mielipiteen perustelutapoja (argumentaatiokeinot) ja harjoitellaan käyttämään niitä keskustelussa ja väittelyssä.	Vuosiluokka 8	Äidinkieli ja kirjallisuus	
	Opetellaan kirjoittamaan mielipidekirjoitus (esim. yleisönosastokirjoitus, kolumni, blogikirjoitus).	Vuosiluokka 8	Äidinkieli ja kirjallisuus	

Vastuu ympäristöstä ja luonnosta sekä kestävän elämäntavan omaksuminen	Pohditaan eläinten oikeuksia ja suojelua.	Vuosiluokka 4	Ympäristöoppi	L1, L2, L3, L7
	Pohditaan luonnon- ja ilmastonsuojeluun liittyviä kysymyksiä.	Vuosiluokat 7 – 9	Biologia	
	Opitaan jätteiden käsittelyä.	Vuosiluokat 1 - 6	Ympäristöoppi	
	Pohditaan omia kulutustottumuksia ja niiden vaikutuksia niin itselle kuin ympäristölle.	Vuosiluokka 1 - 6	Ympäristöoppi	
	Opetellaan vastuullista kuluttamista arjessa (ruoka, vaatteet).	Vuosiluokka 7	Kotitalous	

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Eri ammattialoihin ja yrityksiin tutustuminen	Tutustutaan koulun työntekijöiden ammatteihin, esim. siistijän työhön.	Vuosiluokka 2	Ympäristöoppi	L6
	Tutustutaan omien vanhempien työhön ja ammatteihin (mahdollisesti vanhempien vierailut koululla: oman ammatin esittely).	Vuosiluokka 3	Äidinkieli ja kirjallisuus Uskonto/ET	
	Tutustutaan yrityskylään.	Vuosiluokka 6	Yhteiskuntaoppi	
	Tutustutaan koulun työntekijöiden ammatteihin ja työhön, (esim. siistijät ja keittiöhenkilökunta).	Vuosiluokka 7	Oppilaanohjaus	
	Tutustutaan erilaisiin yrityksiin (yritysten esittelyt, vierailijat, yritysvierailut).	Vuosiluokat 7 - 8	Oppilaanohjaus	
	Tutustutaan laajalti eri ammattialoihin.	Vuosiluokka 8	Oppilaanohjaus	
	Osallistutaan TET-harjoitteluun.	Vuosiluokka 8/9	Oppilaanohjaus	
Työnhaku-taidot	Opetellaan tekemään työhakemus.	Vuosiluokka 9	Äidinkieli ja kirjallisuus Oppilaanohjaus	L4, L5, L6, L7
	Opetellaan toimimaan työhaastattelussa.	Vuosiluokka 9	Äidinkieli ja kirjallisuus Oppilaanohjaus	

Raision peruskoulujen Arjen taitojen polku

Linkit: [Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

Arjen taito	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Turvallinen liikkuminen	Opitaan liikkumaan turvallisesti lähiympäristössä jalan ja pyörällä.	Vuosiluokat 1 – 2	Ympäristöoppi	L2, L3, L4
	Opetellaan liikennesääntöjä ja liikennemerkkejä. Opetellaan liikkumaan joukkoliikennevälineillä.	Vuosiluokat 1 – 6	Ympäristöoppi	
	Opitaan vastuullisuutta liikenteessä (liikennekäyttäytyminen niin pyörällä kuin mopolla, päihteettömyys liikenteessä, tarvittavat turvavarusteet).	Vuosiluokat 8	Terveystieto	
Ajan hallinta	Opitaan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä.	Vuosiluokat 1 – 2	Matematiikka Ympäristöoppi Äidinkieli ja kirjallisuus	L1, L3, L6
	Opitaan ajanhallinta ja aikataulujen noudattamista.	Vuosiluokat 1 – 6	Kaikki oppiaineet	
	Opitaan vastuullisuutta ajankäytössä ja oman työn suunnittelussa.	Vuosiluokat 7 - 9	Kaikki oppiaineet	
Tunne- ja vuorovaikutustaidot	Opitaan hyviä käytöstapoja. Opitaan kestäämään pettymyksiä ja tekemään kompromisseja. Opitaan yhteisten sääntöjen noudattamisen merkitys. Opitaan ymmärtämään yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkitys. Opitaan tunnistamaan omia ja toisten tunteita. Opitaan tulkitsemaan sanallisia ja sanattomia viestejä. Opitaan muiden kulttuurien ja uskontojen tapoja ja perinteitä.	Vuosiluokat 1 - 9	Kaikki oppiaineet Ks. Aktiivisen kansalaisen polku	L1, L2, L3
Itsestä huolehtiminen	Opitaan ymmärtämään riittävän unen, terveellisen ravinnon, henkilökohtaisen hygienian ja liikunnan merkitys ihmisen hyvinvoinnille.	Vuosiluokat 1 - 9	Ympäristöoppi Liikunta Terveystieto Kotitalous	L3

Kotitaloustyöt	Opetellaan vaatehuoltoon ja kodin kunnossapitoon liittyviä taitoja (ympäristön siisteydestä huolehtiminen, yksinkertaiset ompelutyöt, kuten napin ompeleminen, sekä tavallisimpien työkalujen, kuten vasaran ja sahan käyttö).	Vuosiluokat 1 – 6	Käsityö Kuvataide Ympäristöoppi	L3
	Opetellaan ruuanlaittoa ja leipomista.	Vuosiluokka 7	Kotitalous	
	Tutustutaan tekstiilien huoltoon (pyykin peseminen, silitys).	Vuosiluokka 7	Kotitalous Käsityö	
Mediataidot	Opitaan käyttämään mediaa turvallisesti ja vastuullisesti (mediakriittisyys, tiedon luotettavuuden arviointi, sosiaalisen median pelisäännöt).	Vuosiluokat 1 – 9	Kaikki oppiaineet Ks. Aktiivisen kansalaisen polku	L1 – L7
Turvallisuudesta huolehtiminen ja poikkeus-tilanteissa toimiminen	Opitaan ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita (ohjeiden noudattaminen, turvavälineiden käyttäminen, esineiden ja laitteiden asianmukainen ja turvallinen käyttö).	Vuosiluokat 1 - 9	Kaikki oppiaineet	L3
	Opetellaan toimimaan hätätilanteissa (avun hälyttäminen, hätäpuhelun soittaminen).	Vuosiluokat 1 - 2 Vuosiluokka 8	Ympäristöoppi Terveystieto	
	Opitaan ensiaputaitoja ja toimimaan onnettomuus-tilanteissa.	Vuosiluokat 3 - 6 Vuosiluokka 8	Ympäristöoppi Terveystieto	
Talousasiat	Käsitellään oman talouden hallintaan liittyviä asioita (esim. oman rahankäytön suunnittelu, tulojen ja menojen arviointi, viisas ja vastuullinen kuluttaminen).		Ks. Aktiivisen kansalaisen polku	L1, L3, L6, L7

Arjen teknologia	Opitaan jatko-opintojen, työelämän ja yhteiskunnassa toimimisen kannalta tarpeelliset TVT-taidot.	Vuosiluokat 1 - 9	Kaikki oppiaineet Ks. TVT-polku	L1-L7
	Opitaan lukemaan, tulkitsemaan ja tekemään (käyttö)ohjeita.	Vuosiluokat 1 - 6 Vuosiluokat 7 - 9	Kaikki oppiaineet Äidinkieli ja kirjallisuus Kotitalous Käsityö Fysiikka Kemia	
	Opitaan käyttämään tavallisimpia arkielämässä tarvittavia työkaluja, laitteita ja koneita.	Vuosiluokat 1 - 9	Käsityö Kuvataide Kotitalous	
	Opitaan ymmärtämään teknologian kehittymisen ja yhteiskunnallisten muutosten suhteita.	Vuosiluokat 7 - 9	Historia Yhteiskuntaoppi	
	Tutustutaan lähiympäristön teknologisiin ratkaisuihin ja niiden vaikutuksiin (esim. kotona, koulussa, harrastuksissa).	Vuosiluokat 1 - 9	Kaikki oppiaineet	
	Opitaan ymmärtämään ja käytännössä kokemaan matematiikan ja luonnontieteiden ja teknologian välisiä yhteyksiä.	Vuosiluokat 1- 9	Ympäristöoppi Matematiikka Biologia Fysiikka Kemia	
	Rohkaistutaan kokeilemaan ja käyttämään teknologiaa monipuolisesti sekä soveltamaan teknologisia ratkaisuja omasta elinpiiristä nousevien tarpeiden ja ongelmien ratkaisemiseksi.	Vuosiluokat 1 - 9	Kaikki oppiaineet	
	Pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä (esim. kestävä kehitys, lääketieteen kehitys, ympäristönsuojelu, ihmisarvon toteutuminen, teknologian globaalit vaikutukset, teknologian vaikutus yhteiskuntaan).	Vuosiluokat 7 - 9	Biologia Maantieto Historia Yhteiskuntaoppi Terveystieto Uskonto/ET	
Yhteiskunnallisten oikeuksien ja velvollisuuksien tunteminen	Tutustutaan Suomen yhteiskunnan toimintaan. Tutustutaan tärkeimpiin Suomen kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.	Vuosiluokat 4 - 9	Historia Yhteiskuntaoppi Uskonto/ET Oppilaanohjaus	L2, L3, L4, L6, L7

Raision peruskoulujen Kulttuuripolku

Linkit: [Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

Kulttuuripolkua toteutettaessa huomioidaan vuosittain ajankohtaisuus. Tavoitteena on päästä tutustumaan joka vuosiluokalla vähintään kolmeen eri kohteeseen.

Vuosiluokat 1 - 2

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Kirjasto	Tutustutaan kirjastoon. (linkki: kirjaston kouluyhteistyön toimintasuunnitelma)	Vuosiluokat 1 - 2	Äidinkieli ja kirjallisuus Kuvataide	L1, L2, L4
Museot	Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan Harkon, kirjaston ja kuvataidekoulun taidenäyttelyihin. Tutustutaan Krookilan kotiseutukeskukseen. Tutustutaan Raision kirkkoon.	Vuosiluokat 1 - 2	Kuvataide Ympäristöoppi, Käsityö Uskonto	L1, L2, L4
Ilmaisutaide	Tehdään mahdollisuuksien vierailuja teatteriin, konsertteihin ja tanssitapahtumiin lähiympäristössä. Osallistutaan kulttuuriryhmien kouluvierailuihin (teatteriesitykset, tanssiesitykset ja erilaiset konsertit).	Vuosiluokat 1 - 2	Äidinkieli ja kirjallisuus Kuvataide Musiikki Liikunta	L1, L2, L4, L7,
Elokuva	Tutustutaan elokuvaan tekijänoikeudet huomioon ottaen. Käydään alakoulun aikana elokuvanäytöksessä Martinsalissa	Vuosiluokat 1 - 2	Kaikki oppiaineet	L1, L2, L4, L7

Vuosiluokat 3 - 4

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Kirjasto	Tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa (kirjastovierailu, kirjavinkkaukset)	Vuosiluokat 3 – 4	Äidinkieli ja kirjallisuus	L1, L2, L4
Museot	Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan kirjaston ja Harkon taidenäyttelyihin Tutustutaan Vaskipolkuun.	Vuosiluokat 3 – 4	Kuvataide Liikunta Ympäristöoppi	L1, L2, L4, L7
Ilmaisutaide	Osallistutaan kulttuuriryhmien (teatteriesitykset, tanssiesitykset, konsertit) kouluvierailuihin. Otetaan huomioon Raision tapahtumatarjonta (esim. erilaiset tapahtumat ja näyttelyt).	Vuosiluokat 3 – 4	Äidinkieli ja kirjallisuus Kuvataide Musiikki Liikunta	L1, L2, L4, L7
Elokuva	Tutustutaan elokuvaan tekijänoikeudet huomioon ottaen. Tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Raision kirjaston kanssa.	Vuosiluokat 3 - 4	Kaikki oppiaineet	L1, L2, L4, L7

Vuosiluokat 5 - 6

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Kirjasto	Tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa (vierailut, kirjavinkkaukset, kirjastolainat).	Vuosiluokat 5 – 6	Äidinkieli ja kirjallisuus	L1, L2, L4

Museot	Tutustutaan Raision julkisiin taideteoksiin ja arkeologisiin kohteisiin ja mahdollisuuksien mukaan lähiseudun museoihin, esim. Turun linnaan, Tuomiokirkkoon, Käsityöläismuseoon ja Aboa Vetus -museoon.	Vuosiluokat 5 – 6	Kuvataide Historia Käsityö	L1, L2, L4, L6, L7
Ilmaisutaide	Osallistutaan kulttuuriryhmien (teatteriesitykset, tanssiesitykset, konsertit) kouluvierailuihin Otetaan huomioon Raision ja lähiseudun kulttuuritarjonta (esim. erilaiset tapahtumat ja näyttelyt).	Vuosiluokat 5 - 6	Äidinkieli ja kirjallisuus Musiikki Kuvataide Liikunta	L1, L2, L4

Vuosiluokka 7

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Kirjasto	Tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa (tiedon hankinta, kirja-vinkkaukset).	Vuosiluokka 7	Äidinkieli ja kirjallisuus	L1, L2, L4, L5
Museot	Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan Harkon ja kirjaston taidenäyttelyihin, Krookilan kotiseutukeskukseen, Raision kirkkoon, Sibelius-museoon ja Käsityöläismuseoon.	Vuosiluokka 7	Musiikki Historia, Käsityö, Kuvataide	L1, L2, L4, L6, L7

Ilmaisutaide	Otetaan huomioon Raision ja Turun seudun kulttuuritarjonta, esim. erilaiset tapahtumat ja näyttelyt, Turun teatterit (myös Åbo Svenska Teatern). Osallistutaan kulttuuriryhmien (teatteriesitykset, tanssiesitykset, konsertit) kouluvierailuihin.	Vuosiluokka 7	Äidinkieli ja kirjallisuus Musiikki Kuvataide Ruotsi Käsityö Liikunta	L1, L2, L4
Elokuva	Tehdään mahdollisuuksien mukaan elokuvakäynti Turussa yläkoulun aikana ja/tai tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa elokuvan katsomiseksi Martinsalissa.	Vuosiluokat 7 - 9	Kaikki oppiaineet	L1, L2, L4

Vuosiluokka 8

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Kirjasto	Tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa (taiteilijaesittelyt, kirjavinkkaukset, tietokirjoihin tutustuminen).	Vuosiluokka 8	Äidinkieli ja kirjallisuus Kuvataide	L1, L2, L4
Museot	Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan Wäinö Aaltosen museoon ja Turun taidemuseoon.	Vuosiluokka 8	Valinnainen kuvataide	L1, L2, L4

Ilmaisutaide	Otetaan huomioon Raision ja Turun seudun kulttuuritarjonta, esim. erilaiset tapahtumat ja näyttelyt, Rock-academy Turun Panimossa, Turun konserttitalo. Osallistutaan kulttuuriryhmien (teatteriesitykset, tanssiesitykset, konsertit) kouluvierailuihin.	Vuosiluokka 8	Äidinkieli ja kirjallisuus Musiikki ja/tai valinnainen musiikki Valinnainen kuvataide Liikunta Käsityö	L1, L2, L4
--------------	---	---------------	--	------------

Vuosiluokka 9

Asia	Toteutustapa	Vuosiluokka	Oppiaine	L1-L7
Kirjasto	Tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa (kirjailijavierailut, tiedonhankinta, kirja-vinkkaukset, Minäkuva mediassa -paja).	Vuosiluokka 9	Äidinkieli ja kirjallisuus Terveystieto	L1, L2, L4, L5
Museot	Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan Kiasmaan, Ateneumiin ja Kansallismuseoon.	Vuosiluokka 9	Valinnainen kuvataide Historia/yhteiskuntaoppi	L1, L2, L4, L7
Ilmaisutaide	Otetaan huomioon Raision ja Turun lähiseudun kulttuuritarjonta, esim. erilaiset tapahtumat ja näyttelyt. Osallistutaan kulttuuriryhmien (teatteriesitykset, tanssiesitykset, konsertit) kouluvierailuihin.	Vuosiluokka 9	Äidinkieli ja kirjallisuus Musiikki Kuvataide Liikunta Käsityö	L1, L2, L4

Kulttuuripolun yhteistyötahoja:

- Raisen kirjasto
- Raisen museo Harkko
- Raisio-seura
- Friisilän verstaat
- Krookilan kotiseutukeskus
- Raisen lasten ja nuorten teatteri
- Raisen nuorisosoittokunta
- Raisen nuorisopalvelut
- Raisen seurakunta
- Paikallisyhdistykset (mm. Karjalaseura, Martat)
- Turun teatterit
- Turun museot ja galleriat
- Turun filharmoninen orkesteri
- Turun nuorisopalvelut (Rock-academy, Vimma)
- Turun Kirjan talo
- Konserttikeskus
- Lukukeskus

Raision peruskoulujen Oppilaskuntapolku

Oppilaskuntatyön suunnitelma Raision peruskouluissa

Linkit: [Laaja-alainen osaamisalue L7](#) (Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen)

Oppilaskuntatyön tavoite:

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta, jonka jäsen jokainen koulun oppilas on. Oppilaskuntatyön tavoitteena on oppilaiden osallistuminen opetuksen, oppimisympäristön ja koulun toimintakulttuurin suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Oppilaat osallistuvat oppilaskuntatyöhön oman kehitysvaiheensa mukaisesti. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäsenenä ja saavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Oppilaskuntatyön tehtävä:

Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Oppilaskunnat osallistuvat monipuolisesi koulun toiminnan suunnitteluun, esim. opetussuunnitelman päivittämiseen, monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja koulun järjestyssääntöjen laadintaan.

Oppilaskunnan toiminta ja rakenne:

Jokainen oppilas on automaattisesti koulunsa oppilaskunnan jäsen. Luokkakokous kuuluu oppilaskunnan toimintaan ja se järjestetään sekä yläkoulussa että alakoulussa. **Luokkakokous** ehdottaa ja valmistelee asioita oppilaskunnan hallituksen käsiteltäväksi. Lisäksi se käsittelee ja toteuttaa oppilaskunnan hallitukselta saatuja tehtäviä tai muita esiin tulevia asioita. Rehtorin on mahdollistettava luokkakokoukselle tarkoituksenmukainen aika.

Oppilaskunnan hallituksen edustajat valitaan demokraattisilla vaaleilla. Oppilaskunnan hallituskausi on tammi-joulukuu kaikissa raisiolaisissa kouluissa. Oppilaskunnan hallituksessa on oltava kattava edustus oppilaista kaikilta koulun luokka-asteilta. Oppilaskunnan hallituksen tehtävänä on johtaa ja koordinoita oppilaskunnan toimintaa, käsitellä oppilaiden, vanhempien tai muiden yhteistyötahojen esille tuomia asioita sekä ideoida myös itse käsiteltäviä asioita, ehdotuksia ja esityksiä oppilaskunnalle, opettajakunnalle, rehtorille ja muille yhteistyötahoille.

Alakouluissa rehtori järjestää lukujärjestykseen aikaa oppilaskunnan hallituksen kokoukselle. Alakoulujen puolella oppilaskunnan hallituksen kokousaika on palkitettu työjärjestyksessä oleva tunti, jolloin ohjaavan opettajan luokkaa valvoo joku muu. Yläkoulussa hallituksen kokoukset pidetään joustavasti vaarantamatta yhden oppiaineen kuormittavuutta oppilaskunnan hallituksen jäsenenä toimivan oppilaan kohdalla. Oletuksena on, että kokousaika on yksi oppitunti.

Kussakin koulussa oppilaskuntatyötä ohjaa tehtävään nimetty **oppilaskuntaa ohjaava opettaja/opettajat**. Hänen/heidän tehtävänsä on kehittää ja valvoa oppilaskuntatoimintaa, tehdä yhteistyötä hallitusten jäsenten kanssa toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa sekä rakentaa yhteistyötä oppilaskunnan ja opettajien välillä.

Toimintasuunnitelma ja toiminnan arviointi

Oppilaskunnan hallitus laatii toimintavuottaan varten toimintasuunnitelman yhdessä oppilaskuntaa ohjaavan opettajan kanssa. Toimintavuoden lopuksi hallitus arvioi toimintasuunnitelman toteutumista ja oman toimintansa onnistumista. Oppilaskuntaa ohjaava opettaja huolehtii siitä, että arvioinnin tulos ja mahdolliset kehittämissuhteudet välitetään uudelle hallitukselle. Oppilaskunnan hallitus ja oppilaskuntaa ohjaava opettaja/opettajat pitävät huolen siitä, että jokaisella koulun oppilaalla oppilaskunnan jäsenenä on myös mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin.

Raision koulujen oppilaskuntien välinen yhteistyö

Oppilaskunnan hallituksia ohjaavat opettajat sekä ylä- että alakouluista kokoontuvat kerran lukukaudessa. Syyslukukaudella ensisijainen sisältö on oppilaskunnan hallitusten yhteisen kokouksen suunnittelu, ja kevätlukukaudella sisältönä on Lasten ja nuorten parlamentin kokous. Syyslukukaudella pidetään oppilaskunnan hallitusten kokous (vuorotellen eri kouluissa – vuorossa oleva koulu todetaan edellisenä keväänä opetussuunnitelman päivittämisen yhteydessä), ja keväällä pidetään Lasten ja nuorten parlamentin kokous kaupungintalolla. Molemmissa kokouksissa on edustus jokaisen koulun oppilaskunnan hallituksesta.

Raision peruskoulujen TVT-polku (Päivitys2018. Polun tarkempi sisältö on jaettu sähköisesti Raision peruskoulun opettajille.) Linkit: [Laaja-alaiset osaamisalueet L1-L7](#)

[illegible]

LIITE 1/OPS 2016 PAIKALLINEN TUNTIJAKO 1.8. 2016 -

Aine	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	7.lk	8.lk	9.lk	Yhteensä
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	3	4	3	42
A1-kieli			2	2	3	2	2	2	3	16
B1-kieli						2	2	1	1	6
Matematiikka	3	3	3	4	4	4	3	4	4	32
Ympäristöoppi	2	2	2	2	3	3				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	2	3	7
Terveystieto							0,5	1,5	1	3
Uskonto ja elämäntutkimustieto	1	1	1	2	1	1	1	1	1	10
Historia					1,5	1,5	2	2		7
Yhteiskuntaoppi				1	0,5	0,5			3	5
TAITO- JA TAIDEAINEET										
Musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
Kuvataide	1	1	2	1	1	1	2			9
Käsityö	2	2	2	1	1	1	2+1*			12
Liikunta	2	2	2	2	2	3	2	3	2	20
Kotitalous							3			3
Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit	1	1	1	1	1	1		2	2	10
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
VALINNAISET										
Muut valinnaiset aineet**			1	1	1	1	1	4	4	8
Yhteensä	20	20	22	23	24	26	30	30	31	226

*Sisältää taito- ja taideaineiden valinnaisista tunneista Raision opetussuunnitelmassa käsityöhön osoitetun 1 vvt:n.

**Valinnainen A2-kieli neljänneltä luokalta alkaen 2+2+2+2+2+2vvt

LIITE 2/OPS 2016 PAIKALLINEN KIELIOHJELMA

Kieliohjelma Raision perusopetuksessa

1. A1-kieli

A1-kielenä kaikilla oppilailla alkaa englanti. Opetus alkaa kolmannella vuosiluokalla. Vuoden 2016 tuntijaossa yksi vuosiviikkotunti siirtyy yläkoulusta viidennelle luokalle, jolloin viidennellä luokalla on A1-kieltä kolme tuntia viikossa. A1-kielen tuntijako on alakoulussa siis 2+2+3+2 ja yläkoulussa 2+2+3.

2. B1-kieli

B1-kielenä oppilailla alkaa kuudennella vuosiluokalla ruotsi, ellei oppilas opiskele ruotsia A2-kielenä. B1-kielen opetusta on kaikilla vuosiluokilla 6.-9. (2+2+1+1).

3. Vapaaehtoiset A2- ja B2-kieli

Raision perusopetuksen kielitarjonnassa otetaan huomioon monipuolisuus ja opetuksen jatkumon turvaaminen perusopetuksen loppuun ja aina toiselle asteelle asti. Oppilaalle, joka aloittaa A2- tai B2-kielen, on oikeus saada opetusta vaatimustason mukaisesti perusopetuksen loppuun saakka. Oppilaan tulee sitoutua kielen opiskeluun. Kielen opiskelun lopettaminen tai kielen vaihtaminen on mahdollista vain erittäin painavista syistä.

A2-kieli alkaa perusopetuksen neljännellä vuosiluokalla. A2-kielinä voidaan tarjota ruotsia, saksaa, ranskaa ja venäjää. A2-kielen tuntijako on 2+2+2 alakoulussa ja 2+2+2 yläkoulussa. A2-kielen ryhmäkoko tulee olla 14 oppilasta.

B2-kielenä tarjotaan saksaa, ranskaa, venäjää ja espanjaa. B2-kielen opetus alkaa kahdeksannella luokalla ja tuntijako on yläkoulussa 2+2. Alkavan B2-kielen ryhmän vähimmäiskoko on harkinnanvarainen ja voi vaihdella lukuvuosittain.

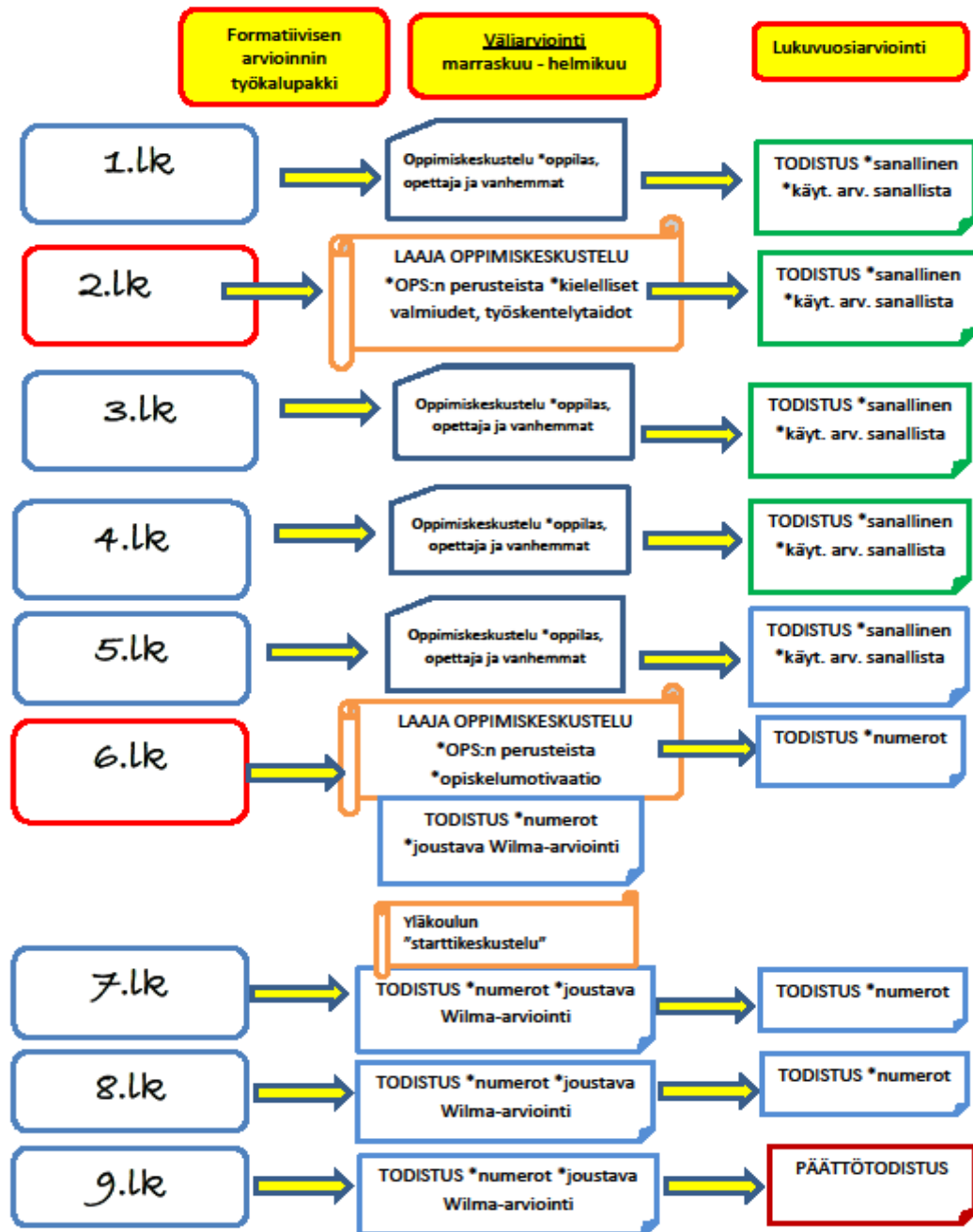
Koulujen tulee opetussuunnitelman 2016 mukaisesti tukea oppilaiden laaja-alaista osaamista, kielitietoisuutta ja kulttuurista osaamista. Näitä voidaan Raision perusopetuksessa toteuttaa mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi valinnaisissa aineissa, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa tai kerhotarjonnassa.

Tuntijako kielten opetuksessa:

	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	7.lk	8.lk	9.lk
A1	2	2	3	2	2	2	3
A2	-	2	2	2	2	2	2
B1	-	-	-	2	2	1	1
B2	-	-	-	-	-	2	2

A2- ja B2-kielet ovat vapaaehtoisia.

- LIITE 3a/OPS 2016 Osaamisen arvioinnin malli Raisiossa

LIITE 3B/OPS 2016, päivitys 2018 Arvioinnin vuosikello (alakoulu)

ARVIOINNIN VUOSIKELLO			
Milloin?	Koko koulu	Opettaja/oppilas	Huoltaja
elokuu - lokakuu	* Esitellään esim. koko koulun vanhempainillassa koulun toiminta-ajatus ja koulun käyttämät arviointimuodot.	* <u>Luokkakohtainen vanhempainilta:</u> Opettaja esittelee oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä, opettajan käyttämiä työtapoja ja arviointikäytänteitä.	* Osallistuu koulun vanhempainiltaan. * Saa selville, millaisia arviointikäytänteitä opettaja käyttää ja mitä oppilaalta odotetaan ko. lukuvuonna.
		* Opettaja ja oppilas/oppilasryhmä käyvät keskustellen läpi oppilaan tavoitteita, vahvuuksia ja kehittämisen kohteita esim. kevättodistuksen avulla. * Keskustelun pohjalta oppilas laatii itselleen tavoitteet lukuvuodeksi.	* Huoltaja tutustuu oppilaan laatimiin tavoitteisiin ja mahdollisesti kommentoi niitä.
syyskuu - kesäkuu		* Oppimista arvioidaan monipuolisesti ja tehdään itse- ja vertaisarviointeja eri oppiaineissa.	* Huoltaja allekirjoittaa kokeita ja testejä tai kuittaa ne nähdyksi Wilmassa.

marraskuu - helmikuu	* Oppilaiden suorittama kirjallinen itsearviointi * Oppimiskeskustelu: huoltaja, oppilas ja opettaja	* Oppilas suorittaa itsearvioinnin. * Opettaja, oppilas ja huoltaja oppimiskeskustelussa. * Keskustelun pohjana on oppilaan laatimat lukuvuoden tavoitteet, itsearvioinnit sekä erilaisia oppilaan valitsemia töitä esim. portfolio.	*Oppimiskeskustelussa yhdessä oppilaan ja opettajan kanssa
helmikuu - maaliskuu		* Oppilas päivittää tarvittaessa tavoitteet kevätlukukaudelle.	
toukokuu - kesäkuu	* Lukuvuositodistus	* Oppilas arvioi lukuvuoden tavoitteiden saavuttamista. * Oppilas saa lukuvuositodistuksen.	* Huoltaja allekirjoittaa todistuksen.

LIITE 4/OPS 2016/Päivitys 2018 Lukuvuositolustusten mallit vuosiluokilla 1 - 6

Raisio

KAUPUNKI

xxxx koulu

LUKUVUOSITODISTUS

1.6.20xx

Malli Maija

s. 1.1.2011

1. vuosiluokka

Osaat erinomaisesti	Osaat hyvin	Osaat vaihtelevasti	Tarvitset usein tukea
------------------------	----------------	------------------------	-----------------------------

Käyttäytyminen

Noudatat sovittuja sääntöjä
Noudatat hyviä käytöstapoja
Tulet toimeen muiden kanssa
Annat työrauhan itselle ja toisille
Kannat vastuun kotitehtävistäsi ja työvälineistäsi

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus

Kuuntelet ja noudatat annettuja ohjeita
Osaat ilmaista itseäsi suullisesti
Luet sujuvasti sanoja
Luet sujuvasti virkkeitä
Ymmärrät lukemaasi
Kirjoitat sanoja
Kirjoitat virkkeitä

Matematiikka

Osaat peruslaskutoimituksia
Ratkaist soveltavia tehtäviä
Osaat päässälaskuja

Olet suorittanut hyväksyttävästi opinnot ympäristöopissa, uskonnossa/elämäkatsomustiedossa, musiikissa, kuvataiteessa, käsityössä ja liikunnassa.

Siirretään 2. vuosiluokalle.

Lisätietoja:

Opettaja Malli Opettaja

Huoltajan allekirjoitus

Seuraava lukuvuosi alkaa 15.8.20xx klo 9.00

Opetushallituksen 22.12.2014 antamien perusteiden mukainen todistus

Raisio

KAUPUNKI

xxxx koulu

LUKUVUOSITODISTUS

1.6.20xx

Malli Maija

s. 1.1.2011

2. vuosiluokka

	Osaat erinomaisesti	Osaat hyvin	Osaat vaihtelevasti	Tarvitset usein tukea
Käyttäytyminen				
Noudatat sovittuja sääntöjä	☐	☐	☐	☐
Noudatat hyviä käytöstapoja	☐	☐	☐	☐
Tulet toimeen muiden kanssa	☐	☐	☐	☐
Annat työrauhan itselle ja toisille	☐	☐	☐	☐
Kannat vastuun kotitehtävistäsi ja työvälineistäsi	☐	☐	☐	☐
Äidinkieli ja kirjallisuus				
Suomen kieli ja kirjallisuus				
Kuuntelet ja noudatat annettuja ohjeita	☐	☐	☐	☐
Osaat ilmaista itseäsi suullisesti	☐	☐	☐	☐
Osaat lukea	☐	☐	☐	☐
Ymmärrät lukemaasi	☐	☐	☐	☐
Kirjoitat virkkeitä	☐	☐	☐	☐
Osaat tuottaa tekstejä	☐	☐	☐	☐
Hallitset opetetun oikeinkirjoituksen	☐	☐	☐	☐
Matematiikka				
Osaat peruslaskutoimituksia	☐	☐	☐	☐
Ratkaiset soveltavia tehtäviä	☐	☐	☐	☐
Osaat päässälaskuja	☐	☐	☐	☐

Olet suorittanut hyväksyttävästi opinnot ympäristöopissa, uskonnossa/elämäkatsomustiedossa, musiikissa, kuvataiteessa, käsityössä ja liikunnassa.

Siirretään 3. vuosiluokalle.

Lisätietoja:

Opettaja Malli Opettaja

Huoltajan allekirjoitus

Seuraava lukuvuosi alkaa 15.8.20xx klo 9.00

Opetushallituksen 22.12.2014 antamien perustelujen mukainen todistus

Raision

KAUPUNKI

xxxx koulu

LUKUVUOSITODISTUS

1.6.20xx

Malli Maija

s. 1.1.2011

3. vuosiluokka

	Osaat erinomaisesti	Osaat hyvin	Osaat vaihtelevasti	Tarvitset usein tukea
Käyttäytyminen				
Noudatat sovittuja sääntöjä	☐	☐	☐	☐
Noudatat hyviä käytöstapoja	☐	☐	☐	☐
Tulet toimeen muiden kanssa	☐	☐	☐	☐
Annat työrauhan itselle ja toisille	☐	☐	☐	☐
Kannat vastuun kotitehtävistäsi ja työvälineistäsi	☐	☐	☐	☐
Äidinkieli ja kirjallisuus				
Suomen kieli ja kirjallisuus				
Kuuntelet ja noudatat annettuja ohjeita	☐	☐	☐	☐
Ilmaiset itseäsi suullisesti	☐	☐	☐	☐
Toimit rakentavasti erilaisissa keskustelutilanteissa	☐	☐	☐	☐
Luet, ymmärrät ja tulkitset erilaisia tekstejä	☐	☐	☐	☐
Tuotat erilaisia tekstejä	☐	☐	☐	☐
Hallitset opetetun oikeinkirjoituksen	☐	☐	☐	☐
Hallitset opetetut kielioppirakenteet	☐	☐	☐	☐
Englanti, A1				
Osaat sanoja ja peruslauseita	☐	☐	☐	☐
Opiskelet kieltä yritteliäästi	☐	☐	☐	☐
Matematiikka				
Lasket peruslaskutoimituksia	☐	☐	☐	☐
Osaat soveltaa oppimaasi	☐	☐	☐	☐

Olet suorittanut hyväksyttävästi opinnot ympäristöopissa, uskonnossa/elämäkatsomustiedossa, musiikissa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa ja valinnaisessa aineessa.

Siirretään 4. vuosiluokalle.

Lisätietoja:

Opettaja Malli Opettaja

Huoltajan allekirjoitus

Seuraava lukuvuosi alkaa 15.8.20xx klo 9.00

Opetushallituksen 22.12.2014 antamien perustelujen mukainen todistus

Raisio

KAUPUNKI

LUKUVUOSITODISTUS

1.6.20xx

xxxx koulu

Malli Maija

4. vuosiluokka

s. 1.1.2011

	Osaat erinomaisesti	Osaat hyvin	Osaat vaihtelevasti	Tarvitset usein tukea
Käyttäytyminen				
Noudatat sovittuja sääntöjä ja annettuja ohjeita	☐	☐	☐	☐
Noudatat hyviä käytöstapoja	☐	☐	☐	☐
Tulet toimeen muiden kanssa	☐	☐	☐	☐
Annat työrauhan itselle ja toisille	☐	☐	☐	☐
Kannat vastuun kotitehtävistäsi ja työvälineistäsi	☐	☐	☐	☐
Äidinkieli ja kirjallisuus				
Suomen kieli ja kirjallisuus				
Ilmaiset itseäsi suullisesti	☐	☐	☐	☐
Toimit rakentavasti erilaisissa keskustelutilanteissa	☐	☐	☐	☐
Luet, ymmärrät ja tulkitset erilaisia tekstejä	☐	☐	☐	☐
Tuotat erilaisia tekstejä	☐	☐	☐	☐
Hallitset opetetun oikeinkirjoituksen	☐	☐	☐	☐
Hallitset opetetut kielioppirakenteet	☐	☐	☐	☐
Matematiikka				
Lasket peruslaskutoimituksia	☐	☐	☐	☐
Osaat soveltaa oppimaasi	☐	☐	☐	☐
Ympäristöoppi	☐	☐	☐	☐
Uskonto/Elämäkatsomustieto	☐	☐	☐	☐
Musiikki	☐	☐	☐	☐
Kuvataide	☐	☐	☐	☐
Käsityö	☐	☐	☐	☐
Liikunta	☐	☐	☐	☐

Olet suorittanut hyväksyttävästi opinnot yhteiskuntaopissa ja valinnaisessa aineessa.

Siirretään 5. vuosiluokalle.

Lisätietoja:

Opettaja Malli Opettaja

Huoltajan allekirjoitus

Seuraava lukuvuosi alkaa 15.8.20xx klo 9.00

Opetushallituksen 22.12.2014 antamien perusteiden mukainen todistus

Raision

KAUPUNKI

xxxx koulu

Malli Maija

s. 1.1.2011

LUKUVUOSITODISTUS

1.6.20xx

5. vuosiluokka

Käyttäytyminen

Noudatat sovittuja sääntöjä ja annettuja ohjeita
Noudatat hyviä käytöstapoja
Tulet toimeen muiden kanssa
Annat työrauhan itselle ja toisille
Kannat vastuun kotitehtävistäsi ja työvälineistäsi

osaat erinomaisesti
osaat hyvin
osaat vaihtelevasti
tarvitset usein tukea
osaat erinomaisesti

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus

Luet ja tulkitset erilaisia tekstejä, ymmärrät lukemaasi ja pystyt tekemään siitä johtopäätöksiä	8
Ilmaiset itseäsi suullisesti ja kirjallisesti tuottaen erilaisia tekstejä	8
Hallitset opetetut kielioppirakenteet ja oikeinkirjoituksen	8
Osaat etsiä tietoa ja arvioida löytämäsi tiedon luotettavuutta	8

Matematiikka

Lasket peruslaskutoimituksia	8
Osaat soveltaa oppimaasi	8

Ympäristöoppi

8

Uskonto/Elämäkatsomustieto

8

Historia

8

Musiikki

8

Kuvataide

8

Käsityö

8

Liikunta

8

Olet suorittanut hyväksyttävästi opinnot yhteiskuntaopissa ja valinnaisessa aineessa.

Siirretään 6. vuosiluokalle.

Lisätietoja:

Opettaja Malli Opettaja

Huoltajan allekirjoitus

Seuraava lukuvuosi alkaa 15.8.20xx klo 9.00

Käyttäytymisen asteikko: osaat erinomaisesti, osaat hyvin, osaat vaihtelevasti, tarvitset usein tukea

Arvosanat: 10 (erinomainen), 8 (hyvä), 7 (tydyttävä), 6 (kohtalainen), 5 (välttävä), 4 (hylätty)

Opetushallituksen 22.12.2014 antamien perusteiden mukainen todistus

Raisio
KAUPUNKI

Tahvion koulu

LUKUVUOSITODISTUS

04.06.2016

Esimerkki uusi ops

6 . vuosiluokka

s. 07.07.2007

Käyttäytyminen	5
Äidinkieli ja kirjallisuus	
Suomen kieli ja kirjallisuus	* 8
Toinen kotimainen kieli	
Ruotsin kieli, B1	5
Englanti, A1	8
Saksa, A2	6
Matematiikka	7
Ympäristöoppi	7
Uskonto/Elämäkatsomustieto	5
Historia	5
Yhteiskuntaoppi	5
Musiikki	7
Kuvataide	5
Käsityö	7
Liikunta	10

Olet suorittanut hyväksyttävästi opinnot yhteiskuntaopissa ja valinnaisessa aineessa.

Siirretään 7 . vuosiluokalle.

Oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn opetussuunnitelman mukaisesti
Lisätietoja:

Opettaja Jyrki Huunonen

Huoltajan allekirjoitus

Seuraava lukuvuosi alkaa 16.08.2016 klo 9.00.

Arvosanat: 10 (erinomainen), 9 (kiltettävä), 8 (hyvä), 7 (tydyttävä), 6 (kohtalainen), 5 (välttävä), 4 (hylätty)
Opetushallituksen 22.12.2014 antamien perusteiden mukainen todistus.

Oppimiskeskustelu oppilas - huoltaja - opettaja (perusrunko)

Oppimiskeskustelu on ratkaisukeskeinen keskustelu, jonka tavoitteena on

- oppilaan oppimiseen liittyvien seikkojen esille tuominen vahvuuksia painottaen
- oppimista tukevan palautteen antaminen solmukohtia analysoiden

1. Ennen keskustelua

** Opettaja keskustelee etukäteen oppilaan kanssa seuraavista asioista:*

- miksi oppimiskeskustelu on tärkeää
- mitä keskustelussa otetaan esille
- miten oppilas voi valmistautua keskusteluun: annetaan oppilaalle muutama kysymys/ aihe, mitä hän voisi miettiä etukäteen, esimerkiksi:
 - Missä olen onnistunut koulussa viime aikoina ja miksi?
 - Mikä on ollut vaikeaa ja miksi?
 - Miten menee kavereiden kanssa?
 - Miten kaverisuhteesi onnistuisivat paremmin?
 - Miten voisit parantaa koulutyötäsi?

** Vanhemmat mieltivät lapsensa koulunkäyntiä valmiin lomakkeen pohjalta.*

** Oppilas ja opettaja yhdessä kokoavat materiaalia (portfolio) vanhemmille näytettäväksi*

- portfolio on tapa esitellä oppilaan vahvuuksia
- oppilaan tekemiä itsearviointeja ja vertaisarviointeja
- oppilaan tekemiä töitä, kuvia oppilaan töistä, kuvia työskentelystä, kokeita, kirjoitelmia, vihkoja ym.
- portfolio voi olla esim. kansio, laatikko tai sähköinen kansio

2. Keskustelun kulku

- Oppilaan kuulumiset
- Mikä koulussa on kivaa?
- Mikä ei ole kovin kivaa?
- Mikä on helppoa tai vaikeaa ja miksi?
- Käydään keskustelua oppilaan töiden ja ennalta annettujen kysymysten pohjalta.
- Mistä muusta vanhemmat haluaisivat keskustella?
- Onko jotain mitä opettaja ei ole ymmärtänyt kysyä, mutta hänen olisi hyvä tietää?

3. Jatkosuunnitelmat

Sovitaan esimerkiksi seuraavista asioista:

- Miten koti voi tukea oppilaan oppimista?
- Mitkä ovat oppilaan vastuut ja tehtävät?
- Mitä toivomuksia oppilaalla ja huoltajalla on opettajalle?
- Miten suunnitelmat kirjataan ja miten niitä seurataan?

Laaja oppimiskeskustelu 2. luokka

Keskustelussa käsitellään seuraavia asioita:

Lapsen vahvuudet

- Lapsi saa nostaa itse omia vahvuuksiaan esiin
- Tutustutaan oppilaan tekemiin itsearviointeihin, vertaisarviointeihin ja valikoimaan oppilaan kouluvuoden aikana tekemiä töitä

Edistyminen kielellisissä valmiuksissa, erityisesti

- Kysymisen ja avun pyytämisen taito
- Kuuntelemisen taito:
 - Taito kuunnella aikuista/opetusta
 - Taito kuunnella toista lasta
 - Ymmärtäminen
- Vuorovaikutustaidot ja taito ilmaista itseään eri keinoin
- Lukeminen ja kirjoittaminen

Edistyminen työskentelytaidoissa

- Itsenäisen työskentelyn taidot
- Parin kanssa työskenteleminen
- Erilaisissa ryhmissä toimiminen
- Onnistuuko työskentely kaikkien kanssa?
- Työskentelyrauhan antaminen itselle ja muille
- Hyvät käytöstavat
- Lapsen työskentelyn vahvuudet

Edistyminen taidossa huolehtia omista ja yhteisesti sovituista tehtävistä

- Omista tavaroista ja tehtävistä huolehtiminen
- Aikatauluissa pysyminen
- Siirtymätilanteet
- Ohjeiden ymmärtäminen ja muistaminen
- Ohjeiden noudattaminen
- Pettymyksen sietäminen

Annetaan palautetta oppilaan edistymisestä eri oppiaineissa

Kuudennen luokan oppimiskeskustelu

* Keskustelu käydään oppimiskeskustelun [perusrungon](#) mukaan.

**** Keskustelussa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaan opiskelumotivaation tukemiseen.***

* Keskustelussa käsiteltäviä asioita:

Edistyminen työskentelytaidoissa

- omien vahvuuksien tunnistaminen
- itsenäisen työskentelyn taidot
- erilaisissa ryhmissä toimiminen ja toisten näkemysten kuuntelu
- työskentelyrauhan antaminen itselle ja muille
- järjestelmällinen ja pitkäjänteinen työskentely
- hyvät käytöstavat

Edistyminen oppimisen taidoissa

- työn suunnittelun ja tavoitteiden asettelun taidot
- oman osaamisen arvioinnin taidot
- oman työskentelyn arvioinnin taidot
- omien opiskelutapojen arvioinnin taidot

Edistyminen oppiaineissa

Edistyminen laaja-alaisessa osaamisessa

- omien ajatusten ja tunteiden ilmaiseminen
- tunnetaidot ja sosiaaliset taidot
- tiedonhankintataidot ja tiedon kriittinen arviointi
- tietotekniset taidot
- vastuun kantaminen omasta tekemisestä
- aloitteellisuus ja yritteliäisyys
- kouluyhteisössä toimiminen

Yläkoulun starttikeskustelu Malli

VAISAAREN KOULU **Starttikeskustelu 7.lk**

Pvm. _____

Etunimi	Sukunimi	Luokka

Pohdi kutakin kohtaa huolellisesti ja laita rasti oikean vaihtoehdon ruutuun.	samaa mieltä	osittain samaa, osittain eri mieltä	eri mieltä
Tulen oppitunneille ajoissa.			
Minulla on tarvittavat opiskeluvälineet mukana.			
Keskityn oppitunneilla opiskeluun.			
Osallistun aktiivisesti tuntityöskentelyyn (viittaa, vastaan, osallistun keskusteluun).			
Olen aktiivinen ja omatoiminen.			
Noudatan opettajan ohjeita.			
Siivoan jälkeni.			
Luen säännöllisesti läksyni.			
Teen kirjalliset kotitehtävät.			
Pystyn keskittymään läksyjen lukemiseen/tekemiseen.			
Valmistaudun kokeisiin huolellisesti.			
Yritän parhaani.			
Minulla on luokassa kavereita.			
Luokassani on hyvä työskentelyilmapiiri.			
Käyttyäydyn muita koulussa olevia kohtaan ystävällisesti.			
Noudatan järjestyssääntöjä.			
Olen koulussa usein väsynyt.			
Kouluun on mukava tulla.			

Omat vahvuuteni (näissä asioissa olen hyvä):

Lempioppiaineeni:

Oppiaine, joka tuntuu vaikealta:

Parasta Vaisaaressa:

Mitä muuttaisit Vaisaaressa?

Mitä odotat seiskaluokalta?

Mistä muusta haluaisit keskustella luokanvalvojan kanssa?

Käyttäytymisen arviointi vuosiluokilla 1 - 5

Tavoite	Lukuvuositodistuksessa arvioitava taito	Sanallinen arviointi: Osaat erinomaisesti	Sanallinen arviointi: Osaat hyvin	Sanallinen arviointi: Osaat vaihtelevasti	Sanallinen arviointi: Tarvitset tukea
Oppilas noudattaa koulun järjestys-sääntöjä ja muita yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä.	Noudatat sovittuja sääntöjä ja annettuja ohjeita	Oppilas noudattaa sovittuja sääntöjä myös vapaammissa tilanteissa ja ymmärtää niiden merkityksen työyhteisön toiminnalle.	Oppilas osaa yleensä noudattaa yhteisiä sääntöjä ja ohjeita ja suhtautuu niihin myönteisesti.	Oppilaan on vaikea noudattaa yhteisiä sääntöjä ja ohjeita varsinkin ilman valvontaa.	Oppilaan on toistuvasti vaikea noudattaa yhteisiä sääntöjä ja ohjeita myös valvotuissa tilanteissa.
Oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön.	Tavoitteessa määritelty taito arvioidaan oppimiskeskustelujen yhteydessä.				
Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä, tukee työrauhaa ja tekee koulutyönsä parhaan kykynsä mukaan.	Annat työrauhan itselle ja toisille.	Oppilas keskittyy oppimiseen, antaa kaikille työrauhan ja edistää toiminnallaan myös yleistä työrauhaa.	Oppilas keskittyy oppimiseen ja pääsääntöisesti antaa toisille työrauhan.	Oppilaan keskittyminen oppimiseen vaihtelee, ja työrauhan ylläpidossa on vaikeuksia.	Oppilaan keskittyminen oppimiseen on usein hankalaa, ja työrauhan saavuttamisessa ja ylläpidossa vaikeuksia.
	Kannat vastuun kotitehtävistäsi ja työvälineistäsi.	Oppilas huolehtii esimerkillisesti kaikista annetuista tehtävistä ja työvälineistään.	Oppilas huolehtii pääsääntöisesti hyvin kotitehtäviensä tekemisestä ja työvälineistään.	Oppilas huolehtii vaihtelevasti kotitehtäviensä tekemisestä ja työvälineistään.	Oppilaalla on toistuvasti vaikeuksia huolehtia kotitehtäviensä tekemisestä ja työvälineistään.

Oppilas käyttäytyy asiallisesti kaikkia kouluyhteisön jäseniä kohtaan ja noudattaa yleisiä hyviä käytöstapoja.	Noudatat hyviä käytöstapoja.	Oppilaan käyttäytyminen kaikkia työyhteisön jäseniä kohtaan on luontevan kohteliasta. Hän tervehtii ja käyttää kohteliaisuussanoja (kiitos, ole hyvä, anteeksi) oma-aloitteisesti.	Oppilaan käyttäytyy kaikkia työyhteisön jäseniä kohtaan asiallisesti ja käyttää kohteliaisuussanoja useimmiten oma-aloitteisesti.	Oppilaan käyttäytymisessä muita kohtaan on melko usein parantamisen varaa. Hän käyttää kohteliaisuussanoja vaihtelevasti.	Hyvien käytöstapojen noudattaminen on oppilaalle vaikeaa. Hän käyttää kohteliaisuussanoja harvoin ja käyttäytyy muita kohtaan toistuvasti epäystävällisesti ja epäasiallisesti.
Oppilas osaa tehdä yhteistyötä sekä vertaisryhmän että koulun aikuisten kanssa. Oppilas kunnioittaa toisten fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta.	Tulet toimeen muiden kanssa.	Oppilas osaa tehdä yhteistyötä kaikkien kouluyhteisön jäsenten kanssa ja hyväksyy erilaisuuden. Hän ei kiusaa ketään. Hän auttaa ja kannustaa muita oma-aloitteisesti.	Oppilas osaa tehdä yhteistyötä kaikkien kouluyhteisön jäsenten kanssa ja hyväksyy erilaisuuden. Hän ei kiusaa ketään.	Oppilas tekee vaihtelevasti yhteistyötä kouluyhteisön muiden jäsenten kanssa. Hän on joskus kahnauksissa toisten kanssa. Hän saattaa osallistua kiusaamiseen, mutta pyrkii ojennettaessa korjaamaan käytöstään.	Oppilas aiheuttaa toistuvasti epäsopua. Hän on aloitteellinen toisten kiusaamisessa ja saattaa ratkaista ristiriitatilanteita väkivaltaa käyttäen.
Oppilas on luotettava ja rehellinen.	Tavoitetta ei arvioida vuosiluokilla 1 – 5. Oppilaan mahdolliseen vilpilliseen käytökseen (valehtelu, lunttaaminen, nimen väärentäminen, varkaus) puututaan kodin ja koulun yhteistyöllä tai tarvittaessa oppilashuollollisin toimenpitein.				

Käyttäytymisen arviointi vuosiluokat 6 – 9

Tavoitteet ja arviointikriteerit

Tavoite	Arvosana 10	Arvosana 9	Arvosana 8	Arvosana 7	Arvosana 6	Arvosana 5	Arvosana 4
Oppilas noudattaa koulun järjestyssääntöjä ja muita yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä.	Oppilas noudattaa yhteisiä sääntöjä ja ohjeita myös vapaammissa tilanteissa. Hän on sisäistänyt niiden merkityksen työyhteisölle ja pyrkii kehittämään työyhteisön toimintaa niiden pohjalta.	Oppilas noudattaa yhteisiä sääntöjä ja ohjeita myös vapaammissa tilanteissa ja ymmärtää niiden merkityksen työyhteisön toiminnalle.	Oppilas osaa yleensä noudattaa yhteisiä sääntöjä ja ohjeita ja suhtautuu niihin myönteisesti.	Oppilaan on toistuvasti vaikea noudattaa yhteisiä sääntöjä varsinkin ilman valvontaa.	Oppilas ei hyväksy ohjeita eikä sääntöjä ja rikkoo niitä seurauksista välittämättä usein myös valvotuissa tilanteissa.	Oppilas ei hyväksy yhteisiä sääntöjä eikä ohjeita eikä noudata niitä ohjauksesta ja toistuvista rangaistuksista huolimatta.	Oppilas ei noudata lainkaan yhteisiä sääntöjä, ja hänen käytöksensä on täysin kontrolloimatonta.
Oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön.	Oppilas ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon muut kouluyhteisön jäsenet ja ympäristön. Hän huolehtii aktiivisesti ympäristön viihtyisyydestä ja pyrkii rakentavasti korjaamaan huomaamansa epäkohdat.	Oppilas ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon muut kouluyhteisön jäsenet ja ympäristön.	Oppilas pyrkii kaikessa toiminnassaan ottamaan huomioon kouluyhteisön jäsenet ja tuntee vastuuta kouluympäristön viihtyvyydestä ja huolehtii siitä omalta osaltaan. Hän ei tahallaan aiheuta vaaratilanteita.	Oppilas ottaa vaihtelevasti huomioon muut ihmiset ja ympäristön. Hänen toimintansa saattaa vahingoittaa ympäristöä ja aiheuttaa vaaratilanteita, mutta hän osaa ottaa vastuun teoistaan.	Oppilas suhtautuu yhteiseen omaisuuteen ja kouluympäristön viihtyvyyteen välinpitämättömästi. Hän aiheuttaa toistuvasti toiminnallaan vaaratilanteita, mutta ei ota teoistaan vastuuta.	Oppilas suhtautuu yhteiseen omaisuuteen ja kouluympäristön viihtyvyyteen täysin välinpitämättömästi. Hän vahingoittaa tahallaan ympäristöä ja aiheuttaa vaaratilanteita.	Oppilas ei ota lainkaan huomioon muita ihmisiä, aiheuttaa tuhoa ympäristölle ja on vaaraksi sekä itselleen että muille.

Tavoite	Arvosana 10	Arvosana 9	Arvosana 8	Arvosana 7	Arvosana 6	Arvosana 5	Arvosana 4
Tavoite	Arvosana 10	Arvosana 9	Arvosana 8	Arvosana 7	Arvosana 6	Arvosana 5	Arvosana 4
Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä, tukee työrauhaa ja tekee koulutyönsä parhaan kykynsä mukaan	Oppilas keskittyy oppimiseen ja antaa oppitunneilla kaikille työrauhan. Oppilaan toiminta kannustaa myös muita työrauhan ylläpitämiseen.	Oppilas keskittyy oppimiseen ja antaa oppitunneilla kaikille työrauhan.	Oppilas pyrkii keskittymään oppimiseen ja yleensä antaa muille työrauhan.	Oppilaan keskittyminen oppituntisin vaihtelee, ja työrauhan saavuttamisessa ja ylläpidossa on vaikeuksia.	Oppilas keskittyy harvoin oppimiseen, häiritsee usein oppitunneilla eikä välitä toimintansa kielteisistä vaikutuksista muiden oppimiseen.	Oppilas ei keskity oppimiseen ja pyrkii tahallaan aiheuttamaan työrauhahäiriöitä ja estämään muiden oppimista.	Oppilas ei keskity lainkaan oppimiseen, ja hänen käyttäytymisensä oppitunneilla on täysin hallitsematonta.
Oppilas käyttäytyy asiallisesti kaikkia kouluyhteisön jäseniä kohtaan ja noudattaa yleisiä hyviä käytöstapoja.	Oppilaan käyttäytyminen kaikkia työyhteisön jäseniä kohtaan on luontevan kohteliaista. Hän tervehtii ja käyttää kohteliaisuussanoja (kiitos, ole hyvä, anteeksi) oma-aloitteisesti.	Oppilas käyttäytyy kaikkia työyhteisön jäseniä kohtaan asiallisesti ja tervehtii ja käyttää kohteliaisuussanoja useimmiten oma-aloitteisesti.	Oppilas käyttäytyy tavallisesti hyvin ja hallitsee kohteliaisuus-sanojen käytön. Hän vastaa tervehdyksiin, mutta ei esim. välttämättä tervehti koulun aikuisia oma-aloitteisesti.	Oppilaan käyttäytymisessä muita kohtaan on melko usein parantamisen varaa. Hän käyttää kohteliaisuussanoja vaihtelevasti, ja hänen kielenkäyttönsä on usein asiatonta.	Hyvien käytöstapojen noudattaminen on oppilaalle vaikeaa. Hän käyttää kohteliaisuussanoja vain harvoin ja käyttäytyy muita kohtaan usein epäasiallisesti ja epäystävällisesti.	Oppilas ei välitä lainkaan yleisistä hyvistä käytöstavoista. Hänen käytöksensä muita kohtaan on epäasiallista ja loukkaavaa.	Oppilaan käyttäytyminen muita kohtaan on epäasiallista, loukkaavaa, arvaamatonta ja kontrolloimatonta.
Oppilas osaa tehdä yhteistyötä sekä vertaisryhmän että koulun aikuisten kanssa.	Oppilas osaa tehdä yhteistyötä kaikkien kouluyhteisön jäsenten kanssa ja osallistuu aktiivisesti yhteiseen toimintaan. Hän auttaa ja kannustaa omaehtoisesti muita ja osaa antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.	Oppilas osaa tehdä yhteistyötä kaikkien kouluyhteisön jäsenten kanssa. Hän auttaa muita ja osaa antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.	Oppilas osaa pääsääntöisesti tehdä yhteistyötä muiden kouluyhteisön jäsenten kanssa. Hän ottaa vastaan palautetta ja osaa muuttaa käytöstään sen perusteella.	Oppilas tekee vaihtelevasti yhteistyötä kouluyhteisön muiden jäsenten kanssa. Palautteen vastaanottaminen on hänelle joskus vaikeaa, mutta yleensä hän pyrkii sen perusteella muuttamaan käytöstään.	Oppilas aiheuttaa usein epäsopua ja on välinpitämätön muita kohtaan. Hän ei hyväksy saamaansa palautetta eikä korjaa sen perusteella käytöstään.	Oppilas on kykenemätön tekemään yhteistyötä muiden oppilaiden ja opettajan kanssa. Hänen toimintansa hankaloittaa kouluyhteisön normaalia toimintaa.	Oppilas kieltäytyy tekemästä yhteistyötä muiden kouluyhteisön jäsenten kanssa. Hän toimintansa aiheuttaa toistuvasti vakavia häiriöitä kouluyhteisön normaalille toiminnalle.

Oppilas kunnioittaa toisten fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta.	Oppilas tulee toimeen kaikkien kanssa ja on esimerkillinen erilaisuuden hyväksymisessä. Hän puuttuu aktiivisesti kiusaamistilanteisiin.	Oppilas tulee toimeen kaikkien kanssa ja hyväksyy toisten erilaisuuden. Hän pyrkii puuttumaan kiusaamistapauksiin.	Oppilas tulee pääsääntöisesti toimeen kaikkien kanssa. Hän ei kiusaa muita, mutta ei aktiivisesti pyri puuttumaan toisten kiusaamiseen.	Oppilas on joskus kahnauksissa muiden kanssa. Hän saattaa osallistua kiusaamiseen, mutta pyrkii ojennettaessa korjaamaan käytöstään.	Oppilas on usein kahnauksissa muiden kanssa. Hän saattaa osallistua kiusaamiseen eikä ojennettaessa korjaa käytöstään.	Oppilas kiusaa muita (on aktiivinen ja aloitteellinen kiusaamistapauksessa). TAI Oppilas käyttäytyy väkivaltaisesti toista kouluyhteisön jäsentä kohtaan.	Oppilas ei kunnioita toisten fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta ja on toistuvasti aggressiivinen muita kohtaan.
Oppilas on luotettava ja rehellinen.	Oppilas on ehdottoman luotettava ja rehellinen. Hän pitää aina kiinni sopimuksista ja aikatauluista. Hän uskaltaa puuttua toisten vilpilliseen käytökseen.	Oppilas on luotettava ja rehellinen ja pitää lähes poikkeuksetta kiinni sopimuksista ja aikatauluista.	Oppilas on luotettava ja rehellinen ja pyrkii pitämään kiinni sopimuksista ja aikatauluista.	Oppilas käyttäytyy joskus vilpillisesti, esim. valehtelee. Sopimusten ja aikataulujen noudattaminen on hänelle ajoittain vaikeaa.	Oppilas käyttäytyy toistuvasti vilpillisesti, esim. valehtelee. Hän suhtautuu välinpitämättömästi aikatauluihin ja sopimuksiin. TAI Oppilas on saanut rangaistuksen luvattomasta poissaolosta.	Oppilas syyllistyy varkauteen tai vakavaan vilppiin, esim. lunttaukseen tai nimen väärentämiseen. TAI Oppilas on saanut toistuvia rangaistuksia luvattomista poissaoloista.	Oppilas syyllistyy toistuvasti varkauteen tai vakavaan vilppiin. TAI Oppilas on jatkuvasti ja toistuvasti luvattomasti poissa koulusta rangaistuksista huolimatta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Raisiossa 2016

Opettajan käsikirja

Tämä käsikirja sisältää käytännön ohjeita perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 7 (Oppimisen ja koulunkäynnin tuki) toteuttamiseksi.

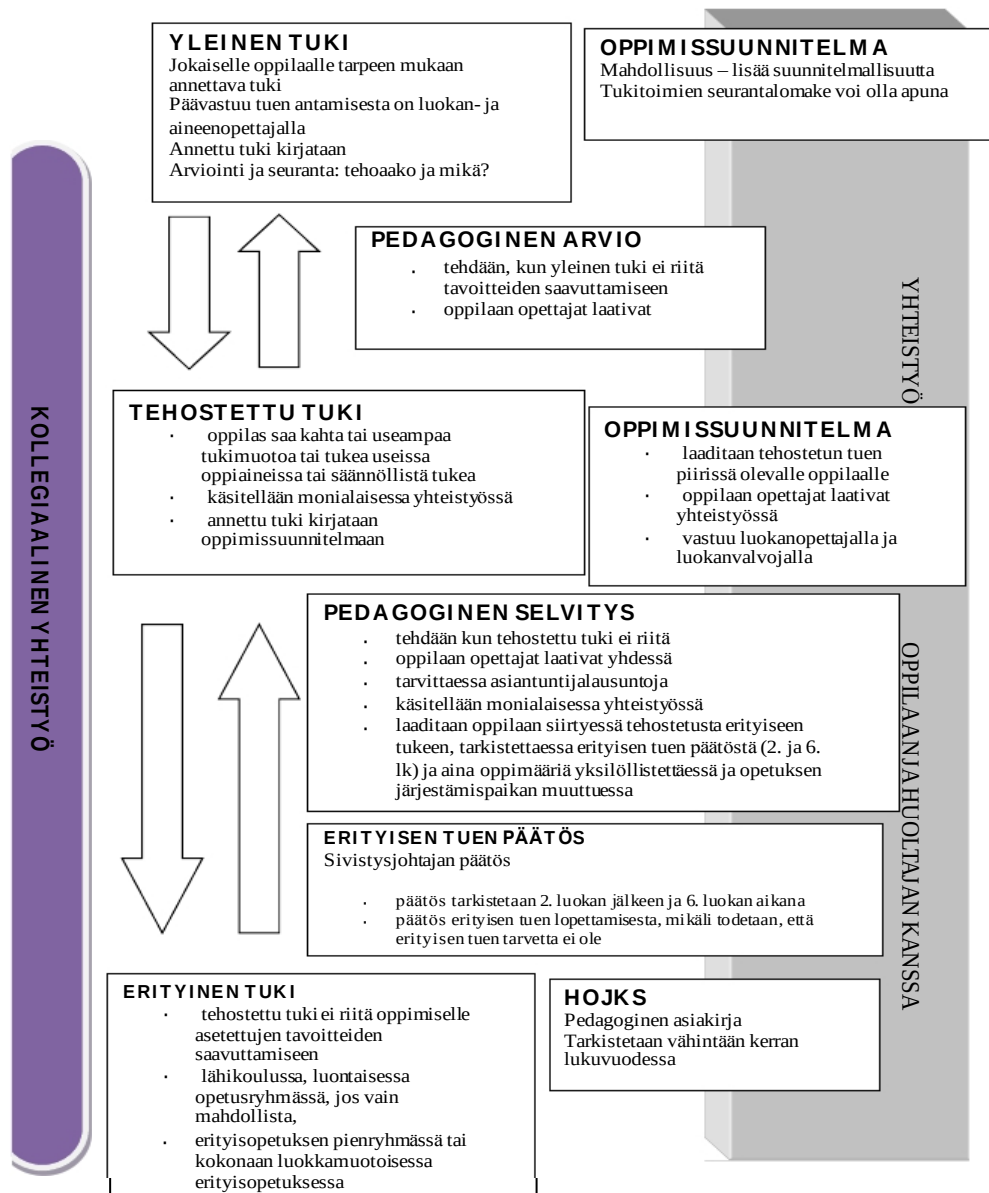
Sisällysluettelo

1.	Oppimisen tuen järjestämisen periaatteet	3
2.	Pedagogiset asiakirjat	4
3.	Pedagoginen selvitys	4
4.	Tukeen liittyvät päätökset	5
5.	Tuen merkitseminen Wilmaan	7
6.	Nivelvaiheet	8
7.	Eri toimijoiden vastuut oppilaan tuen järjestämisessä	14
7.1.	Luokanopettajan rooli	14
7.2.	Luokanohjaajan rooli	14
7.3.	Aineenopettajan rooli	15
7.4.	Laaja-alaisen erityisopettajan rooli	15
7.5.	Erityisluokanopettajan rooli	16
7.6.	Rehtorin rooli	16
8.	Tuen eri muodoista	17
8.1.	Eriyttäminen	18
8.1.1.	Opiskelun erityiset painoalueet	18
8.1.2.	Oppimäärän yksilöllistäminen	19
8.2.	Tukiopetus	19
8.3.	Ohjattu läksyjen teko	19
8.4.	Osa-aikainen erityisopetus	20
8.5.	Oppilaan ohjaus	20
8.6.	Avustajapalvelut	20

LIITTEET:

1. [Tukitoimien seurantalomake](#)
2. [Suositus vuosiluokilla 1. – 6. käytettävistä seulontatesteistä](#)

1. Oppimisen tuen järjestämisen periaatteet

Opetussuunnitelman perusteet koskevat opetuksen järjestämistä esiopetuksesta perusopetuksen päättymiseen asti.

http://oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/perusopetus

2. Pedagogiset asiakirjat

- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttaminen edellyttää yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Asiakirjat ovat salassa pidettäviä.
- Asiakirjoja saavat lukea vain lasta opettava/kasvattava henkilöstö ja muut tietoja työtehtävissään tarvitsevat henkilöt.
- Tietoja voi saada vain siinä laajuudessa kuin mitä työtehtävissä tarvitaan.
- Huoltaja ei voi kieltäytyä perusteissa mainituista tukitoimista.
- Huoltajan allekirjoitusta ei tarvita pedagogisissa asiakirjoissa.
- Pedagogisissa asiakirjoissa voi olla maininta hyödynnetyistä asiakirjoista, esim. asiantuntijalausunnoista, mutta lausuntoja ei liitetä pedagogiseen asiakirjaan.
- Asiakirjoihin voidaan kirjata, että lapsi on ohjattu oppilashuollon asiantuntijan puoleen palveluiden saamiseksi.
- Sairauden tai oireyhtymän vaikutus käytännössä oppimiseen ja koulunkäyntiin ja tuen järjestelyihin voidaan kirjata.
- Lääkitykseen liittyviä asioita ei kirjata.
- Asiakirjoissa asiat esitetään lyhyesti, selkeästi ja totuudenmukaisesti, oppilaan käyttäytymistä kuvaten.
- Pedagogisia asiakirjoja säilytetään 10 vuotta oppivelvollisuuden päättymisen jälkeen.
- Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa (PoL 16a§ 30.12.2013/1288)

3. Pedagoginen selvitys

- Pedagogisen selvityksen laatii luokanopettaja/aineenopettaja yhteistyössä erityisopettajan kanssa.
- Kuulemismenettely (rehtori)
- Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä tehdään oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta (PoL 17§, 30.12.2013/1288).

4. Tukeen liittyvät päätökset

Päätös erityisestä tuesta

- sivistysjohtajan päätös
- mikäli huoltaja vastustaa erityisen tuen antamista ja opetuksen järjestäjän näkemyksen mukaan oppilaan tulee saada erityistä tukea, päätöksentekijänä voi olla vain monijäseninen toimielin kuntalain 14§:n mukaisesti
- perustelut pedagogisessa selvityksessä
- erityisen tuen päätökseen kirjataan
 - oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä
 - oppimäärän yksilöllistäminen oppiaineittain
 - mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut
 - muut tarvittavat palvelut
- tarvittaessa määritellään myös opetuksen poikkeava järjestäminen
- päätöksen peruste on **Perusopetuslaki 17§**, maksuttomuuden ja oppilashuollon palveluiden osalta **31§, 31a§**

Päätös erityisen tuen lopettamisesta

- sivistysjohtajan päätös
- oppilas palaa tehostetun tuen piiriin
- perustelut pedagogisessa selvityksessä

Erityisen tuen tarkistaminen/tuen jatkaminen

- rehtorin päätös, mikäli tuen taso ja opetuksen järjestämisen paikka eivät muutu
- sivistysjohtajan päätös, jos tapahtuu muutoksia opetuksen järjestämisen paikassa ja oppimäärien yksilöllistämisessä
- perusteena pedagoginen selvitys ja tarvittaessa asiantuntijalausunnot

Päätös oppiaineen oppimäärän yksilöllistämisestä

- sivistysjohtajan päätös
- edellyttää erityisen tuen päätöstä
- perustelut pedagogisessa selvityksessä jokaisen oppiaineen osalta erikseen
- jos yksilöllisesti opiskeltavien oppiaineiden määrää lisätään tai vähennetään, tehdään uusi pedagoginen selvitys ja uusi erityisen tuen päätös
- päätöksen peruste on **Perusopetuslaki 18§**

Päätös perusopetuksen poikkeavasta aloittamisajankohdasta

- sivistysjohtajan päätös
- myös pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan perusopetuksen aloittamisen myöhentämisestä on tehtävä päätös
- perusteluna psykologinen tai lääketieteellinen asiantuntijalausunto
- päätöksen peruste on **Perusopetuslaki 27§**

Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä / Erityisen tuen päätös

- sivistysjohtajan päätös
- päätös tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista (kun lapsi on 5-vuotias)
- päätöksen perusteluina asiantuntijalausuntoja ja moniammatillisen oppilashuoltotyön tekemä selvitys
- päätöksen perusteena ovat **Perusopetuslaki 25§, 17§**

Päätös pidennetyn oppivelvollisuuden päättämisestä

- sivistysjohtajan päätös
- perustelut pedagogisessa selvityksessä

Päätös erityisistä opetusjärjestelyistä

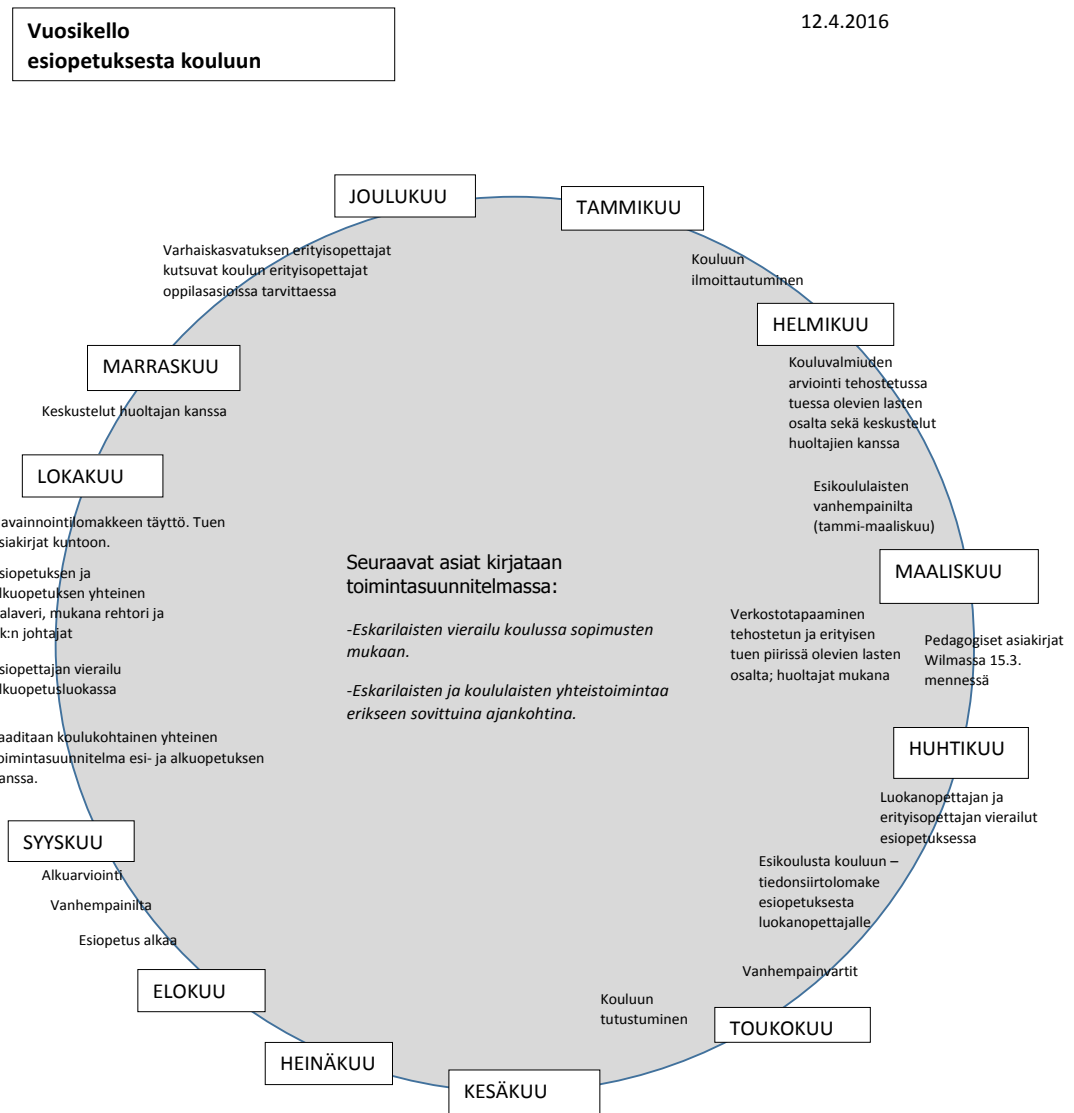
- sivistysjohtajan päätös
- mm. oppiaineen opiskelusta vapauttaminen ja vuosiluokkiin sitomaton opetus (voi olla oppiainekohtainenkin)
- päätöksen peruste on **Perusopetuslaki 18§**

5. Tuen merkitseminen Wilmaan

Wilma-merkintöjen periaatteet Raisiossa yhtenäistetään lukuvuonna 2016-2017. Siinä yhteydessä ratkaistaan myös se, miten oppilaan saama tuki jatkossa merkitään Wilmaan.

6. Nivelvaiheet

Nivelvaiheyhteistyö on kuvattu nivelvaihekuvauksissa, joista ensimmäisenä on vuosikello (kaavio ja taulukko) esikoulun ja ensimmäisen luokan nivelvaiheesta. Toisessa kuvauksessa on eritelty ala- ja yläkoulun välistä nivelvaiheyhteistyötä.

Esiopetuksesta kouluun – vuosikello syksystä kevääseen

Milloin?	Mitä tehdään?	Ketkä osallistuvat?	Koollekutsuja, muita huomioitavia asioita
Elokuu	Esiopetus alkaa		
	Vanhempainilta elo-syyskuussa	Esikoulun opettaja	
	Alkuarviointi		
Syyskuu	Havainnointilomakkeen täyttö	Esikoulun opettaja ja huoltaja	Havainnointilomake
	Esiopettajan vierailu alkuopetuksessa	Esiopettaja ja luokanopettaja	Luokanopettaja
	Esi- ja alkuopetuksen yhteinen palaveri	Lto, luokanopettaja, rehtori ja päiväkodinjohtaja	Alueellinen ja päiväkodinjohtaja kutsuu koolle
	Laaditaan yhteinen esi- ja alkuopetuksen koulukohtainen toimintasuunnitelma	Esiopettaja ja luokanopettaja	Esiopettaja
	Tehostettu tuki, tiedossa olevista pedagogiset asiakirjat kuntoon	Lto ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja	
Lokakuu	Keskustelut havainnointilomakkeen avulla huoltajan (ja lapsen) kanssa	Huoltaja (lapsi) ja esikoulun opettaja	
Marras-joulukuu	Havainnointilomakkeen jatkuva tarkastelu	Esikoulunopettaja	
	Varhaiskasvatuksen erityisopettajat kutsuvat koulun erityisopettajat oppilasasioissa tarvittaessa		
Tammi-Helmikuu	Kouluun ilmoittautuminen Koulun aloittamisen myöhentämisen esittäminen	Huoltaja	Wilman kautta
Tammi-Helmikuu	Kouluvalmiuden arviointi tehostetussa ja erityisessä	Keskustelut huoltajan, esikoulun opettajan,	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja kutsuu

	tuessa olevien lasten osalta	varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja neuvola- tai koulupsykologin kesken	koolle. Havainnointilomake, pedagogiset arviot ja selvitykset. Tarpeelliset testit.
Maaliskuu	Verkostopalaveri tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten osalta	Varhaiskasvatuksen ja vastaanottavan koulun erityisopettajat, esikoulun opettaja, koulun rehtori (saa kutsun) ja huoltaja	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja kutsuu koolle. Pedagogiset arviot ja selvitykset Wilmassa viimeistään 15.3.
	Vanhempainilta jossa alkuopetus mukana	Huoltajat, esiopetus ja alkuopetus	Esiopetus koollekutsuja
Huhtikuu	Esikoulusta kouluun – tiedonsiirto kaikkien koulutulokkaiden osalta	Esikoulun opettaja ja tuleva luokanopettaja	Havainnointilomake. Luokanopettaja sopii tapaamisajan esikoulun opettajan kanssa.
	Vanhempainvartit	Huoltaja (lapsi) ja esikoulun opettaja	
Toukokuu	Kouluun tutustuminen ja info-tilaisuus huoltajille jokaisella koululla		Koulu kutsuu tutustumispäivään.

Seuraavana syksynä koulun alettua voidaan tarvittaessa järjestää keskustelut yksittäisten oppilaiden asioista esiopetuksen opettajan ja luokan/erityisopettajan kesken

Alakoulusta yläkouluun – 6. lk:n syksystä 7. lk:n syksyyn

Milloin?	Mitä tehdään?	Ketkä osallistuvat?	Koollekutsuja, muita huomioitavia asioita
Elokuu	Vaisaaren vuosiaikataulun päivittäminen 6. luokka alkaa	Vaisaaren koulun rehtorit	
Syyskuu	Sähköposti nivelvaiheista (ohjeita alakouluille, erikoisluokkien haku-kaavakkeet (3 erilaista), oppilastietolomake luokkakoa varten ja valinnaisaineiden valintakortti	Alakoulujen rehtorit, 6. luokkien luokanopettajat ja yhteisöpedagogi	Vastuuhenkilö: yhteisöpedagogi
	Tarvittavat koulupsykologin tutkimukset (tehostetun ja erityisen tuen oppilaille) syyslukukauden aikana	Koulupsykologi, oppilas, erityisopettaja ja huoltaja(t)	Vastuuhenkilö: luokanopettajat
Lokakuu	Suunnitellaan erikoisluokkien esittelyä	Vertit ja yhteisöpedagogi	Vastuunhenkilöt: yhteisöpedagogi ja vertit
Marraskuu	Palaveri Vaisaarella pedagogisista asiakirjoista, sitovista käsityövalinnoista ja S2-statuksesta	Luokanopettajat, erityisopettajat ala- ja yläkoulusta, apulaisrehtori (Vaisaari), yhteisöpedagogi, esittäytymässä myös Vaisaaren psykiatrinen sairaanhoitaja, terveyden-hoitaja, koulukuraattori, koulun sosiaalityöntekijä ja koulupsykologi	Vastuuhenkilö: yhteisöpedagogi
	Kerrotaan 6. luokan oppilaille yläkoulun valinnaisaineista	6. luokkalaiset, yhteisöpedagogi, vertit	Vastuuhenkilö: yhteisöpedagogi
Joulukuu	Valintakortit ja oppilastietolomakkeet kotiin täytettäväksi	6. luokkalaiset ja huoltaja(t)	Vastuuhenkilö: luokanopettaja
Tammikuu	Tiedotusilta huoltajille	Huoltaja(t), rehtori, yhteisöpedagogi, erikoisluokkien edustajat	Vastuuhenkilö: Vaisaaren koulun rehtorit
	Valintakorttien ja oppilastietolomakkeiden palautus luokanopettajalle, joka toimittaa koko nipun Vaisaaren kansliaan	Huoltaja(t)	Vastuuhenkilö: luokanopettaja

Tammikuu	Erikoisluokkien hakemusten palautus Vaisaaren kansliaan	Huoltaja(t)	Vastuuhenkilö: luokanopettaja
	Pedagogisten asiakirjojen päivittäminen. Tarkistetaan, että uskonto, käsityövalinta ja S2 ovat oikein	Huoltaja(t), erityisopettaja, koulupsykologi tarvittaessa	Vastuuhenkilö: luokanopettaja
	6. luokkien oppilaat luokitellaan Primuksessa suunnitteluoppilaina Vaisaaren		Vastuuhenkilö: koulusihteerit ja sivistyskeskuksen palvelusihteeri
Helmikuu	Erikoisluokkien testit ja niiden tulokset	Luokalle hakeneet oppilaat	Vaisaaren liikunnan-opettajat, kielenopettajat ja musiikinopettaja
	Erityisopetuksen palaveri	Laaja-alaiset erityisopettajat	Vastuuhenkilöt: Vaisaaren laaja-alaiset erityisopettajat
Maaliskuu	Luokkamuodostuksen viimeistely	Luokanopettaja, oppilas, yhteisöpedagogi ja tarvittaessa huoltaja	Vastuuhenkilö: yhteisöpedagogi
Huhtikuu	Luokkajako valmis	Vaisaaren pedagoginen ryhmä	Vastuuhenkilö: yhteisöpedagogi
	Huoltajapalavereja luokanopettajan kutsusta	Huoltaja(t), luokanopettaja, yhteisöpedagogi, tarvittaessa erityisopettaja(t), kuraattori, koulupsykologi tai muu olennainen toimija huoltajan suostumuksella	Vastuuhenkilö: luokanopettaja
Toukokuu	Huoltajapalavereja luokanopettajan kutsusta	Huoltaja(t), luokanopettaja, yhteisö-pedagogi, tarvittaessa erityisopettaja(t), kuraattori, koulupsykologi tai muu olennainen toimija huoltajan suostumuksella	Vastuuhenkilö: luokanopettaja
	Kouluun tutustuminen 6. luokkien oppilaille (+disco) ja vanhempainilta	Huoltaja(t), oppilaat, luokanohjaajat, koulun henkilökuntaa ja koulun yhteistyökumppaneita	Vastuuhenkilö: Vaisaaren koulun rehtorit
Kesäkuu	Jännittämiseen taipuvaisten oppilaiden kouluun tutustuminen tarvittaessa	Oppilas, koulukuraattori ja tarvittaessa huoltaja(t)	Vastuuhenkilö: huoltaja(t)

Heinäkuu			
Elokuu	Jännittämiseen taipuvaisten oppilaiden kouluun tutustuminen tarvittaessa	Oppilas, yhteisöpedagogi ja tarvittaessa huoltaja(t)	Vastuuhenkilö: huoltaja(t)
	7. luokka alkaa: Infotilaisuus Martinsalissa	Oppilaat, rehtori, luokan- ohjaajat, oppilaan-ohjaajat, yhteisöpedagogi	Vastuuhenkilö: Vaisaaren rehtorit
	2. oppilaanohjauksen tunti, yhteisöpedagogi mukana	Oppilaat, yhteisöpedagogi, oppilaanohjaaja	Vastuuhenkilö: oppilaanohjaajat
Elo-syyskuu	Henkilökuntaan kuuluvien vierailut luokissa	Oppilaat, yhteisöpedagogi, koulukuraattori, koulupsykologi, muu koulun henkilökunta	Vastuuhenkilö: oppilaanohjaajat
	Tukioppilaiden vierailut luokissa	Tukioppilaat, tukioppilaiden ohjaava(t) opettaja(t), luokan oppilaat, luokanohjaaja	Vastuuhenkilö: tukioppilaiden ohjaava(t) opettaja(t)
	Ryhmäprosessia tukeva päivä Kerttulassa	Oppilaat, tukioppilaat, luokanohjaaja, koulun henkilökuntaa, nuoriso- palvelut, perhepalvelut (seurakunta)	
Lokakuu	Pedagogisten asiakirjojen päivittäminen	Oppilas, huoltaja(t), aineenopettajat, erityisopettaja	Vastuuhenkilö: luokanohjaaja
	Läksytuen aloittaminen tarvittaessa	Oppilas, huoltaja(t), luokanohjaaja, yhteisöpedagogi	Vastuuhenkilöt: luokanohjaaja ja yhteisöpedagogi
Loka- marraskuu	Yhteisöpedagogin käynnit 7. luokilla	Yhteisöpedagogi, luokanohjaaja ja aineenopettaja	Vastuuhenkilö: yhteisöpedagogi
Joulukuu	Suunnitellaan ryhmäprosessia tukevia toimia tarvittaessa kevätlukukaudelle	Luokan oppilaat, luokanohjaaja, yhteisöpedagogi, koulukuraattori ja muut olennaiset toimijat	Vastuuhenkilö: luokanohjaaja

7. Eri toimijoiden vastuut oppilaan tuen järjestämisessä

7.1. Luokanopettajan rooli

Luokanopettaja

- on oppilaan lähiaikuinen koulussa
- huolehtii yhteydenpidosta huoltajiin oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa
- vastaa poissaolojen seurannasta
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelemisestä luokassaan ja vie asian tarvittaessa eteenpäin koulussa sovitun käytännön mukaisesti
- ottaa puheeksi huolensa huoltajan kanssa mahdollisimman varhain ja kirjaa huoltajan kanssa sovitut asiat (oppimissuunnitelma voi olla tukena)
- konsultoi tarvittaessa moniammatillista henkilöstöä
- laatii kartoituksen luokansa tukitarpeista ja toteutuneesta tuesta (tukitoimien resursoinnin peruste)
- vastaa oman luokansa oppilashuollollisten asioiden viemisestä tarvittaessa oppilashuoltoryhmään ja sopii tästä huoltajan kanssa etukäteen
- laatii pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen yhdessä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa
- vastaa oppimissuunnitelman laatimisesta ja seurannasta yhdessä huoltajan kanssa
- osallistuu oman luokansa oppilaiden erityisen tuen suunnitteluun ja vastaa omalta osaltaan HOJKS:iin kirjattujen tavoitteiden mukaisesta tuesta

7.2. Luokanohjaajan (luokanvalvojan) rooli

Luokanohjaaja

- on oppilaan yhteyshenkilö koulussa
- huolehtii yhteydenpidosta huoltajiin koulunkäyntiin liittyvissä asioissa
- vastaa poissaolojen seurannasta
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelemisestä valvontaluokassaan ja vie asian tarvittaessa eteenpäin koulussa sovitun käytännön mukaisesti
- ottaa puheeksi huolensa huoltajan kanssa mahdollisimman varhain ja kirjaa huoltajan kanssa sovitut asiat (oppimissuunnitelma voi olla tukena)
- konsultoi tarvittaessa koulun oppilashuoltohenkilöstöä
- vastaa oman luokansa oppilashuollollisten asioiden viemisestä tarvittaessa oppilashuoltoryhmään ja sopii tästä huoltajan kanssa etukäteen
- kokoaa valvontaluokansa oppilaiden pedagogiset arviot ja pedagogiset selvitykset
- vastaa oppimissuunnitelman laatimisesta/kokoamisesta ja seurannasta yhdessä huoltajan kanssa
- osallistuu oman luokansa oppilaiden erityisen tuen suunnitteluun ja vastaa omalta osaltaan HOJKS:iin kirjattujen tavoitteiden mukaisesta tuesta

7.3. Aineenopettajan rooli

Aineenopettaja

- vastaa oppilaan oppimisen tuesta oman oppiaineensa osalta
- pitää yhteyttä huoltajiin oman oppiaineen osalta
- ottaa huolensa puheeksi mahdollisimman varhain huoltajan ja luokanopettajan/luokanohjaajan kanssa
- seuraa ja kirjaa oppilaan poissaolot
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelemisestä opetusryhmässään ja/tai vie asian tarvittaessa eteenpäin koulussa sovitun käytännön mukaisesti esim. luokanvalvojalle ja tai kiusaamisesta vastaavalle ryhmälle
- konsultoi tarvittaessa koulun moniammatillista henkilöstöä
- osallistuu tarvittaessa oppilaan koulunkäyntiä koskeviin neuvotteluihin
- vastaa oman oppiaineensa osalta oppimissuunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta
- osallistuu oman oppiaineensa osalta pedagogisen arvion ja selvityksen laatimiseen
- osallistuu tarvittaessa oppilaan erityisen tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen oman oppiaineensa osalta (HOJKS)

7.4. Laaja-alaisen erityisopettajan rooli

Laaja-alainen erityisopettaja

- selvittää ja kartoittaa oppilaan tuen tarpeita laaja-alaisesti (liitteenä suositus seulontatesteistä)
- tekee yhteistyötä oppilasta opettavien opettajien kanssa
- vastaa oman koulun laaja-alaisen erityisopetuksen toteuttamisesta
- neuvoa oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvissä asioissa
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin oppilaan tukea koskevista asioista
- osallistuu oppimissuunnitelman laatimiseen
- osallistuu pedagogisen arvion ja selvityksen laatimiseen
- osallistuu/vastaa yleisopetuksen opetusryhmissä opiskelevien erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden HOJKSien laatimisesta ja tarkistamisesta yhteistyössä luokan- tai aineenopettajan ja huoltajan kanssa
- kirjoittaa pyydettäessä selvityksiä ja yhteenvetoja oppilaan oppimisesta ja koulunkäynnistä
- osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa ja vastaa oppilaan opiskelun ja tuen järjestämiseksi välttämättömän tiedon siirtymisestä

7.5. Erityisluokanopettajan rooli

Erityisluokanopettaja

- on oppilaan lähiaikuinen koulussa
- huolehtii yhteydenpidosta huoltajiin
- vastaa poissaolojen seurannasta
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelemisestä omassa opetusryhmässään ja vie asian eteenpäin koulussa sovitun käytännön mukaisesti
- tekee moniammatillista yhteistyötä oppilaan tukitoimien järjestämisessä
- konsultoi ja tekee yhteistyötä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa
- vastaa opetusryhmässään opiskelevan oppilaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatimisesta ja toteuttamisesta
- vastaa erityisen tuen päätöksen tarkistamisesta
- laatii pedagogisen selvityksen moniammatillisessa yhteistyössä erityisen tuen tarkistuksen ja lopettamisen yhteydessä
- vastaa tiedonsiirrosta nivelvaiheissa

7.6. Rehtorin rooli

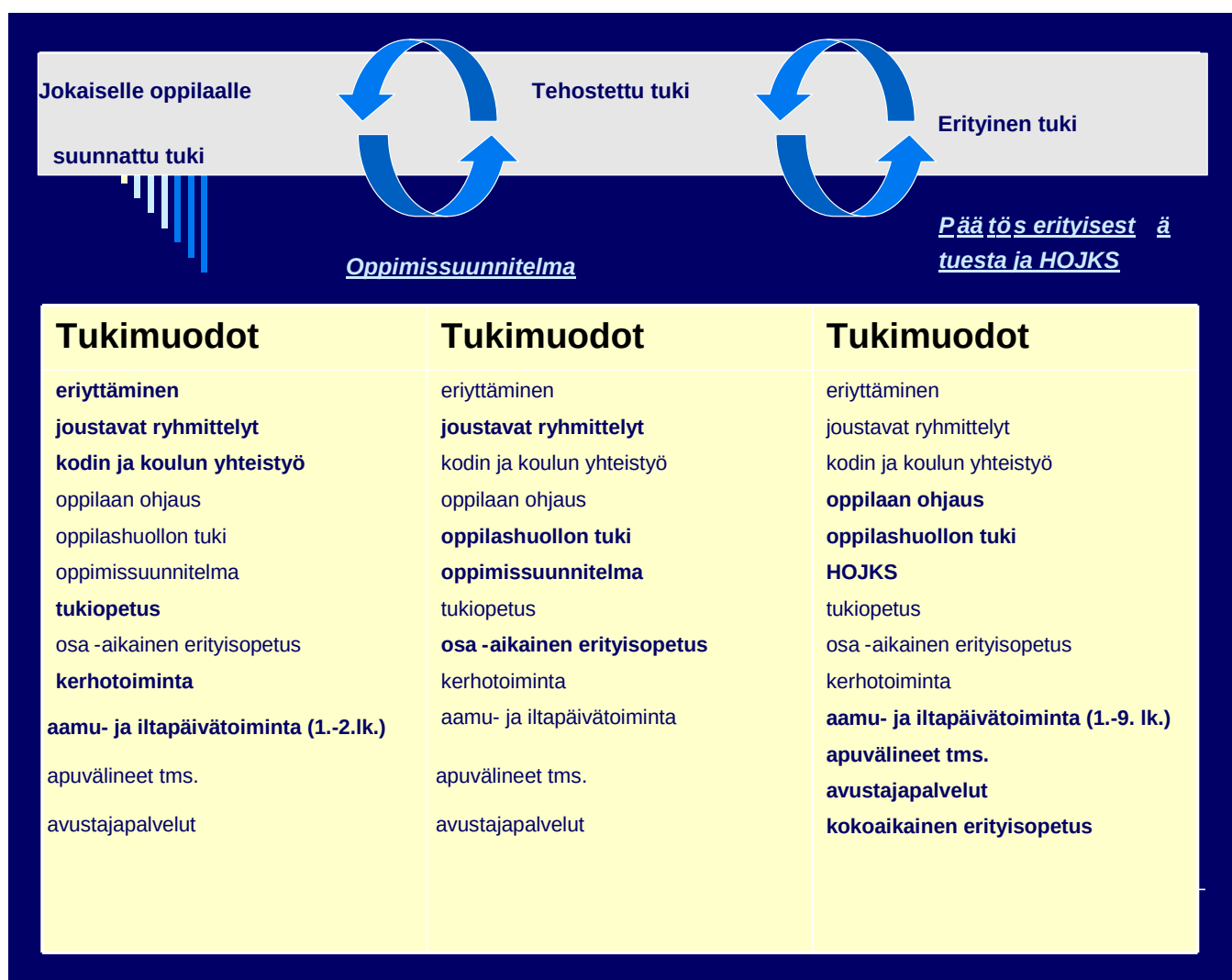
Rehtori

- vastaa koulun oppilashuoltotyöstä
- vastaa koulukohtaisen kriisisuunnitelman ja turvallisuussuunnitelman ja kiusaamisen ehkäisemistä koskevan suunnitelman päivittämisestä
- vastaa kodin ja koulun välisen yhteistyön toimintasuunnitelman laatimisesta
- vastaa tukitoimien resurssoinnista
- nimeää HOJKSista vastaavan opettajan yleisopetuksen opetusryhmässä opiskelevien erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden osalta
- tekee erityisen tuen tarkistamispäätöksen, mikäli oppilaan erityisen tuen tarpeessa ja opetusjärjestelyissä ei ole muutosta

8. Tuen eri muodoista

Tukitoimien onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä huoltajan ja koulun välillä. Oppilaan, kodin ja koulun vastualueet tuen toteuttamisessa tulee määritellä oppimissuunnitelmassa ja sovittujen asioiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Apuna tukitoimien toteuttamisessa ja niiden vaikuttavuuden arvioinnissa on tukitoimien seurantalomake (liite 1) ja oppimissuunnitelma.

Kaikilla tuen kolmella portaalla ovat käytössä samat tukimuodot, jotka näkyvät alla olevassa kuviossa. Ainoastaan erityisen tuen osalta voidaan oppilaan opetus järjestää osittain tai kokonaan erityisopetuksen opetusryhmässä muiden käytössä olevien tukitoimien lisäksi. Siirryttäessä tuen portaalta seuraavalle tukitoimien laajuus ja intensiteetti kasvavat.

8.1. Eriyttäminen

Eriyttäminen on ensisijainen keino ottaa huomioon opetusryhmän tarpeet ja oppilaiden erilaisuus. Jokainen oppilas on persoonallinen ja oppii omista lähtökohdistaan käsin. Oppimis- ja opiskelutavat, työskentelyn rytmi, oppimisvalmiudet, kiinnostuksen kohteet, itsetunto, emotionaaliset tarpeet ja motivaatio tekevät kaikista oppilaista yksilöllisiä oppijoita.

Eriyttämällä voidaan vaikuttaa oppilaan motivaatioon. Eriyttämällä voidaan jokaiselle antaa oppimiseen sopivasti haasteita ja onnistumisen kokemuksia ja näin luoda mahdollisuus kehittyä ja oppia omien vahvuuksien mukaisesti.

Eriyttäminen tarkoittaa sitä, että oppilasta autetaan oppimaan tavalla, jolla hän oppii parhaiten. Eriyttää voidaan esimerkiksi opetuksen sisältöä ja/tai oppimistehtäviä, oppimisen prosessia ja etenemisnopeutta, opetusmenetelmiä, opiskelun tukena käytettäviä materiaaleja ja oppimisympäristöön liittyviä tekijöitä.

Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmän ja sen jokaisen oppilaan erilaisten lähtökohtien ja tarpeiden huomioon ottamisesta. Näiden tuen tarpeiden arviointi ja oppilaan tarvitseman tuen tarjoaminen kuuluu kaikkiin opetustilanteisiin.

Eriyttäminen voi olla erilaistavaa tai yhtenäistävää. Yhtenäistävä eriyttäminen pyrkii siihen, että jokainen oppilas saavuttaa oppimisessaan perustason tavoitteet. Erilaistavan eriyttämisen avulla oppilasta ohjataan syvempään ajatteluun ja perustasoa laajempien kokonaisuuksien hallintaan.

8.1.1. Opiskelun erityiset painoalueet

Yhtenä eriyttämisen menetelmänä voidaan käyttää opiskelun erityisten painoalueiden määrittelyä, jolloin oppilas keskittyy niiden opiskeluun. Tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan haltuun opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt. Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää voimavaroja vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan.

http://oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/tietoa_tuen_jarjestamisesta/opiskelun_erityiset_painoalueet

8.1.2. Oppimäärän yksilöllistäminen

Mikäli edes oppiaineen keskeisiin sisältöihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista, oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää. Kieli- ja kulttuuritausta, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskeluteknikka tai käyttäytymisen haasteet eivät sellaisenaan voi olla oppiaineen yksilöllistämisen syytä.

Jokaisen oppiaineen kohdalla yksilöllistäminen arvioidaan erikseen ja jokainen oppiaine eritellään HOJKS:ssa. Oppilaan arviointi perustuu HOJKS:ssa asetettuihin tavoitteisiin. Arviointi voi olla myös sanallista.

8.2. Tukiopetus

Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta niin usein ja niin laajasti kuin hänen koulumenestyksensä kannalta on tarkoituksenmukaista. Aloitteen tukiopetuksen antamisesta voi tehdä opettaja, oppilaan huoltaja tai oppilas itse. Huoltajille tiedotetaan tukiopetuksen järjestämisestä ja antamisesta.

Tukiopetus tulee aloittaa heti, kun oppimisvaikeudet on havaittu, jotta oppilas ei jäisi pysyvästi jälkeen opinnoissaan. Ennen kuin oppilaan menestyminen oppiaineessa tai aineryhmässä arvioidaan heikoksi, tulee hänellä olla mahdollisuus osallistua tukiopetukseen. Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella. Opettaja huolehtii tukiopetuksen järjestämisestä.

Tukiopetus voi olla myös ennakkoivaa oppimisen tukea.

8.3. Ohjattu läksyjen teko

Tehokasta oppimisen ja koulunkäynnin varhaista tukea on ohjattu läksyjen tekeminen, ns. läksyparkki. Läksyparkin onnistumisen edellytyksenä on suunnitelmallisuus ja säännöllisyys. Läksyjä voidaan tehdä ennakoiden tai sitten voidaan tehdä tekemättä jääneitä tehtäviä. Oppilaan ohjaa läksyparkkiin useimmiten opettaja. Ohjattuun läksyjen tekemiseen osallistumisesta sovitaan yhdessä huoltajan kanssa. Oppilas on ohjauksessa sovitun jakson ajan säännöllisesti.

Ohjattuun läksyjen tekemiseen kuuluu aina paljon oppilaan opiskelun monipuolista ohjausta.

8.4. Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikaista erityisopetusta voidaan antaa kaikilla tuen tasoilla. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan, kun oppilas tarvitsee tukea tiettyyn oppimisen esteeseen tai ainoastaan muutamassa oppiaineessa. Osa-aikaista erityisopetusta tarvitsevan oppilaan oppimisen pulmat voivat ilmetä esim. lukemisessa ja kirjoittamisessa, matematiikassa, vieraissa kielissä, opiskelutaidoissa tai ne voivat olla luonteeltaan emotionaalisia tai sosiaalisia.

8.5. Oppilaan ohjaus

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja oppimisen valmiuksia sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Kaikkien opettajien vastuulle kuuluu oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin ja niiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

8.6. Avustajapalvelut

Avustajapalvelun tavoitteena on tukea oppilasta oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteiden saavuttamisessa. Koulunkäyntiavustajat toimivat pääsääntöisesti ryhmäkohtaisina avustajina ja heidän työnään on oppilaan ohjaaminen, avustaminen ja tukeminen oppimisprosessin eri vaiheissa siten, että oppilaan itsenäisyys ja omatoimisuus korostuvat. Koulunkäyntiavustajan työtä ohjaa vastuuopettaja, jonka rehtori nimeää.

Oppilaiden tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarve, määrä ja laatu arvioidaan oppilaan opettajien ja oppilashuollon henkilöstön yhteistyönä. Mikäli oppilas on erityisen vaativan tuen tarpeessa ja/tai tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissaan, on tarpeen määritellä asiantuntijalausuntoon perustuva henkilökohtaisen avustajan tarve. Henkilökohtaisesta avustajasta päätetään aina tapauskohtaisesti.

Tukitoimien seuranta

Oppilas:

Luokka:

Yleinen tuki / tehostettu tuki / erityinen tuki

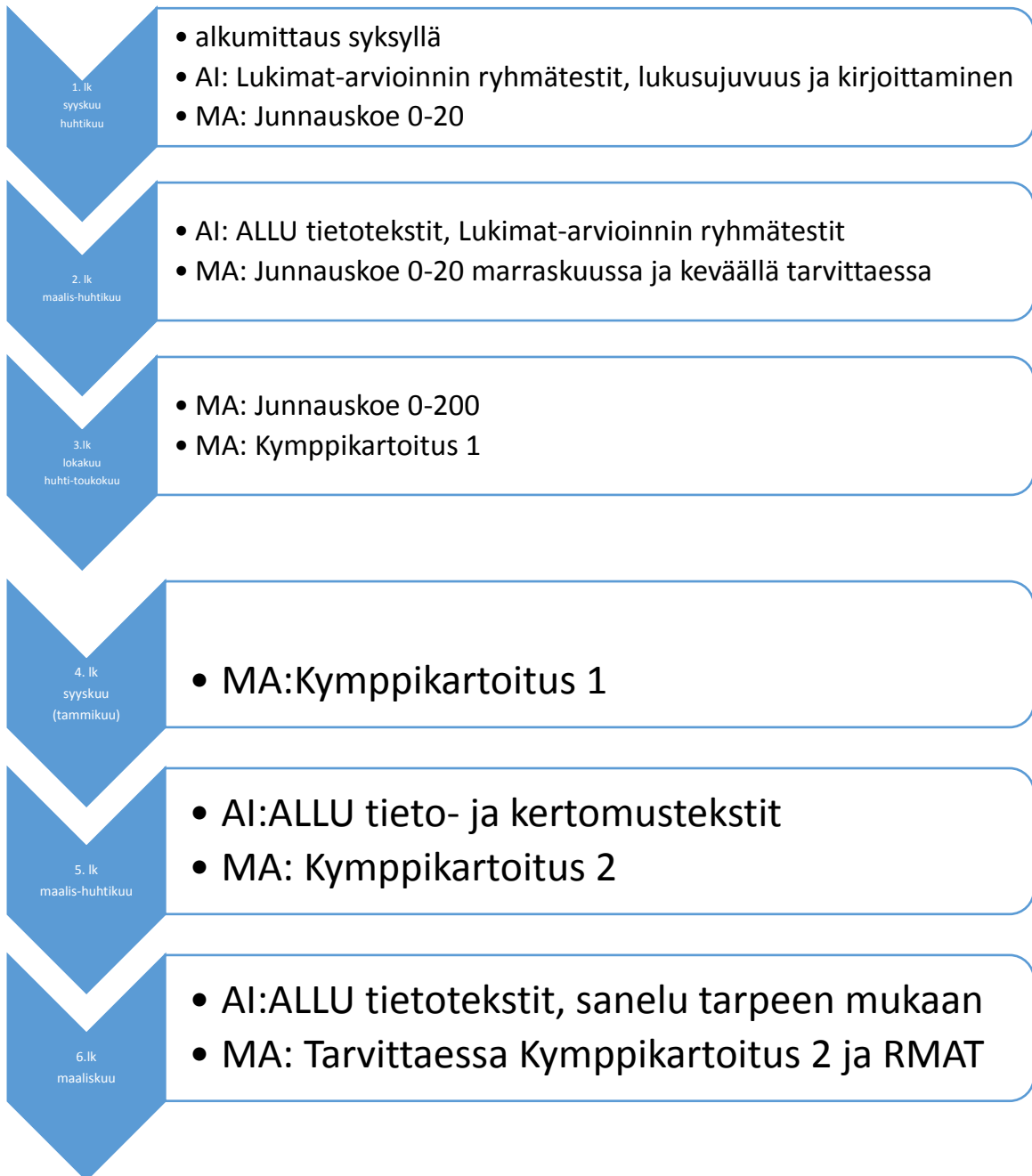
OPPIMISYMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT TEKIJÄT

	Ajanjakso	Havainnot
Istumapaikka lähellä opettajaa		
Istumapaikka kaukana häiriötekijöistä		
Luokka on siisti, seinillä olevat laput ja julisteet ovat suorassa ja ehjiä		
Tavaroilla on omat paikat		
Ylimääräiset ärsykkeet luokasta karsittu		
Joustavat opetusryhmät		
Opetusryhmän vaihtaminen		
Selkeät, yhdessä sovitut säännöt luokassa		
Työpäivän strukturointi esim. kuvien avulla		
Johdonmukaiset seuraamukset sääntöjen rikkomisesta		

Päivän/tunnin tavoitteiden läpikäyminen yhdessä oppilaiden kanssa			
Kahdenkeskiset keskustelut oppilaan kanssa yhteisten tavoitteiden selvittämiseksi			
Läksyvihon päivittäinen käyttö			
Opettajan, avustajan tai luokkatoverin apu tehtävien merkitsemisessä			
Läksykirjojen ja opiskeluvälineiden mukanaolon tarkistaminen päivän lopuksi			
Läksyjen kertaaminen ennen tunnin päättymistä			
Ohjattu läksyjen tekeminen			
Kotitehtävien eriyttäminen			
Oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen			
Tehtävien jakaminen vaiheisiin			
Tehtävälistan käyttö luokassa			
Tehtävätavoitteiden selkeä määrittely oppilaan kanssa			
Apumateriaalin käyttö			
Havaintomateriaalin käyttö			
E-materiaalin käyttö			
Reissuvihon päivittäinen käyttö			
Äänikirjat			
Lisäaikaa kokeissa			
Suulliset kokeet			
Osa-aikainen erityisopetus			
Tukiopetus			
Koulunkäyntiavustajan tuki			
Keskustelut huoltajan kanssa			
Keskustelut erityisopettajan kanssa			
Keskustelut muiden opettajien kanssa			
Oppimissuunnitelma			
Koulupäivän lyhentäminen			
Oppilaan tilanteen selvittäminen oppilashuoltoryhmässä			
Asiantuntijapalveluiden käyttö			
Opiskelun erityiset painoalueet (oppiaineittain)			

Opettajan käsikirja Liite 2

Suositus vuosiluokilla 1.-6. käytettävistä seulontatesteistä

Toimenpiteet

Junnauskokeet

- oppilaiden pitäisi osata oikein 60 tehtävää alle 5 minuutissa 2. luokan puolivälissä (Junnauskoe 0-20)
- oppilaiden pitäisi osata oikein 60 tehtävää alle 6 minuutissa 3. luokan puolivälissä (Junnauskoe 0-200)
- virheiden perusteella vahvistetaan strategioita ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskuja niin, että oppilaat hallitsevat ne automaation tasolla
- junnauskokeita voi käyttää harjoitus- ja kotitehtävinä

Kymppikartoitukset

- tavoitteena on, että **1-kartoituksen** sisällöt hallitaan **3.luokan kevääseen** mennessä arvosanalla ”täysi 10”
- tavoitteena on, että **2-kartoituksen** sisällöt hallitaan **5.luokan kevääseen** mennessä arvosanalla ”täysi 10”
- jokaiseen virheeseen on suhtauduttava vakavasti ja harjoiteltava sen sisältöä, sillä pienetkin puutteet niiden hallinnassa haittaavat myöhempää oppimista

Lukemisen sujuvuus

- sanaketjutesti (NMI)

ALLU-testit

- jos oppilaan taitotaso on 1-2, niin vahvat tukitoimet ovat tarpeen (tukiopetus, lukemisen strategiat, luetun ymmärtämisen systemaattinen opettaminen)
 - myös muiden lukuaineiden tukiopetuksessa kiinnitetään huomiota opiskelutekniikkaan, luetun jäsentämiseen ja ymmärtämiseen
 - moniammatillinen arvio tuen tarpeista oppilashuoltoryhmässä
- jos taitotaso on 3, niin tarvitaan tukea lukemisen strategioiden harjoittelussa ja luetun ymmärtämisen systemaattista opettamista

Kaikki seulontatestit ovat oppilaan taitojen kehittymisen arviointia ja niiden tulee antaa perusteita mahdollisen tuen tarpeen määrittelyyn ja toteuttamiseen. Koteihin on tiedotetaan testien tulokset. Testitulokset eivät ole oppilaan lukuvuosi-arviointia.

Testausten työnjaosta sovitaan koulukohtaisesti luokanopettajan ja erityisopettajan kesken.

Tukitoimet suunnitellaan yhdessä luokan- ja erityisopettajan kesken. Myös rinnakkaisluokkien opettajat voivat yhdessä toteuttaa tarvittavaa tukea.

OPS 2016

RAISION ALAKOULUJEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA

Sisällys

1.	<u>OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTÖSSÄOLEVAT OPPILASHUOLTOPALVELUT</u>	5
1.1.	Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta	5
1.2.	Oppilashuollon palveluiden järjestäminen	5
1.2.1.	Psykologipalvelut	5
1.2.2.	Kuraattoripalvelut	5
1.2.3.	Kouluterveydenhuolto	5
2.	<u>YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO ELI HYR-TOIMINTA JA SEN TOIMINTATAVAT</u>	6
2.1.	Yhteistyö eri tahojen kanssa	6
2.2.	Koko koulun yhteiset tapahtumat ja yhteistoiminta	6
2.3.	Kerhotoiminta	6
2.4.	Tukioppilastoiminta	6
2.5.	Kummioppilastoiminta	7
2.6.	Oppilaskuntatyö	7
2.7.	Nivelvaiheyhteistyö	7
2.8.	Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi	7
2.9.	Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä	7
2.10.	Koulun yhteiset toimintatavat	8
2.10.1.	Järjestyssäännöt ja pelisäännöt	8
2.10.2.	Kurinpidolliset toimet	8
2.10.3.	Haitallisten ja vaarallisten aineiden pois ottaminen ja niiden käyttöön puuttuminen	10
2.11.	Tapaturmien ehkäiseminen ja ensiapu	10
2.11.1.	Oppilaan pitkäaikaissairauden huomioiminen koulussa	10
2.12.	Koulukuljetus	11
2.13.	Kouluruokailu	11
2.14.	Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja härinnältä	11
2.14.1.	Ennaltaehkäisy ja puuttuminen	11
2.14.2.	Yhteistyö kodin ja viranomaisen kanssa	12
2.15.	Toimiminen kriisitilanteissa	12

3. <u>YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT</u>	12
3.1. Pedagoginen ryhmä ja sen toimintatavat	13
3.2. Monialainen oppilashuoltoryhmä eli MAR-toiminta	13
3.3. Opetusjärjestelyt oppilashuollon tukitoimena	14
4. <u>YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA</u>	15
4.1. Wilman käyttö kodin ja koulun yhteistyövälineenä	15
4.2. Vanhempainillat	15
4.3. Vanhempainyhdistys	16
5. <u>OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOUTTAMINEN JA SEURANTA</u>	17

LIITTEET

1. [Järjestyssäännöt](#)
2. [Yksilökohtainen oppilashuoltopolku](#)
3. [Suostumuskaavake MAR -kokousta varten](#)
4. [Kieltokaavake MAR -kokousta varten](#)

JOHDANTO

Raision alakoulujen yhteisessä oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan oppilashuollon toiminnan ja palveluiden järjestämisen yleiset periaatteet, rakenteet sekä yhteistyö eri tukipalveluiden ja viranomaisten kanssa. Toiminnan tarkoituksena on turvata lapsen tai nuoren hyvä kasvu ja kehitys sekä tunnistaa erilaisia riskitekijöitä kasvuyhteisöissä.

Lasten ja nuorten oppilashuollollisesta tuesta huolehtivat kaikki koulun opetus- ja kasvatustehtäviin osallistuvat työntekijät yhteistyössä huoltajien kanssa.

Tämä oppilashuollon suunnitelma on osa Raision kaupungin opetussuunnitelmaa sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa sekä alakoulujen omia lukuvuosisuunnitelmia.

1.OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTÖSSÄ OLEVAT OPPILASHUOLTOPALVELUT

Oppilashuolto liittyy koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa pyritään toteuttamaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.

Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän kuulemisensa ja osallisuutensa tukeminen. Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

1.1. Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta

- koulukohtainen osio Esim. oppilasmäärä, tuen oppilaiden määrä, pien-/erityisryhmät, yleisopetuksen oppilaille tarjottava tuki, resurssien määrä/koulun tarpeet. Liitteeksi tuen kartoitukseen tehty lomake.

1.2. Oppilashuollon palveluiden järjestäminen

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä sivistyspalveluiden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kuten poliisiviranomaisten, järjestöjen ja seurakunnan kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla. Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla. Palvelut järjestetään lain

edellyttämässä määräajassa. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas tai hänen huoltajansa tai muu henkilö on sitä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisäävät oppilashuollon tuntemusta ja edesauttavat palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä oppilashuollon työmenetelmä.

1.2.1. Psykologipalvelut

Koulupsykologin työn tavoitteena on lasten koulunkäynnin, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen. Tavoitteena on tuoda esiin psykologista tietoa koko kouluyhteisön tueksi. Työhön kuuluu lisäksi ongelmia ennaltaehkäisevää ja korjaavaa työtä. Työotteeseen vaikuttaa myös koulu- ja luokkaste. Peruskoulun alaluokilla tärkeää on konsultoiva työote ja tiivis yhteistyö opettajien ja huoltajien kanssa.

Koulupsykologi auttaa oppilaita selviytymään koulunkäyntiin tai oppimisen ja elämän eri tilanteisiin liittyvistä ongelmista. Tavoitteena on havaita oppilaiden vaikeudet mahdollisimman varhain.

Koulupsykologi toimii yhteistyössä kodin, koulun ja muiden tarvittavien ammattihenkilöiden kanssa ja neuvottelee asianomaisten kanssa oppilaan tilanteen kartoittamiseksi.

- koulukohtainen osio esim. oman koulun psykologin nimi ja yhteystiedot

1.2.2. Kuraattoripalvelut

Koulukuraattori on koulun sosiaalityön asiantuntija, jonka työn tavoitteena on oppilaiden sosiaalisen hyvinvoinnin, myönteisen kehityksen, koulunkäynnin ja elämänhallinnan tukeminen. Hän tukee oppilaiden arjen sujumista, toimintakykyä ja vuorovaikutussuhteita. Koulukuraattori osallistuu sellaisten asioiden hoitamiseen, jotka liittyvät kiusaamiseen, kaverisuhteisiin ja luokkailmapiiriin. Koulukuraattori tekee yhteistyötä vanhempien ja opettajien kanssa oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi.

- koulukohtainen osio

1.2.3. Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tehtävänä koululla on seurata ja edistää koulutyön terveellisyyttä, turvallisuutta ja oppilaiden hyvinvointia. Kouluterveydenhuoltoon sisältyy oppilaan terveen kasvun ja kehityksen seuraaminen ja tukeminen sekä huoltajien kasvatustyön tukeminen. Terveystarkastaja toimii kiinteässä yhteistyössä koulun muun henkilökunnan kanssa.

Terveystarkastukset tehdään jokaiselle oppilaalle vuosittain. Ensimmäisellä ja viidennellä luokalla terveystarkastukset toteutuvat laaja-alaisina sisältäen terveydenhoitajan sekä koululääkärin tarkastuksen. Laajoihin terveystarkastuksiin kutsutaan mukaan molemmat huoltajat.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu myös koulutapaturmien ensiapu.

- koulukohtainen osio

2. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Koulukohtaisen monialaisen ohjausryhmän kokouksiin osallistuvat rehtori, opettajien edustaja, koulupsykologi, terveydenhoitaja ja tarvittaessa sosiaalityöntekijä ja vanhempien ja oppilaiden edustus. Monialainen ohjausryhmä kokoontuu vähintään kaksi vuodessa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat ongelmien ennalta ehkäisyä, varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja koulussa tehdään tarkastuksia säännöllisesti yhdessä työsuojelun ja työterveyden kanssa.

2.1. Yhteistyö eri tahojen kanssa

Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita koululle nimettyjen sosiaali- ja perhepalveluiden työntekijöiden lisäksi ovat nuorisopalvelujen, terveystoimen, ja sosiaalitoimen edustajat sekä poliisi ja poliisin sosiaalityöntekijä, seurakunnan, kirjaston, eri järjestöjen, lähikoulujen ja oppilaitosten työntekijät. Myös yritykset, muut yhteisöt ja yksittäiset vierailijat voivat olla koulun oppilashuollon yhteistyökumppaneita.

2.2. Koko koulun yhteiset tapahtumat ja yhteistoiminta

Alakoulut järjestävät vuosittain erilaisia tapahtumia ja yhteistä toimintaa. Tapahtumien järjestäjänä on aina koulun omia toimijoita. Järjestelyissä on usein mukana myös koulun yhteistyökumppaneita. Koulun tapahtumat rakentuvat erilaisten teemojen ja tapahtumien ympärille. Jokaisella tapahtumalla on oma kasvatuksellinen tehtävänsä. Tapahtumien ja toiminnan tarkoituksena on eheyttää opetusta, lisätä yhteistyötä ja osallisuutta sekä antaa myönteisiä kokemuksia yhdessä toimimisesta niin oppilaille kuin koulun henkilökunnalle ja yhteistyökumppaneille.

2.3. Kerhotoiminta

- koulukohtainen osio

2.4. Tukioppilastoiminta

- koulukohtainen osio

2.5. Kummioppilastoiminta

- koulukohtainen osio

2.6. Oppilaskuntatoiminta

- koulukohtainen osio

2.7. Nivelvaiheyhteistyö

Koulutuksen nivelvaiheessa toimijoiden välinen yhteistyö on tärkeää, jotta oppilaan yhtenäinen koulu-polku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja sieltä toisen asteen koulutukseen saadaan mahdollisimman sujuvaksi. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen välittäminen lähettävästä oppilaitoksesta vastaanottavaan oppilaitokseen mahdollistaa opetuksen asianmukaisen järjestämisen. Tiedonsiirtäminen on jokaisen toimijan velvollisuus, ja näin taataan tukitoimien jatkuvuus nivelvaiheessa.

Kouluun ensimmäiselle luokalle tuleville vanhemmille järjestetään vanhempainiltoja. Tuleville ekaluokkalaisille järjestetään tutustumispäivä. Mahdollisuuksien mukaan tulevat ekaluokkalaiset tutustuvat tulevaan kouluunsa myös esimerkiksi kummiluokkatoiminnan merkeissä. Esikouluopettajat ja tulevat ensimmäisen luokan opettajat ja eri koulujen laaja-alaiset erityisopettajat sekä erityislastentarhanopettajat tekevät tiivistä yhteistyötä ennen eskarilaisten siirtymistä kouluun.

Seitsemännelle luokalle siirtyvien oppilaiden siirtymävaihetta tukevat oppilaiden tutustumiskäynti yläkouluun kuudennen luokan keväällä sekä huoltajille järjestettävä vanhempainilta.

- koulukohtainen osio esim. tutustumispäivä tai se, miten sujuvaa kouluun siirtymistä pyritään edistämään, vanhempainillat

2.8. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistämiseksi

Oppilaiden terveyden edistämiseksi opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastetaan joka kolmas vuosi. Tarkastus tehdään yhteistyössä kouluterveydenhuollon, koulun ja sen oppilaiden, henkilöstön, työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön terveystarkastajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Lisäksi terveydellisten olojen valvonta edellyttää jatkuvaa havainnointia kouluympäristössä.

- koulukohtainen osio: Milloin tarkastus ollut viimeksi?

2.9. Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Kouluterveydenhoitajat sekä sosiaali- ja terveystoimen kouluun jalkautuneet työntekijät voivat tarjota erityisasiantuntemustaan esim. ihmisen kehityksestä, päihteistä, seksuaaliterveydestä, ravitsemustieteistä ja liikunnasta. Kouluterveydenhoitaja ja koulukuraattori osallistuvat luokkien terveys- ja päihdekasvatukseen. Tarvittaessa voidaan kutsua myös muita asiantuntijoita.

- koulukohtainen osio esim. Päihdekasvatus alakouluissa yhteistyössä perheneuvolan kanssa ym.

2.10. Koulun yhteiset toimintatavat

2.10.1. Järjestyssäännöt

Koulujen järjestyssääntöjen tarkoituksena on turvallisuuden ja työrauhan sekä viihtyvyyden takaaminen kaikille koulussa työskenteleville. Järjestyssäännöt päivitetään aina tarvittaessa ja ne hyväksytään opettajainkokouksessa.

Järjestyssäännöissä annetaan ohjeita koskien turvallisuutta ja viihtyvyyttä, käyttäytymistä, ruokailua sekä kouluympäristön siisteyttä. Järjestyssäännöissä voidaan määritellä lisäksi koulu- ja välituntialue, koulu-aika, oppitunnit, koulualueelta poistuminen sekä siirtyminen eri opetustiloihin.

Järjestyssäännöissä oppilaita muistutetaan koulun omaisuuden käsittelemisestä sekä korvausvastuusta tai rangaistustoimista vahingonteossa. Järjestyssäännöissä myös mainitaan niistä esineistä ja aineista, jotka on kielletty oppilasta hallussa pitämästä kouluaikana sekä näiden poisottamisesta ja tarkistamisesta.

Koulukohtaiset järjestyssäännöt löytyvät tämän asiakirjan [liitteestä 1](#).

2.10.2. Kurinpidolliset toimet

Oppilaan nuhtelevminen ja puhuttelevminen:

Oppilasta voidaan nuhdella ja puhutella sellaisen moitittavan käyttäytymisen perusteella, joka ei edellytä kurinpidollista rankaisemista tai oppilaan ojentamista.

Oppilaan poistaminen luokasta:

Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta tai koulun järjestämästä tilaisuudesta. Poistetulle oppilaalle tulee järjestää valvonta.

Kasvatuskeskustelu:

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen kurinpidollinen toimi, jonka tarkoituksena on välitön puuttuminen oppilaan rikkomuksiin. Tavoitteena on selvittää oppilaan huonon käyttäytymisen syyt ja lisätä oppilaan hyvinvointia.

Kasvatuskeskustelu voidaan käydä, kun oppilas häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita epäasiallisesti. Huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Kasvatuskeskustelun voi määrätä opettaja tai rehtori. Kasvatuskeskusteluun voivat osallistua myös muut opetukseen tai oppilashuoltoon liittyvät henkilöt. Kasvatuskeskustelun aikana oppilas soittaa asiasta huoltajalleen. Jos huoltajaa ei tavoiteta puhelimitse, hänelle tiedotetaan asiasta muilla keinoin. Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilmaan oppilaan Tuki-välilehdelle.

Jälki-istunto:

Mikäli kasvatustilanteet oppilaan kanssa eivät tuota toivottua tulosta tai aiheuta muutosta oppilaan käyttäytymisessä, tai teko on sen luonteinen (esim. väkivalta, vahingonteko, luvaton poistuminen koulualueelta), että jälki-istunto kurinpidollisena toimenpiteenä katsotaan oikeelliseksi toimeksi, jälki-istuntoa voidaan määrätä oppilaalle enintään kahden tunnin ajaksi kerrallaan.

Jälki-istunto merkitään Wilmaan oppilaan Tuki-välilehdelle. Oppilasta on kuultava ennen jälki-istunnon antamista.

Jälki-istunnossa voidaan teettää oppilaalla kirjallisia tai suullisia tehtäviä, jotka ovat kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Jälki-istunnossa voidaan edelleen velvoittaa istumaan myös hiljaa. Jälki-istuntoa ei voida miltään osin järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muiden koulun suunnitelmien mukaisesta opetuksesta.

Oppilaan osallistumisen evääminen jäljellä olevan työpäivän ajaksi:

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi. Päätöksen opetuksen eväämisestä loppupäiväksi tekee oppilaan opettaja yhteistyössä rehtorin kanssa. Rehtori varmistaa toimenpidettä edeltäneet tapahtumat ennen opetuksen eväämistä.

Opettaja ilmoittaa asiasta huoltajalle. Toimenpiteeseen ryhdytään, mikäli on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa (tai muussa opetustilassa työskentelevän) henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käytöksen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Kirjallinen varoitus ja oppilaan määräaikainen erottaminen koulusta:

Oppilaalle, joka häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestystä tai menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Varoituksesta tehdään kirjallinen päätös valitusosoituksineen. Toimenpiteeseen johtava teko yksilöidään, oppilasta kuullaan ja huoltajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi. Kirjallisen varoituksen tekee rehtori. Hän antaa myös selvityksen asiasta sivistyslautakunnalle.

Mikäli oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä, hänet voidaan erottaa koulusta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Erottaminen tulee kysymykseen vain vakavissa ja usein toistuvissa rikkomuksissa, mikäli oppilas on jatkanut epäasiallista käyttäytymistä vielä jälki-istuntojen tai kirjallisen varoituksen jälkeen. Oppilaan määräaikaiseen erottamiseen tarvitaan monijäsenisen elimen (sivistyslautakunta) päätös. Esityksen sivistyslautakunnalle oppilaan määräaikaisesta erottamisesta tekee rehtori.

2.10.3. Haitallisten ja vaarallisten aineiden pois ottaminen ja niiden käyttöön puuttuminen

Koulussa kiellettyjä ovat kaikki alkoholi- ja tupakkalain mukaiset tuotteet. Samoin kiellettyjä ovat vahingoittamiseen, lamauttamiseen, lyömiseen tai muuhun vastaavaan soveltuvat esineet ja aineet sekä omaa tai toisen ihmisen terveyttä vaarantavat tai omaisuuden vahingoittamiseen soveltuvat aineet ja esineet.

Koulun rehtorilla ja opettajilla on oikeus em. aineiden ja esineiden poisottoon ja tarkastukseen sekä tarvittaessa voimankäyttöön, mikäli vaara on ilmeinen. Näin toimitaan kuitenkin vain, jos teko on välttämätön ja riittävän turvallinen tehtäväksi. Nämä ovat viimesijaisia ja poikkeuksellisia keinoja. Uhkaavissa tilanteissa kutsutaan aina poliisi paikalle.

Oppilaan tarkastamisessa tulee noudattaa hienotunteisuutta ja lain määrittämiä menettelytapoja. Voimakeinojen käytöstä annetaan kirjallinen selvitys rehtorille ja tilanteen vakavuudesta riippuen sivistysjohtajalle/sivistyslautakunnalle.

Oppilaan tarkastaminen ja esineen tai aineen haltuun ottaminen kirjataan ja sitä säilytetään lain vaatima aika, 3 kk. Haltuun otosta ilmoitetaan huoltajalle, joka voi lunastaa tavarahan henkilökohtaisesti noutamalla esineen tai aineen. Myös tämä kirjataan. Ampuma- ja teräaseet sekä huumausaineet luovutetaan vain poliisille.

2.11. Tapaturmien ehkäiseminen ja ensiapu

Koulutapaturma on oppilaalle koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen ruumiinvamman aiheuttama odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmaksi luetaan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretkellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin.

Pienissä tapaturmissa oppilas ohjataan kouluterveydenhoitajan luokse. Äkillisessä suuremman avun tarpeessa oleva ohjataan suoraan terveyskeskuksen ensiapuun. Tilanteen vaatiessa jokainen on velvollinen antamaan ensiapua. Koulussa tapahtuneista tapaturmista laaditaan tapaturmailmoitus.

2.11.1. Oppilaan pitkäaikaissairauden huomioiminen koulussa

Pitkäaikaissairaudet hoidetaan terveyskeskuksessa, TYKS:ssä tai muualla hoitavalla lääkärillä. Huoltajan toivotaan ilmoittavan terveydenhoitajalle ja luokan opettajalle mahdollisesta sairaudesta /lääkityksestä, jota lapsi saattaa tarvita koulupäivän aikana. Oppilaan lääke on aina hyvä olla mukana koulussa. Koulunkäynnin ohjaajan tehtävänä on tarvittaessa auttaa ja tukea oppilasta lääkehoidossa.

Oppilaan pitkäaikaissairaus ja siihen liittyvät mahdolliset rajoitteet ja erityisvaatimukset otetaan huomioon kouluterveydenhoidon lisäksi yksilön tarpeiden mukaisesti muun muassa opetuksessa ruokailussa, yhteistoiminnassa ja siirtymisissä. Tarvittaessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Opetus voidaan myös toteuttaa vuosiluokkiin sitomattomasti. Vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta tekee päätöksen rehtori.

2.12. Koulukuljetus

Oppilailla, jotka ovat raisiolaisia ja joiden koulumatka on yli viisi kilometriä, on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen. Koulupsykologin tai lääkärin lausunnolla myös viittä kilometriä lyhyemmälle matkalle voidaan myöntää maksuton koulukuljetus, mikäli oppilas ei kykene yksinään liikkumaan koulumatkaansa. Maksutonta koulukuljetusta haetaan jokaiselle lukuvuodelle erikseen koulukuljetuslomakkeella, jonka voi tulostaa Wilma- tai kaupungin nettisivuilta. Kuljetusta voi hakea periaatteessa milloin tahansa lukuvuoden aikana, mutta hakeminen on keskitetty huhti-toukokuulle.

Raision kaupunki järjestää taksikuljetuksen (JetSetLines Oy) niille oppilaille, joilla liikkuminen on terveydellistä syistä mahdoton yleisillä kulkuneuvoilla. Tähän tarvitaan lääkärin lausunto, jossa määritellään ajanjakso, jolloin oppilas on oikeutettu ilmaiseen taksikuljetukseen.

2.13. Kouluruokailu

- koulukohtainen osio

2.14. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Toimintamalli on koulun yhteinen sopimus kiusaamisen, väkivallan tai häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja tilanteisiin puuttumiseksi sekä koulun aikuisille että oppilaille. Tilanteisiin puututaan oikea-aikaisesti, systemaattisesti ja avoimesti sekä yhteistyössä ja -vastuussa kotien kanssa. Häirinnästä ja kiusaamisesta ilmoitetaan oppilaan opettajalle ja huoltajille. Asian käsittely kirjataan Wilmaan.

Kiusaaminen on tarkoituksellista ja toistuvaa häirintää. Kiusaamisesta on kyse silloin, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisen tai toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi. Kiusaamista ei ole se, kun kaksi tasaväkiä oppilasta selvittelee välejänsä tai riitelee, tai häirinnän kohteeksi joutuvat satunnaisesti eri oppilaat.

Kaikki koulussa työskentelevät aikuiset puuttuvat kiusaamiseen. Tärkeätä on myös kiinnittää huomiota koulun ja luokkien työskentelyilmapiiriin, kasvatuskulttuuriin ja kiusaamiseen liittyviin asenteisiin. Kiusaamista ennaltaehkäistään tukemalla koulun yhteisöllisyyttä sekä yhteistyöllä huoltajien ja erisidosryhmien kanssa.

2.14.1. Ennaltaehkäisy ja puuttuminen

Ennalta ehkäiseminen:

1. kiusaamisen vastustaminen
2. KiVaKoulu-toiminta ja kiusaamisen vastaiset oppitunnit
3. kaikkien aikuisten sitoutuminen
4. kodin ja koulun välinen yhteistyö
5. ajan tasalla olevat järjestyssäännöt

Ennalta ehkäisyssä korostetaan vuorovaikutustaitojen oppimista sekä yhteistyötaitoja. Koulussa on käytössä kiusaamisen vastainen ohjelma (esim. KiVa Koulu-ohjelma) ja oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti kiusaamista vastaan. Oppilaille järjestetään kiusaamisen vastaisia oppitunteja, jotka sijoittuvat koko lukuvuoden osalle. Tarvittaessa luokille järjestetään myös luokkaprofiili- ja

ilmapiirikysely sekä laaditaan oppilaiden kanssa yhteistyössä suunnitelma luokan ilmapiiriin ja työrauhan parantamiseksi.

Kiusaamistapaukset pyritään selvittämään viipymättä. Tarvittaessa huoltajille lähetetään erillinen viesti ja/tai muu yhteydenotto. Väkivaltainen käytös ilmoitetaan aina huoltajille.

2.14.2. Yhteistyö kodin ja viranomaisten kanssa

Kiusaamisen vastaisessa työssä koulun ja kodin välinen yhteistyö on merkittävää. Mikäli huoltajat epäilevät koulukiusaamista, tulee huoltajan ottaa yhteys oppilaan opettajaan, kannustaa lasta kertomaan kiusaamisesta kotona ja koulussa sekä tehdä yhteistyötä koulun kanssa.

Kiusaajan ja kiusatun sekä heidän huoltajiensa kanssa sovittuun yhteisneuvotteluun kutsutaan tarvittaessa mukaan oppilashuoltohenkilöstöä ja/tai koulun yhteistyökumppaneita (poliisin viranomainen, sosiaali- perhe- ja terveystyö). Mikäli huoltaja epäilee, että oppilasta on pahoinpidelty koulupäivän aikana, huoltaja voi tehdä rikosilmoituksen asianomistajana.

2.15. Toimiminen kriisitilanteissa

- koulukohtainen osio: esittely oman koulun kriisitoiminnasta kriisin hetkellä, maininta kriisisuunnitelmasta

3. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yksilökohtaisessa oppilashuollossa kootaan usein kokoon ryhmä, jossa opetushenkilöstön jäseniä pohtii yhdessä huoltajien ja/tai oppilaan kanssa oppilaan yksilöllisiä ongelmia, jotka haittaavat oppilaan kehittymistä tai oppimista.

Ennen tapaamista luokanopettaja voi kerätä tietoa oppilaan käyttäytymisestä sekä edistymisestä eri oppiaineissa oppilasta opettavilta opettajilta. Huoltajatapaamisessa on mukana vähintään kaksi koulun edustajaa, usemmitten luokanopettajan työparina on erityisopettaja, kuraattori, koulupsykologi tai terveydenhoitaja tai toinen opettaja.

Mikäli oppilasta koskeva huoli liittyy oppimiseen, asia viedään pedagogisen ryhmän selvitettäväksi. Oppilasta koskeva huoli voi olla ratkaistavissa pelkästään pedagogisin keinoin. Usein kuitenkin huoleen liittyy myös koulun ulkopuolisia tekijöitä, jonka vuoksi yksilökohtaisen, monialaisen verkoston kokoaminen voi olla välttämätöntä.

Luokanopettaja on keskeisessä roolissa yhdessä koulukuraattorin tai koulun muiden toimijoiden kanssa. Asian vireille panija ja koollekutsuja on aina koulussa toimiva viranomainen. Pyynnön verkoston kokoamiseksi koululle voi tehdä myös huoltaja, mutta koollekutsuja on aina viranomainen.

Asiakirjojen valvonnasta vastaa rehtori. MAR-kokouksen eli oppilashuollon monialaisen asiantuntijaryhmän puheenjohtaja ja sihteeri valitaan kussakin kokouksessa erikseen tai sovitaan ennen kokouksen alkua. Oppilaskohtainen muistio kirjataan oppilashuoltokertomukseen Wilmaan oppilaan tukilehdelle.

3.1. Pedagoginen ryhmä ja sen toimintatavat

Pedagoginen ryhmä selvittää yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän oppimiseen ja opettamiseen liittyviä pedagogisia kysymyksiä ja opetusjärjestelyitä. Ryhmä käsittelee myös oppilaan siirtymisen tuen tasolta toiselle.

Pedagogisen ryhmän jäseniä ovat luokanopettaja tai erityisopettaja tai erityisluokanopettaja, rehtori ja koulupsykologi. Tarvittaessa kokouksissa on myös muita osallistujia. Paikalla ovat ne, joita asia koskee.

Opetushenkilöstöön kuuluva voi tuoda huolen oppilaasta pedagogisen ryhmän käsiteltäväksi pyytämällä käsittelyä joltakin ryhmän jäseneltä. Tarvittaessa ryhmä ohjaa oppilaan asian monialaisen ryhmän käsittelyyn. Mikäli oppilas/vanhemmat kieltäytyvät tulemasta palaveriin, voidaan asiat käsitellä pedagogisessa ryhmässä ilman oppilaan/huoltajan suostumusta. Huoltajat eivät voi kieltää lastaan saamasta tämän tarvitsemaa pedagogista tukea.

3.2. Monialainen oppilashuoltoryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan, kun oppilaan hyvinvointi, koulunkäynti ja opinnoissa edistyminen tai kehityksen tukeminen sellaista vaatii. Kyseessä voi olla oppilaan fyysinen tai psyykinen terveydentila, koulunkäynnin vaikeudet tai sosiaalisen hyvinvoinnin ongelmat. Asiantuntijaryhmä voidaan koota huolen kartoittamiseksi, toimenpiteiden sopimiseksi tai tilanteen seuraamiseksi.

Asiantuntijaryhmä kootaan, kun koulun toimijat tarvitsevat lisäselvitystä oppilaan tilanteeseen ja/tai heillä on huoli siitä, että pelkkä koulun antama tuki ei ole oppilaan hyvinvoinnin kannalta riittävää.

Oppilaalta ja huoltajalta pyydetään kirjallinen suostumus asioiden käsittelyyn monialaisessa ryhmässä. Ryhmän kutsuu koolle se opetus- tai oppilashuoltohenkilöstön edustaja, jolla huoli on herännyt. Ryhmä voidaan koota myös huoltajan toiveesta. Koollekutsuja varaa ajan ja paikan kokoukselle sekä sopii kokoukseen osallistuvista tahoista oppilaan ja huoltajan kanssa. Kuhunkin kokoukseen osallistuvat ne tahot, jotka liittyvät työtehtäviensä puolesta käsiteltävään asiaan. Huoltaja ja oppilas voivat halutessaan kutsua mukaan muun lähiomaisen tai tukihenkilön.

Ryhmän koollekutsuja sopii ennalta, kuka toimii kokouksessa puheenjohtajana ja kuka vastaa oppilashuoltokertomuksen kirjaamisesta. Kokouksessa sovitaan toimenpiteet, vastuuhenkilöt, seuranta ja mahdollisen seurantakokouksen koollekutsuja ja ajankohta sekä tietojen luovuttaminen.

Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminta on yhteistyötä oppilaan ja tämän huoltajan kanssa. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan kokouksessa mahdollisuus tuoda esille omat näkemyksensä, huolensa ja ehdotukset tilanteeseen puuttumiseksi.

Monialaisen ryhmän toimintaan liittyvät kirjaukset:

Suostumus ([liite 3](#))

Oppilaalta ja huoltajalta pyydetään kirjallinen, allekirjoitettu suostumus, johon kirjataan monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan osallistuvat henkilöt ammattinimikkeineen. Allekirjoituksella oppilas ja huoltaja antavat suostumuksen oppilaan asioiden käsittelyyn. Suostumuslomake liitetään osaksi oppilashuoltokertomusta.

Jos oppilas tai huoltaja kieltäytyy monialaisen ryhmän toiminnasta, arvioidaan oppilaan etu ja tapauskohtaisesti harkitaan lastensuojeluilmoituksen tekemistä.

Kielto ([liite 4](#))

Oppilas voi kieltää huoltajaansa (tai muuta laillista edustajaansa) osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä itseään koskevien salassa pidettävien tietojen antamisen huoltajalleen, jollei se selvästi ole hänen etunsa vastaista. Tällöin on tehtävä arvio oppilaan edusta ottaen huomioon opiskelijan ikä, kehitystaso, muut henkilökohtaiset ominaisuudet sekä asian laatu. Arvion edun toteutumisesta tekee koulun opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö (terveydenhoitaja, koulupsykologi tai koulukuraattori).

Mikäli alaikäisen katsotaan olevan kykenevä kieltämään huoltajaansa osallistumasta oppilashuoltoasiansa käsittelyyn, on päätös pyydettävä häneltä kirjallisena. Kielto liitetään osaksi oppilashuoltokertomusta.

Oppilashuoltokertomus

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksesta laaditaan muistio oppilashuoltokertomukseen Wilmaan oppilaan Tuki-välilehdelle. Tulostettu kappale arkistoidaan yhdessä Suostumus-lomakkeen kanssa koulun arkistoon. Muistioon kirjataan kaikki läsnäolijat sekä ne henkilöt, joilla on lukuoikeus. Kaikilla niillä kokoukseen osallistuneilla, joilla on koulun Wilma-tunnukset, on mahdollisuus nähdä kirjatut asiat. Muut kokoukseen osallistuneet toimijat saavat halutessaan myös nämä kirjaukset luettavakseen. Mikäli tietoja tai lukuoikeus on tarpeen luovuttaa muille kuin kokoukseen osallistuneille, sovitaan tästä erikseen oppilaan ja huoltajien kanssa ja kirjataan asia muistioon. Terveys- ja sosiaalitoimi tekee omat kirjauksensa omiin tietokantoihinsa. Koulun toimesta ei tehdä muistiota oppilashuoltokertomukseen niistä oppilasta koskevista kokouksista, joissa koolle kutsujana toimii koulun ulkopuolinen taho ja koulun edustaja on kutsuttuna paikalla.

Mikäli monialainen ryhmä kokoontuu samalla kokoonpanolla seurantakokoukseen. Suostumus-kaavaketta ei täytetä joka kerta uudelleen. Kokoonpanon vaihtuessa oppilaalta ja huoltajalta pyydetään kirjallinen lupa asian käsittelyyn lisättyjen sekä aiemmin mukana olleiden henkilöiden osalta.

Muistioon voidaan tehdä lisäyksiä ja täsmennyksiä myöhemmin sillä edellytyksellä, että muutoksen kirjaaja ilmoittaa nimensä ja päivämäärän muutoksen yhteyteen. Oppilashuoltokertomuksia säilytetään lain vaatimat 30 vuotta.

3.3. Opetusjärjestelyt oppilashuollon tukitoimena

Oppilaan koulunkäyntiä voidaan tukea myös erilaisin opetusjärjestelyin. Oppilas voi tarvittaessa opiskella osan oppiaineista tai kokonaan osa-aikaisen erityisopetuksen pienryhmässä tai opetus voi tapahtua erityisopetuksen pienluokalla. Oppilas voi myös tarvittaessa tehdä lyhennettyä kouluviikkoa. Erilaiset opetusjärjestelyt oppilashuollon tukitoimina voivat olla joko väliaikaisia tai pysyviä ratkaisuja.

Jos oppilas tarvitsee pidempiaikaisesti osa-aikaisen erityisopetuksen tukea, oppilas voidaan siirtää tehostettuun tukeen ja hänelle laaditaan pedagoginen arvio ja oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmaan kirjataan käytettävät opetuksen tukitoimet sekä niiden oppiaineiden sisällöt ja tavoitteet, joita opetusjärjestelyt koskevat.

Jos oppilas siirtyy opiskelemaan erityisopetuksen pienluokalle, tehdään pedagoginen selvitys ja oppilas siirretään erityiseen tukeen sivistysjohtajan päätöksellä ja hänelle laaditaan HOJKS eli henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Sairaalaopetuksessa olevat oppilaat ovat edelleen oman koulunsa oppilaita, vaikka opetus tapahtuu sairaalakoulussa. Oppisisällöt ja -tavoitteet laaditaan yhteistyössä koulujen välillä. Opetus voidaan toteuttaa myös vuosiluokkiin sitomattomasti.

Alakouluissa erityisopetuksen pienryhmäopetusta annetaan Friisilän ja Kuloisten kouluissa. Friisilän koulussa toimii yleisopetuksen yhteydessä erityisopetuksen pienryhmät, joissa opiskelee oppilaita, joilla on vaikeuksia kielen kehityksessä ja oppimisessa. Lisäksi koulussa on kaksi erityisopetuksen luokkaa, joiden oppilailla on laaja-alaisia oppimisvaikeuksia. Oppilaat opiskelevat kokoaikaisesti omassa opetusryhmässään ja heillä voi olla yksilöllistettyjä oppimääriä. Kuloisten koulussa toimii neljä pienryhmää. Luokissa opiskelee oppilaita, joilla on oppimisvaikeuksia, kekittymis- tai käyttäytymisen pulmia. Oppilailla voi olla yksilöllistettyjä oppimääriä. Pienryhmäoppilaita pyritään integroimaan yleisopetusluokkiin oppilaiden vahvuuksien mukaan.

4. YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

4.1. Wilman käyttö kodin ja koulun yhteistyövälineenä

Wilma on yksi kodin ja koulun keskeisimmistä työvälineistä tiedonvälityksessä sekä yhteyden pidossa. Sekä huoltajat että oppilaat voivat pitää yhteyttä koulun opettajiin tai muihin henkilökuntaan kuuluviin Wilman pikaviestit -toiminnon avulla.

Huoltajat voivat Wilmassa selvittää oppilaiden poissaoloja, ilmoittaa tulevista poissaoloista tai anoa loma- viestiä opettajien kanssa, päivittää omia ja oppilaan tietoja, täyttää sähköisiä hakemuksia, vastata koulukyselyihin ja tulostaa koulunkäyntiin liittyviä dokumentteja. Mikäli huoltajilla ei ole käytössään Wilmaa, kodin ja koulun välinen yhteydenpito hoidetaan muilla tavoin.

Opiskelijat voivat Wilman välityksellä tarkastella mm. työjärjestystä, koepäiviä ja -alueita, arvosanoja, poissaoloja ja muita merkintöjä.

4.2. Vanhempainillat

Vanhemmilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Koulu vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koulun tehtävä on antaa huoltajille tietoa niin, että he voivat seurata ja edistää lapsensa koulunkäyntiä ja oppimista. Kodin ja koulun yhteistyö on välttämätöntä, jotta koulutyö onnistuu.

Koulun ja kodin yhteistyötä tehdään monin tavoin. Opettaja ja vanhemmat voivat yhdessä neuvotella, miten yhteistyötä käytännössä tehdään ja miten tietoja vaihdetaan. Kirjalliset tiedotteet, sähköpostiviestit, reissuvihot ja puhelinkeskustelut ovat myös osa yhteistyötä.

- koulukohtainen osio

4.3. Vanhempainyhdistys

Vanhempainyhdistys kokoaa koulun vanhemmat yhteen ja tarjoaa siten vanhemmille keskustelufoorumin. Se toimii vanhempien vaikutuskanavana ja edistää kodin ja koulun kumppanuutta ja yhteistyötä. Vanhempainyhdistys tuo uusia toimintatapoja vanhempien ja opettajan väliseen yhteistyöhön. Vanhempainyhdistykset toimivat kaikissa alakouluissamme. Suurin osa toimii rekisteröityinä yhdistyksinä.

- koulukohtainen osio

5. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Oppilashuoltosuunnitelma päivitetään vuosittain. Päivittämisestä vastaa koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä, joka kokoontuu vuoden aikana suunnitellusti.

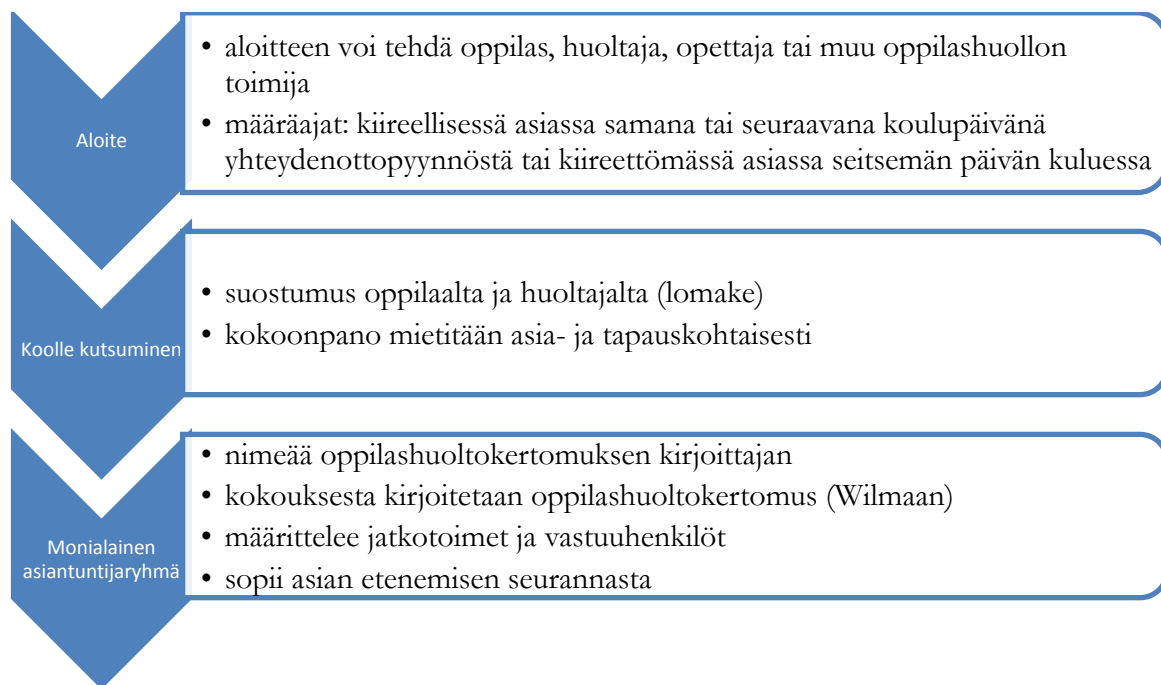
Suunnitelman asiatiedot tarkistetaan jokaisen lukuvuoden alussa. Oppilashuollon ohjausryhmässä määritellään vuosittain koulun oppilashuollon painopistealueet ja aihepiirit, jolloin ryhmän kokoukseen kutsutaan myös koulun ulkopuolisia tahoja aihealueesta riippuen. Painopisteet ja aihepiirit kirjataan koulun vuosisuunnitelmaan.

Sovittujen toimenpiteiden vaikutuksia seurataan ja toimintaa mukautetaan tarpeen vaatiessa.

Liite 1 JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

koulukohtainen osuus

Liite 2 YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTOPOLKU

Jokaisen päävaiheen jälkeen on seuranta. Mikäli toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä, siirrytään asian käsittelyssä eteenpäin. Konsultaatiovaiheessa huolen havainnut opettaja on yhteydessä oppilaaseen ja huoltajaan. Hän voi käydä myös konsultoivia keskusteluja koulun ammattilaisten kanssa.

Ennen huoltajatapaamista luokan opettaja voi kerätä tietoa oppilaan käyttäytymisestä sekä edistymisestä eri oppiaineissa oppilasta opettavilta opettajilta. Huoltajatapaamisessa on mukana vähintään kaksi koulun edustajaa, useimmiten opettajan työparina on erityisopettaja, kuraattori, koulupsykologi tai -terveydenhoitaja tai toinen opettajakollega.

Mikäli oppilasta koskeva huoli liittyy oppimiseen, asia viedään pedagogisen ryhmän selvitettäväksi. Oppilasta koskeva huoli voi olla ratkaistavissa pelkästään pedagogisin keinoin. Usein kuitenkin huoleen liittyy myös koulun ulkopuolisia tekijöitä, jonka vuoksi yksilökohtaisen, monialaisen verkoston kokoaminen voi olla välttämätöntä.

SUOSTUMUS

Oppilaan ja/tai huoltajan suostumus asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR).

pvm Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.

Oppilaan nimi	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Huoltajan nimi	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Palaverin koollekutsuja	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Käsiteltävä asia	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Paikalla olevat henkilöt ja heidän asemansa

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

pvm Kirjoita päivämäärä
napsauttamalla tätä.

Oppilaan allekirjoitus	
Nimenselvennys	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Huoltajan allekirjoitus	
Nimenselvennys	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

pvm Kirjoita päivämäärä
napsauttamalla tätä.

KIELTO

Nimi (hetu)
Osoite

- 1) Huoltajani eivät saa osallistua minua koskevan oppilashuollollisen asian käsittelyyn, jollei se ole etuni vastaista (OHL 18 §). Alla on huoltaja(t), joita kiello koskee.

Huoltaja
Huoltaja

- 2) Huoltajalleni/huoltajilleni ei saa antaa salassa pidettävää tietoa oppilashuollollisista asioistani, jollei se ole etuni vastaista (OHL 18 §). Alla on huoltaja(t), joita kiello koskee.

Huoltaja
Huoltaja

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (18 §):

- Opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa.
- Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, **painavasta syystä** kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhooltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, **jollei se selvästi ole hänen etunsa vastaista**.
- Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Arvion etuni toteutumisesta on tehnyt seuraava sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö:

Paikka ja pvm

Kirjaston kouluyhteistyön toimintasuunnitelma

Yleistä:

Kirjaston ja koulun välinen yhteistyö tarjoaa lapsille ja nuorille tiedonhallintataitoja sekä herättää lukuintoa. Se vahvistaa opettajien ja kirjastoammattilaisten osaamista ja erilaisia toimintatapoja lasten ja nuorten monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon tukemisessa.

Hyvään medialukutaitoon tarvitaan kunnollinen peruslukutaito. Kirjaston ja koulun yhteisten hankkeiden tarkoitus on sen kartuttaminen, mutta myös elämyksien tuottaminen.

Esikoulut:

Kirjasto kutsuu kaikki esikouluryhmät tutustumaan kirjastoon. Käynnin aikana mietitään muun muassa kirjaston äänimaailmaa ja kirjastoon liittyviä käytäntöjä. Muistoksi käynnistään esikoululaiset saavat diplomin, jonka voi laittaa omaan eskarikansioon.

Alakoulut:

Kirjaston peruspalveluihin koulun ja kirjaston välisessä yhteistyössä kuuluvat tiedonhaunopetus ja kirjavinkkaus. Kirjasto hankkii vuosittain myös uutta lasten- ja nuortenkirjallisuutta kirjasarjoiksi, jotka kiertävät koulujen välillä. Tällöin koko luokka voi halutessaan lukea saman teoksen yhtä aikaa tai tutustua samaan aihepiiriin liittyviin kokonaisuuksiin.

Kun lapsi menee kouluun, oman kirjastokortin hankinta on viimeistään ajankohtaista. Tiedonhankintataitojen kartuttamisen ja lukuinnon ylläpitämisen lisäksi kirjasto toimii oppilaan arjessa elämänpiirin turvallisena laajentajana. Koulujen kirjastovierailut ovat tästäkin näkökulmasta ensiarvoisen tärkeitä jo alkuluokkien aikana. Kirjastossa käynti kartuttaa lukutaidon lisäksi sosiaalisia taitoja sekä kykyä toimia yhteiskunnassa.

2. luokat kutsutaan kirjastoon kevätlukukauden aikana. Oma kirjastokortti hankitaan viimeistään nyt. Kirjastokortti on virallinen asiakirja, jonka avulla koululainen oppii tärkeitä kansalaistaitoja, kuten salasanan hallintaa ja lainausautomaatin käyttöä.

Tiedonhaunopetus kirjastossa on siirtynyt mobiiliaikaan. Toisen luokan oppilaat tutustuvat kirjastoon qr-koodikävelyn myötä. Kävelyssä käytetään kirjaston tabletteja.

3. luokat sukeltavat kirjojen maailmaan lukemaan innostavan kirjavinkkauksen myötä. Vinkkaus tapahtuu joko koululla tai kirjastolla ja sisältää vuorovaikutteista kirjapuhetta. Vinkatut kirjat jäävät luokkaan tai niitä on mahdollista lainata kirjastosta heti vinkkauksen jälkeen.

4. luokat kutsutaan kirjastoon syyslukukauden aikana. Oppilaat etsivät aineistoa verkkokirjastosta ja hyllystä ja arvioivat mediaan liittyviä asioita, kuten ikärajojen perusteita

sekä tiedon luotettavuutta. Tiedonhakutehtäviä voi harjoitella myös Oulun kaupunginkirjaston mobiilitehtävien avulla: <http://oulu.ouka.fi/kirjasto/kr/>

5. – 6. luokat tekevät kirjastovierailuja opetussuunnitelman puitteissa (kirjavinkkaukset, kirjastolainat, vierailut esim. kirjastossa oleviin näyttelyihin).

Koulukirjasto-opettajien ja kirjastolaisten yhteiset kokoukset pidetään kaksi kertaa vuodessa.

Yläkoulu:

7. luokat: Tiedonhaun opetus, joka järjestetään yhteistyössä Raision kaupungin Nuoriso- ja liikuntapalveluiden kanssa. Toimivaksi toimintamalliksi niin opettajien, oppilaiden kuin kirjastotalon henkilöstön kannalta on muodostunut Kirjastotalo tutuksi -suunnistus. Oppilaat tekevät tiedonhakuun liittyviä tehtäviä pienryhmissä. Kirjastosuunnistus toteutetaan kaikkien seitsemänsien luokkien osalta ennen syyslomaa. Kirjaston tabletit ovat oppilaiden käytössä.

7. luokat: Nuortenkirjavinkkaus ja e-kirjaesittely.

8. luokat: Eri kirjallisuudenlajien genrekirjavinkkaus. E-kirjaesittely. Minäkuva mediassa –paja.

9. luokat: Kotimainen kirjallisuus -kirjavinkkaus. Kirjallisten ja verkosta löytyvien kirjallisuus- ja kirjailijatietokantojen esittely. E-kirjaesittely. Minäkuva mediassa –paja.

Lisäksi lisätään muihin oppiaineisiin kuin äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineisiin integroitua tiedonhaun opetusta yhteistyössä eri oppiaineiden opettajien ja kirjastoammattilaisten kanssa: Opettaja varaa ajan kirjastonhoitajalta, joka esittelee erilaisia tietokantoja ja oppiainekohtaisia tietokirjoja ja tietokantoja oppilaiden tiedonhakutarpeisiin.

Kaikki yläkoulun luokka-asteet: Kirjaston ja koulun yhteiset AVI-rahoitteiset hankkeet, kirjailijavierailut, mahdollinen yhteistyö elokuvan katsomiseksi kirjaston tiloissa.

Lisäksi kirjasto hankkii vuosittain kaunokirjallisuutta sisältäviä kirjasarjoja yläkoulun tarpeisiin. Kirjasarjojen valinta suunnitellaan yhdessä opettajien kanssa.